

บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของ
เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

นายวัชรินทร์ อุนาริเน

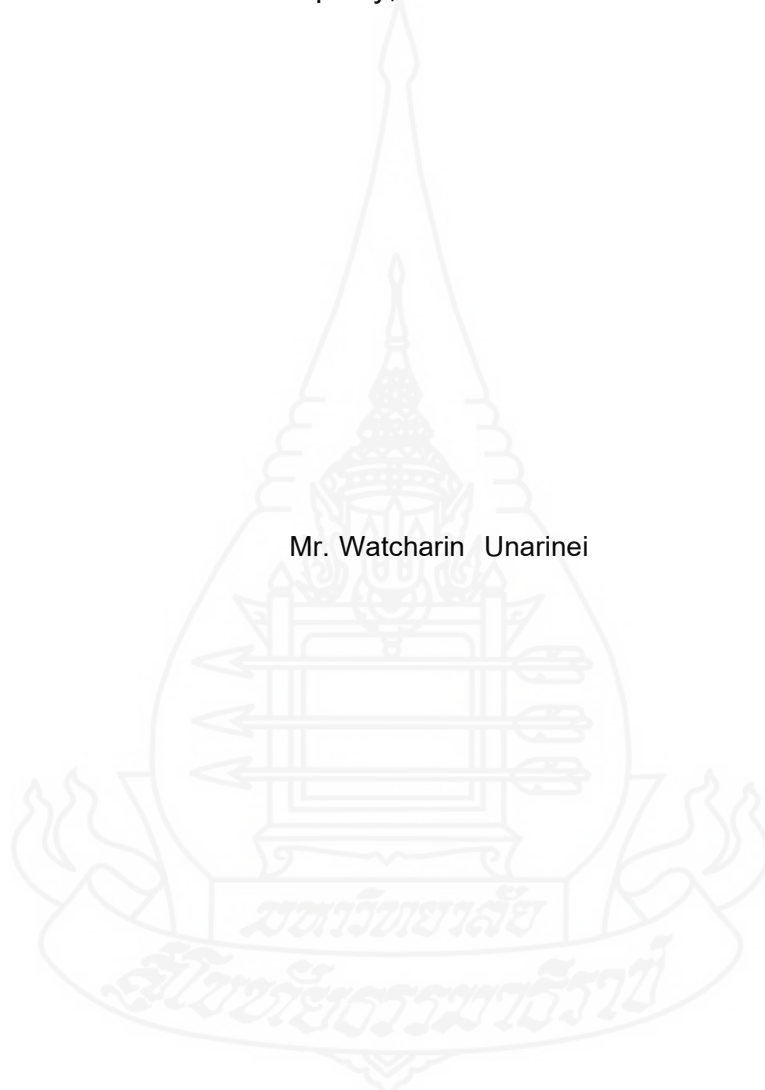

วิทยานิพนธ์นี้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษาตามหลักสูตรปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต
แขนงวิชาการเมืองการปกครอง สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

พ.ศ. 2558

The Role of Interest Groups in Municipal Budget Allocation in Dan kwian
Sub-District Municipality, Nakhon Ratchasima Province

Mr. Watcharin Unarinei

A Thesis Submitted in Partial Fulfillment of the Requirements for
The Degree of Master of Political Science in Politics and Government

School of Political Science

Sukhothai Thammathirat Open University

2015

หัวข้อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบล
ด้านเวียง จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อและนามสกุล นายวัชรินทร์ อุนาริเน

แขนงวิชา การเมืองการปกครอง

สาขาวิชา รัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช

อาจารย์ที่ปรึกษา 1. รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล
2. ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา

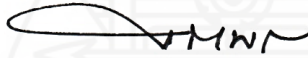
วิทยานิพนธ์นี้ได้รับความเห็นชอบให้เป็นส่วนหนึ่งของการศึกษา
ตามหลักสูตรระดับปริญญาโท เมื่อวันที่ 29 ตุลาคม 2559

คณะกรรมการสอบวิทยานิพนธ์

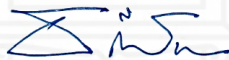
ประธานกรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. เสนีย์ คำสุข)

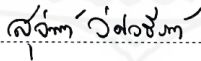
กรรมการ

(รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล)

กรรมการ

(ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา)

ประธานกรรมการบัณฑิตศึกษา

(รองศาสตราจารย์ ดร. สุจินต์ วิศวรธีรานนท์)

กิตติกรรมประกาศ

วิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จลุล่วงได้ด้วยความสามารถเป็นอย่างยิ่งจากอาจารย์ที่ปรึกษารองศาสตราจารย์ ดร.ปธาน สุวรรณมงคล, ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร.ธนศักดิ์ สายจำปา และรองศาสตราจารย์ ดร.เสนีย์ คำสุข มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ที่ได้ให้ความกรุณาให้คำปรึกษาและแนะนำในการปรับปรุงแก้ไขตลอดจนติดตาม ตรวจสอบ การทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้อย่างใกล้ชิดตลอดมา จนกระทั่งวิทยานิพนธ์ฉบับนี้สำเร็จเรียบร้อยสมบูรณ์ ผู้วิจัยรู้สึกซาบซึ้งในความกรุณาของท่านเป็นอย่างยิ่ง

ขอขอบพระคุณท่านหัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น, หัวหน้ากลุ่มงานการเงินบัญชีและตรวจสอบ สำนักงานส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบและแนะนำ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 4 จังหวัดนครราชสีมา ท่านนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียนและคณะ ท่านสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ท่านปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน และผู้อำนวยการกองของเทศบาลตำบลด่านเกวียนและผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ทุกท่าน ที่กรุณาสละเวลาให้สัมภาษณ์ และให้ความร่วมมือในการเก็บรวบรวมข้อมูลภาคสนาม เพื่อให้วิทยานิพนธ์ฉบับนี้มีความสมบูรณ์มากที่สุด

ขอขอบคุณ อาจารย์ นักวิชาการ ทุกท่านที่ได้สร้างสรรค์หนังสือและผลงานทางวิชาการที่มีคุณภาพซึ่งนำมาใช้อ้างอิงในงานวิจัยฉบับนี้

นอกจากนี้ ผู้วิจัยขอขอบพระคุณคณาจารย์สาขาวิชารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช เพื่อนนักศึกษาและผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องในการทำวิทยานิพนธ์ครั้งนี้ทุกท่านที่ได้กรุณาให้การสนับสนุนช่วยเหลือ และให้กำลังใจตลอดมา

สุดท้ายนี้ ผู้วิจัยกราบขอบพระคุณบิดา มารดา และผู้มีพระคุณ ตลอดจนญาติมิตรทุกท่าน ที่ให้กำลังใจในการศึกษาครั้งนี้ คุณความดีที่ได้จากการวิจัยครั้งนี้ ผู้วิจัยขอมอบแด่บุพการี ผู้มีพระคุณ ตลอดจน ครู อาจารย์ ที่ได้ประสิทธิ์ประสาทวิชาความรู้ให้ผู้วิจัยทุกท่าน

วัชรินทร์ อุณาริเน

ธันวาคม 2559

ชื่อวิทยานิพนธ์ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของ

เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา

ผู้วิจัย นายวัชรินทร์ อุณาโรจน์ **รหัสนักศึกษา** 2528002245 **ปริญญา** รัฐศาสตรมหาบัณฑิต

(การเมืองการปกครอง) **อาจารย์ที่ปรึกษา** (1) รองศาสตราจารย์ ดร. ปธาน สุวรรณมงคล

(2) ผู้ช่วยศาสตราจารย์ ดร. ธนศักดิ์ สายจำปา **ปีการศึกษา** 2558

บทคัดย่อ

การวิจัยครั้งนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อ (1) ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา (2) เสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

วิธีการศึกษาใช้วิธีศึกษาเชิงคุณภาพ โดยศึกษาข้อมูลจากเอกสาร การสังเกตการณ์ และวิธีการสัมภาษณ์ โดยเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงจำนวน 21 คน และนำเสนอผลการวิเคราะห์แบบพรรณนาวิเคราะห์

ผลการวิจัยพบว่า (1) กลุ่มผลประโยชน์ที่มีบทบาทโดยตรงกับกระบวนการการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล คือกลุ่มผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานประจำ เป็นผู้มีบทบาทมากที่สุด รองลงมาได้แก่ กลุ่มประชาคม กลุ่มหน่วยงานกำกับดูแล และกลุ่มผู้ค้าขายในเขตเทศบาล ตามลำดับ เป็นกลุ่มที่มีบทบาทโดยอ้อม (2) แนวทางการส่งเสริมบทบาทกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการงบประมาณได้แก่ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องส่งเสริมความรู้ในวิธีการและขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้แก่ภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง ส่งเสริมกระบวนการคิดแบบวิเคราะห์ร่วมกันแบบเปิดเผย และให้ภาคส่วนที่เกี่ยวข้องมีบทบาทติดตามและประเมินผลการใช้จ่ายงบประมาณจนสามารถเสนอข้อมูลที่เป็นเหตุเป็นผลได้ให้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น พนักงานประจำ เพื่อให้เกิดการร่วมมือกันพัฒนาท้องถิ่นระหว่างภาคส่วนที่เกี่ยวข้อง

คำสำคัญ บทบาท กลุ่มผลประโยชน์ การจัดสรรงบประมาณ เทศบาลตำบลด่านเกวียน

นครราชสีมา

Thesis title: The Role of Interest Groups in Municipal Budget Allocation in Dan Kwian
Sub-District Municipality, Nakhon Ratchasima Province

Researcher: Mr. Watcharin Unarinei; **ID:** 2528002245;

Degree: Master of Political Science (Politics and Government);

Thesis advisors: (1) Dr. Pathan Suvanamongkol, Associate Professor;
(2) Dr. Tanasak Saijumba, Assistant Professor; **Academic year:** 2015

Abstract

The objectives of this research are (1) to study the role of interest groups in the allocation of the municipal budget in Dan Kwian Sub-district Municipality, Nakhon Ratchasima Province; and (2) to recommend approaches to promoting a more constructive role for interest groups in the allocation of budgets of local administrative organizations.

This research employs qualitative research methods including documentary research, observation and interviews. Twenty one key informants are chosen through purposive sampling for interviews. The data are analyzed and presented through descriptive analysis.

The results show that firstly, the interest groups directly involved with the process of budget allocation in the municipality are the group of local administrators, the local council members, and regular municipal employees. Those three groups have the largest role in budget allocation. The interest groups with lesser and indirect roles are civil society, supervisory or operation units and local merchants. Secondly, the best approach to promoting a more constructive role is to have the local administrative organization providing more knowledge about the proper methods and steps of budget allocation to the relevant parties. This includes its role in promoting an open and cooperative process, and giving all relevant parties a role in following up on results and evaluating the use of the budget so that the administrators, council members and regular employees can receive accurate information. It is expected that this approach will bring about a more effective cooperation among all related parties in promoting local development.

Keywords: Roles of local administration, Budget management, Municipality in
Nakhon Ratchasima

สารบัญ

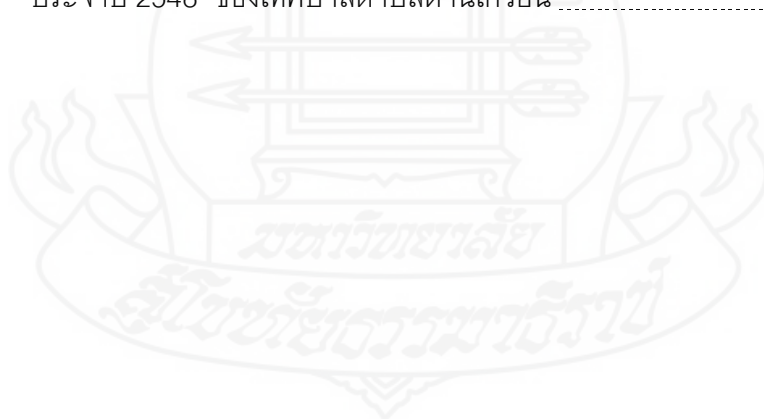
	หน้า
บทคัดย่อภาษาไทย	ง
บทคัดย่อภาษาอังกฤษ	จ
กิตติกรรมประกาศ	ฉ
สารบัญตาราง	ฅ
สารบัญภาพ	ญ
บทที่ 1 บทนำ	1
ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา	1
วัตถุประสงค์การวิจัย	5
กรอบแนวคิดการวิจัย	5
ขอบเขตการวิจัย	6
นิยามศัพท์เฉพาะ	6
ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ	12
บทที่ 2 วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง	13
แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท	14
แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์	18
แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์	27
กระบวนการการจัดทำงบประมาณของเทศบาล	38
งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง	64
ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลด่านเกวียน	75
บทที่ 3 วิธีดำเนินการวิจัย	79
ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง	79
เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย	80
การเก็บรวบรวมข้อมูล	81
การวิเคราะห์ข้อมูล	81

สารบัญ (ต่อ)

	หน้า
บทที่ 4 ผลการวิเคราะห์ข้อมูล.....	82
ตอนที่ 1 ผลการศึกษา บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	82
ตอนที่ 2 ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์	119
บทที่ 5 สรุปผลการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ	126
สรุปผลการวิจัย	126
อภิปรายผล	127
ข้อเสนอแนะ	133
บรรณานุกรม	134
ภาคผนวก	139
ก แบบสัมภาษณ์	140
ข สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง และรายชื่อพนักงาน	146
ค เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ	157
ง กฎหมาย ระเบียบ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	192
ประวัติผู้วิจัย	211

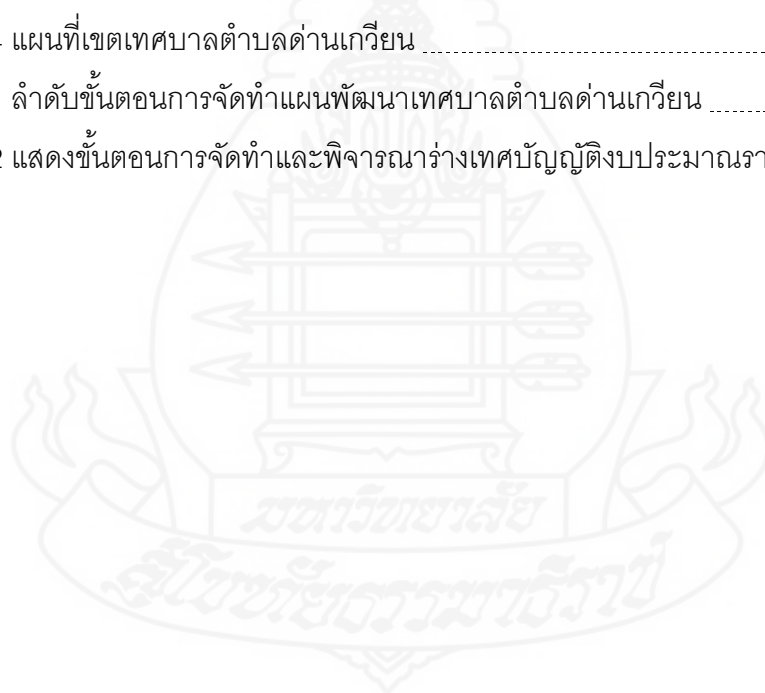
สารบัญตาราง

	หน้า
ตารางที่ 2.1 รายชื่อกรรมการประชาคมท้องถิ่นเทศบาลตำบลด่านเกวียน	39
ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดสรรรายได้ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น	42
ตารางที่ 2.3 แสดงที่มารายได้หลักของเทศบาล	43
ตารางที่ 2.4 ประมาณการรายรับปีงบประมาณ 2545 - 2548	55
ตารางที่ 2.5 การจำแนกรายจ่ายตามแผนงาน งบประมาณการรายจ่าย ประจำปี 2545 - 2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน	58
ตารางที่ 2.6 การจำแนกรายจ่ายตามหมวดรายจ่ายปี 2545 -2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน	59
ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากร	71
ตารางที่ 2.8 รายชื่อคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่ผ่านเลือกตั้งเมื่อ วันที่ 25 เดือนสิงหาคม พ.ศ. 2544	76
ตารางที่ 4.1 การนำโครงการในแผนพัฒนาปี 2548 ไปจัดสรรเป็นงบประมาณรายจ่าย ประจำปี 2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน	110

สารบัญภาพ

	หน้า
ภาพที่ 1.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในขั้นตอนวิธีจัดสรรงบประมาณของเทศบาล	5
ภาพที่ 1.2 แผนภูมิแสดงลักษณะการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล	8
ภาพที่ 1.3 แผนภูมิแสดงลักษณะรายได้ของเทศบาล	9
ภาพที่ 1.4 เส้นทางของขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล	10
ภาพที่ 1.5 แผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดทำงบประมาณ ของเทศบาล	11
ภาพที่ 2.1 วงจรความสัมพันธ์ของสังคมไทย	29
ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์	33
ภาพที่ 2.3 การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ	51
ภาพที่ 2.4 แผนที่เขตเทศบาลตำบลด้านเกวียน	75
ภาพที่ 4.1 ลำดับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลด้านเกวียน	93
ภาพที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย	100

บทที่ 1

บทนำ

1. ความเป็นมาและความสำคัญของปัญหา

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 เป็นรัฐธรรมนูญที่เรียกได้ว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับประชาชนหรือรัฐธรรมนูญฉบับปฏิรูปการเมือง เพราะเป็นรัฐธรรมนูญที่เกิดจากกระแสเรียกร้องการปฏิรูปการเมือง ดังนั้นรัฐธรรมนูญฉบับนี้จึงมีบทบัญญัติที่มีความก้าวหน้าทางการเมืองมาก (ปธาน สุวรรณมงคล 2554, น. 263 – 264) ถือได้ว่าเป็นจุดเริ่มต้นของการเกิดเทศบาลทั่วประเทศ ตามกฎหมายที่บัญญัติตามรัฐธรรมนูญฉบับนี้คือ พระราชบัญญัติการเปลี่ยนแปลงฐานะสุขาภิบาลเป็นเทศบาล พ.ศ.2542 เป็นผลให้สุขาภิบาลด้านเกวียน ที่ตั้งอยู่ในเขตอำเภอโคกศรีชัย จังหวัดนครราชสีมา ได้รับการยกฐานะเป็นเทศบาลตำบลด้านเกวียนพร้อมกับเทศบาลอื่น ๆ ที่ยกฐานะมาจากสุขาภิบาลต่าง ๆ ทั่วทั้งประเทศพร้อมกัน รวม 980 แห่ง ในวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 และเมื่อรวมกับเทศบาลเดิมที่มีอยู่ทั่วประเทศ 149 แห่งรวมเป็น 1,129 แห่ง ในขณะนั้น เพื่อรองรับการกระจายอำนาจการปกครองจากส่วนกลางมายังส่วนท้องถิ่น ตามรัฐธรรมนูญฉบับ พ.ศ. 2540 หมวด 9 มาตรา 282 - 290, พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542, พระราชบัญญัติเทศบาล พ.ศ. 2496 รวมทั้งฉบับแก้ไขถึงฉบับที่ 12 พ.ศ. 2546, และกฎหมายและระเบียบอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องรวมอีกหลายฉบับ

โดยสาระสำคัญได้กำหนดการดำเนินกิจการต่าง ๆ เกี่ยวกับการบริการสาธารณะของเทศบาล ต้องการให้ประชาชนได้มีส่วนร่วมตามครรลองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยแบบมีส่วนร่วม ตามหลักการการมีส่วนร่วม เช่น ร่วมรับฟัง ร่วมรับรู้ ร่วมเสนอแนะ ร่วมดำเนินการ กิจกรรมโครงการ ร่วมได้รับประโยชน์ ร่วมติดตาม ร่วมประเมินผล ร่วมปรับปรุงพัฒนา เนื่องจากเทศบาลเป็นองค์กรท้องถิ่นรูปแบบหนึ่งมีหน้าที่ปกครองและบริการกิจการสาธารณะต่าง ๆ ซึ่งมีผลกระทบกับชุมชนทั้งในเขตเทศบาลและนอกเขตเทศบาลเป็นอย่างมาก, มีฐานะเป็นทบวงการเมืองและเป็นเวทีการเมืองระดับชาวบ้านจนถึงการเมืองระดับชาติ มีการดำเนินการร่วมกับเทศบาลหลายกลุ่ม กฎหมายและระเบียบกำหนดวิธีการของการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลในขั้นตอนและกระบวนการต่าง ๆ เช่น ร่วมกำหนดทิศ

ทางการดำเนินงานกิจการเทศบาล, ร่วมกำหนดนโยบาย, ร่วมในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล, ร่วมจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาล, ร่วมจัดสรรงบประมาณของเทศบาล, ร่วมจัดทำเทศบัญญัติต่าง ๆ ของเทศบาล และมีส่วนร่วมในกิจกรรมของโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล ซึ่งถือเป็นเรื่องระบอบประชาธิปไตยที่สามารถกระทำได้

กลุ่มผลประโยชน์ (interest group) ถือเป็นกลุ่มหนึ่งของกระบวนการการมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ทั้งนี้เพราะการปกครองระบอบประชาธิปไตยนั้น อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน ประชาชนหลายกลุ่มในสังคมที่มารวมตัวกันมีปฏิสัมพันธ์กัน หรือมีความเห็นร่วมกัน กลุ่มประชาชนนอกจากจะมีสิทธิเสรีภาพในการเลือกผู้ปกครอง ผู้บริหารของตนแล้ว ยังมีสิทธิเสรีภาพขั้นพื้นฐานตามกฎหมายกติกาในระบอบประชาธิปไตย ซึ่งผู้ใดจะละเมิดมิได้ การจำกัดสิทธิเสรีภาพในการรวมตัวการจัดตั้งกลุ่ม สมาคม สหภาพ สหพันธ์ องค์กรเอกชนของประชาชนนี้ จะกระทำมิได้ (รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย 2540, หมวด 3)

การกำหนดนโยบาย การจัดทำโครงการ การจัดสรรงบประมาณให้แก่ท้องถิ่นต่าง ๆ นั้นอาจเกิดปัญหาใหม่ขึ้นมาได้ หากไม่มีการติดตามตรวจสอบวิเคราะห์ขั้นต้นต่าง ๆ ให้สมบูรณ์รอบคอบ จะทำให้ผู้บริหารท้องถิ่นหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างถูกต้องเหมาะสมทั้งในสภาพปัจจุบัน หรือในช่วงกาลเวลาที่เปลี่ยนแปลงไป สภาพปัญหาของสังคมที่ต้องมีการวิเคราะห์ปัญหาเพื่อการวางแผนการจัดการป้องกันและแก้ไขปัญหาให้สอดคล้องทั้งทาง ด้านสังคม เศรษฐกิจ ทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม และการเมืองการบริหาร หากไม่มีการสนับสนุนจากประชาชนต่อการบริหารจัดการท้องถิ่น ในที่นี้คือหน่วยที่เล็กที่สุดคือ การบริหารเทศบาล อาจจะทำให้ส่งผลให้การดำเนินงานการบริหารเทศบาลไม่ตอบสนองปัญหาและความต้องการครบทุกกรอบด้าน หรืออาจกล่าวได้ว่าไม่เกิดประโยชน์สูงสุดโดยสังคมส่วนรวมในทางที่ควรจะเป็น ซึ่งก็มีในบางเทศบาล ผู้บริหารก็พึงพอใจที่จะไม่ให้มีกลุ่มตัวกลาง หรือกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ องค์กรของประชาชนในพื้นที่ หรือกลุ่มอื่น ๆ มาเกี่ยวข้องได้ แต่อาจจะให้มีบทบาทแค่ส่วนประกอบมาเป็นพิธีการ เพื่อดำเนินงานให้ดูเหมือนว่าถูกต้องสมบูรณ์แล้วเท่านั้น อาจมองว่ากลุ่มผลประโยชน์ต่างๆ เหล่านั้น เข้ามาต่อรองแบ่งอำนาจหรือจัดสรรทรัพยากรอันมีอยู่อย่างจำกัดของสังคมไปจากเป้าหมายหรือจุดมุ่งหมายของกลุ่มการเมืองของฝ่ายบริหาร ดังนั้นกลุ่มบริหารมักจะใช้ช่วงเวลาที่สังคมที่ขาดกลุ่มผลประโยชน์ที่สนใจที่จะมีส่วนร่วม ในการรับรู้ การเสนอความเห็น การเรียกร้อง การตัดสินใจ การร่วมวางแผน การร่วมดำเนินโครงการในกิจการเทศบาล ร่วมติดตามประเมินผล โดยเฉพาะกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล การจัดสรรงบประมาณโครงการต่าง ๆ จึงจำกัดอยู่เฉพาะกลุ่ม

นักการเมืองท้องถิ่นเล็ก ๆ เท่านั้น โดยการใช้วิธีการกำหนดนโยบายของท้องถิ่นและการออกกฎหมาย ระเบียบ ข้อบังคับท้องถิ่น ตลอดจนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น การจัดสรรงบประมาณของท้องถิ่นที่เอื้อประโยชน์แก่กลุ่มของตน ซึ่งลักษณะเช่นนี้มักจะมีปรากฏให้เห็นเสมอในเทศบาลหลายแห่งที่กลุ่มนักการเมืองท้องถิ่นได้ปรับทิศทางหรือปรับปรุงวิธีการของโครงการที่สอดคล้องอยู่ในแผนพัฒนาเทศบาล เพื่อนำไปสู่การจัดสรรงบประมาณ หรือการจัดทำเทศบาลัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การโอนงบประมาณ ตลอดจนการจัดทำโครงการที่เข้าเงื่อนไขการใช้จ่ายงบประมาณด้านอื่น ๆ ให้ดูเป็นไปโดยชอบ มีผลของการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลมีลักษณะการกระจุกตัวเฉพาะสถานที่หรือเฉพาะกิจกรรม ซึ่งอาจก่อให้เกิดความเหลื่อมล้ำทางสังคม ชุมชนมากขึ้น โดยผลที่กลุ่มผู้นำในท้องถิ่นนี้มักจะอาศัยข้อได้เปรียบของกลุ่มมากำหนดนโยบายท้องถิ่น การจัดทำกิจกรรมด้านต่าง ๆ ที่เกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณที่ให้ผลคะแนนขึ้นชอบต่อตน และอำนวยความสะดวกแก่กลุ่มของตนมากกว่าที่จัดทำประโยชน์แก่ประชาชนโดยส่วนรวม บางแห่งพยายามที่จะควบคุมการแสดงบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่น ๆ กระทั่งการปกปิดข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่ควรให้ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ถึงบทบาทการมีส่วนร่วมต่าง ๆ ของกลุ่มผลประโยชน์อื่น ๆ อีกด้วย

กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เป็นองค์ประกอบของสังคม ชุมชน จะเป็นรูปแบบสถาบันสมาคม หรือเป็นกลุ่มที่ระจัดกระจายไม่เป็นรูปแบบก็ตาม ถ้านับโดยรวมแล้วถือว่าเป็นรูปสังคมแบบพหุสังคมการต่อรองต่าง ๆ เพื่อให้ได้มาซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่ม ที่ปรากฏในเอกสารการรายงานการประชุม ในเอกสารแผนพัฒนาเทศบาล ในเอกสารเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของเทศบาล การประชุมสภาเทศบาล การโอนเงินงบประมาณ งบประมาณอุดหนุนเฉพาะกิจจากการสัมภาระณี การสังเกตการณ์ ผู้นำต่างๆ ของกลุ่มผลประโยชน์

ผู้ศึกษาสนใจบทบาทของการทำหน้าที่ในกระบวนการและใช้วิธีต่าง ๆ ของกลุ่มที่เกี่ยวข้องของประเด็นบทบาทต่าง ๆ นี้ถือเป็นเรื่องที่สำคัญของเนื้อหาที่จะทำการศึกษาวิจัยเพื่อให้ทราบว่าบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ มีบทบาทเช่นใดในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ซึ่งเป็นเทศบาลที่อยู่ใกล้กับตัวเมืองนครราชสีมา มีประวัติความเป็นมายาวนาน เป็นเมืองที่มีชื่อกำหนดในคำขวัญประจำจังหวัดนครราชสีมาในวลี “ดินด่านเกวียน” ดังที่ปรากฏในคำขวัญของจังหวัดนครราชสีมาคือ **เมืองหญิงกล้า ผ้าไหมดี หมี่โคราช ปราสาทหิน ดินด่านเกวียน** เทศบาลตำบลด่านเกวียนจึงเป็นเทศบาลที่มีกิจกรรมด้านต่าง ๆ มากกว่าเทศบาลระดับเดียวกัน และเป็นชุมชนที่อยู่ในเป้าหมายยุทธศาสตร์การพัฒนาเมืองหลักของจังหวัดนครราชสีมา จึงเล็งเห็นเป็นจุดเป้าหมายสำคัญที่จะต้องมีงบประมาณในการดำเนินกิจกรรมมากและหลากหลาย

มากกว่าเทศบาลตำบลแห่งอื่น ๆ เป็นพิเศษ ซึ่งถือว่ากลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิมมีอยู่แล้วในเขตเทศบาล ประกอบกับได้มีการผลัดเปลี่ยนผู้บริหารเทศบาลก่อนหน้านี้ซึ่งเป็นคนละกลุ่มกันกับในช่วงเวลาทำการศึกษา ช่วงเวลาที่ทำการศึกษาเป็นช่วงที่ นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก ดำรงตำแหน่งนายกเทศมนตรีในสมัยแรก ที่เลือกจากทางอ้อมของประชาชน คือนายกเทศมนตรีที่เลือกโดยสภาเทศบาล โดยผู้ถูกเลือกต้องมีคุณสมบัติเป็นสมาชิกสภาเทศบาลมาก่อน และคาบเกี่ยวช่วงเวลากับการเลือกตั้งนายกเทศมนตรีโดยตรงจากประชาชน และนายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก ก็ได้รับเลือกเป็นนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียนได้อีกในวาระที่สอง ประกอบกับช่วงเวลานี้เรียกได้ว่าเป็นยุคเบ่งบานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีการกระจายงบประมาณและภารกิจด้านต่าง ๆ ของหน่วยงานราชการอื่น ๆ ลงมาสู่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นจำนวนมาก และเป็นช่วงที่มีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเต็มพื้นที่ของประเทศในช่วงแรก ๆ ซึ่งต่างจากช่วงก่อนหน้านี้ ฝ่ายบริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมาจากการแต่งตั้ง เช่น นายอำเภอเป็นประธานสุขาภิบาลโดยตำแหน่ง กำหนดเป็นประธานบริหารองค์การบริหารส่วนตำบลโดยตำแหน่ง ซึ่งย่อมทำให้เกิดกลุ่มผลประโยชน์ใหม่ ๆ ในพื้นที่มากขึ้น จึงเป็นจุดสนใจที่ทำการศึกษาในครั้งนี้

กลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในระบบงานของเทศบาลมีหลายกลุ่ม การเกิดกลุ่มผลประโยชน์มีอย่างหลากหลาย แต่ละกลุ่มจะมีความร่วมมือหรือขัดแย้งกันเป็นไปตามเหตุการณ์อันเป็นผลมาจากการต่อรองเพื่อให้กลุ่มตนได้ผลประโยชน์มากที่สุด ในที่นี้ผู้ศึกษาจะนำเสนอกลุ่มผลประโยชน์ 2 กลุ่มด้วยกันคือ กลุ่มผลประโยชน์ภายในสำนักงานเทศบาล และกลุ่มผลประโยชน์ภายนอกสำนักงานเทศบาลซึ่งประกอบไปด้วย

- 1) กลุ่มภายในสำนักงานเทศบาล ประกอบไปด้วย
 - (1) กลุ่มผู้บริหารเทศบาล
 - (2) กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล
 - (3) กลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาล
- 2) กลุ่มภายนอกสำนักงานเทศบาล ประกอบไปด้วย
 - (1) กลุ่มหน่วยงานกำกับดูแล
 - (2) กลุ่มกรรมการประชาคม
 - (3) กลุ่มผู้ค้าขายในเขตเทศบาลและทั่วไป

2. วัตถุประสงค์การวิจัย

การศึกษาวิจัย บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล
กรณีศึกษา : เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา ผู้ศึกษามีวัตถุประสงค์การศึกษาวิจัย
ดังนี้

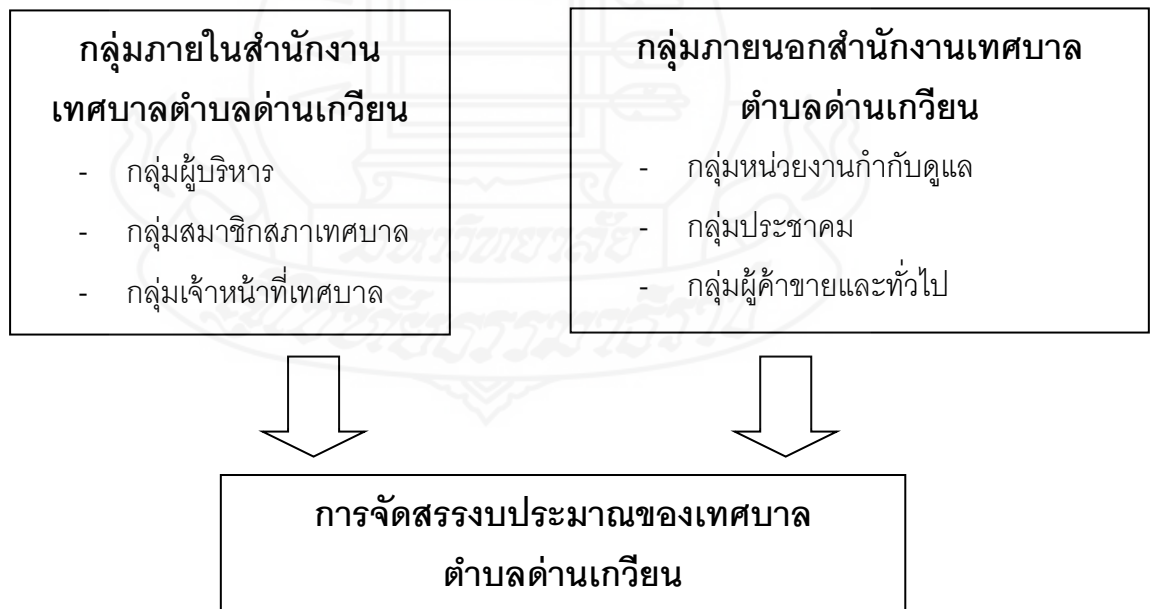
2.1 ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบล
ด่านเกวียน

2.2 ศึกษาเพื่อเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผลประโยชน์ใน
การจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3. กรอบแนวคิดการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของ
เทศบาลโดยใช้กรอบแนวคิด หลักการมีส่วนร่วม ดังแสดงตามรูปภาพที่ 1.1

บทบาทในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

ภาพที่ 1.1 บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในขั้นตอนวิธีจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

4. ขอบเขตการวิจัย

การศึกษาวิจัยเรื่องนี้จะได้ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ของเทศบาลตำบลด่านเกวียนในเรื่อง

4.1 **เชิงพื้นที่** ศึกษาในเขตพื้นที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

4.2 **เชิงเนื้อหา** การวิจัยครั้งนี้เป็นการวิจัยเชิงคุณภาพ ที่เป็นกรณีศึกษาเฉพาะในพื้นที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา เพื่อศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล และวิเคราะห์บทบาทในกระบวนการการตัดสินใจ ในขั้นตอนและวิธีการต่าง ๆ รวมถึงแนวทางเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์ในกระบวนการการมีส่วนร่วมการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4.3 **เชิงระยะเวลา** ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ในปีงบประมาณ 2548 เท่านั้น

5. นิยามศัพท์เฉพาะ

5.1 **กลุ่มผลประโยชน์** หมายถึงกลุ่มบุคคลที่มีวัตถุประสงค์และผลประโยชน์คล้ายคลึงกันมาทำกิจกรรมร่วมกันและมีทัศนคติร่วมกัน มีปฏิสัมพันธ์ต่อกัน มีความรู้สึกผูกพันร่วมกัน มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกัน

5.2 **เทศบาล** หมายถึง องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบหนึ่ง และการกำหนดฐานะเทศบาลเป็น 3 ระดับคือ เทศบาลตำบล เทศบาลเมือง เทศบาลนคร และกำหนดขนาดเทศบาลเป็น 3 ขนาดคือ ขนาดเล็ก ขนาดกลาง ขนาดใหญ่ เทศบาลตำบลด่านเกวียนที่ทำการวิจัยเป็นเทศบาลขนาดกลาง

5.3 **บทบาท** หมายถึง การทำตามหน้าที่ตามที่มีบทบาทหรือโอกาสในกิจกรรมในที่นี้หมายถึงการมีส่วนร่วม ในการรับรู้ การเสนอแนะ การกำหนด การเรียกร้อง การเจรจาต่อรอง การกดดัน ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

5.4 **จัดสรรงบประมาณ** หมายถึง การแบ่งส่วนไว้ให้โดยเฉพาะ ในรูปบัญชีหรือจำนวนเงินที่กำหนดไว้ใช้จ่าย ที่ปรากฏในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เทศบัญญัติ

งบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม การจ่ายขาดเงินสะสม การโอนงบประมาณ เงินอุดหนุนนอก งบประมาณ และเงินงบประมาณจากการถ่ายโอนภารกิจจากหน่วยงานต่าง ๆ ให้กับเทศบาล ตลอดจนเงินหรือทรัพย์สินที่มีค่าเป็นเงินที่มีผู้อุทิศให้โดยมีวัตถุประสงค์ ที่มีผลต่อการ ดำเนินการตามโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล

5.5 หน่วยงานกำกับดูแล หมายถึง หน่วยงานที่ทำหน้าที่ติดตาม ตรวจสอบ ประสานงานการดำเนินกิจการเทศบาล และหน่วยงานที่ทำหน้าที่เชื่อมโยงเทศบาลกับราชการ ส่วนกลาง หมายถึงอำเภอ สำนักงานท้องถิ่นอำเภอ จังหวัด สำนักงานท้องถิ่นจังหวัด กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สำนักงานคณะกรรมการการกระจายอำนาจ ให้กับองค์กรปกครองท้องถิ่น หมายความว่ารวมถึงสำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 4 จังหวัด นครราชสีมา

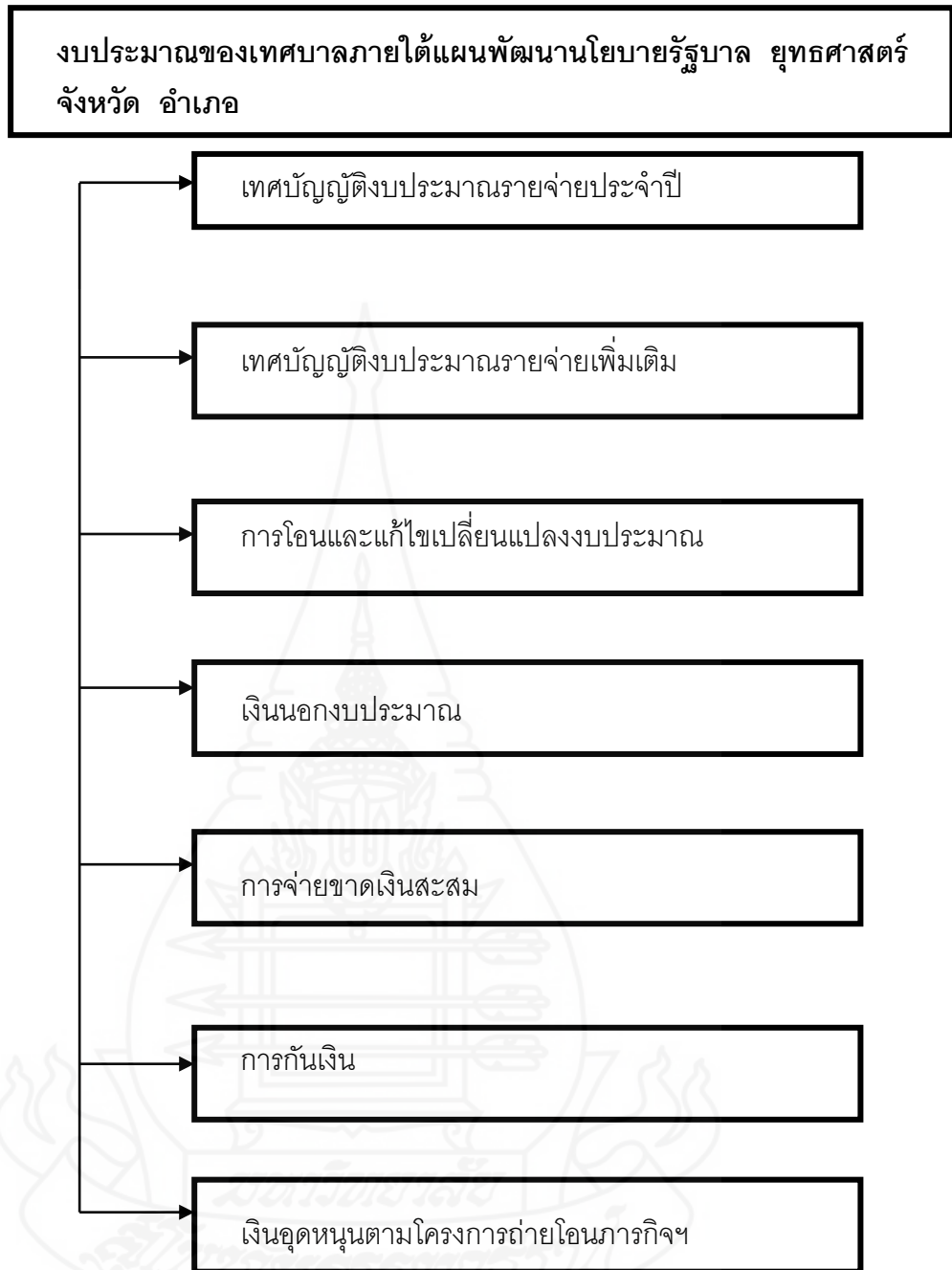
5.6 การโอนเงินงบประมาณ หมายถึง การเปลี่ยนแปลงการใช้เงินงบประมาณ จากวัตถุประสงค์เดิมเป็นรายการอื่นหรือวัตถุประสงค์อื่น

5.7 เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย หมายถึง แบบแสดงรายการการจ่ายเงินไว้ล่วงหน้าโดยผ่านความเห็นชอบของที่ประชุมสภาเทศบาล โดยในรายการจ่ายแบ่งเป็นหมวด รายจ่าย ประเภทรายจ่ายและรายจ่ายตามแผนงาน หน่วยงาน

5.8 การจ่ายขาดเงินสะสม หมายถึง การใช้จ่ายเงินสะสมจากที่เหลือจ่ายจากการ ใช้จ่ายในงบประมาณในปีที่ผ่านมา โดยผ่านการพิจารณาของสภาเทศบาลและขั้นตอนการกันเงิน ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การจ่ายเงิน การเก็บรักษาเงิน การตรวจรับเงิน ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นฯ

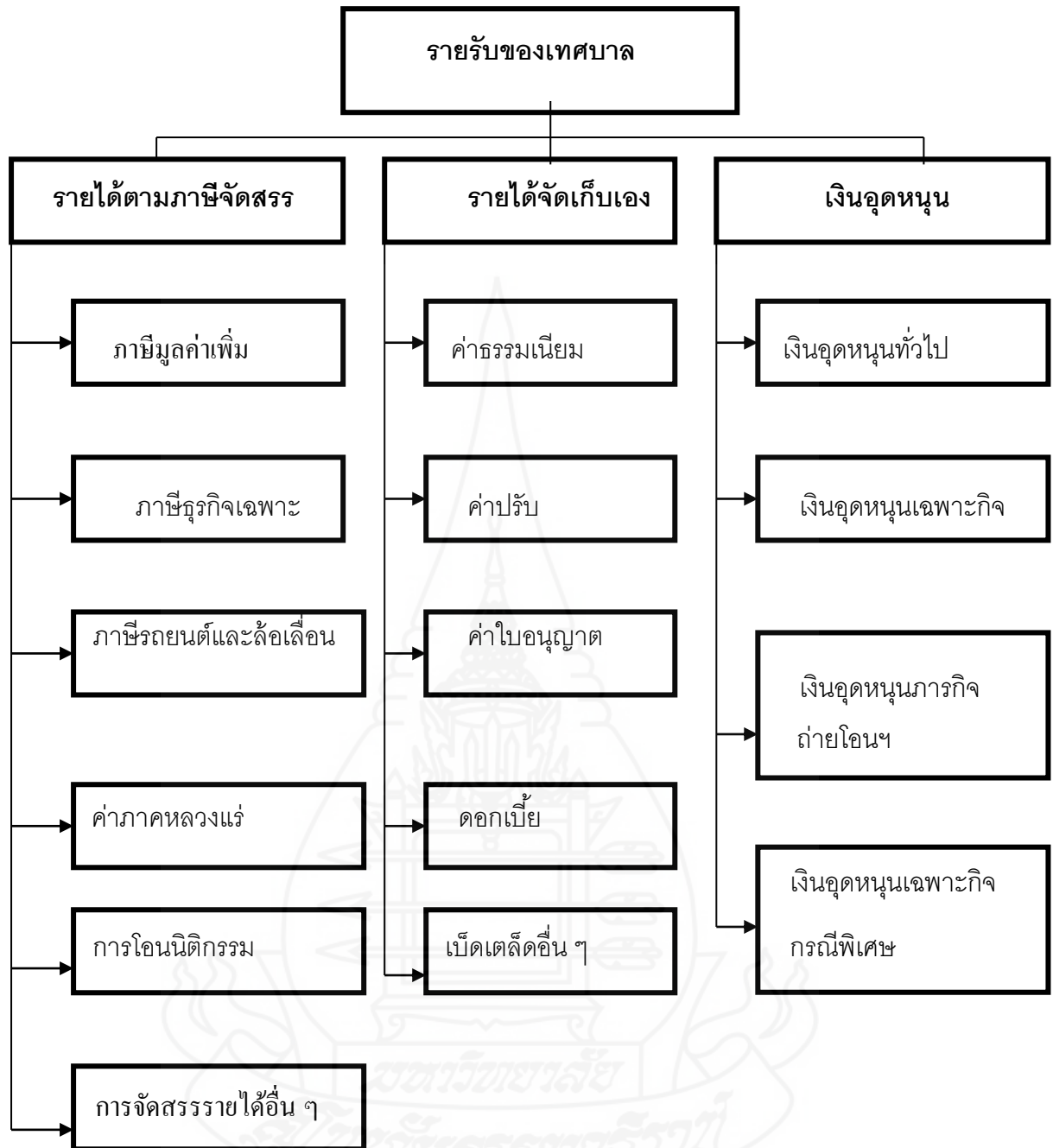
5.9 เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ หมายถึง เงินที่จัดสรรไว้เพื่อใช้ในวัตถุประสงค์อื่น ๆ ที่ กำหนดโครงการไว้ นอกเหนือจากที่กำหนดไว้ในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

สำหรับการที่เทศบาลจะดำเนินโครงการใด ๆ เพื่อให้มีการจัดตั้งงบประมาณตาม โครงการจะต้องอยู่ภายใต้ลักษณะของกระบวนการ มีขั้น มีตอน ดังปรากฏแสดงลักษณะการ จัดสรรงบประมาณของเทศบาลในภาพที่ 1.2 อีกทั้งต้องแสดงลักษณะรายได้ของเทศบาลตาม ภาพที่ 1.3 และมีขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลภาพที่ 1.4

ภาพที่ 1.2 แผนภูมิแสดงลักษณะการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

ที่มา: ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 5 และระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2547 ข้อ 5 ข้อ 59 ข้อ 89

ภาพที่ 1.3 แผนภูมิแสดงลักษณะรายได้ของเทศบาล

ที่มา: ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

พ.ศ. 2541 ข้อ 17

การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

- สำรวจปัญหา ความต้องการ กำหนดประเด็นที่เกี่ยวข้องประชาคมท้องถิ่นและแนวทางการพัฒนา ร่วมกับหน่วยงานพัฒนาในพื้นที่ ผ่านกระบวนการวิเคราะห์
- กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายในการพัฒนา จัดทำรวบรวม
- ขั้นตอน ประสานแผน สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแผน ประกาศใช้แผน
- การแก้ไข การเปลี่ยนแปลง

(ข้อ 26,31,33)

การจัดทำแผนพัฒนาสามปี

- ทำประชาคมท้องถิ่นสอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจ และจุดมุ่งหมายในการพัฒนา จัดทำรวบรวม
- ขั้นตอน ประสานแผน สภามหาวิทยาลัยอนุมัติแผน ประกาศใช้แผน
- การทบทวน การแก้ไข การเพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลง

(ข้อ 27,28,31,32)

การจัดทำงบประมาณ

- ใช้แผนพัฒนาเทศบาลเป็นแนวทางจัดทำงบประมาณ
 - หนังสือสั่งการ
 - รวบรวมที่มาของรายได้
 - ขั้นตอน เห็นชอบอนุมัติร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประกาศใช้งบประมาณรายจ่าย ประจำปี
- (ระเบียบฯแผนฯ ข้อ 35 ระเบียบฯงบประมาณฯหมวด 3)

แผนปฏิบัติการ

- จัดทำภายในกำหนด
- แก้ไขแผน

(ข้อ 37)

ภาพที่ 1.4 เส้นทางการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

ที่มา: ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 และระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

แผนพัฒนา หมายความว่ารวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา ตามภาพที่ 1.5

ภาพที่ 1.5 แผนภูมิแสดงขั้นตอนกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาเพื่อจัดทำงบประมาณของเทศบาล

ที่มา: ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546

6. ประโยชน์ที่คาดว่าจะได้รับ

ประโยชน์ทั่วไปที่คาดว่าจะได้รับจากการศึกษาดังนี้

6.1 ทำให้ทราบว่าคุณสมบัติของประโยชน์ใดมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล

6.2 เกิดความรู้ใหม่ในกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการปกครองตนเองในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ

6.3 สามารถนำเอาแนวความคิดไปปรับใช้ในกระบวนการต่าง ๆ ทางการเมืองหรือสาขาอื่น ๆ ได้

บทที่ 2

วรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง

การศึกษาวิจัยเรื่อง “ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน” ผู้ศึกษาได้ค้นคว้ารวบรวมวรรณกรรมที่เกี่ยวข้อง เพื่อสร้างความเข้าใจเบื้องต้น อันจะเป็นประโยชน์ต่อการศึกษาในกระบวนการต่อไป ดังมีรายละเอียดดังนี้

1. แนวคิดเกี่ยวกับ “บทบาท”
 - 1.1 แนวคิดความหมายของคำว่า “บทบาท”
 - 1.2 แนวคิดความหมายของคำว่า “การใช้บทบาท”
2. แนวคิดเกี่ยวกับ “กลุ่มผลประโยชน์”
 - 2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์กับการศึกษาแนวทาง “อำนาจ”
 - 2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ตามเหตุการณ์การ “รวมกลุ่ม”
 - 2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ตามแนวทาง “วิธีการทำงาน”
3. แนวคิดเกี่ยวกับ “ระบบอุปถัมภ์”
 - 3.1 แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ด้าน “การเมืองการปกครองไทย”
 - 3.2.แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ด้าน “พัฒนาการของสังคมไทย”
4. กระบวนการการจัดทำงบประมาณของเทศบาล
 - 4.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
 - 4.2 ที่มาของรายได้หลักที่นำมาจัดทำงบประมาณของเทศบาล
 - 4.3 ขั้นตอนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี
5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง
6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

1. แนวคิดเกี่ยวกับบทบาท

1.1 แนวคิดความหมายของคำว่า “บทบาท”

พจนานุกรมฉบับราชบัณฑิตยสถาน (2554, น. 648- 649) บทบาท อำนบดบาด หมายถึง การทำท่าตามบท,การรำตามบท.โดยปริยายหมายความว่า *การทำตามหน้าที่ที่กำหนดไว้* เช่น บทบาทของพ่อแม่ บทบาทของครู บทบาทมาก หมายถึง มีท่าทางมาก,เย็ดขาดเพราะพิธีรีตองมาก, เช่น กว่าจะออกจากบ้านได้บทบาทมากเหลือเกิน

ปฟาณี วิถีวัฒนา (อ้างถึง วีรศักดิ์ พรหมภักดี, 2546, น. 5) คำว่า**บทบาท**ว่ามีความหมายใกล้เคียงกับ**สถานภาพ**มากเป็นสิ่งที่แยกจากกันไม่ได้เลยเสมือนหนึ่งเป็นคนละด้านของเหรียญทั้งนี้**สถานภาพ**เป็นที่รวมของ**สิทธิ**และ**หน้าที่** บทบาทก็เป็น**ลักษณะที่เคลื่อนไหว (dynamic)** ของ**สถานภาพ** คือ การใช้**สิทธิ**และ**หน้าที่**ให้เกิดผล โดยได้ให้ความหมายของ**สถานภาพ**ดังนี้

สถานภาพ หมายถึง **สิทธิ**และ**หน้าที่**ทั้งหมดที่บุคคลมีอยู่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นและสังคมส่วนรวมเป็นสิ่งเฉพาะตัวบุคคลทำให้บุคคลนั้นแตกต่างจากผู้อื่นและมีอะไรที่เป็นเครื่องหมายของตนเอง

จึงแบ่ง**สถานภาพ**ออกเป็น 2 ประเภท คือ **สถานภาพโดยการกำเนิด (ascription of status)** และ**สถานภาพโดยการแต่งตั้งหรือใช้ความสามารถ (achievement of status)**

1.2 แนวคิดความหมายของคำว่า “การใช้บทบาท”

ไพบูลย์ ช่างเรียน (อ้างถึงใน ปรมล ภูตระกูล, 2548, น. 12) ได้อธิบายคำว่า**บทบาท**ตามแนวคิดทางสังคมว่าโดยทั่วไปอาจพิจารณาความหมายได้ 2 นัยคือ นัยแรกพิจารณา**ด้านโครงสร้างของสังคม (Social Structure)** บทบาทหมายถึงตำแหน่งทางสังคมที่มีชื่อเรียกต่าง ๆ ซึ่งแสดงลักษณะโดย**แสดงคุณสมบัติและกิจกรรมของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้น** อีกนัยหนึ่งพิจารณาใน**ด้านการแสดงบทบาทหรือการปฏิสัมพันธ์ทางสังคม (Social Interaction)** บทบาทหมายถึง **ผลต่อเนื้อที่มีแบบแผนการกระทำที่เกิดการเรียนรู้ของบุคคลที่อยู่ในสถานการณ์แห่งการปฏิสัมพันธ์ (Interaction)** ตามนัยแรกข้างต้น บทบาทเป็นการจำแนกชนิดของบุคคลในสังคม ซึ่งถูกทำให้แตกต่างโดย**คุณสมบัติและพฤติกรรม**ของเขามีปทัสถาน บทบาทแสดงให้เห็นถึงการจำแนกกิจกรรมต่าง ๆ และลักษณะซึ่งเป็นที่ยอมรับกันในสังคมของสมาชิก ตามนัยหลัง บทบาทเป็นวิธีแสดงพฤติกรรมของบุคคลที่ปฏิสัมพันธ์กันไม่ว่าจะปฏิบัติต่อกันอย่างไร ซึ่งพิจารณา**รวมทั้งสองนัยแล้ว** บทบาทเป็น**ตัวกลางระหว่างสังคมกับบุคคล**แต่ละคนที่อยู่ในสถานการณ์ซึ่ง**พฤติกรรม**ของเขากลายเป็น**แนวทางปฏิบัติ**ของสังคม ดังนั้นสังคมจึงมีการวางรูปแบบของบทบาท

ที่ควรจะเป็น (ought-to-role) เอาไว้เมื่อสถานภาพ (status) เป็นแหล่งรวมสิทธิและหน้าที่แล้ว บทบาทก็เป็นลักษณะที่เคลื่อนไหวของสถานภาพใช้สิทธิและหน้าที่ให้บังเกิดผลนั้น คือ สถานภาพ แสดงให้ทราบว่าบุคคลนั้นเป็นใคร

ปรพล พุทธระกูล (2548, น. 13) แนวคิดเกี่ยวกับบทบาทที่เป็นจริงและบทบาทที่คาดหวัง บทบาทที่เป็นจริงตามแนวคิดของมีด (Mead 1950, p. 270) ได้อธิบายไว้ว่า องค์ประกอบที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติจริงหรือบทบาทที่เป็นจริงนั้นจะต้องประกอบด้วย

- 1) การรู้จักตนเอง
- 2) พฤติกรรมตามสถานการณ์ที่กำหนดให้ซึ่งเหมาะสมกับการส่งเสริมกับฐานะของตนเอง
- 3) ภูมิหลังของการกระทำที่เกี่ยวข้องกับผู้อื่นซึ่งเป็นแบบอย่างเพื่อให้การกระทำเฉพาะอย่างเป็นไปตามที่แนวทางที่ต้องการ

4) การประเมินผลการกระทำตามบทบาทด้วยตนเองและโดยบุคคลอื่น

กอร์ดอน (Gordon, 1963, p. 357) ให้ความหมายว่า บทบาทที่เป็นจริงหมายถึง พฤติกรรมที่แต่ละบุคคลที่กระทำจริง ๆ ในการตอบสนองต่อข้อกำหนดต่าง ๆ ในตำแหน่งที่เขาครอบครองอยู่ โดยปกติจะมีช่องว่างที่เป็นความแตกต่างระหว่างบุคคลหรือแบบแผนในบทบาทที่เป็นจริงซึ่งความแตกต่างนี้ พาร์สัน (Parson อ้างใน ยุทธชัย แสงลี 2533, น. 15) นักสังคมวิทยาชาวอเมริกัน อธิบายไว้ว่าความแตกต่างในบทบาทที่เป็นจริง ไม่ใช่เพียงแต่เกิดจากความแตกต่างในหน้าที่ทางสังคมที่ปฏิบัติต่อ ๆ กันมาซึ่งเกิดจากสิ่งที่กลุ่มบุคคลตั้งขึ้นไว้และแต่ละคนนำไปใช้ด้วย ถึงแม้ว่าภายในกลุ่มเดียวกันก็ตาม การคาดหวังอื่น ๆ ก็ไม่เป็นแบบเดียวกันไม่ว่าจะเป็น พฤติกรรมที่คาดหวังหรือความเข้มแข็งซึ่งผู้ทำหน้าที่จะต้องมีในพฤติกรรมเหล่านั้น

ในด้านบทบาทที่คาดหวัง ซิลล์ (Sill, 1968, p. 230) ให้ความเห็นว่าในบทบาทที่คาดหวังเป็นการกระทำหรือคุณสมบัติต่าง ๆ ซึ่งผู้อยู่ในตำแหน่งจะมีผู้ได้ตำแหน่งไม่เพียงแต่แสดงพฤติกรรมตามบทบาทซึ่งจะสอดคล้องกับความคาดหวังของคนอื่น ๆ ในสังคมทั่วไปยังต้องแสดงบทบาทซึ่งจะทำให้การครองครอบตำแหน่งของตนเองอยู่ตลอดไป การที่จะแสดงบทบาทให้ประสบความสำเร็จขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ระหว่างบทบาทที่คาดหวังกับความต้องการของบุคคลนั้น

อัลพอร์ท (Allport, 1973, pp. 181-184) ได้เสนอแนวคิดเกี่ยวกับการแสดงบทบาทของบุคคลว่าขึ้นอยู่กับปัจจัยที่เกี่ยวข้อง ดังต่อไปนี้

1. บทบาทที่สังคมคาดหวัง (Role Expectation) คือ บทบาทที่สังคมคาดหวังให้บุคคลปฏิบัติตามความคาดหวังที่กำหนดโดยกลุ่มสังคมและโดยสถานภาพของบุคคลนั้นครองอยู่

2. การรับรู้บทบาท (Role Concept) คือ การที่บุคคลรับรู้ในบทบาทของตนเองว่าควรจะมีบทบาทอย่างไรและสามารถมองเห็นบทบาทของตนเองได้ตามการรับรู้ที่เกี่ยวกับความสัมพันธ์กับความต้องการของบุคคลนั้นเอง โดยการรับรู้ในบทบาทและความต้องการของบุคคลย่อมขึ้นอยู่กับลักษณะพื้นฐานส่วนบุคคล ตลอดจนเป้าหมายในชีวิตและค่านิยมของบุคคลที่สวมบทบาทนั้น

3. การยอมรับบทบาทของบุคคล (Role Acceptance) ซึ่งจะเกิดขึ้นเมื่อมีความสอดคล้องของบทบาทตามความคาดหวังของสังคมและบทบาทที่ตนรับรู้อยู่ การยอมรับบทบาทเป็นเรื่องเกี่ยวข้องกับความเข้าใจในบทบาทและการสื่อสารระหว่างสังคมและบุคคลนั้นทั้งนี้เพราะบุคคลไม่ได้ยินดียอมรับบทบาทเสมอไป แม้ว่าจะได้รับการคัดเลือกหรือถูกแรงผลักดันจากสังคมให้รับตำแหน่ง และมีบทบาทหน้าที่ปฏิบัติตามเพราะถ้าบทบาทที่ได้รับนั้นทำให้ได้รับผลเสียหายหรือเสียประโยชน์ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าขัดแย้งกับความต้องการ (role conflict) หรือค่านิยมของบุคคลนั้น ผู้ครองตำแหน่งก็พยายามหลีกเลี่ยงบทบาทนั้นไม่ยอมรับบทบาทนั้น

4. การปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ของบุคคล (Role Performance) เป็นบทบาทที่เจ้าของสถานภาพแสดงจริง (actual role) ซึ่งอาจจะเป็นการแสดงบทบาทตามที่ตั้งใจคาดหวังหรือเป็นการแสดงบทบาทตามการรับรู้และตามความคาดหวังของตนเองการที่บุคคลใดจะปฏิบัติตามบทบาทหน้าที่ได้ดีเพียงใดนั้นก็ขึ้นอยู่กับระดับการยอมรับบทบาทนั้น ๆ ของบุคคลที่ครองตำแหน่งนั้นอยู่ เนื่องจากความสอดคล้องกับบทบาทตามคาดหวังของสังคมและการรับรู้บทบาทของตนเอง

ทิตยา สุวรรณะชญ (2527, น. 45) ได้สรุปเกี่ยวกับบทบาททางสังคมไว้ดังนี้

1) มีสถานภาพ (status) อยู่จริงในทุกสังคมและมีอยู่ก่อนที่ตัวตนจะเข้าไปแสดงหรือครองสถานภาพนั้น

2) มีบทบาทที่ควรจะเป็น (ought-to-role) ประจำในตำแหน่ง

3) วัฒนธรรมขนบธรรมเนียมประเพณีในสังคมนั้น ๆ เป็นส่วนหนึ่งซึ่งสำคัญในการกำหนดฐานะตำแหน่งและบทบาทที่ควรจะเป็น

4) การที่คนเราจะทราบถึงตำแหน่งและบทบาทนั้น ได้มาจากการอบรมกลม่อมเกลตาทางสังคม (socialization) ในสังคมนั้น

5) บทบาทที่ควรจะเป็นนั้น ไม่แน่นอนเสมอไปว่าจะเหมือนกับพฤติกรรมจริงของคนที่ครองฐานะตำแหน่งอื่น ๆ เพราะพฤติกรรมจริง ๆ นั้นเป็นผลของปฏิกิริยาของคนที่ครองฐานะตำแหน่งที่มีบทบาทที่ควรจะเป็นบุคลิกภาพของตนเองและบุคลิกภาพของผู้อื่นที่เข้าร่วมในพฤติกรรมและเครื่องกระตุ้น (stimulus) ที่มีอยู่ในเวลาและสถานที่ที่เกิดการติดต่อทางสังคม

ยุทธพร อิศรชัย (2549, น. 7) การจัดโครงสร้างภายในของเทศบาล จึงเกี่ยวข้องกับการจัดรูปแบบขององค์กร ซึ่งมีหลาย ๆ ลักษณะนับตั้งแต่รูปแบบคณะกรรมการ รูปแบบสภา – ผู้บริหาร การเลือกผู้บริหารโดยตรง การมีผู้บริหารมาจากการว่าจ้าง การประชุมเมือง ฯลฯ อย่างไรก็ตาม การปกครองท้องถิ่นของประเทศที่จัดรูปรัฐในแบบรัฐเดี่ยวโดยทั่วไป มักมีรูปแบบภายในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ไม่แตกต่างหลากหลายมากนักหากจะเปรียบเทียบกับประเทศสหพันธรัฐ และข้อสำคัญอย่างยิ่งที่จะต้องควรพิจารณาไปด้วย ก็คือความชัดเจนของการกำหนดภารกิจหน้าที่ของแต่ละฝ่าย ไม่ว่าจะเป็นฝ่ายบริหาร ฝ่ายสภา และฝ่ายพนักงานท้องถิ่น โดยที่เป้าหมายสูงสุดเข้าใจว่าจะอยู่ที่ว่า คือการมุ่งเป้าหมายไปที่การให้ "องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถทำการงานของตนเองได้ (Making local government work) มิใช่การให้แต่ละฝ่ายคานอำนาจ และตรวจสอบการทำงานกันเองอย่างมากเกินกว่าที่ระบบจะสามารถทำหน้าที่การงานอย่างเป็นรูปธรรม"

วุฒิสาร ตันไชย (2546, น. 2) ความแตกต่างระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่เป็นนักบริหารท้องถิ่นด้วยก็คือ นักการเมืองท้องถิ่นมุ่งแต่จะทำงานเพื่อให้ได้คะแนนเสียงหรือผลทางการเมืองเป็นหลักมากกว่าที่จะตั้งใจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนสามารถตอบปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมกับทุกคน

สุชุม นवलสกุล (อ้างถึง ชูชีพ ยินดีจัตร, 2549, น. 19) การปกครองโดยคนทั้งหมด หรือเสียงส่วนใหญ่ รูปแบบการปกครองโดยคนทั้งหมดหรือประชาชนเป็นฐานของอำนาจโดยปกติทั่วไปรู้จักกันดีของในนามของประชาธิปไตย ซึ่งหมายความว่าประชาชนเป็นเจ้าของอำนาจอธิปไตย ซึ่งหมายความว่าบุคคลหรือกลุ่มบุคคลใดจะเป็นผู้ปกครองจะต้องได้รับความเห็นชอบจากประชาชน นโยบายในการปกครองประเทศจะต้องสอดคล้องกับความต้องการของประชาชนส่วนใหญ่ แต่การที่จะเป็นประชาธิปไตยที่แท้จริงนั้นจะต้องเป็นการปกครองโดยอาณัติของคนส่วนมากและเป็นประโยชน์ต่อคนส่วนมาก ในประเทศที่อำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชนแต่ประชาชนมีความสุขหรือไม่ กลับมีแต่ความระส่ำระสาย ด้วยเหตุที่มีนักกวนเมืองหรือโวหารบุรุษ (Demagogue) คอยฉวยโอกาสหรือปลุกเร้าให้ฝูงชนกระทำการต่าง ๆ โดยขาดสติยับยั้งหรือไม่ได้ใช้วิจญาณให้รอบคอบ และการกระทำนั้น ๆ ก่อให้เกิดประโยชน์แก่โวหารบุรุษและกลุ่ม

ของเขาหรือชนบางกลุ่มเท่านั้น เมื่อนั้นแทนที่จะเป็นประชาธิปไตยเพราะอำนาจอธิปไตยเป็นของประชาชน รูปการปกครองจะเปลี่ยนเป็นการปกครองโดยฝูงชนทันที ซึ่งมีสภาพใกล้เคียงกับอนาธิปไตย (Anarchy) คือสภาพแห่งการไม่มีรัฐบาลหรือกฎหมายทุกคนสามารถทำได้ทุกสิ่งทุกอย่างได้ตามความต้องการสังคมหรือมีความระส่ำระสายไม่มีความสุข

2, แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์

2.1 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์กับการศึกษาแนวทาง “อำนาจ”

จุมพล หนีพพานิช (2545, น. 1-2) Aristotle เป็นนักปรัชญาเมธีการเมืองคนแรกๆ ที่พูดถึง “การเมือง” โดยได้กล่าวว่า “มนุษย์เป็นสัตว์การเมือง” Political Animal และเห็นว่าหนทางเดียวที่มนุษย์จะสามารถเพิ่มความสามารถของตนและมีชีวิตที่สูงขึ้นได้ ก็โดยเข้าไปยุ่งเกี่ยวกับการเมือง ในทรรศนะของ Aristotle ถือว่า “การเมือง” หรือ “ความสัมพันธ์ทางการเมือง” เป็นเรื่องของ การบังคับ หรือเรื่องของอำนาจเข้ามาเกี่ยวข้อง

นอกจากจะมีการพิจารณาความหมายของ “การเมือง” ในแง่ของ Aristotle แล้ว ยังมีการมองหรือพิจารณา “การเมือง” ที่หมายถึง “สถาบันทางการเมืองการปกครอง” อันได้แก่กลุ่มผลประโยชน์ พรรคการเมือง รัฐสภา รัฐบาล ระบบราชการ ศาล หรือตุลาการ และยังหมายถึงสถาบันเรียกว่า “รัฐ” อีกด้วย

อย่างไรก็ตาม การพิจารณาความหมายของ “การเมือง” ในแง่ “สถาบัน” ได้รับความนิยมนาระยะหนึ่ง ต่อมานักรัฐศาสตร์เห็นว่า ความหมายของ “การเมือง” ในแง่ “สถาบัน” ไม่ช่วยทำให้เข้าใจปรากฏการณ์ทางการเมือง (Political Phenomenon) ที่สำคัญ ๆ จึงได้เป็นที่มาของการพิจารณา “การเมือง” ในแง่ของ “อำนาจ” (Power) การบังคับให้ปฏิบัติตามกฎเกณฑ์

รวมทั้งการพิจารณาความหมายของการเมืองในแง่ของ “การตัดสินใจ กำหนดนโยบาย” และ “การเมือง” ที่เป็นเรื่อง “ใคร ได้อะไร เมื่อไหร่ และอย่างไร” หรือ “การเมือง” หมายถึง “การจัดสรรแบ่งปันสิ่งที่มีคุณค่าเพื่อสังคม” ซึ่งสิ่งที่มีคุณค่า (Value) ดังกล่าว ในทรรศนะของ Harold D. Lasswell ว่าหมายถึง อำนาจ ความเคารพนับถือ ความนิยมชมชอบ ความยุติธรรม ความอยู่ดี กินดี ความมั่งคั่ง ความชำนาญ ความรอบรู้

อย่างไรก็ตาม สิ่งที่มีคุณค่าดังกล่าวเป็นสิ่งที่รัฐบาลที่มีหน้าที่จะต้องได้จัดสรรหรือแบ่งปันให้กับกลุ่มต่าง ๆ ในสังคม เป็นสิ่งที่กลุ่มต่าง ๆ ถือเป็น “ผลประโยชน์” ที่พวกตนต้องการ ดังนั้น เมื่อใดก็ตามที่กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเห็นว่า “การจัดสรรสิ่งที่มีคุณค่า” หรือ “ผลประโยชน์” (Interest) ดังกล่าว น่าจะไม่ได้ตกอยู่ที่กลุ่มตน กลุ่มผลประโยชน์ก็จะพยายาม

ต่อผู้ พยายามใช้อิทธิพล (influence) ในรูปของการสร้างความกดดัน (Pressure) ต่อรัฐบาล (Government) หรือต่อการดำเนินงานของรัฐบาล เมื่อเป็นเช่นนี้ในกรณีของสังคมที่มีลักษณะเป็นสังคมแบบพหุนิยม (Pluralistic Society) และมีระบบการเมืองการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มต่าง ๆ ที่มีหน้าที่ในการเรียกร้อง หรือในการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ก็จะคอยทำหน้าที่ในการเรียกร้องหรือแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ ขณะเดียวกันพยายามเข้าไปมีอิทธิพลหรือคอยสร้างความกดดันต่อรัฐบาล ทั้งนี้เพื่อให้ตอบสนองของความต้องการของพวกเขา ดังปรากฏในงานเขียนของ Arthur Bentley, The Process of Government และงานเขียนของ David Truman ต่างมองว่าระบบการเมืองประกอบด้วยกลุ่มผลประโยชน์ต่าง ๆ (Interest Groups) ที่คอยทำหน้าที่เรียกร้อง (Demand) ปกป้อง “ผลประโยชน์” ของตนจากระบบการเมือง (Political System) ในแง่ดังกล่าวการมารวมกลุ่ม การเกิดกลุ่มจึงไม่เพียงแต่เกิดจากการมีความคิดเห็นและผลประโยชน์ที่ต่างกันอย่างชัดเจนแล้วยังเกิดจากความสอดคล้องต้องกันทางผลประโยชน์ ระหว่างผู้ริเริ่มการจัดตั้งกลุ่มกับผู้เป็นสมาชิก ผลประโยชน์ที่ได้รับอาจจะเป็นวัตถุ ด้านความร่วมมือ ด้านอุดมการณ์ หรือด้านจุดมุ่งหมายบางอย่าง

พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย (2536, น. 24) สภาพที่แท้จริงของรัฐ **โบแดง** ได้ให้คำอธิบายคำว่ารัฐไว้ดังนี้ เป็นประชาคมที่ปกครองกันอย่างมีศีลธรรม สมาชิกของรัฐไม่ใช่ทาสหรือผู้รับใช้ แต่เป็น “ผู้อยู่ใต้ปกครองอิสระ” (un frame sujet) แต่มนุษย์อิสระเหล่านี้ไม่มีสิทธิลุกขึ้นต่อต้านอำนาจ เขาจะต้องเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย แม้ว่าสายตาของพวกเขา กฎหมายนั้นไม่ยุติธรรมก็ตาม รากฐานของรัฐก็คือครอบครัว ปราศจากรากฐานประชาคมเช่นนี้ รัฐไม่อาจอยู่ได้ ในทฤษฎีของโบแดงคุณลักษณะของรัฐคือการมีอำนาจหนึ่งถาวร เป็นอำนาจสูงสุด ความสูงสุดแห่งอำนาจนี้ไม่อาจถูกจำกัดได้ ไม่ว่าจะด้วยเงื่อนไขของเวลาหรือด้วยข้ออ้างต่าง ๆ ของฝ่ายศาสนจักร หรือแม้แต่โดยกฎหมาย ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าจะไม่มีกฎหมายแต่เป็นเพราะว่าอำนาจนี้เองที่ออกกฎหมาย โบแดงประกาศอย่างหนักแน่นว่า “อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยก็คืออำนาจออกกฎหมายและยกเลิกกฎหมาย” ด้วยเหตุนี้ อำนาจอธิปไตยก่อนอื่นใดทั้งหมดจะต้องอยู่ที่อำนาจนิติบัญญัติ

จากนิยามหรือคำอธิบายเกี่ยวกับรัฐดังกล่าวมานี้ จะเห็นได้ว่าโบแดงได้ให้ความสำคัญแก่ครอบครัวมาก ครอบครัวมีมาก่อนรัฐ ความเก่าแก่ของครอบครัวเมื่อเปรียบเทียบกับรัฐก่อให้เกิดผลสองประการ คือ ทำให้โบแดงมีภาพพจน์เป็นปิตานิยม (images patema listes) ในเรื่องอำนาจขององค์อธิปัตย์ นอกจากนั้น ยังทำให้โบแดงสามารถสร้างความชอบธรรมให้กับคุณลักษณะอันจะละเมิดมิได้ของทรัพย์สินของบุคคล รัฐก่อตัวขึ้นมาก็คือเมื่อมีผลประโยชน์

ร่วมกันอยู่ระหว่างครอบครัว แต่ “ผลประโยชน์ร่วมกันไม่อาจมีอยู่ได้ ถ้าบุคคลไม่มีผลประโยชน์ของตัวเองร่วมอยู่ด้วย”

2.2 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ตามเหตุผลการ “รวมกลุ่ม”

นันทนา นันทวโรภาส (2533, น. 3) ลักษณะการรวมกลุ่มของชาวไร่ชาวนาที่ถือเป็นกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะของกลุ่มเกษตรกร ซึ่ง David Truman ได้ชี้ว่า มีปัจจัยหลายประการที่ก่อให้เกิดกลุ่มต่าง ๆ ขึ้นมา เช่น กลุ่มคนงานเกิดขึ้นจากการพัฒนาการระบบอุตสาหกรรมและกระบวนการแบ่งแยกแรงงาน กลุ่มสมาคมการค้าเกิดขึ้นจากอิทธิพลของระบบตลาดที่มีการแข่งขันในระดับต่าง ๆ กลุ่มเกษตรกรเกิดจากสภาวะในการต่อรองในเรื่องราคาผลผลิตกลุ่มเหล่านี้ ในที่สุดจะมีกิจกรรมที่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับกิจกรรมทางการเมืองอย่างหลีกเลี่ยงไม่ได้ ทั้งนี้ ก็เพื่อให้ได้มาหรือปกป้องผลประโยชน์ของกลุ่มตนเอง ซึ่งในทางสังคมที่มีการปกครองระบอบประชาธิปไตย กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่เป็นตัวเชื่อมระหว่างประชาชนกับรัฐบาลและประสานกับสถาบันการเมืองอื่น ๆ ซึ่งความสำเร็จในการปกครองระบอบประชาธิปไตย ส่วนหนึ่งอยู่กับการมีกลุ่มผลประโยชน์ที่สามารถแสดงบทบาททั้งในฐานะผู้เชื่อม และฐานะผู้ประสานได้อย่างถูกต้องสมบูรณ์

จำรูญ สุภาพ (2514, น. 172-176) แนวความคิดเกี่ยวกับการรวมกลุ่มของตะวันตกเป็นแนวความคิดใหม่ที่เพิ่งจะเริ่มมีขึ้น แต่นักรัฐศาสตร์ด้านการพัฒนาการเมืองก็ได้สร้างทฤษฎีต่าง ๆ ขึ้นมาอธิบายถึงลักษณะการรวมกลุ่มทางการเมืองไว้ ทฤษฎีที่สำคัญและจะอธิบายการรวมกลุ่ม คือทฤษฎีของกลุ่ม (group theory) และทฤษฎีกลุ่มหลากหลาย (pluralism theory)

2.2.1 ทฤษฎีของกลุ่ม (group theory)

ทฤษฎีของกลุ่มนี้เกิดขึ้นจากแนวความคิดเรื่องกลุ่มของ อาร์เธอร์เอฟ. เบนลีย์ (Arthur F. Bentley) ซึ่งถือว่ากลุ่มทางการเมือง คือมวลมนุษยชาติที่มีกิจกรรมทางการเมืองไปในแนวทางเดียวกัน ทฤษฎีของกลุ่มทางการเมือง (Group Theory of Politics) มีใจความว่า ระบบการเมืองเป็นกระบวนการที่กิจกรรมต่าง ๆ เกิดขึ้นตามการตัดสินใจซึ่งได้รับอิทธิพลมาจากค่านิยมทางสังคม กิจกรรมของมวลมนุษยชนนั้น ๆ จะเป็นไปตามการตัดสินใจไปในแนวเดียวกัน และมวลมนุษยชาติคือการต่อสู้ระหว่างกลุ่มต่าง ๆ ซึ่งมีผลประโยชน์แตกต่างกัน ชัดแย้งกัน จะเป็นสิ่งที่กำหนดว่าการตัดสินใจจะเป็นไปในทางใดเพราะกลุ่มทุก ๆ กลุ่มต่างก็พยายามที่จะไปมีอำนาจทางการเมืองด้วยกันทั้งสิ้น เมื่อกลุ่มใดสามารถมีอิทธิพลทางการเมืองได้เต็มที่แล้ว กลุ่มนั้นก็จะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายของชาติได้มากกว่ากลุ่มอื่น ๆ ดังนั้นการตัดสินใจทางการเมือง จึงมักจะมาจากความขัดแย้งของกลุ่มอิทธิพลที่มีการจัดระเบียบเป็นอย่างดี

กลุ่มผลประโยชน์ที่มีการจัดระเบียบนี้ เบนลีย์ เรียกว่า “กลุ่มกึ่งการเมือง” หรือ “semi - political group”

ในทฤษฎีของกลุ่มทางการเมืองนั้น กลุ่มอิทธิพลเป็นส่วนประกอบที่สำคัญขาดมิได้เลยในกระบวนการทางการเมือง เพราะบทบาทหน้าที่และกิจกรรมต่าง ๆ ของกลุ่มในสังคมจะมีอิทธิพลต่อการตัดสินใจทางการเมืองเป็นอย่างมาก

นักรัฐศาสตร์สมัยใหม่ถือว่าทฤษฎีของกลุ่มนี้เป็นทฤษฎีหนึ่งในลักษณะของการพรรณนา (descriptive theory)

2.2.2 ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ ความหมายของกลุ่มผลประโยชน์ แบ่งออกเป็นสองแนวทาง คือ แนวทางอุดมคติ และแนวทางพฤติกรรม

1) **แนวทางอุดมคติ** เป็นแนวทางที่ให้ความสำคัญกับเป้าหมายของกลุ่มผลประโยชน์ แบ่งออกเป็นเป้าหมายหลักและเป้าหมายรอง เป้าหมายหลักของกลุ่มผลประโยชน์ คือ การให้ความสำคัญกับผลประโยชน์ร่วม (Common Interest) ส่วนเป้าหมายรอง คือ ผลประโยชน์ในด้านอื่น การรวมกลุ่มเป็นผลมาจากพื้นฐานความคิดหรืออุดมการณ์ร่วมกัน (Common Ideology) มากกว่าการมีผลประโยชน์ระหว่างสมาชิกร่วมกันทำให้เกิดกลุ่มขึ้นมา ตัวอย่างของกลุ่มผลประโยชน์ เช่น กลุ่มธุรกิจ กลุ่มแรงงาน สมาคมวิชาชีพ เป็นต้น

2) **แนวทางพฤติกรรม** เป็นพฤติกรรมการแสดงออกของกลุ่มที่มุ่งมีอิทธิพลต่อนโยบายและการบริหารงานสาธารณะในขอบเขตที่แสดงออกที่ควรจะเป็น ความสำเร็จ ของกลุ่มส่วนหนึ่งจึงขึ้นอยู่กับความสามารถในการส่งอิทธิพลต่อนโยบายและการบริหาร

กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นกลุ่มที่มีการจัดตั้งโดยอิงผลประโยชน์ร่วมเป็นหลัก เจือปนไขการขยายตัวและการเสื่อมสลายขึ้นอยู่กับบทบาททั้งภายในและภายนอก ภายในคือ การมุ่งรักษาและกระจายผลประโยชน์ให้กับมวลสมาชิกอย่างเสมอภาค ยุติธรรม และเป็นธรรม และภายนอกคือ การแสดงบทบาทของกลุ่มในการปกป้องและแสวงหาผลประโยชน์ให้กับมวลสมาชิกอย่างมีประสิทธิภาพ ประสิทธิภาพ ความล้มเหลวในการดำเนินการจากภายนอกและภายใน เป็นสาเหตุสำคัญที่ทำให้กลุ่มแตกตัว สลายตัว หดตัวในที่สุด จุดเน้นของกลุ่มผลประโยชน์จึงเน้นผลงานภายในมากกว่าภายนอกและเป็นผลประโยชน์ของสมาชิกที่จะได้รับ ซึ่งแตกต่างจากกลุ่มกดดัน (Pressure Group) ที่เป็นกลุ่มที่อิงอุดมการณ์ร่วมกันเป็นหลัก เจือปนไขสำคัญหรือเจือปนไขหลักของการรวมกลุ่มอยู่ที่ความคิดร่วมหรืออุดมการณ์ร่วม ความเข้มข้นของความคิดหรืออุดมการณ์ร่วมระหว่างสมาชิกของกลุ่มที่มีความสอดคล้องกันและความสำเร็จในผลงานของกลุ่มจะเป็นเงื่อนไขสำคัญของการเติบโตหรือการแตกสลายของกลุ่ม และกลุ่มกดดันจะมุ่งเน้นผลงาน

ภายนอกมากกว่าภายใน ความสำเร็จในผลงานจะเป็นส่วนสำคัญในการขยายตัวหรือหดตัวของกลุ่ม ตัวอย่างที่สำคัญคือ การขยายตัวและหดตัวขององค์การนักศึกษาของประเทศไทยที่ขึ้นอยู่กับสถานการณ์ภายนอกเป็นตัวกำหนดสำคัญ

เป็นที่น่าสังเกตว่าการที่สังคมหนึ่งมีผลประโยชน์ร่วมกันที่หลากหลายนำมาสู่การรวมกันเป็นกลุ่มผลประโยชน์ หากพิจารณาจุดร่วมของผลประโยชน์ในแต่ละด้านตามบทบาทและพฤติกรรมหลัก สามารถจัดแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็นสามประเภท คือ กลุ่มผลประโยชน์ทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์ทางด้านเศรษฐกิจ และกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านสังคม นอกจากนี้ การที่จุดเน้นของกลุ่มผลประโยชน์อยู่ที่ผลประโยชน์ร่วมหรือผลประโยชน์ของสมาชิกเป็นอันดับแรก ทำให้กลุ่มผลประโยชน์มีความแตกต่างจากกลุ่มกดดันที่มีจุดเน้นอยู่ที่ความคิดหรืออุดมการณ์ร่วมกันเป็นอันดับแรกโดยมุ่งเน้นการทำเพื่อผลประโยชน์ส่วนรวมอันนำมาสู่การกดดันผู้มีอำนาจทางการเมืองหรือรัฐในที่สุด และการที่สังคมหนึ่งมีทั้งกลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดันประกอบเข้าด้วยกัน ทำให้ในแต่ละช่วงเวลาหรือสถานการณ์หรือประเด็นปัญหา กลุ่มผลประโยชน์และกลุ่มกดดันแต่ละกลุ่มต่างมีบทบาทและพฤติกรรมในสังคมที่หลากหลายหรืออาจมีทั้งเหมือนกันหรือต่างกัน ดังเช่น ในกรณีประเทศไทย เป็นต้น

จากความหมายของกลุ่มผลประโยชน์จึงชี้ให้เห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันทางการเมืองที่สำคัญในระบอบประชาธิปไตย ที่ถือว่าอำนาจอธิปไตยอันเป็นอำนาจอิสระในการปกครองประเทศเป็นของประชาชน และประชาชนยังมีสิทธิเสรีภาพทางการเมืองในการรวมกลุ่มหรือการจัดตั้งกลุ่ม (Freedom of Organization) นอกเหนือจากสิทธิเสรีภาพในการแสดงออก (Freedom of Expression) ด้วยการเลือกตัวแทนและผู้ปกครอง อันเป็นสิทธิขั้นพื้นฐานทางการเมืองในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตย ดังนั้น องค์ประกอบของกลุ่มผลประโยชน์จึงนับเป็นพื้นฐานสำคัญ ในการรวมกลุ่มในระบบการเมืองแบบประชาธิปไตยจะประกอบด้วย

1. *วัตถุประสงค์ร่วม (Common Objective)* เป็นการกำหนดสิ่งที่ต้องการบรรลุร่วมกัน เป็นผลประโยชน์ร่วมหรือความคิดและอุดมการณ์ร่วมกันทั้งที่เป็นนามธรรมและรูปธรรม ระยะสั้นและระยะยาว ปัญหาสำคัญของวัตถุประสงค์ คือ การรับรู้ในวัตถุประสงค์ร่วมของสมาชิกแต่ละคนมีความแตกต่างกัน ส่งผลต่อการตีความหรือการดำเนินการและการประเมินผลหรือคุณค่าที่ได้มีความแตกต่างกัน นอกจากนี้วัตถุประสงค์ร่วมยังมีปัญหาในการจัดลำดับความสำคัญที่ต้องมีการจัดลำดับตามความเหมาะสมและสอดคล้องกับเป้าหมายของ

กลุ่ม และปัญหาความคลุมเครือและความกว้างของวัตถุประสงค์ร่วมทำให้มีการตีความแตกต่างกัน เป็นต้น

2. *พลังร่วม (Group Effort)* สืบเนื่องมาจากเจตนารมณ์ร่วมของสมาชิก และเป็นส่วนสำคัญในการขับเคลื่อนกลุ่มให้เดินหน้าไปสู่วัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ เงื่อนไขสำคัญของความสำเร็จของพลังร่วม คือ การให้ความสำคัญกับมวลสมาชิกที่ต้องเป็นการบริหารงานแบบมีส่วนร่วม การเน้นความสำคัญหรือความร่วมมือภายใน การสื่อสารภายในกลุ่ม วัฒนธรรมการรวมกลุ่ม เป็นต้น

3. *ภาวะผู้นำ (Leader and Leadership Style)* ขึ้นอยู่กับองค์ประกอบภายในและภายนอก องค์ประกอบภายในคือ ความรู้ความสามารถ คุณธรรม บุคลิกภาพ และลักษณะส่วนตัว องค์ประกอบภายนอกที่สำคัญภายในกลุ่มคือ การเป็นผู้ตาม ความร่วมมือระหว่างสมาชิกกับผู้นำและระหว่างสมาชิกด้วยกัน วัฒนธรรมของกลุ่ม เป็นต้น ส่วนภายนอกกลุ่มคือ บริบทภายนอกของกลุ่ม เช่น สภาพการเมือง เศรษฐกิจ และสังคมที่ควบคุมได้และควบคุมไม่ได้ เป็นต้น

4. *กฎระเบียบร่วม* เป็นกติกาที่กำหนดเพื่อการอยู่ร่วมกัน เป็นการหลีกเลี่ยงความขัดแย้ง เป็นการจัดระเบียบวินัยของกลุ่ม การประสานการทำงานร่วมกัน มีการกำหนดเป็นลายลักษณ์อักษรและไม่เป็นลายลักษณ์อักษร

5. *ทรัพยากรการบริหาร* ที่สำคัญคือ เงินทุน ซึ่งมาจากการสนับสนุนภายนอกด้วยการบริจาคหรือการสนับสนุนภายใน เช่น บุคคลที่เป็นสมาชิกถาวรหรือสมาชิกสมทบ ที่ตั้งและวัสดุอุปกรณ์ในการบรรลุถึงวัตถุประสงค์ที่กำหนด

2.3 แนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ตามแนวทาง “วิธีการทำงาน”

มนตรี เจนวิทย์การ (2528, น. 549-553) ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายนั้น กลุ่มผลประโยชน์มีวิธีการที่ใช้อยู่หลายประการด้วยกัน และวิธีการหนึ่งที่ได้ยินอยู่เสมอคือ *การลอบบี้* โดยเฉพาะในประเทศสหรัฐอเมริกา กลุ่มผลประโยชน์ในทุกระบบการเมืองต่างต้องการที่จะใช้วิธีนี้ คือส่งผู้แทนของกลุ่มเข้าไปเจรจาต่อรองกับผู้ที่มีหน้าที่กำหนดนโยบายโดยตรง เพื่อให้กระบวนการตัดสินใจกำหนดนโยบายเป็นไปตามแนวทางที่กลุ่มต้องการมากที่สุด การลอบบี้เป็นวิธีการที่ทรงประสิทธิภาพที่สุดวิธีการหนึ่ง ในการดำเนินการทางการเมืองของกลุ่มผลประโยชน์ เพราะผู้แทนของกลุ่มผลประโยชน์สามารถเข้าถึงตัว และให้ข้อมูลข่าวสารในมโนสำนึกผู้กำหนดนโยบายได้โดยตรง และเป็นการส่วนตัว ซึ่งจะช่วยให้ความต้องการของกลุ่มถูกแปรเปลี่ยนไป เป็นนโยบายได้มาก นอกเหนือจากวิธีการลอบบี้แล้ว กลุ่มผลประโยชน์อาจใช้วิธีการอื่น ๆ อีก ในการดำเนินงานเพื่อให้บรรลุเป้าหมายของกลุ่ม เช่น

1. พยายามสนับสนุนให้ผู้สมัครรับเลือกตั้งที่มีทัศนคติไปในทิศทางส่งเสริมผลประโยชน์ของกลุ่มให้ได้รับการเลือกตั้ง เช่นสนับสนุนในด้านการเงิน การลงคะแนน การหาเสียง
2. กลุ่มผลประโยชน์พยายามมีอิทธิพลเหนือกลุ่มนโยบาย โดยการจัดหาข้อมูล ข่าวสาร ต่าง ๆ ให้ผู้กำหนดนโยบายประกอบการตัดสินใจ กลุ่มผลประโยชน์ขนาดใหญ่มักจะมีหน่วยวิจัยที่ทำการค้นคว้าหาข้อมูลข่าวสารในเรื่องที่ผู้กำหนดนโยบายจะทำการกำหนดนโยบาย และมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มส่งให้แก่ผู้กำหนดนโยบายเสมอ โดยเฉพาะอย่างยิ่งเรื่องที่เกี่ยวข้องกับกลุ่มโดยตรง ผู้กำหนดนโยบายมีข้อมูลไม่เพียงพอ
3. คณะกรรมการของสภานิติบัญญัติมักจะเป็นเป้าหมายสำคัญของกลุ่มผลประโยชน์เพราะกรรมการมีบทบาทอย่างมากในการแก้ไขปรับปรุง ร่างกฎหมายทั้งหลาย ก่อนที่จะนำเสนอให้สภานิติบัญญัติลงมติ
4. ในบางโอกาส กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่ร่าง หรือช่วยคณะกรรมการ ร่างกฎหมายเองด้วย โดยเฉพาะในเรื่องที่เป็นวิชาการสลับซับซ้อน โดยที่กลุ่มจะสามารถมองเห็นภาพสุดท้ายได้ว่า กฎหมายฉบับนั้นจะออกมาในทิศทางใด และกลุ่มจะใช้อิทธิพลในการผลักดันให้กฎหมายนั้นเป็นประโยชน์มากที่สุด
5. กลุ่มผลประโยชน์จะพยายามสร้างมติดมหาชนที่สนับสนุนข้อเสนอ ข้อเรียกร้องของกลุ่มโดยการพิมพ์เอกสารในรูปแบบต่าง ๆ ออกแจกจ่าย ตลอดจนการโฆษณาประชาสัมพันธ์ทางสื่อมวลชนทุกแขนงกลุ่มที่จะสามารถใช้มติดมหาชนเป็นประโยชน์เช่นนี้จะต้องเป็นกลุ่มที่มีรายได้สูงเพราะวิธีการโฆษณาประชาสัมพันธ์เช่นนี้จะต้องเสียค่าใช้จ่ายมาก
6. กลุ่มผลประโยชน์จะพยายามใช้หนังสือพิมพ์เป็นสื่อในทางการแสดงความคิดเห็น และเหตุผลของกลุ่ม โดยพยายามเป็นมิตรกับหนังสือพิมพ์ ทั้งนี้เพราะหนังสือพิมพ์เป็นสื่อที่สามารถเชื่อมโยงในมโนภาพประชาชนได้ดี และสามารถควบคุมความคิดเห็นของฝ่ายที่คัดค้านกลุ่ม ไม่ต้องการให้มีโอกาสเสนอความคิดเห็นโต้แย้งกับกลุ่มได้
7. กลุ่มผลประโยชน์อาจจะสร้างความเป็นพันธมิตรกับพรรคการเมืองและอาจจะเข้าไปมีบทบาทภายในพรรคการเมืองนั้น ๆ โดยเฉพาะอย่างยิ่งถ้าพรรคนั้นเป็นพรรครัฐบาล โอกาสที่ความต้องการของกลุ่มจะถูกกำหนดเป็นนโยบายก็จะสามารถทำได้ง่าย
8. กลุ่มอาจจะใช้การเดินขบวน และการนัดหยุดงาน ความรุนแรงอื่น ๆ ในการเคลื่อนไหว ซึ่งกลุ่มที่ใช้วิธีการเช่นนี้มักจะเป็นกลุ่มที่ไม่สามารถเข้าถึงรัฐบาลผู้กำหนดนโยบาย กระบวนการตัดสินใจของรัฐได้
9. กลุ่มผลประโยชน์จะพยายามสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลที่มีฐานะสูงในทางการเมืองเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงานของกลุ่ม

10. กลุ่มอาจจะใช้การให้สินบนเพื่อรักษาผลประโยชน์ของกลุ่มไว้ ทั้งในรูปของตัวเงินและการสนับสนุนด้านอื่น ๆ

จากที่กล่าวมาแล้วข้างต้นทั้ง 10 ประการ นั้นจะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์จะประสบความสำเร็จในการดำเนินงานได้ก็ต่อเมื่อกลุ่มสามารถเข้าถึงผู้กำหนดนโยบาย หรือรัฐบาล ตลอดจนเข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายเท่านั้น ยิ่งสามารถเข้าถึงได้มากก็จะมีโอกาสประสบความสำเร็จมาก หากไม่สามารถเข้าถึงผู้กำหนดนโยบายหรือกระบวนการกำหนดนโยบาย โอกาสที่จะประสบความสำเร็จก็เป็นไปได้ยาก กลุ่มผลประโยชน์ทั้งหลายจึงพยายามที่จะแข่งขันกันในการผลักดันตัวเองให้เข้าไปมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายมากที่สุด ดังนั้นจึงอาจกล่าวได้ว่า “การเข้าถึง” เป็นหัวใจสำคัญแห่งความสำเร็จของกลุ่มผลประโยชน์ ซึ่ง Almond และ Powell ได้อธิบายช่องทางการเข้าถึงหรือกลยุทธ์การเข้าถึงของกลุ่มผลประโยชน์ ดังนี้

1. การติดต่อโดยส่วนตัว เช่น ใช้ความเป็นเพื่อน ญาติ ติดต่อกับบุคคลที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ ซึ่งมีหน้าที่ในการกำหนดนโยบาย ลักษณะเช่นนี้คือ การลอบบี้นั่นเอง

2. การติดต่อโดยมีผู้แทนของกลุ่มโดยตรงกับชนชั้นนำที่ทำหน้าที่ปกครองตัดสินใจ กำหนดนโยบาย

3. การใช้ช่องทางเข้าถึงที่เป็นสถาบันทางการ เช่น

1) สื่อมวลชนประเภทต่าง ๆ หนังสือพิมพ์ วิทยุ โทรทัศน์

2) พรรคการเมือง ซึ่งมีความแตกต่างกันตามระบบการปกครองของแต่ละประเทศ แต่ทุกระบบการเมือง พรรคการเมืองจะมีส่วนเกี่ยวข้องกับผลประโยชน์ทั้งสิ้น เช่น ในระบอบคอมมิวนิสต์ พรรคจะควบคุมผลประโยชน์มากกว่าการรวบรวมข้อเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ในระบอบประชาธิปไตย ส่วนประกอบขององค์กรของพรรคบางส่วน เช่น คณะกรรมาธิการรัฐสภาจะเป็นช่องทางที่สำคัญสำหรับกลุ่มผลประโยชน์ เพราะกรรมาธิการรัฐสภาจะมีบทบาทอย่างมากในการนำเสนอเรียกร้องของกลุ่มผลประโยชน์ให้รัฐบาล รัฐสภาทราบในระบบเสรีนิยม พรรคจะมีบทบาทในการกำหนดนโยบายน้อยกว่าการติดต่อโดยผ่าน Legislators แต่ละคน หรือแต่ละกลุ่ม และในประเทศที่ปกครองด้วยระบบพรรคเดียว พรรคการเมืองจะมีบทบาทสำคัญมากในการแสดงออก ซึ่งผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ

3) องค์กรนิติบัญญัติ คณะรัฐมนตรี และสถาบันข้าราชการ การมีโอกาสติดต่อกับข้าราชการทั้งข้าราชการการเมือง และข้าราชการประจำระดับสูงนั้นมีความสำคัญอย่างมากต่อ กลุ่มผลประโยชน์ในการจะผลักดันผลประโยชน์ของกลุ่มไปเป็นนโยบายสาธารณะ

4) การประท้วง หรือการเดินขบวนโดยสันติวิธีนั้นจะมีอิทธิพลต่อรัฐบาลโดยตรง โดยเฉพาะในสังคมตะวันตก เป็นความพยายามขั้นแรกของกลุ่มผลประโยชน์ในการระดมมติมหาชน และเป็นกลยุทธ์ที่สำคัญของกลุ่มผลประโยชน์ที่เรียกว่ากลุ่มผู้ไร้อำนาจในระบบการเมือง

ช่องทางการเข้าถึงด้วยวิธีการบังคับ ช่มชู้ เช่น การสไตร์ การก่อการจลาจล และการใช้ความรุนแรงทางการเมือง เช่น การลอบสังหารการโจมตีด้วยอาวุธ การจับตัว การจี้เครื่องบิน การทำลายทรัพย์สินสาธารณะเพื่อแลกเปลี่ยนกับผลประโยชน์ของกลุ่ม

จะเห็นได้ว่ากลุ่มผลประโยชน์อาจใช้เทคนิค และวิธีการต่าง ๆ มากมายหลายประการด้วยกันในการที่จะพยายามเข้าถึง และมีอิทธิพลเหนือกระบวนการตัดสินใจกำหนดนโยบายของรัฐ แต่วิธีการใดจะถูกนำมาใช้บ่อยครั้งมากน้อยกว่ากันนั้นก็ขึ้นอยู่กับประเด็นปัญหาที่จะมากระทบผลประโยชน์ของกลุ่ม และบรรยากาศทางการเมืองเป็นสำคัญ ว่าเปิดโอกาสให้กลุ่มผลประโยชน์เคลื่อนไหว แสดงบทบาทได้มากน้อยเพียงใด

3. แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์

3.1 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ด้าน “การเมืองการปกครองไทย”

วิวัฒน์ เที่ยมไพรวรรณ (สื่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองไทย 2547, น. 29) ความคิดเรื่องการเอารัฐไปอุปถัมภ์สังคมของคนะราชกรณนั้น ไม่ว่าจะเกิดจากความหวังดีหรือเงื่อนไขความจำเป็นทางประวัติศาสตร์ก็ตาม แต่ผลที่เกิดขึ้นก็คืออำนาจรัฐยิ่งมากยิ่งขึ้น ขยายตัว เป็นการเสริมแรงเหวี่ยง (Momentum) ของการรวมศูนย์อำนาจเข้าส่วนกลาง (Political Centralization) ซึ่งเริ่มภายใต้ระบบสมบูรณาญาสิทธิราชย์ โดยรัฐเข้าไปจัดการทุกเรื่อง ตั้งแต่ทรัพยากรธรรมชาติ บริหารการศึกษา ปลูกฝังวัฒนธรรม (ใหม่) ไปจนถึงบริหารธุรกิจ ในระยะหนึ่ง รัฐถึงขั้นลงทุนทางด้านการค้าและอุตสาหกรรมเอง เพื่อสร้างฐานเศรษฐกิจที่สอดคล้องกันอย่างครบถ้วนกับการปกครองซึ่งเป็นแบบรัฐนิยมอยู่แล้ว

ดังนั้น จึงเป็นธรรมดาอยู่แล้วว่า ในที่สุดแนวคิดประชาธิปไตยก็ต้องถดถอยไป หรือไม่ก็กลายเป็นเพียงข้ออ้างเลื่อน ๆ กับการปกครองโดยข้าราชการประจำ

เมื่อเรานำสภาพดังกล่าวมาพิจารณาร่วมกับประเด็นการแยกตัวระหว่างอำนาจกับวัฒนธรรมและความล้มเหลวของการปกครองโดยกฎหมาย ก็พบว่าในช่วงที่รัฐขยายตัวเข้าไปอุปถัมภ์สังคมนั้น แท้จริงแล้วเป็นการเลือกอุปถัมภ์เฉพาะบางส่วนเท่านั้น หรือขั้นต่ำที่สุดก็คืออุปถัมภ์แบบไม่เสมอหน้า ซึ่งยังผลให้การแยกตัวทางชนชั้น (Class Differentiation) ในสังคมไทย

เกิดขึ้นอย่างรวดเร็ว อย่างไรก็ตาม ดังที่ผู้เขียนได้เคยยืนยันไว้ในที่อื่น ๆ มรดกตกทอดที่สำคัญอย่างหนึ่งของการเมืองการปกครองไทยช่วงนี้ ก็คือแนวคิดประชาธิปไตยที่ผูกติดอยู่กับการให้บริการของรัฐ ซึ่งได้กลายเป็นบรรทัดฐานที่สังคมใช้วัดประสิทธิภาพของรัฐบาลยุคหลัง ๆ ไม่ว่าจะมาจากการเลือกตั้งหรือไม่ แนวคิดนี้กล่าวอย่างเคร่งครัดแล้วก็นับว่าต่างจากทฤษฎีประชาธิปไตยตะวันตกมากทีเดียว

การใช้อำนาจทางการเมืองต้องเปิดโอกาสให้การมีส่วนร่วมในอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย หมายถึงการที่ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองต้องจัดให้มีการมีส่วนร่วมในการกำหนดนโยบายสาธารณะและการตัดสินใจเพื่อให้การใช้อำนาจทางการเมืองของผู้มีอำนาจทางการเมืองชอบด้วยเหตุผลและมีความชอบธรรม ทั้งนี้การมีส่วนร่วมในอำนาจของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียเกี่ยวข้องกับกำหนดยุทธศาสตร์สาธารณะคือ การทำประชาพิจารณ์ (Public Hearing) โดยให้ประชาชนที่มีส่วนเกี่ยวข้องหรือมีส่วนได้ส่วนเสียได้รับผลกระทบจากการตัดสินใจหรือการกำหนดยุทธศาสตร์ รวมทั้งการออกกฎหมายสามารถเข้าร่วมในกระบวนการตัดสินใจและกำหนดยุทธศาสตร์ โดยการแสดงความคิดเห็นและการได้รับการชี้แจงถึงเหตุผลความจำเป็นและข้อเท็จจริงตลอดจนผลดีผลเสียต่าง ๆ และการแสดงประชามติ (Referendum) กล่าวคือในกรณีที่ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองต้องดำเนินการตัดสินใจในนโยบายสาธารณะหรือการออกกฎหมายที่มีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่และสิทธิเสรีภาพของประชาชน เช่น นโยบายการแปรรูป รัฐวิสาหกิจ นโยบายที่เกี่ยวข้องกับโครงการสร้างเขื่อนหรือโรงงานไฟฟ้าขนาดใหญ่ เป็นต้น ทั้งนี้การแสดงประชามติก็เป็นไปเพื่อการสอบถามความคิดเห็นของประชาชนส่วนใหญ่ก่อนที่ผู้ใช้อำนาจทางการเมืองจะทำการตัดสินใจขั้นสุดท้าย อย่างไรก็ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยพุทธศักราช 2540 ได้กำหนดว่าการแสดงประชามติเป็นเพียงการหารือประชาชน มิได้เป็นการบังคับให้รัฐบาลจะต้องทำตามผลของการลงประชามติ

3.2 แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ด้าน “พัฒนาการของสังคมไทย”

นันทนา นันทวโรภาส (2533, น. 37) กระบวนการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทย การเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมไทยนั้น มักจะผูกติดกับความสัมพันธ์ส่วนตัว ทั้งนี้เพราะโครงสร้างสังคมไทยนั้นเป็นสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัว กล่าวได้ว่าความสัมพันธ์ทางสังคมของไทยถูกกำหนดด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวของสังคมนั้นจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคคลอยู่มาก การที่เข้าใจสังคมไทยในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวของคนไทย เป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ส่วนตัวที่กล่าวถึงนี้ สามารถแบ่งเป็นระบบตามแผนภูมิได้ดังนี้

ภาพที่ 2.1 วงจรความสัมพันธ์ของสังคมไทย

ที่มา: นันทนา นันทวโรภาส การเมืองท้องถิ่น บทบาทผู้นำชาวไร่อ้อยในฐานะตัวแทน
กลุ่มผลประโยชน์ 2533, น. 37

ปิยนารถ บุนนาค (2530, น. 212-216, 245-246) แนวคิดเกี่ยวกับระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์

1) แนวคิดเกี่ยวกับระบบเครือญาติ

ความเป็นญาติในสังคมไทยตั้งแต่สมัยก่อนมีนามสกุลใช้ในรัชกาลที่ 6 แห่งกรุงรัตนโกสินทร์จนถึงปัจจุบันอาจกล่าวได้ว่ามีที่มาสองทางใหญ่ ๆ คือ **ทางหนึ่ง** ได้แก่ญาติที่เกิดขึ้นจากสายเลือดหรือโดยทางชีวะ (Consanguineal or biological kin) กับอีก**ทางหนึ่ง** คือญาติที่เกิดขึ้นเพราะการแต่งงาน (Conjugal or affinal kin) ในการนับถือญาติสังคมไทยมิได้นับญาติแต่เฉพาะของฝ่ายชายหรือญาติที่เป็นชายเท่านั้น แต่นับถือญาติทั้งฝ่ายชายและฝ่ายหญิงเท่าเทียมกันหรือไม่แตกต่างกันมากนัก หมายความว่าสังคมไทยยอมรับนับถือญาติทั้งฝ่ายพ่อและ

ฝ่ายแม่ แม้ว่าสังคมไทยจะรับอิทธิพลความเชื่อจากศาสนาฮินดูและจีนที่ทำให้การมีคุณค่าของชายสูงกว่าฝ่ายหญิงอยู่บ้าง จนกระทั่งมีการประกาศใช้พระราชบัญญัตินามสกุล ซึ่งกำหนดให้มีนามสกุลเป็นของฝ่ายพ่อข้างเดียวก็ตาม แต่ในทางปฏิบัติแล้วสังคมไทยก็ยังคงนับญาติของทั้งสองฝ่าย คือให้ความสำคัญต่อญาติของทั้งฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่นั่นเอง

(1) *เครือญาตินับว่ามีความสำคัญต่อชีวิตสังคมไทย* โดยเฉพาะในชนบทซึ่งอยู่รวมกันเป็นหมู่บ้าน คนในสังคมหมู่บ้านส่วนใหญ่หรือทั้งหมดเป็นญาติพี่น้องกัน ทั้งนี้เพราะกลุ่มญาติที่สืบสกุลสายเดียวกันหรือที่เป็นญาติด้วยการแต่งงานมักมีที่อยู่อาศัยเป็นหมู่เหล่าในบริเวณหรือหมู่บ้านเดียวกันมีความสัมพันธ์กันอย่างใกล้ชิด อย่างไรก็ตาม ถ้าเป็นสกุลใหญ่มีคนเป็นสมาชิกอยู่ในสกุลมาก คนในสกุลมักรู้จักกันแต่เฉพาะผู้ร่วมสกุลซึ่งอยู่ในวงใกล้ชิด ส่วนที่อยู่ในวงกว้างออกไปก็ไม่ค่อยรู้จักและสนใจกัน นอกจากถือว่าอยู่ในสกุลเดียวกันเท่านั้น

ในเรื่องเครือญาตินี้ ศาสนานับว่ามีบทบาทสำคัญมิใช่น้อยโดยเฉพาะศาสนาพุทธกับศาสนาอิสลาม กล่าวคือ หลักคำสอนของศาสนาพุทธมีบทบาทในการเน้นค่านิยมบางประการของสังคมไทยในเรื่องเครือญาติ ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติดั้งเดิมในสังคมไทยอยู่แล้ว เช่น หลักการปฏิบัติต่อกันฉันสามีภรรยาที่ดีและต่อญาติของทั้งสองฝ่ายหลักความเคารพและกตัญญูต่อผู้บังเกิดเกล้าคือ บิดา มารดา และหลักการให้ความนับถือกันตามลำดับอาวุโสเป็นต้น ส่วนศาสนาอิสลามที่เข้ามาอยู่ในสังคมไทยนั้นมีข้อบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องญาติและครอบครัวโดยตรงหลายประการ เช่น การอนุญาตให้ฝ่ายชายมีภรรยาได้สี่คนตลอดจนข้อกำหนดการเลือกคู่ การแต่งงานและการหย่าเป็นต้น

การนับถือญาติของทั้งฝ่ายพ่อและฝ่ายแม่จะเห็นได้จากคำเรียกขานทั้งญาติสืบสายโลหิตและญาติจากการแต่งงาน เช่น “ลุง – ป้า” หมายถึง พี่ของทั้งพ่อและแม่ “อา” ใช้เรียกเฉพาะน้องของพ่อ “น้า” ใช้เรียกเฉพาะน้องของแม่ “ปู่ – ย่า” ใช้เรียกพ่อแม่ของพ่อ “ตา – ยาย” ใช้เรียกพ่อแม่ของแม่ “น้อง” ใช้เรียกน้องของตนเองและลูก ๆ ของญาติพี่น้องของทั้งพ่อและแม่ “หลาน” ใช้เรียกลูกของพี่น้องของตนเองและของฝ่ายผู้ที่แต่งงานร่วมสกุลด้วย เป็นต้น คำเรียกขานดังกล่าวนี้แสดงถึงกฎเกณฑ์ที่ระบบเครือญาติใช้ในการให้ความสำคัญต่อบุคคลแต่ละบุคคล โดยเน้นความสำคัญของอาวุโสทั้งเป็นคำบอกสิทธิและหน้าที่ที่บุคคลผู้นั้นมีต่อผู้เรียก

ด้วยเหตุนี้ จึงถือได้ว่าระบบเครือญาติของไทยโดยส่วนรวมแล้วเป็นระบบ “ญาติสายคู่” (Bilateral kinship) มากกว่าจะเป็นระบบ “ญาติสายเดี่ยว” (Unilinear kinship) ในระบบญาติสายคู่นั้นทั้งญาติโดยสายโลหิตและญาติจากการแต่งงานไม่ว่าเป็นหญิงหรือชาย และไม่ว่าญาติของฝ่ายชายหรือฝ่ายหญิงก็ย่อมได้รับการนับถือว่าเป็นญาติทั้งนั้น

นอกจากนี้ยังมีญาติอีกประเภทหนึ่ง คือ “ญาติขยายวงศ์หรือญาติสมมติ” (Extended or fictive kinship) ซึ่งได้แก่ บุคคลที่มีใช้ญาติแต่เราให้ความนับถือประดุจญาติลำดับต่าง ๆ ของเรา ตามปกติญาติประเภทนี้จะมีความสำคัญ มีหน้าที่และสิทธิต่อกันเหมือนญาติจริง ๆ ได้ก็ด้วยการมีบ้านเรือนตั้งอยู่ใกล้เคียงกันพอที่จะไปมาหาสู่ขอความช่วยเหลือซึ่งกันและกันได้สะดวก ดังนั้น ความเป็นญาติขยายวงศ์หรือญาติสมมติจึงมักเกิดขึ้นกับครอบครัวที่ตั้งอยู่ในอาณาบริเวณใกล้เคียงกัน มีอาชีพและฐานะแบบเดียวกัน นอกจากนี้อาจเกิดขึ้นจากความ เป็นเพื่อนร่วมน้ำสาบานหรือเพื่อนตายก็ได้

(2) การลำดับญาติ ได้มีผู้ให้ความสำคัญของลำดับญาติ ดังนี้

ความสำคัญลำดับที่ 1 ญาติสนิทโดยสายเลือด คือ บิดา มารดา และพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน

ความสำคัญลำดับที่ 2 ญาติสนิทรวมทั้งญาติโดยสายเลือดและญาติโดยการแต่งงานแบ่งออกเป็น **ทางตั้ง** ได้แก่ ปู่ย่า ตายาย และหลาน ๆ (ลูกของพี่น้องร่วมบิดามารดาเดียวกัน) **ทางขวาง** ได้แก่ เขยและสะใภ้ที่เข้ามาแต่งงานกับพี่น้อง ครอบครัวของเพื่อนร่วมน้ำสาบานหรือเพื่อนตายซึ่งเป็นญาติสมมติ มักอยู่ในความสำคัญลำดับนี้ด้วย

ความสำคัญลำดับที่ 3 ญาติสนิทโดยสายเลือด **ทางตั้ง** ได้แก่ ทวด (พ่อแม่ของปู่ย่าตายาย) ส่วนมากมักไม่ค่อยเหลือให้เห็น พี่น้องของพ่อแม่ รวมทั้งภรรยาหรือสามี ลูกหลานและเหลนของบุคคลเหล่านั้น **ทางขวาง** ได้แก่ พี่น้องของเขยและสะใภ้ รวมถึงลูก ๆ ของบุคคลดังกล่าว

ความสำคัญลำดับที่ 4 ญาติสนิทที่เกิดจากการแต่งงานของญาติซึ่งอยู่ในลำดับที่ 3

ความสำคัญลำดับที่ 5 ญาติสมมติหรือญาติขยายวงศ์ที่อยู่ใกล้ชิดกัน

ความสำคัญลำดับที่ 6 ญาติห่าง ๆ

ความสำคัญลำดับที่ 7 ญาติสมมติหรือญาติขยายวงศ์ที่อยู่ห่างไกลกันหรือไม่ค่อยมีกิจกรรมต่อกันเท่าใดนัก

ความสูงและความต่ำในตำแหน่งของญาติเป็นเรื่องที่เป็นไปตามความจำเป็นในการให้ความร่วมมือช่วยเหลือซึ่งกันและกัน และมักถืออายุซึ่งเป็นกฎเกณฑ์ในทางชีวิต เป็นเครื่องกำหนดตำแหน่งญาติ นอกจากนี้ความเป็นญาติในสังคมมักอาศัยระดับแห่งความสัมพันธ์ส่วนตัวเข้ามาประกอบเป็นเครื่องช่วยเพิ่มหรือลดลำดับความสำคัญของญาติ

2) แนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ แนวความคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์มีพื้นฐานมาจากตัวแบบผู้อุปถัมภ์ลูกน้อง (Patron – client model) ซึ่งแสดงให้เห็นว่าความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลเป็นความสำคัญระหว่างสองคนเท่านั้น โดยที่ต่างช่วยเหลือเกื้อกูลซึ่งกันและกัน และต่างมีอิสระที่จะเลือกผู้อุปถัมภ์และลูกน้องของตน อย่างไรก็ตาม บุคคลแต่ละคนมีอิสระในการกำหนดจำนวนบุคคลที่เราจะมีความสัมพันธ์ด้วยเช่นเดียวกับอิสระที่จะเลือกว่าสิ้นสุดความสัมพันธ์นั้นเมื่อใด

ลักษณะเฉพาะเจาะจงของความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์อาจแบ่งออกได้เป็น 4 ประการ คือ

ประการที่หนึ่ง มีการใช้ประโยชน์ในทรัพย์สินร่วมกัน กล่าวคือ แต่ละคนต่างช่วยเหลือซึ่งกันและกันโดยทรัพย์สินอาจเป็นของบุคคลเดียวหรืออยู่ในความควบคุมของบุคคลเดียว

ประการที่สอง เนื่องจากเป็นความสัมพันธ์ที่ประกอบด้วยบุคคลเพียงสองคน ผลประโยชน์ที่แลกเปลี่ยนจึงเป็นผลประโยชน์ที่มีลักษณะเฉพาะเจาะจงเป็นการส่วนตัว

ประการที่สาม มีการให้ประโยชน์เป็นพิเศษต่อบุคคลบางคนมากกว่าคนอื่นๆ เพราะลักษณะและระดับของปฏิสัมพันธ์ของแต่ละคู่สัมพันธ์นั้นมีความแตกต่างกัน

ประการที่สี่ เนื่องจากความสัมพันธ์ในระบบนี้ขึ้นอยู่กับตัวบุคคลมากกว่าหลักการ ความสัมพันธ์จึงมีลักษณะเปราะบาง ดังนั้น การที่จะรักษาเสถียรภาพของความสัมพันธ์ไว้ได้ก็ต้องมีการแลกเปลี่ยนผลประโยชน์ต่อกันอย่างต่อเนื่อง โดยที่แต่ละคนต่างมีของอีกฝ่ายหนึ่งไม่มีและของที่ทั้งสองฝ่ายมีนั้นเป็นสิ่งที่อีกฝ่ายหนึ่งต้องการจะได้

ข้อสังเกต คือ ความสัมพันธ์เช่นนี้เกิดขึ้นได้ก็เพราะบุคคลในสังคมมีความแตกต่างกันอย่างมากทั้งในด้านสถานะทางสังคม อำนาจ และความมั่นคง ซึ่งเมื่อนำมาพิจารณาในระบบการเมือง ความสัมพันธ์ดังกล่าวจะก่อให้เกิดความสัมพันธ์ทางการเมืองและโครงสร้างทางการเมืองอันลักษณะพิเศษ ดังนี้

1. ระบบนี้ขึ้นอยู่กับตัวผู้นำหรือผู้อุปถัมภ์เพียงคนเดียว โดยผู้นำเป็นผู้รวบรวมลูกน้อง

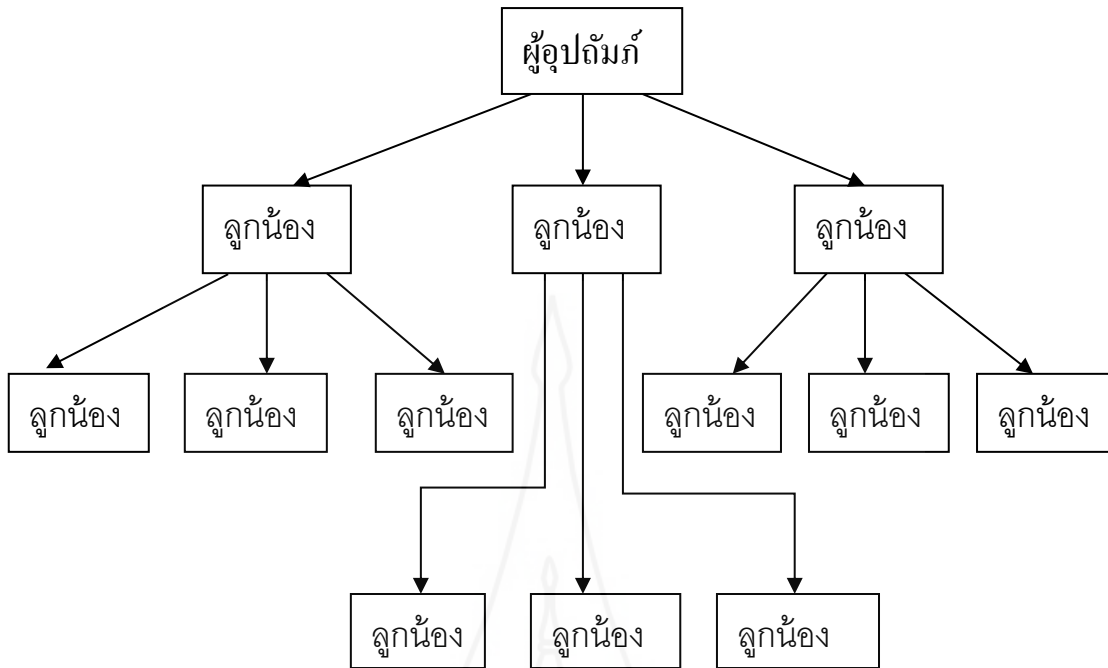
2. การก่อตัวและโครงสร้างของระบบ มีผู้นำเป็นจุดศูนย์กลาง ที่ก่อให้เกิดความสัมพันธ์และก่อให้เกิดความรู้สึกร่วมระหว่างลูกน้อง โดยต่างถือว่ามีนายคนเดียวกัน

3. ผลประโยชน์ที่ทำให้ผู้อุปถัมภ์และลูกน้องมีความสัมพันธ์ต่อกัน เป็นผลประโยชน์ที่เฉพาะเจาะจงเป็นส่วนตัว และต่างฝ่ายต่างคงความสัมพันธ์ต่อกันไว้ด้วยการแสวงหาผลประโยชน์ของแต่ละคน

4. ผลประโยชน์ที่ต่างแสวงหาจะผันแปรไปตามความแตกต่างทางฐานะ อำนาจ ดังจะเห็นได้อย่างชัดเจนว่า ในขณะที่ผู้อุปถัมภ์ต้องการอำนาจ ชื่อเสียง และเกียรติยศ ลูกน้องก็ต้องการความคุ้มครองและเงิน ดังนั้นถ้าผู้อุปถัมภ์ต้องการมีอำนาจ มีเกียรติยศชื่อเสียงก็ต้องมีบริวาร ในขณะที่เดียวกันถ้าลูกน้องต้องการความคุ้มครองให้ปลอดภัยในการประกอบกิจการต่าง ๆ รวมทั้งต้องการเงินเป็นพิเศษก็ต้องหาผู้อุปถัมภ์ตน ด้วยเหตุนี้ สายใยแห่งความสัมพันธ์ระหว่างผู้อุปถัมภ์กับลูกน้องแต่ละคนจึงขึ้นอยู่กับ การตอบแทนซึ่งกันและกัน โดยที่แต่ละฝ่ายต่างพยายามทำให้อีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่ามีค่าหรือมีความเหมาะสมที่จะเป็นผู้อุปถัมภ์หรือเป็นลูกน้อง และอีกฝ่ายหนึ่งเห็นว่าการลงทุนของตนไม่คุ้มทุนก็อาจถอนตัวออกจากการเป็นผู้อุปถัมภ์หรือลูกน้องก็ได้ โดยที่ผู้อุปถัมภ์ยกเลิกผลประโยชน์แก่ลูกน้อง ส่วนลูกน้องก็หันไปหาผู้อุปถัมภ์รายใหม่ต่อไป

1. ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ มักประกอบด้วย**การมีลูกน้องมากมายหลายระดับชั้น** ตั้งแต่ระดับที่ใกล้ชิดผู้อุปถัมภ์มากที่สุดเป็นลำดับไปจนถึงผู้ที่รู้จักคุ้นเคยกันเพียงผิวเผิน ลูกน้องผู้ใกล้ชิดกับผู้อุปถัมภ์หรือเจ้านายอย่างมากที่สุดก็มักมีลูกน้องของตนเองด้วย เขาจึงกลายเป็นผู้อุปถัมภ์รายย่อย ๆ ในระบบด้วย ลูกน้องประเภทนี้จะมีอิทธิพลมาก เพราะเขาสามารถทำการติดต่อกับเจ้านายแทนลูกน้องคนอื่น ๆ ได้ ในทางกลับกันเขาก็เป็นผู้ติดต่อกับลูกน้องแทนเจ้านายด้วย อย่างไรก็ตาม เนื่องจากความสัมพันธ์แบบนี้เป็นความสัมพันธ์ระหว่างบุคคลที่จะต้องมีการพบปะติดต่อกัน ดังนั้นผู้ที่จะมาเป็นลูกน้องก็ต้องแน่ใจว่าเขาสามารถ “เข้าถึง” ผู้อุปถัมภ์ได้

2. จากความสัมพันธ์ที่มีลักษณะดังกล่าวข้างต้นก็**ทำให้ความสัมพันธ์แบบมีการเคลื่อนไหว เปลี่ยนแปลง และมีความไม่มั่นคงอยู่ในระดับสูง** ดังจะเห็นได้ว่า ในยามที่ผู้อุปถัมภ์ได้ดำรงตำแหน่งที่ควบคุมผลประโยชน์สำคัญซึ่งสามารถแจกจ่ายให้แก่ลูกน้องได้มาก เขาก็จะมีลูกน้องเป็น “บริวาร” อย่างมากมาย แต่ถ้าเขาไม่ได้อยู่ในตำแหน่งที่สำคัญดังกล่าว หรือ “ตกอับ” จำนวนลูกน้องก็จะลดลงอย่างรวดเร็วตามไปด้วย ดังนั้น จึงอาจสรุปได้ว่าการจะมีบริวารมากน้อยเพียงใดก็ขึ้นอยู่กับตำแหน่ง อำนาจ และความมั่งคั่งของตัวผู้อุปถัมภ์นั้น ๆ เป็นสำคัญ ดังนี้

ภาพที่ 2.2 แสดงความสัมพันธ์ระบบอุปถัมภ์

ที่มา: ปิยนาด บุนนาค วัฒนาการการการเมืองไทย นนทบุรี สาขารัฐศาสตร์ มสธ. 2530, น. 216

อาจกล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์นี้มีลักษณะเช่นเดียวกับ ความสัมพันธ์ระหว่างนายกับไพร่ในสังคมไทยสมัยโบราณ แม้ในสมัยปัจจุบันจะมีการนำ โครงสร้างขององค์กรสมัยใหม่มาใช้ โดยเป็นโครงสร้างที่กำหนดความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการ แต่ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ยังคงเป็นตัวกำหนดความสัมพันธ์ส่วนบุคคลอย่างไม่เป็น ทางการ และในทางปฏิบัติจะมีความสำคัญและมีอิทธิพลอยู่มากในแทบทุกระดับองค์กร

ความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ภายหลังการเปลี่ยนแปลงการ ปกครอง พ.ศ.2475

ส่วนความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์นั้นจะเห็นได้อย่างชัดเจนในระดับต่าง ๆ ซึ่ง อาจแยกการพิจารณาได้อย่างกว้าง ๆ เป็น 3 ประเภท คือ ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ในวง ราชการ ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างระบบราชการกับองค์กรที่อยู่นอกระบบราชการ และความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างองค์กรภายนอกกับระบบราชการ

ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ในวงราชการ แม้ว่าจะมีการเปลี่ยนแปลงการ ปกครองใน พ.ศ.2475 เมื่อนำไปสู่ระบบการปกครองประชาธิปไตยตะวันตกซึ่งน่าจะทำให้

ความชอบธรรมของระบบอุปถัมภ์มีน้อยลงเพราะได้นำเอาระบบคุณธรรม (Merit System) อันเป็นแนวคิดการจัดระบบงานเกี่ยวกับคุณสมบัติของผู้ที่จะเข้าทำงานและเกณฑ์ในการเลื่อนขั้นในการปฏิบัติงานของตะวันตกมาใช้ แต่เนื่องจากการปฏิบัติดังกล่าวมิได้นำมาซึ่งการเปลี่ยนแปลงของระบบราชการ ข้าราชการกลับมีโอกาสได้เข้ามามีอำนาจมากขึ้น ปรากฏลักษณะที่ระบบราชการไม่ต้องรับผิดชอบต่อผู้ใดอีกต่อไป โดยเฉพาะเมื่อรัฐบาลส่วนใหญ่หลังจาก พ.ศ. 2475 เป็นต้นมาประกอบด้วยผู้ที่มาจากระบบราชการ ด้วยเหตุนี้จึงมีปรากฏ*ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ในวงราชการที่เน้นเด่นชัด* คือ ในรูปของ “การเล่นพรรคเล่นพวก” หรือ “การเล่นพวกเล่นพ้อง” ทั้งในการดำเนินการคัดเลือกบุคคลเข้ารับราชการและในระบบบริหารในวงราชการ แม้ว่าจะมีระเบียบที่ราชการระบุเกี่ยวกับการสอบเข้ารับราชการและการเลื่อนขั้นทางราชการรวมทั้งคุณสมบัติของผู้ที่สมัครเข้ารับราชการและการเลื่อนขั้นในทางราชการไว้ก็ตาม ดังนั้นจะเห็นได้อย่างเด่นชัดในการแต่งตั้งโยกย้ายข้าราชการในกระทรวง ทบวง กรมใหญ่ ๆ ที่มีอำนาจและอิทธิพลทางการเมืองอันมีเป็นประจำทุกปี

ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างระบบราชการกับองค์กรที่อยู่นอกระบบราชการแบ่งออกเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการนั้นเป็นพฤติกรรมหลักที่อาจเป็นตัวกำหนดรูปแบบของความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการในที่สุดดังจะเห็นได้ว่า ผู้ที่อยู่ในตำแหน่งทางราชการกับผู้ที่อยู่นอกระบบราชการมักยึดหลักตัวบุคคลและการสร้างหนี้บุญคุณโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน อันนำไปสู่การแสวงหาผลประโยชน์ร่วมกัน นับเป็นรูปแบบหนึ่งของความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ ดังกรณีตัวอย่างของความสัมพันธ์ระหว่างข้าราชการกับกลุ่มธุรกิจ โดยกลุ่มธุรกิจได้เชิญข้าราชการผู้มีสิทธิอำนาจและอิทธิพลไปเป็นประธานกรรมการหรือกรรมการของบริษัทต่าง ๆ ในกลุ่มธุรกิจตน ดังเช่น บริษัทเหมืองแร่ บูรพาเศรษฐกิจได้เชิญข้าราชการซึ่งดำรงตำแหน่งในคณะรัฐบาลชุดต่าง ๆ เป็นกรรมการ เช่น จอมพลสฤษดิ์ ธนะรัชต์ จอมพลถนอม กิตติขจร และจอมพลประภาส จารุเสถียร ซึ่งยังได้รับเชิญเป็นกรรมการของบริษัทอื่น ๆ อีกหลายบริษัท นอกจากนี้ บริษัทส่งเสริมเศรษฐกิจแห่งชาติเชิญ พลตำรวจเอกเผ่า ศรียานนท์ พลเอกผิน ชุณหะวัณ พลตรีประมาธ อติเรกสาร (สมัยนั้น) และ พลเอกศิริ สิริโยธิน เป็นกรรมการของบริษัท โดยที่บุคคลดังกล่าวยังได้รับเชิญให้เป็นกรรมการของบริษัทอุตสาหกรรมน้ำตาลชลบุรีและบริษัทอื่น ๆ อีกด้วย

ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างองค์กรภายนอกนอกระบบราชการที่เห็นเด่นชัด คือ ความสัมพันธ์ภายในกลุ่มทางเศรษฐกิจ ดังมีผู้สรุปว่า

“ในปัจจุบันเราจะพบว่า กลุ่มทางเศรษฐกิจมีการร่วมมือกันทางธุรกิจทั้งโดยทั่วไป โดยมีได้มีการถือหุ้นในธุรกิจระหว่างกัน แต่เป็นการร่วมมือเพื่อแสวงหาหรือรักษาสิทธิและผลประโยชน์ในธุรกิจตน เช่น การร่วมมือกันในรูปของสมาคมการค้าหรือชมรมการค้าต่าง ๆ หรือการทำข้อตกลงร่วมมือระหว่างกลุ่มธุรกิจ เป็นต้น และยังมีความร่วมมือทางธุรกิจในลักษณะการเกาะกลุ่มทางเศรษฐกิจ ซึ่งเป็นการร่วมมือระหว่างกลุ่มธุรกิจโดยมีการถือหุ้นในธุรกิจระหว่างกัน เป็นความร่วมมืออย่างเปิดเผย การร่วมมือดังกล่าวในส่วนหนึ่งนั้นจะมีความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ค้ำจุนอยู่รวม ๆ ไป กับความสัมพันธ์ทางเครือญาติและความสัมพันธ์ทางธุรกิจ”

อาจกล่าวได้ว่าโครงสร้างของสังคมไทยที่วางอยู่บนพื้นฐานความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์เช่นนี้เองย่อมส่งผลกระทบต่อสังคมในด้านต่าง ๆ ผลกระทบที่สำคัญประการหนึ่ง คือ ก่อให้เกิด “การเล่นพรรคเล่นพวก” และ “การกระทำทุจริตคิดมิชอบ” ในวงราชการ ดังมีผู้กล่าวว่า

“เมื่อบุคคลใดบุคคลหนึ่งในโครงสร้างความสัมพันธ์เช่นนี้มีอำนาจในทางการเมือง โอกาสที่จะดึงผู้คนที่เกี่ยวข้องอยู่กับตนเองเข้าไปร่วมเป็นฐานอำนาจก็มีมาก และถ้าหากบุคคลนั้นใช้อำนาจในตำแหน่งหน้าที่ในทางที่ผิด คนในแวดวงของตนเองซึ่งเป็นฐานกำหนดอยู่ก็จะช่วยกันปกปิดหรือเข้าร่วมก่อพฤติกรรมนี้ด้วย ยิ่งทำให้การทุจริตนั้นแผ่ขยายไปในวงกว้าง ในอีกทางหนึ่งนั้น ถ้าหากฝ่ายลูกน้องกระทำผิดโอกาสที่ลูกพี่เป็นผู้ให้ความคุ้มครองอยู่จะช่วยกันปกปิดก็มีมาก”

กล่าวโดยสรุประบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์มีความสำคัญต่อประวัติศาสตร์การเมือง เศรษฐกิจ และสังคมไทยตลอดมา โดยเฉพาะในช่วงก่อนการปฏิรูปการปกครองในสมัยรัชกาลที่ 5 กลุ่มเจ้านายและขุนนางได้นำระบบทั้งสองนี้มาใช้อย่างกว้างขวาง ทั้งนี้ เนื่องจากปัจจัยสำคัญประการหนึ่งคือนโยบายเศรษฐกิจของรัฐในสมัยนั้นเปิดโอกาสให้ ปราบกฏว่าระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์นำไปสู่การเปลี่ยนแปลงทางการเมืองหลายครั้ง ที่เห็นได้อย่างเด่นชัด คือ เมื่อสมเด็จพระเจ้าพระยามหากษัตริย์ศึกได้รับการอัญเชิญขึ้นครองราชย์เป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 1 พร้อมกับทรงสถาปนาราชวงศ์จักรีและกรุงรัตนโกสินทร์ และอีกครั้งหนึ่ง คือ ในคราวที่กรมหมื่นเจษฎาบดินทร์ได้รับการอัญเชิญขึ้นเป็นพระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 แต่หลังจากนั้นขุนนางกลายเป็นผู้ที่สามารถใช้ระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์อย่างมีประสิทธิภาพจนดูเหมือนเป็นการทำทนายพระราชอำนาจของพระมหากษัตริย์ ดังนั้นจะเห็นได้จากกรณีขุนนางตระกูลขุนนาค อันเป็นสาเหตุหนึ่งที่ทำให้พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 5 ต้องทรงปฏิรูปการปกครองบ้านเมืองเพื่อโยงพระราชอำนาจมาสู่สถาบัน

พระมหากษัตริย์อย่างแท้จริง และนับจากนั้นมาความสำคัญของทั้งสองระบบก็ยังคงมีอยู่ แต่จะเป็นไปในลักษณะ “ลูกพี่ – ลูกน้อง” มากกว่าสมัยเดิม ซึ่งอาจนำไปสู่การ “เล่นพรรคเล่นพวก” และ “การกระทำการทุจริต” ในวงราชการและธุรกิจต่อไปได้ นอกจากนี้มีข้อสังเกต คือ ในสมัยก่อนการสร้างความสัมพันธ์ในระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ถือเป็นเรื่องปกติ ทำกันอย่างเปิดเผยและเป็นที่ยอมรับว่าก่อให้เกิดความเป็นปึกแผ่นมั่นคงทางการเมืองแก่ชนชั้นนำซึ่งส่งผล คือ ความมีเสถียรภาพของบ้านเมือง นอกจากนี้ “ผู้ใหญ่” ในสมัยก่อนก็รับผิดชอบต่อ “ผู้น้อยหรือลูกน้อง” ที่ตนให้ความอุปถัมภ์ ดังนั้น “ผู้น้อยหรือลูกน้อง” จึงต้องระมัดระวังในการประพฤติปฏิบัติตนในทางราชการเพราะเกรงจะเกิดผลเสียหายขึ้นแก่ “ผู้ใหญ่” ของตน แต่ปัจจุบันเมื่อมีการนำระบบคุณธรรมมาใช้ซึ่งเป็นไปแค่เพียงหลักการหรือรูปแบบ ในขณะที่ยังคงมี “การเล่นพรรคเล่นพวก” ในระบบอุปถัมภ์อยู่ จึงทำให้ขาด “ผู้ใหญ่” ที่จะรับผิดชอบต่อ “ผู้น้อย” ดังสมัยก่อน “ผู้น้อย” จึงไม่ต้องระมัดระวังในการประพฤติปฏิบัติของตนซึ่งก่อให้เกิดปัญหาในการปฏิบัติทางราชการและไม่มีผู้ได้รับผิดชอบ อันกลายเป็นผลเสียหายแก่ทางราชการและบ้านเมือง ข้อสังเกตอีกประการหนึ่ง คือ การสืบทอดอำนาจทางการเมืองในปัจจุบันมีลักษณะขาดตอน ในขณะที่การสืบทอดอำนาจทางเศรษฐกิจเป็นไปอย่างไม่ขาดตอน แต่มีความมั่นคงขยายขอบข่ายอิทธิพลอย่างกว้างขวางโดยสังคมควบคุมไม่ได้ ยิ่งกว่านั้นปรากฏลักษณะที่ “ผู้น้อย” หรือ “ผู้อยู่ใต้อุปถัมภ์” (client) กลายเป็นตัว “ผู้ใหญ่” หรือ “ผู้ให้การอุปถัมภ์” (patron) เสียเอง ซึ่งส่งผลกระทบต่อการเมืองในที่สุด ดังคำกล่าวที่ว่า ลักษณะการเมืองในสมัยปัจจุบันเป็นแบบ “ธนาธิปไตย” มิใช่ “ประชาธิปไตย” ในความหมายที่แท้จริง

4. กระบวนการการจัดทำงบประมาณของเทศบาล

4.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 4 ว่า “แผนพัฒนา” หมายความว่ารวมถึงแผนยุทธศาสตร์ การพัฒนาและแผนพัฒนาสามปี

จ.ส.ต. วศิน กรกระโทก (2548, น. 31, 41-42) แผนพัฒนาสามปีเป็นการแปลงยุทธศาสตร์ การพัฒนาไปสู่การปฏิบัติโดยมีหลักคิดที่ว่าภายใต้ยุทธศาสตร์การพัฒนาอื่น ๆ จะมีแนวทางการพัฒนาได้มากกว่าหนึ่งแนวทางและภายใต้แนวทางการพัฒนาหนึ่งจะมีโครงการ/กิจกรรมได้มากกว่าหนึ่งโครงการ/กิจกรรมที่จะต้องนำมาดำเนินการเพื่อให้บรรลุตามวัตถุประสงค์

และเป้าหมายที่ต้องการในแต่ละยุทธศาสตร์การพัฒนาซึ่งจะมีผลต่อวัตถุประสงค์ เป้าหมาย
จุดมุ่งหมายการพัฒนาอย่างยั่งยืนและวิสัยทัศน์ในที่สุด

นอกจากนั้นแผนพัฒนาสามปีเป็นแผนที่มีความสัมพันธ์ใกล้ชิดกับงบประมาณ
รายจ่ายประจำปี กล่าวคือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้การวางแผนพัฒนาเป็นเครื่องมือวัดใน
การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีไปจัดทำงบประมาณ เพื่อให้กระบวนการจัดทำงบประมาณ
เป็นไปด้วยความรอบคอบและผ่านกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน วัตถุประสงค์ของการ
จัดทำแผนพัฒนาสามปี

- 1) เพื่อเป็นการกำหนดแนวทางในการพัฒนาท้องถิ่นอย่างรอบด้านและ
ครอบคลุมในการจัดทำแผนงาน/โครงการ
- 2) เพื่อเป็นการจัดทำแผนงาน/โครงการเพื่อนำมาจัดทำงบประมาณรายจ่าย
ประจำปี
- 3) เพื่อเป็นการจัดทำแผน/โครงการ ที่สอดคล้องสนองความต้องการของ
ประชาชนในท้องถิ่นโดยมีกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชน

วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน
เทศบาลตำบลด่านเกวียนมีศักยภาพอย่างเพียงพอในการพัฒนาท้องถิ่น อนุรักษ์ศิลปวัฒนธรรม
ประเพณีอันดีงาม รักษาภูมิปัญญาท้องถิ่นในเรื่องหัตถกรรมเครื่องปั้นดินเผา ประชาชนมีคุณภาพ
ชีวิตที่ดี มีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน มีความสมัครสมานสามัคคี มีจิตสำนึกที่ดี มีส่วน
ร่วมในการพัฒนาท้องถิ่นชุมชน และเศรษฐกิจชุมชนเข้มแข็ง และมีสภาพแวดล้อมที่สะอาด
ปลอดภัยจากมลพิษผสมกับเป็นเมืองเครือข่ายเมืองศูนย์กลางอยู่อาศัยและท่องเที่ยวเป็นหลัก

4.2 วิสัยทัศน์

ด่านเกวียนเมืองน่าอยู่ การคมนาคมสะดวก เศรษฐกิจสดใส ส่งเสริมการศึกษา
พัฒนาการท่องเที่ยว

4.3 ยุทธศาสตร์การพัฒนา

1. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคมนาคม
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและชุมชนเข้มแข็ง
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่
5. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีและประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและ
ทรัพย์สิน
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว

4.3.1 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเรียงลำดับก่อนหลัง

- 1) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านเศรษฐกิจและชุมชนเข้มแข็ง
- 2) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการคมนาคม
- 3) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการท่องเที่ยว
- 4) ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีและประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- 5) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่
- 6) ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ

4.3.2 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

- 1) ก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาถนนสะพานทางเท้า
- 2) พัฒนาระบบจราจร
- 3) พัฒนาระบบสาธารณสุขปศุสัตว์
- 4) พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่
- 5) ส่งเสริมทางการตลาด
- 6) ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
- 7) ให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงโดยการจัดให้มีลานกีฬาและการแข่งขันกีฬาในชุมชนและระหว่างหน่วยงาน
- 8) ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย
- 9) ส่งเสริมการจัดงานพิธีต่าง ๆ
- 10) ให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ
- 11) พัฒนาและยกระดับจิตใจให้กับเยาวชน
- 12) ปฏิรูปจิตสำนึกการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
- 13) จัดระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
- 14) ป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคระบาดรวมทั้งโรคไม่ติดต่อ
- 15) ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรไร้สารพิษ
- 16) มีความปลอดภัยด้านโภชนาการ
- 17) การบริหารงานที่ดี โปร่งใสมีการประสานงานที่ดี
- 18) ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง
- 19) ประชาชนในชุมชนได้รับการดูแลด้านความปลอดภัย
- 20) ชุมชนปลอดภัยาสะพัตติ

21) ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

4.3.3 นโยบายการพัฒนาของผู้บริหารเทศบาลตำบลด่านเกวียน

1. พัฒนาและปรับปรุงระบบสาธารณูปโภคให้สามารถตอบสนองต่อความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนในท้องถิ่นได้อย่างทั่วถึง รวดเร็วและทันต่อสถานการณ์

2. ประชาชนมีคุณภาพชีวิตดีขึ้นและมีรายได้เพิ่มมากขึ้นด้วยการส่งเสริมและพัฒนาอาชีพ การจัดตั้งและส่งเสริมกลุ่มอาชีพ

3. พัฒนาชุมชนให้เข้มแข็ง

4. การช่วยเหลือผู้ด้อยโอกาสทางสังคม

5. ส่งเสริมและพัฒนาการท่องเที่ยว

6. ส่งเสริมด้านการศึกษา

7. พัฒนาการเรียนรู้และรับทราบข้อมูลข่าวสารผ่านระบบสารสนเทศที่ทันสมัย รวดเร็ว

8. รณรงค์ให้ประชาชนตระหนักถึงความสำคัญของสิ่งแวดล้อมและการอนุรักษ์ทรัพยากรธรรมชาติซึ่งเป็นปัจจัยหลักในการดำรงชีวิตของมนุษย์

ตารางที่ 2.1 รายชื่อกรรมการประชาคมท้องถิ่นเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ที่	ชื่อ-สกุล	ชุมชน	ตำแหน่ง
1.	นายสัมพันธ์ ปลิงกระโทก	ท่าอ่างสามัคคี	ประธานประชาคม
2.	นายอึ้ง โตทะเล	ด่านเกวียน	รองประธานประชาคม
3.	นายถวัลย์ ภู่ม่าก	เครื่องปั้นดินเผา	เลขานุการ
4.	นายมุล ปลิงกระโทก	ริมมูล	เหรัญญิก
5.	นายเชย ปูกระโทก	โพธิ์ทอง	กรรมการ
6.	นางสาวสารณี สร้อยบัวจันทร์	ด่านกลาง	กรรมการ
7.	นายแหวน ปีบกระโทก	ใหม่หนองขาม	กรรมการ
8.	นายช่อ ปลอดกระโทก	ประชาธิปไตย	กรรมการ
9.	นายสุระศักดิ์ บ่อยกระโทก	ด่านชัย	กรรมการ
10.	นางสงวนค์ ขุนกระโทก	อิฐมอญ	กรรมการ
11.	นายกิตติ ฝึกระโทก	ท่าอ่างทอง	กรรมการ

ตารางที่ 2.1 (ต่อ)

ที่	ชื่อ-สกุล	ชุมชน	ตำแหน่ง
12.	นายชูชีพ แปงกระโทก	รัฐราษฎร์พัฒนา	กรรมการ
13.	นายสมหวัง ปลอดกระโทก	พิบูลทอง	กรรมการ
14.	นายสาย เปื่อนกระโทก	หนองกระโดน	กรรมการ
15.	นายสมคิด ยงทะเล	หนองสระธาร	กรรมการ
16.	นายประดิษฐ์ ปอกระโทก	ท่าอ่างพัฒนา	กรรมการ
17.	นางสาวศรีนวล บุญเนตร	ป่าบง	กรรมการ
18.	นายบุญส่ง อยู่ทะเล	ใหม่หนองขาม	กรรมการ
19.	นายอดิศักดิ์ ศรีมะเวียง	ด่านเกวียน	กรรมการ
20.	นายสมาน แปรงกระโทก	หนองสระธาร	กรรมการ

ที่มา : กองวิชาการและแผนงานเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2546

4.4 ที่มาของรายได้หลักที่นำมาจัดหางบประมาณของเทศบาล

พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 4 ว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์กรการบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล องค์กรบริหารส่วนตำบล กรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่นที่มีกฎหมายจัดตั้ง

มาตรา 12 ให้คณะกรรมการมีอำนาจและหน้าที่ ดังมาตราต่อไปนี้

(3) ปรับปรุงสัดส่วนภาษีและอากร และรายได้ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างกรุงเทพมหานคร เมืองพัทยา ด้วยกันเอง

(10) เสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีในการจัดสรรเงินงบประมาณที่จัดสรรเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เนื่องจากการถ่ายโอนภารกิจจากส่วนกลาง

(11) พิจารณาหลักเกณฑ์การจัดสรรเงินอุดหนุนให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามความจำเป็น

จาตุรนต์ ฉายแสง (ประกาศ, 2546, น. 1) ประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อลดช่องว่างทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ปีงบประมาณ พ.ศ.2547 ข้อ 2 เงินอุดหนุนทั่วไปเพื่อลด

ช่องว่างทางการคลังให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเหลือจากการสำรองตามข้อ 1 ให้จัดสรรแก่องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล เพื่อให้ประมาณการรายได้รวมเงินอุดหนุนทั่วไป ปีงบประมาณ พ.ศ.2547 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละประเภทมีอัตราเพิ่มขึ้นในสัดส่วนที่เท่า ๆ กัน ดังนี้

(1) องค์การบริหารส่วนจังหวัด จำนวน ร้อยละ 6.69

(2) เทศบาล จำนวน ร้อยละ 52.08

(3) องค์การบริหารส่วนตำบล จำนวน ร้อยละ 41.23

ข้อ 4 การจัดสรรให้แก่เทศบาลแต่ละแห่ง ให้ดำเนินการ ดังนี้

(1) ร้อยละ 95 ของวงเงินที่เทศบาลได้รับ ให้จัดสรรตามตัวแปรดังต่อไปนี้

ก) ร้อยละ 30 จัดสรรตามสัดส่วนจำนวนประชากร

ข) ร้อยละ 5 จัดสรรตามขนาดพื้นที่

ค) ร้อยละ 25 จัดสรรให้ทุกแห่ง ๆ ละเท่า ๆ กัน

ง) ร้อยละ 20 จัดสรรตามสัดส่วนรายได้ไม่รวมเงินอุดหนุนโดยวิธีผกผัน

จ) ร้อยละ 20 จัดสรรตามสัดส่วนเงินอุดหนุนเฉพาะกิจที่ได้รับโดยวิธีผกผัน

(2) ร้อยละ 5 ของวงเงินที่เทศบาลได้รับ ให้จัดสรรแก่เทศบาลแต่ละแห่งตามผลประมาณการรายได้รวมเงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับจัดสรรตาม (1) ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2547 เมื่อเปรียบเทียบกับประมาณการรายได้รวมเงินอุดหนุนทั่วไปในปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 แล้ว มีผลประมาณการรายได้ดังกล่าวน้อยกว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2546 ให้จัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปให้แก่เทศบาลนั้น ๆ เท่ากับจำนวนที่น้อยกว่านั้น สำหรับเงินส่วนที่เหลือให้จัดสรรให้แก่เทศบาลทุกแห่ง ๆ ละเท่า ๆ กัน

ข้อ 6 ให้สำนักงานปลัดสำนักนายกรัฐมนตรีคำนวณการจัดสรร ตามข้อ 3 ข้อ 4 และข้อ 5 แล้วแจ้งผลการคำนวณให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นและสำนักงบประมาณเพื่อดำเนินการเกี่ยวกับการขออนุมัติเงินประจำงวดในส่วนที่เกี่ยวข้องซึ่งตามกฎหมายว่าด้วยวิธีการงบประมาณต่อไป

ตารางที่ 2.2 แสดงการจัดสรรรายได้ ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

หลักเกณฑ์การจัดสรรปี 2548	
ส่วนที่ 1	ร้อยละ 50 จัดสรรตามเกณฑ์ประชาชน ร้อยละ 5 แบ่ง อบจ. ร้อยละ 4.5 และ กทม. ร้อยละ 0.5 ร้อยละ 45 แบ่ง เทศบาล อบต. เมืองพัทยา และกทม.
ส่วนที่ 2	ร้อยละ 34.33 จัดสรรให้ อบต. เพื่อให้มีรายได้ไม่น้อยกว่าประมาณการรายได้รวมก่อนรวมเงินอุดหนุนปี 2547
ส่วนที่ 3	ร้อยละ 15.67 จัดสรรให้ อบต. ที่มีรายได้ ต่ำกว่า 5 ล้านบาท จัดสรรให้ อบต.น้อยกว่า 10 ล้านบาทตามเกณฑ์ปฏิภาคผกผัน

ที่มา : ส่วนนโยบายการคลังและพัฒนารายได้ กองบริหารงานคลังส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

วัลลภ พริ้งพวงษ์ (2548, น. 1) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะดำเนินการโอนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และสรรพสามิต ประจำปีเดือนกรกฎาคม 2548 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากกระแสรายวันของสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดรองรับไว้ในวันที่ 5 สิงหาคม 2548 จึงขอให้จังหวัดดำเนินการดังนี้

1) แล้งยอดเงินจัดสรรให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดทราบตามบัญชีจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจฯ พ.ศ. 2542 หมวดที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ตามประกาศคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เดือนกรกฎาคม 2548 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นสามารถตรวจสอบยอดเงินที่จัดสรรได้ที่ website ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

2) แล้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมดำเนินการบันทึกบัญชีตามข้อ 1) โดยขอใบแล้งยอดเงินในบัญชี (Statement) จากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)

3) แจ้งองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกถอนเงินจำนวนดังกล่าวไปเข้าบัญชีประเภท ออมทรัพย์ขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดดอกผล และนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์ และวิธีการงบประมาณที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นตราข้อบัญญัติไว้

4) ตรวจสอบว่ายอดเงินที่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรร โอนเข้าบัญชีของ องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อวันที่เท่าใดและยอดเงินตรงกับบัญชีที่กรมส่งเสริมการปกครอง ส่วนท้องถิ่นได้แจ้งให้ทราบหรือไม่ ทั้งนี้ ให้รายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทราบภายใน วันที่ 25 ของเดือนถัดไป

ตารางที่ 2.3 แสดงที่มารายได้หลักของเทศบาล

การจัดสรรภาษีมูลค่าเพิ่ม ตามกฎหมายแผนฯ ปี 2547-2548				
	ปี 2547	%	ปี 2548	%
เมืองพัทยา	646.50	1.50	608.02	1.24
อบจ.	2,801.50	6.50	3,052.89	6.23
กทม.	6,034.00	14.00	2,288.15	4.67
เทศบาล	21,278.47	49.37	19,421.12	39.64
อบต.	12,339.53	28.63	23,629.82	48.22
รวม	43,100.00	100	49,000.00	100

ที่มา : ส่วนนโยบายการคลังและพัฒนารายได้ กองบริหารงานคลังส่วนท้องถิ่น

เฉลิมศักดิ์ วงศ์ศิริวัฒน์ (2548) ส่วนการจัดสรรเงินอุดหนุนและพัฒนาระบบ งบประมาณ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น โดยนายเฉลิมศักดิ์ วงศ์ศิริวัฒน์ ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลังท้องถิ่น ปฏิบัติราชการแทนอธิบดีกรมส่งเสริมการ ปกครองท้องถิ่น หนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ ว 1501 ลงวันที่ 2 สิงหาคม 2548 เรื่อง การ โอนเปลี่ยนแปลงการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย เงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับดำเนินการตามอำนาจ หน้าที่และภารกิจเลือกทำ ประจำปีงบประมาณ 2548 (งวดที่ 4) ตามประกาศคณะกรรมการการ กระจายอำนาจให้แก่องค์การปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่องการจัดสรรเงินอุดหนุนทั่วไปสำหรับ

ดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 (ฉบับที่ 2) ลงวันที่ 18 กรกฎาคม 2548

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้โอนเปลี่ยนแปลงการจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ปีงบประมาณ พ.ศ.2548 แผนงานส่งเสริมและพัฒนาองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งานสนับสนุนเงินอุดหนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น งบเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป เงินอุดหนุนสำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่และภารกิจถ่ายโอนเลือกทำ หมวดที่ 4 มาตั้งจ่ายสำนักงานคลังจังหวัด ตามระบบ GFMS โดยใช้รหัสงบประมาณ 1500810102500017 รหัส 15008100048067 รหัสบัญชีย่อย 0102017

ทั้งนี้ ให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำงบประมาณดังกล่าวไปดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหรือดำเนินการตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนจากราชการเลือกทำ โดยการใช้จ่ายเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อดำเนินโครงการ/กิจกรรมใด ควรคำนึงด้วยว่า เมื่อส่วนราชการที่ถ่ายโอนภารกิจไม่ได้ตั้งงบประมาณดำเนินการแล้ว หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ดำเนินการหรือละเลยภารกิจใดภารกิจหนึ่ง อาจทำให้ประชาชนในท้องถิ่นไม่ได้รับบริการสาธารณะที่ดีตามมาตรฐานที่ประชาชนเคยได้รับจากส่วนราชการ ให้จังหวัดแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำงบประมาณตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้จังหวัดเร่งรัดการเบิกจ่ายให้แล้วเสร็จภายใน 2 วันนับจากที่ได้รับแจ้งจากกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

4.3 ขั้นตอนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2543 ข้อ 5 ได้ให้ความหมายว่า

“งบประมาณ” หมายถึง แผนงาน หรืองานสำหรับประมาณการด้านรายรับและรายจ่าย แสดงในรูปตัวเลขจำนวนเงิน การตั้งงบประมาณ คือแสดงแผนดำเนินงานออกเป็นตัวเลขจำนวนเงิน

“แผนงาน” หมายความว่า ภารกิจแต่ละด้านที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่ตามกฎหมายว่าด้วยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ

“งาน” หมายความว่า กิจกรรมต่าง ๆ ของหน่วยงานที่กำหนดไว้ในแต่ละแผนงาน

“องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น” หมายความว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัด เทศบาล และองค์การบริหารส่วนตำบล

“เจ้าหน้าที่งบประมาณ” หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล

วิธีการจัดทำงบประมาณ ตามข้อ 22 ว่า ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายการการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ และข้อ 27 ว่า การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือโอนไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น

อนุชา โมกขะเวส (2547) หนังสือของ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว 2534 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2547 ลงนามโดย นายอนุชา โมกขะเวส รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

1) การจัดทำประมาณการรายรับประเภทภาษีจัดสรรให้ถือยอดประมาณการใกล้เคียงกับรายรับในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยใช้หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 786 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2547 เรื่อง การจัดสรรเงินภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 เป็นแนวทางในการจัดทำประมาณการรายรับ และตั้งยอดประมาณการรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับประมาณการรายรับ

2) การทำประมาณการรายรับเงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องนำไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้ประมาณการใกล้เคียงกับเงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับในปีงบประมาณ 2547

3) ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรีบจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องรีบดำเนินการเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถประกาศใช้ได้ทันภายในวันที่ 1 ตุลาคม แต่ถ้าไม่มีสภาท้องถิ่นที่จะประชุมพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ก็ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วไปพลางก่อน

4) การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรดำเนินการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด

2. การตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและปรับปรุงคุณภาพชีวิต

1) การตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากสาธารณภัยให้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 667 ลงวันที่ 12 สิงหาคม 2545 หนังสือด่วนมาก ที่ มท 0808.3 /ว 1082 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2546 และหนังสือด่วนมากที่ มท 0808.3 /ว 1275 ลงวันที่ 11 เมษายน 2546

2) การตั้งงบประมาณเพื่อแก้ไขในด้านอาชญากรรม โรคเอดส์ การละเมิดสิทธิเด็ก การพนัน การขยายตัวของธุรกิจบริการทางเพศ ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพปัญหา

3) การตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำแผนชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำเป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น

4) การตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนโครงการความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการแก้ปัญหาร่วมกัน เช่น การกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล การบรรเทาสาธารณภัย การปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น ให้กับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตามโครงการ/กิจกรรม ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลังและประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ

5) การตั้งงบประมาณเพื่อปรับปรุงตลาดสดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และการตั้งงบประมาณในการให้บริการสาธารณะ เรื่องไฟฟ้าสาธารณะ ได้แก่ การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะในถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ซึ่งเชื่อมระหว่างจังหวัดกับจังหวัด หรือจังหวัดกับอำเภอ

6) การตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข อนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อม และทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงทัศนียภาพ

3. การตั้งงบประมาณตามนโยบายแห่งรัฐและการจัดทำงบประมาณตามแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1) นโยบายแห่งรัฐ

(1) การตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการสนับสนุนการดำเนินภารกิจด้านการปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพยาเสพติด ให้ปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ 0808.3 / ว 3577 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2545 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 29/2546 ลงวันที่ 28 มกราคม 2546 และคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติด ที่ 6 / 2546 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2546

(2) ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลการจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและความยากจนเชิงบูรณาการ 7 เรื่องได้แก่ ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาผู้ประกอบการอาชีพผิดกฎหมาย ปัญหาการให้ความร่วมมือช่วยเหลือนักเรียน/นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม ปัญหาการถูกลดกวาง ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของคนจน เพื่อประกอบการพิจารณาตั้งงบประมาณในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

(3) การตั้งงบประมาณและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการสร้างเสริมความเข้มแข็งของชุมชน ในด้านเศรษฐกิจฐานราก การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว

(4) การตั้งงบประมาณในหมวดค่าสาธารณูปโภค ควรพิจารณาตั้งงบประมาณต่ำกว่าในปีงบประมาณที่ผ่านมา 10 % ตามนโยบายประหยัดพลังงานของรัฐบาล

(5) ให้องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนให้เกิดความตระหนัก มีวินัยจราจรและปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาคูหาอุบัติเหตุทางถนน

(6) การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การบำรุงรักษาหรือจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และค่าใช้จ่ายในการจัดหาและค่าบริการระบบการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ตเพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลได้

2) การจัดทำงบประมาณตามแผนงาน/โครงการขององค์การปกครองส่วนท้องถิ่น

(1) การจัดทำงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการแก้ไขปัญหาการทุจริตของรัฐบาลให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยโครงการประเภทการก่อสร้าง/ปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง ให้จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายโครงการ โดยแสดงราคากลางค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าแรง และราคาต่อหน่วย กรณีค่าวัสดุ ให้ใช้ราคาตามประกาศของพาณิชย์จังหวัด ค่าครุภัณฑ์ให้ใช้

บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณและค่าแรงตามราคาที่กำหนดโดยส่วนราชการที่สามารถอ้างอิงได้ โดยจัดทำเป็นเอกสารแยกต่างหากจากเอกสารงบประมาณเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสภาท้องถิ่น และจัดส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีนอกจากนี้การก่อสร้างหรือปรับปรุงสิ่งก่อสร้างให้มีการปักป้ายแสดงรายละเอียดของโครงการ ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดสัญญา รายชื่อผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้าง กรรมการตรวจการจ้าง โดยมีลักษณะและขนาดของป้ายที่ประชาชนมองเห็นโดยง่าย

(2) องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างจริงจัง ไม่ควรตั้งงบประมาณในลักษณะฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

(3) การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการออกบริการประชาชนเคลื่อนที่ จัดทำตู้รับเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนประจำหมู่บ้าน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยการจัดทำแผ่นพับ ใบปลิว โปสเตอร์ เอกสารสรุปผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการเชิญชวนประชาชนรับฟังการประชุมสภา จัดทำป้ายปิดประกาศข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้าน/ชุมชน

(4) การตั้งงบประมาณตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่นและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความเหมาะสมและจำเป็นถึงสถานะทางการคลัง ทั้งนี้ควรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

1) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนผู้บริหาร เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ/พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำรงตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน

2) การตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ให้ปฏิบัติตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542 มาตรา 35 ในการจ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และเงินค่าจ้างของข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง ที่นำมาจากรายได้ที่

ไม่รวมเงินอุดหนุนและเงินกู้หรือเงินอื่นใด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดสูงกว่าร้อยละสี่สิบของเงินงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้

3) การตั้งงบประมาณเพื่อการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด กรณีครบวาระ และกรณีแทนตำแหน่งที่ว่าง

5. การตั้งงบประมาณที่เป็นภาระผูกพัน

การตั้งงบประมาณของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้าร่วมโครงการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสนับสนุนให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 – 2549 ให้ดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่สมทบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

6. การกำกับดูแลการจัดทำงบประมาณ

1) ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ เข้ากำกับดูแลการปฏิบัติเพื่อให้การเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามระยะเวลาที่กระทรวงมหาดไทยกำหนดในกรณีที่ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีภายในวันที่ 15 สิงหาคม และมีได้ขอขยายเวลาการเสนอร่างงบประมาณต่อสภาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 ข้อ 24 หรือขอขยายเวลาแล้วแต่สภาท้องถิ่นไม่อนุมัติ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงผู้รับผิดชอบในการจัดทำร่างงบประมาณและเหตุผลของฝ่ายสภาท้องถิ่นที่ไม่อนุมัติ (กรณีสภาท้องถิ่นไม่อนุมัติให้ขยายเวลาการจัดทำร่างงบประมาณ) พร้อมทั้งเร่งรัดให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างงบประมาณได้ทันภายในกำหนดเวลาที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาก่อนสิ้นปีงบประมาณ

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นอนุมัติให้ขยายเวลาการเสนอร่างงบประมาณภายหลังวันที่ 15 สิงหาคม ก็ให้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลให้มีการเสนอร่างเพื่อให้สภาท้องถิ่นได้พิจารณาให้ทันก่อนสิ้นปีงบประมาณด้วยเช่นกัน

ในกรณีไม่มีสภาท้องถิ่นที่จะพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วไปพลางก่อนและเมื่อมีสภาท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นรีบเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่นโดยเร็ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอกำกับดูแลและเร่งรัดการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0313.4 /ว 1274 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2545

2) เมื่อประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว ให้ดำเนินการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ดังนี้

(1) ให้นำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ประกาศโดยเปิดเผยให้สาธารณชนได้ทราบ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 ข้อ 39 และประชาสัมพันธ์ แผนงาน โครงการ ประเภทรายจ่ายเพื่อการลงทุน หรือโครงการสำคัญ ๆ ให้ประชาชนทราบ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ด่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 322 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2547

(2) การจัดหาพัสดุต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยและมติของคณะรัฐมนตรีโดยเคร่งครัด และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคาและประกวดราคา ให้วางแผนในการจัดหาพัสดุ และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ทั้งนี้ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือกรมการปกครองที่ มท 0313.4/ว 1500 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2542

(3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดตามประกาศสอบราคาและประกาศประกวดราคา ณ สถานที่กลางตามที่จังหวัดกำหนดโดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับแนวทางการติดประกาศ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้ใช้สถานที่กลางที่จังหวัดกำหนด เป็นสถานที่ยื่นและเปิดซองสอบราคาประกวดราคาด้วย

3) ให้ตั้งงบประมาณเพื่อจัดให้มีสถานที่และเอกสารเผยแพร่ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ร้องทุกข์ ร้องเรียน เรื่องความโปร่งใสของท้องถิ่นได้

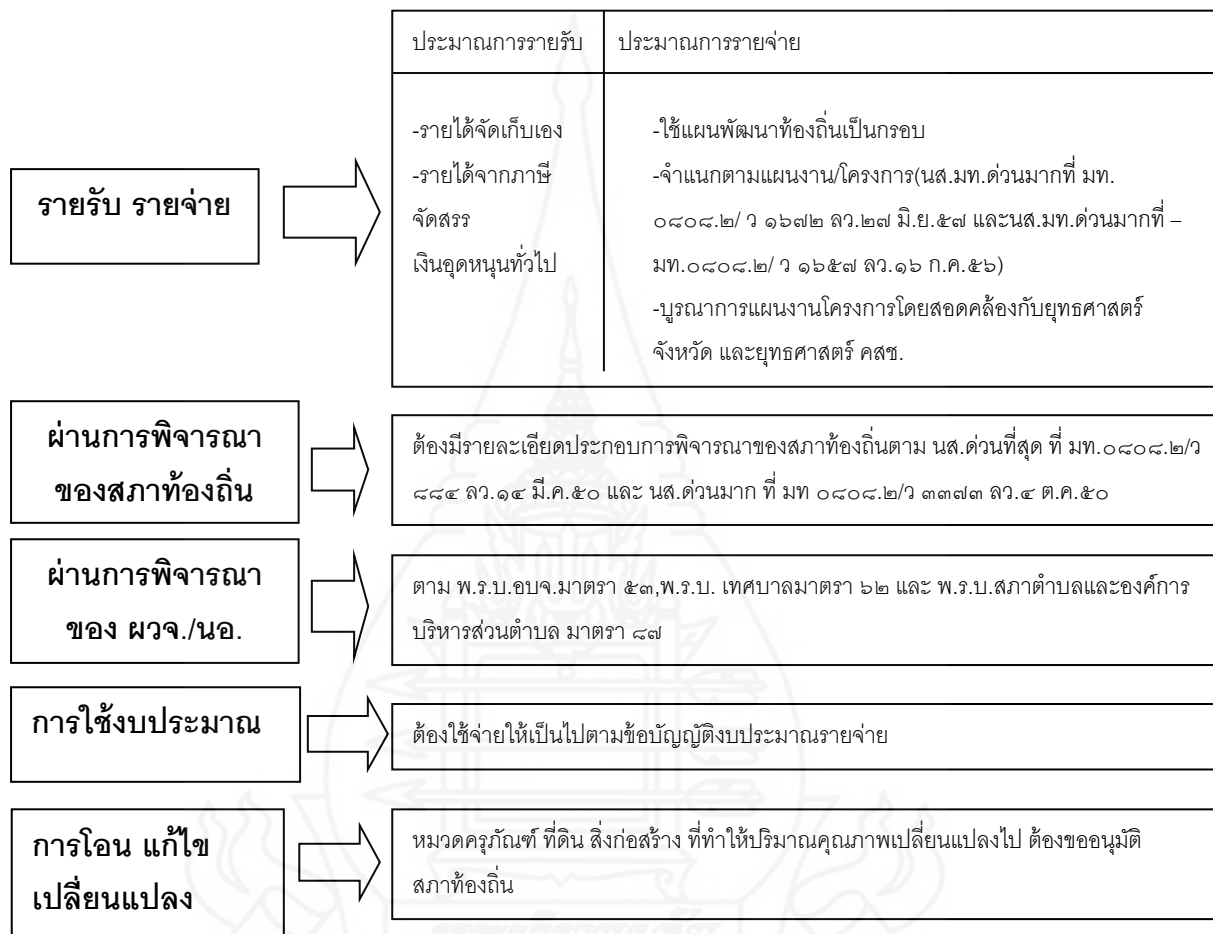
7. การรายงาน

1) ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลจัดส่งข้อบัญญัติและเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเพิ่มเติม จำนวน 1 ชุด ไปยังจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน หลังประกาศใช้แล้ว เพื่อให้ประชาชนสามารถขอทราบข้อมูลจากจังหวัดและส่วนกลางได้

2) ให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดรายงานผลการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบที่กำหนดตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทราบภายในวันที่ 5 ของทุกเดือนโดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม จนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจะประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีครบทุกแห่ง

3) เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ประกาศรายงานการเงินในรอบปีให้ประชาชนทราบ ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 ข้อ 40

รายละเอียดและขั้นตอนสรุปไว้ในภาพที่ 2.3

ภาพที่ 2.3 การจัดทำข้อบัญญัติงบประมาณ

ที่มา : วัลลภ พริงพงษ์ 2557

สุนทร ธีรวิเชียร (2547) หนังสือกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สำนักงาน
ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ที่ มท 0834.3/ ว 2542 ลงวันที่ 23
กรกฎาคม 2547 ลงนามโดย นายสุนทร ธีรวิเชียร ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง ชักซ้อม
แนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

1. การจัดทำประมาณการรายรับให้ถือยอดประมาณการใกล้เคียงกับรายรับในปีงบประมาณที่ผ่านมา และตั้งยอดประมาณการรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับประมาณการรายรับ

2. การจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ดำเนินการตามห้วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 โดยคณะผู้บริหารจะต้องดำเนินการเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถประกาศใช้ได้ทันภายใน 1 ตุลาคม

3. พัฒนาระบบการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่

1) การจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปี ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ

2) การจัดทำงบประมาณให้สอดคล้อง กับ นโยบาย เมืองน่าอยู่ และยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา โดยการจัดให้มีสาธารณูปโภค ที่จำเป็นขั้นพื้นฐานให้เพียงพอ ต่อความต้องการของประชาชน

4. การตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชน สมควรพิจารณา โครงการ ที่มีลักษณะ ดังนี้

1) การป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากสาธารณภัยประเภทต่าง ๆ ในรอบปีงบประมาณ ให้ตั้งงบประมาณเงินสำรองจ่ายให้เพียงพอแก่การเผชิญเหตุตลอดจนการตั้งงบประมาณเพื่อช่วยประชาชนก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ ภายหลังเกิดเหตุ รวมทั้งการสำรวจ และจัดเตรียมแหล่งน้ำต้นทุน การปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ อุปกรณ์การส่งน้ำ ระบบส่งน้ำ

2) การตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์ เศรษฐกิจพอเพียง เพื่อ แก้ไขปัญหาความยากจน เชิงบูรณาการ เช่น การสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการ จัดตั้ง ลานค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน ส่งเสริม การเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทย และวิทยาการสมัยใหม่ การจ้างนักเรียน/นักศึกษาปฏิบัติงานนอกเวลาเรียน

3) การตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาหยาเสพติด และเพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบสังคม เช่น การรณรงค์ต่อต้านและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในรูปแบบต่าง ๆ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย การสนับสนุนการดำเนินการภารกิจด้านปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดฟื้นฟู

สภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพติดและการสนับสนุนแนวทางการใช้พลังแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับจังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอ ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับเพื่อตอบสนองนโยบายยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด

4) การตั้งงบประมาณ เพื่อ ส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข หรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่า และไม่เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกลุ่มหรือองค์กร

5) การตั้งงบประมาณ เพื่อ แก้ไขปัญหา ด้านอาชญากรรม โรคเอดส์ การละเมิดสิทธิเด็ก การพนัน การขยายตัวของธุรกิจบริการทางเพศ ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพปัญหา

6) การตั้งงบประมาณเพื่อขยายผลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทั่งครอบคลุมครบทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ.2548

7) การตั้งเงินอุดหนุนสำหรับให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ ใช้สนับสนุนชุดรักษาความสงบเรียบร้อยประจำหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่ในการอยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านและอำนวยความสะดวกในด้านต่าง ๆ แก่ประชาชนอย่างน้อยแห่งละ 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาท)

8) การตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมครอบครัวवास เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวด้วยการเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็ง เพื่อให้ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเป็นหน่วยสร้างภูมิคุ้มกันจากปัญหาสังคม และป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

9) การตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการพลศึกษาอาสาพัฒนากีฬา โดยการจัดจ้างผู้มีวุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีด้านพลศึกษากีฬานันทนาการและสาขาที่เกี่ยวข้องของอัตราจ้างเดือนละ 6,360 บาท ในการดำเนินการส่งเสริมกีฬานันทนาการ การออกกำลังกายและกิจกรรมด้านกีฬานันทนาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเพื่อเป็นการปรับบทบาทกระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การเตรียมงบประมาณฝึกอบรมเกี่ยวกับ

การจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ตามนโยบายของรัฐบาลในการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นต้น และการพิจารณาการเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนาที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล หรือสนับสนุนให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

6. การตั้งงบประมาณเพื่อรองรับภารกิจการถ่ายโอนทุกประเภทเพื่อให้สามารถดำเนินการตามภารกิจการถ่ายโอนในปี พ.ศ.2548 ได้อย่างต่อเนื่อง

7. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

1) งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการเครือข่าย Internet และการบำรุงดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์

2) งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่ภาษีและทะเบียนทรัพย์สินให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

3) งบประมาณในการจัดสร้างหอกระจายข่าวในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ยังไม่มีหอกระจายข่าวหรือซ่อมแซมหอกระจายข่าวที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้การได้ เพื่อการประชาสัมพันธ์ชี้แจงให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามที่เป็นบัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญหรือตามนโยบายของรัฐบาล และอื่น ๆ ตามความเหมาะสม

8. กรณีการตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการตรวจสอบพบว่า องค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายแห่งได้ตั้งงบประมาณไปดำเนินกิจการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือตั้งงบประมาณอุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจำนวนมาก โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้ดำเนินการเอง ในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง องค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรจะพิจารณาดังตั้งงบประมาณสำหรับแผนงาน/โครงการที่มีขนาดใหญ่ระดับจังหวัด และเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นหรือประชาชนโดยส่วนรวม

9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างจริงจัง ไม่สมควรตั้งในลักษณะฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล เช่น การจัดทำปฏิทิน แผ่นพับต่าง ๆ ที่ปรากฏภาพของคณะผู้บริหารหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้ตรวจทักท้วงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่งเป็นต้น

อโนชา พลทองมาก (2548) ข้อมูลประมาณการรายรับในแต่ละช่วงปีงบประมาณ
ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ที่สรุปรวมเปรียบเทียบให้เห็นของเทศบัญญัติงบประมาณในแต่ละปี
นำไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2545 - 2548

ตารางที่ 2.4 ประมาณการรายรับปีงบประมาณ 2545 - 2548

รายรับ	ประมาณการ ปี 2545	ประมาณการ ปี 2546	ประมาณการ ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548
หมวดภาษีอากร	12,905,000	13,905,000	14,935,000	14,655,932
โรงเรือนและที่ดิน	500,000	500,000	500,000	601,249
บำรุงท้องที่	40,000	40,000	40,000	37,684
ป้าย	60,000	60,000	80,000	92,479
อาคารการฆ่าสัตว์	5,000	5,000	6,000	4,740
ค่าธรรมเนียมรถยนต์	2,200,000	2,200,000	3,000,000	-
มูลค่าเพิ่ม	7,500,000	8,000,000	8,050,000	-
ธุรกิจเฉพาะ	-	-	50,000	22,033
สุรา	600,000	600,000	650,000	168,136
สรรพสามิต	1,500,000	2,000,000	2,000,000	931,756
ค่าธรรมเนียมจดทะเบียน สิทธิและนิติกรรมที่ดิน	500,000	500,000	550,000	607,232
ค่าภาคหลวงแร่	-	-	5,000	14,625
ค่าภาคหลวงปิโตรเลียม	-	-	4,000	11,647
รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร	350,700	375,000	410,100	751,492
1.หมวดค่าธรรมเนียม	245,000	269,000	284,100	552,325
ค่าปรับ และใบอนุญาต				
ค่าธรรมเนียมการฆ่าสัตว์	13,842	7,000	10,000	10,000
ใบอนุญาตการขายสุรา	2,000	2,000	2,000	421
การควบคุมอาคาร	10,000	10,000	12,000	138,212

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

รายรับ	ประมาณการ ปี 2545	ประมาณการ ปี 2546	ประมาณการ ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548
การสาธารณสุข	170,000	182,000	182,000	299,880
- เก็บขนขยะมูลฝอย	-	150,000	150,000	266,280
- เก็บขนคูจากระและสิ่ง ปฏิกูล	-	12,000	12,000	11,100
- การออกไปหนังสือรับรอง การจัดตั้งสถานที่จำหน่าย หรือสะสมอาหาร	-	20,000	20,000	22,500
ทะเบียนราษฎร	6,000	3,000	3,000	1,880
อื่น ๆ	500	500	500	-
ค่าปรับจราจรทางบก	7,000	7,000	9,000	31,150
ค่าปรับผิดสัญญา	-	-	7,000	-
การควบคุมอาคาร	85,760	50,000	50,000	65,100
	-	5,000	5,000	8,100
	85,760	20,000	20,000	57,000
	-	20,000	20,000	-
	-	5,000	5,000	-
การโฆษณาโดยใช้เครื่อง ขยายเสียง	1,420	2,000	2,000	2,440
อื่น ๆ	4,320	3,500	5,000	4,710
2. หมวดรายได้จาก ทรัพย์สิน	1,800	1,500	1,500	-
ดอกเบี้ยและเงินปันผล	35,274	56,000	56,000	31,564

ตารางที่ 2.4 (ต่อ)

รายรับ	ประมาณการ ปี 2545	ประมาณการ ปี 2546	ประมาณการ ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548
3. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	35,274	56,000	56,000	31,564
ขายแบบแปลน	161,796	50,000	70,000	167,602
จำหน่ายแบบพิมพ์/ คำร้อง	112,600	30,000	50,000	145,700
รายได้เบ็ดเตล็ดอื่น ๆ	1,820	10,000	10,000	1,212
เงินช่วยเหลือ	47,376	10,000	10,000	20,690
หมวดเงินอุดหนุนทั่วไป	-	2,720,000	9,622,832	11,668,2931
- เงินอุดหนุนทั่วไป	-	2,720,000	4,214,000	1,668,293
- เงินอุดหนุนเฉพาะกิจ (กรมส่งเสริม)(นม+อาหาร กลางวัน + เบี้ยยังชีพ)	-	-	-	-
- เงินอุดหนุนกีฬาจังหวัด	-	-	5,408,832	-
- เงินอุดหนุนเพื่อการ พัฒนาสาธารณสุข	-	-	-	-
- เงินอุดหนุนทั่วไปตาม ยุทธศาสตร์จังหวัด	-	-	-	-
รวม	21,201,828	21,201,828	21,201,828	21,201,828

ที่มา : เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เทศบาลตำบลด่านเกวียน 2545 -2548

รายรับของเทศบาลตำบลด่านเกวียนเพิ่มขึ้นตามปีงบประมาณทุกปี

ข้อมูลการจำแนกรายจ่ายตามแผนงานในแต่ละช่วงปีงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ที่สรุปรวมของแต่ละปีที่น่าไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

ตารางที่ 2.5 การจำแนกรายจ่ายตามแผนงาน งบประมาณการรายจ่ายประจำปี 2545 - 2548
ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ด้าน/แผนงาน	ประมาณการ ปี 2545	ประมาณการ ปี 2546	ประมาณการ ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548
ด้านบริหารทั่วไป	6,433,796	6,962,856	10,886,536	10,250,018
-แผนงานบริหารทั่วไป	4,933,216	4,950,216	6,428,696	6,652,350
-แผนงานรักษาความสงบ ภายใน	1,500,580	2,012,640	4,457,840	3,597,668
ด้านบริการชุมชนและสังคม	13,413,283	8,638,270	12,659,042	18,937,347
-แผนงานการศึกษา	-	-	-	2,450,760
-แผนงานสาธารณสุข	2,224,560	2,571,640	2,654,760	4,244,420
-แผนงานสังคมสงเคราะห์	-	-	-	1,267,640
-แผนงานเคหะและชุมชน	10,418,723	5,336,630	9,104,282	8,639,527
-แผนงานสร้างความเข้มแข็ง ของชุมชน	400,000	130,000	30,000	1,105,000
-แผนงานการศาสนา	370,000	320,000	870,000	1,230,000
วัฒนธรรมและนันทนาการ				
-แผนงานวางแผนส่งเสริมการ ท่องเที่ยว	-	150,000	-	-
ด้านเศรษฐกิจ	-	-	30,000	400,000
-แผนงานส่งเสริมการเกษตร	-	-	30,000	400,000
ด้านการดำเนินงานอื่น ๆ	1,368,960	1,384,896	1,384,937	1,477,485
-แผนงานงบกลาง		1,384,896	1,384,937	1,477,485
รวม	21,216,039	23,748,032	24,960,515	31,064,850

ที่มา : เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เทศบาลตำบลด่านเกวียน 2545-2548

รายจ่ายตามแผนงานที่ปรากฏในตารางที่ 2.4 รวม 11 แผนงาน มียอดปรากฏใหม่ในปีงบประมาณ 2548 ที่แตกต่างจากปีงบประมาณที่ผ่านมาคือ

1) แผนงานการศึกษา จำนวน 2,450,760 บาท

2) แผนงานสังคมสงเคราะห์ จำนวน 1,267,640 บาท

ข้อมูลการจำแนกรายจ่ายตามหมวดรายจ่ายในแต่ละช่วงปีงบประมาณของเทศบาล ตำบลด่านเกวียน ที่สรุปรวมของแต่ละปีที่ผ่านมาไปจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี ดังนี้

ตารางที่ 2.6 การจำแนกรายจ่ายตามหมวดรายจ่ายปี 2545 -2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

หมวด	ประมาณการ ปี 2545	ประมาณการ ปี 2546	ประมาณการ ปี 2547	ประมาณการ ปี 2548
1. รายจ่ายงบกลาง	1,368,960	1,384,896	1,384,937	1,477,485
2. หมวดเงินเดือนและ ค่าจ้างประจำ	2,980,850	2,943,540	3,488,280	5,172,234
3. หมวดค่าจ้างพนักงานจ้าง	1,869,600	1,680,000	1,680,000	2,077,280
4. หมวดค่าตอบแทน ใช้สอยและวัสดุ	5,483,756	6,237,136	7,079,736	9,843,338
5. หมวดค่าสาธารณูปโภค	333,000	423,000	445,000	457,000
6. หมวดเงินอุดหนุน	695,000	455,000	830,000	850,000
7. หมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง	8,484,873	3,862,450	10,052,562	11,187,513
รวม	21,216,039	16,986,022	24,960,515	31,064,850

ที่มา : เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี เทศบาลตำบลด่านเกวียน 2545 -2548

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ข้อ 38 ญัตติทั้งหลายต้องเสนอร่างหน้าเป็นหนังสือยื่นต่อประธานสภาท้องถิ่นและมีสมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองอย่างน้อยสองคน แต่หากสมาชิกสภาท้องถิ่นนั้นมีสมาชิกสภาท้องถิ่นเหลืออยู่น้อยกว่าแปดคนให้สมาชิกสภาท้องถิ่นรับรองหนึ่งคน

การเสนอญัตติให้อนุโลมใช้ตามแบบทำระเบียบนี้

ในกรณีสมาชิกสภาท้องถิ่นเป็นผู้เสนอร่างข้อบัญญัติเกี่ยวกับการเงิน นอกจากต้องดำเนินการตามวรรคหนึ่งแล้ว ต้องให้ผู้บริหารท้องถิ่นรับรองด้วย

5. งานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

เสนาะ เรียนเมฆ (2539, น. 2, 4-5) กลุ่มผลประโยชน์ในสังคมไทยกำเนิดขึ้นจากการเปลี่ยนแปลงทางสังคม เศรษฐกิจ การเมืองการปกครอง รวมถึงการเปลี่ยนแปลงจากภายนอกประเทศที่ส่งผลกระทบต่อประเทศไทยด้วย ซึ่งเป็นพื้นฐานของสังคมไทยจากดั้งเดิมเป็นสังคมแบบไพร่ฟ้าและมีผู้นำ เป็นแบบระบบอุปถัมภ์ กลุ่มผลประโยชน์ในประเทศไทยเริ่มได้รับการยอมรับว่ามีความสำคัญและมีบทบาทสูงในสังคม การเมืองการปกครอง ภายหลังจากเหตุการณ์วันที่ 14 ตุลาคม 2516 หรือประมาณ 30 ปีที่ผ่านมาเนื่อง เพราะเป็นช่วงเวลาที่บรรยากาศทางการเมืองเปิดกว้างให้กลุ่มผลประโยชน์ องค์การของประชาชนทั้งหลายได้แสดงบทบาทกันอย่างเต็มที่ ประกอบกับรัฐบาลมีนโยบายส่งเสริมให้มีการจัดตั้งกลุ่มอาชีพ กลุ่มสมาคมต่างๆ ขึ้น โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อจะควบคุมกิจกรรมของกลุ่มต่างๆ ในสังคมให้เป็นไปตามที่รัฐบาลกำหนด ซึ่งมีทั้งกลุ่มในเมืองและชนบทกลุ่มต่างๆ เหล่านี้เป็นกำลังสำคัญในการพัฒนาประเทศร่วมกับภาครัฐบาลด้วย เช่น คณะกรรมการร่วมภาครัฐและเอกชน (กรอ.) ซึ่งเป็นกลุ่มที่มีบทบาทสูงมากในช่วงรัฐบาลพลเอกเปรม ติณสูลานนท์ และเป็นกลุ่มที่รัฐบาลสนับสนุนให้เอกชนจัดตั้งขึ้นโดยมีรัฐบาลเป็นแกนกลาง การขยายตัวของกลุ่มผลประโยชน์ในช่วงเวลาประมาณ 20 ปีที่ผ่านมา

การศึกษาวิจัยกำหนดทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ของ Almond และ Powell และกรอบแนวความคิดการพัฒนาของกลุ่มผลประโยชน์มาใช้ เนื่องจากการศึกษากลุ่มผลประโยชน์ในทางรัฐศาสตร์มีความสำคัญมาก เพราะช่วยให้การเข้าใจการเมือง โดยเฉพาะในแง่พฤติกรรมของบุคคลได้อย่างชัดเจนและเข้าใจภาพกว้าง ๆ ของการเมืองได้ดี ในบรรดาแนวทางการศึกษาทางรัฐศาสตร์นั้น ส่วนใหญ่จะหยิบยืมมาจากสาขาอื่น ๆ เช่น สังคมวิทยา แต่แนวทางการศึกษากลุ่มผลประโยชน์ จัดว่าเป็นแนวการศึกษาที่นักรัฐศาสตร์คิดค้นและพัฒนาขึ้นมา เพื่อศึกษาปรากฏการณ์ทางการเมือง โดยเฉพาะแนวการศึกษาเรื่องกลุ่มผลประโยชน์เป็นแนวการศึกษาที่เกิดขึ้นมาเพื่อท้าทายแนวการศึกษาแบบเชิงโครงสร้าง สถาบัน และกฎหมาย โดยหันมาใช้ความสนใจต่อพฤติกรรมของมนุษย์ที่แสดงออกมาในทางการเมือง ว่ามีสาเหตุมาจากสิ่งใด การศึกษาเรื่องกลุ่มผลประโยชน์นี้จะเน้นโครงสร้างของการแข่งขัน (structure of competition) และทำให้แนวทางการศึกษาบางแนว เช่น อำนาจ ผลประโยชน์ความขัดแย้งกลายเป็นแนวคิดกระแสหลักของการศึกษาการเมืองอย่างเป็นระบบ กลุ่มที่รวมตัวกันด้วยอุดมการณ์อย่างเดียวมักไม่ค่อยมั่นคง

Rubert H.Salisbury เห็นว่ากลุ่มผลประโยชน์ประเภทสมาคมการค้า เป็นกลุ่มที่มีความมั่นคงและจงใจในการเข้าร่วมมากที่สุด ในขณะที่เดียวกันก็เป็นกลุ่มที่มีต้นทุนค่าใช้จ่ายต่าง ๆ

สูงกว่ากลุ่มประเภทอื่นดังนั้นจากการสำรวจทฤษฎีและแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์เป็นการอธิบายถึงลักษณะการเกิดกลุ่ม แรงจูงใจของปัจเจกบุคคลในการเข้าร่วมกลุ่มและเกือบทั้งหมดจะเน้นการจัดประเภทกลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดขึ้นในลักษณะต่าง ๆ ทฤษฎีกลุ่มผลประโยชน์ที่มีอยู่จึงเป็นแนวคิดทั่วไป (general approach) มากกว่าที่จะเสนอตัวแบบปฏิบัติในการวิเคราะห์การดำเนินงานของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการนโยบายสาธารณะ การกำหนดกรอบแนวความคิดเพื่อที่จะศึกษาบทบาทสมาคมการค้า จึงต้องอาศัยการสำรวจงานศึกษาของนักวิชาการ เพื่อนำประมวลและสรุปให้เห็นถึงประเด็นการวิเคราะห์กลุ่มผลประโยชน์ การที่ค้นคว้าเรื่องราวดังกล่าวไว้ก่อนหน้านี้ ประเภทสมาคมการค้าควรพิจารณาจากปัจจัยใดบ้างเนื่องมาจากในกระบวนการทางการเมืองจุดเริ่มต้นแรกสุดได้แก่การที่ประชาชนแสดงออกหรือเรียกร้องต่อผู้นำหรือรัฐบาล เพื่อให้คนได้รับในสิ่งที่ตนพึงพอใจตามความต้องการ แต่เนื่องจากประชาชนมีเป็นจำนวนมากต่อมาในภายหลังประชาชนรู้จักรวมตัวกันขึ้นเพื่อแสดงออก ซึ่งผลประโยชน์ร่วมกัน การรวมกันของประชาชนนี้ในระยะต่อมาได้มีการพัฒนาเป็นกลุ่มผลประโยชน์อย่างถาวรในปัจจุบันนี้ เช่น การรวมตัวของผู้ใช้แรงงานกลายเป็นสหภาพแรงงาน ดังนั้นในโครงสร้างทางการเมือง กลุ่มผลประโยชน์จึงเป็นโครงสร้างอันดับแรกสุดที่ทำหน้าที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์ (interest articulation) เพื่อให้พรรคการเมืองหรือรัฐบาลได้ทำหน้าที่รวบรวมผลประโยชน์ (interest aggregation) และนำข้อเรียกร้องของกลุ่มเข้าไปต่อรองในการตัดสินใจในรัฐสภาหรือคณะรัฐมนตรี เพื่อกำหนดออกมาเป็นนโยบาย กฎหมายที่สอดคล้องกับความต้องการของกลุ่มต่าง ๆ การแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ต่าง ๆ ในสังคมเป็นกระบวนการทำหน้าที่ที่สำคัญในระบบการเมือง เพราะช่วยให้ระบบได้ทราบถึงความต้องการของสมาชิกของระบบ และจะได้หาวิธีการสนองความต้องการได้ถูกต้อง

สาโรช ชุันททรัพย์ (2539, น. 5, 34) นักธุรกิจคือชนชั้นนำทางการเมืองกลุ่มหนึ่ง ที่มีความสัมพันธ์กับนักการเมืองอย่างใกล้ชิดและเพิ่มจำนวนมากขึ้นตามลำดับ ความสัมพันธ์ดังกล่าวเป็นไปในลักษณะที่เกื้อกูลผลประโยชน์ในหน้าที่การงานธุรกิจ และนักการเมืองมีความจำเป็นที่จะต้องพึ่งผลประโยชน์ทางการเงินจากนักธุรกิจเพื่อนำเงินมาใช้จ่ายในการดำเนินการทางการเมือง

1. ประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมือง

การจัดประเภทของกลุ่มผลประโยชน์มีอยู่มากมายหลายแบบด้วยกันตามแนวคิดของนักวิชาการท่านต่าง ๆ แต่แนวการแบ่งประเภทกลุ่มผลประโยชน์ที่ได้รับความนิยมมากที่สุดในการศึกษาวิเคราะห์กลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมืองก็คือ แนวการแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ที่เสนอ

โดย กาเบรียล อัลมอนต์ และ บิงแฮม เพาเวล ในหนังสือ การเมืองเปรียบเทียบ ในเชิงการพัฒนา
กรอบแนวคิด โดยแบ่งกลุ่มผลประโยชน์ออกเป็น 4 ประเภท คือ (อัลมอนต์และเพาเวล, 1966, น. 7)

1) กลุ่มผลประโยชน์ในสถาบัน (institutional group) เป็นกลุ่มที่พบได้ในองค์การ
หน่วยงานของรัฐบาล เช่น พรรคการเมือง สภานิติบัญญัติ กองทัพ กระทรวง ทบวง กรม องค์การ
ทางศาสนา กลุ่มเหล่านี้จะเป็นกลุ่มข้าราชการหรือพนักงานอาชีพซึ่งมีหน้าที่อื่น ๆ ทำ
นอกเหนือจากการทำหน้าที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์แต่กลุ่มเหล่านี้ในบางครั้งก็อาจแสดงออกซึ่ง
ความต้องการและเป็นตัวแทนของกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมได้ กลุ่มผลประโยชน์ในประเภทนี้ ใน
ประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา จะมีอิทธิพลมากในกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ
เพราะมีฐานะขององค์การในระบบรับรองอยู่ ประกอบกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่น ๆ มีจำนวน
น้อยและไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีอิทธิพลมากพอ นอกจากนี้กลุ่มเหล่านี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งของการ
ปกครอง การบริหารงานของรัฐบาลอีกด้วย สามารถทำตัวเป็นผู้แทนของผลประโยชน์ของกลุ่ม
ต่าง ๆ ในสังคมได้โดยมีความชอบธรรมในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ

2) กลุ่มผลประโยชน์ที่ตั้งเดิมเป็นสมาคม (association group) เป็นกลุ่มที่มี
ลักษณะสำคัญตรงที่มีโครงสร้างขององค์การเฉพาะเพื่อการดำเนินการเรียกร้องผลประโยชน์ เช่น
สหภาพแรงงาน สมาคมการค้าต่าง ๆ ลักษณะพิเศษของกลุ่มที่จัดตั้งเป็นสมาคมคือ สามารถทำ
ตนเป็นผู้แทนอย่างชัดเจนของสมาชิกของกลุ่มได้ มีเจ้าหน้าที่ทำงานประจำ มีกฎ มีกติกา ระเบียบ
ในการดำเนินงานการถกเถียงปัญหาการเสนอแนะนโยบายและข้อเรียกร้อง กลุ่มผลประโยชน์ประเภท
นี้ เป็นกลุ่มที่ได้รับการยอมรับสูงในประเทศตะวันตก จนเป็นแหล่งที่มาของนโยบายรัฐได้ในหลาย
ประเทศ เช่นประเทศไทยการจัดตั้งกลุ่มในรูปของสมาคมได้รับการรับรองทางกฎหมาย และบาง
สมาคมได้รับการมอบหมายอย่างเป็นทางการให้ดูแลสมาชิกและเสนอแนะนโยบาย ตลอดจนมีผู้แทน
อยู่ในคณะกรรมการบางคณะของรัฐบาลด้วย กลุ่มแบบสมาคมจะได้รับการยอมรับในการ
ดำเนินงานว่ามีความถูกต้องชอบธรรมมากกว่ากลุ่มประเภทอื่น ๆ

3) กลุ่มผลประโยชน์ที่มีได้อยู่ในรูปสมาคม (non associational group) ได้แก่
กลุ่มเครือญาติ เชื้อชาติ ภูมิภาค ศาสนา และกลุ่มชุมชนที่แสดงออกซึ่งผลประโยชน์อย่างไม่เป็น
ทางการและไม่มีวาระที่แน่นอน โดยผ่านบุคคลที่เป็นหัวหน้ากลุ่ม ลักษณะพิเศษของกลุ่มประเภท
นี้ก็คือการแสดงออกซึ่งผลประโยชน์ ที่มีลักษณะที่แอบแฝงอยู่ในตัวและไม่เป็นทางการบางครั้งถูก
เรียกว่ากลุ่มผลประโยชน์ดั้งเดิม (traditional group) กลุ่มพวกนี้ได้แก่กลุ่มชุมชน กลุ่มศาสนา กลุ่ม
วรรณะในอินเดีย กลุ่มภาษา กลุ่มอุดมการณ์ กลุ่มประเภทนี้จะรับเฉพาะสมาชิกที่มีลักษณะ
เดียวกับสมาชิกส่วนใหญ่ของกลุ่มเท่านั้น

4) กลุ่มรวมตัวกันชั่วคราว (anomic group) กลุ่มประเภทนี้มีมากในประเทศกำลังพัฒนา กลุ่มประเภทนี้จะรวมตัวกันเฉพาะเวลาที่มีปัญหากระทบผลประโยชน์ของตนเท่านั้น และจะสลายตัวไปอย่างรวดเร็วเมื่อปัญหานั้นหมดไป เช่นกลุ่มประท้วง กลุ่มจลาจล กลุ่มประเภทนี้ส่วนมากจะเป็นกลุ่มของประชาชนที่ด้อยการศึกษา ฐานะทางเศรษฐกิจไม่ดี ไม่มีองค์การของตนเองที่จะเป็นผู้แทนได้ มักมีการใช้กำลังรุนแรงและวิธีการนอกเหนือกฎหมาย เช่น การชุมนุมประท้วง การเดินขบวนการทำร้ายตนเอง การทำลายทรัพย์สินราชการ กลุ่มประเภทนี้จะใช้อารมณ์มากกว่าเหตุผลและบีบบังคับให้รัฐบาลเปลี่ยนแปลงนโยบายตามที่ตนต้องการ ด้วยวิธีประท้วงเป็นสำคัญ

แนวการแบ่งกลุ่มผลประโยชน์เป็น 4 ประเภท ของ Almond Powell นี่เป็นการแบ่งกลุ่มที่ชี้ให้เห็นชัดเจนว่า กลุ่มที่ทำหน้าที่ทำให้ผลประโยชน์ ปราบกฏขัด และเป็นตัวแทนของคนในรูปแบบต่าง ๆ นั้น มีอยู่ทั้งในตัวของการเมืองการบริหารเองและในสังคม กลุ่มเหล่านี้มีหน้าที่ป้อนข้อเรียกร้องหรือให้การสนับสนุนผู้กำหนดนโยบาย กลุ่มจึงมีหน้าที่ซึ่งเรียกว่าหน้าที่ป้อนปัจจัยนำเข้า (input functions) ของระบบการเมือง

Robert H. Salisbury เสนอแนวการแบ่งกลุ่มผลประโยชน์เป็น 3 ประเภท ตามเป้าหมายการดำเนินงาน ดังนี้

1. กลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านวัตถุ (material)
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านความรู้สึกใกล้ชิดและอารมณ์ (solidarity)
3. กลุ่มผลประโยชน์ที่เกิดจากแรงจูงใจทางด้านจุดมุ่งหมายร่วมกัน (purposive) หรือกลุ่มผลประโยชน์ที่มีความหมายและเป็นกลุ่มผลประโยชน์ทางด้านอุดมการณ์

สมพงษ์ ชูมาก แบ่งกลุ่มผลประโยชน์ตามอุดมการณ์เป็น 2 ประเภท คือ

1. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีอุดมการณ์ทางการเมือง หมายถึง กลุ่มที่มีอุดมการณ์ที่เกี่ยวข้องกับอำนาจและการใช้อำนาจได้แก่ พรรคการเมืองและกลุ่มอิทธิพลอื่น ๆ เช่น สมาคมที่มีจุดหมายเพื่อประโยชน์สาธารณะต่าง ๆ
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีอุดมการณ์อื่น ๆ ที่มีใช้การเมือง คือ กลุ่มที่มีอุดมการณ์ที่ไม่ได้มีลักษณะเกี่ยวกับเรื่องของอำนาจโดยตรง เช่น อุดมการณ์ทางศาสนา ทางปรัชญา ซึ่งอุดมการณ์เหล่านี้ก็มีแนวโน้มที่จะกลายเป็นอุดมการณ์พื้นฐานของกลุ่มบางกลุ่ม และมักจะถูกนำไปใช้ทางการเมืองอยู่เสมอ

มนตรี เจนวิทย์การ (2528, น. 547-548) กล่าวถึงหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ในทางการเมืองว่ามี 9 ประการ ดังนี้

1. กลุ่มผลประโยชน์จะช่วยทำให้เกิดความสมดุลประชาชนกับรัฐบาลที่มาจากกาเลือกตั้งได้อย่างดี ทำให้ผู้บริหารทราบเข้าใจ และสนใจต่อความต้องการของประชาชน
2. กลุ่มผลประโยชน์ที่มีโอกาสทำหน้าที่ทางการเมืองได้อย่างเต็มที่จะเป็นเครื่องมือช่วยให้ประชาชนแสดงความต้องการของตนได้ดียิ่งขึ้น และการแสดงความต้องการดังกล่าวของกลุ่มที่มีผลประโยชน์ต่างกันไป จะช่วยป้องกันมิให้กลุ่มใดกลุ่มหนึ่งครอบงำกลุ่มอื่น ๆ หรือกระบวนการกำหนดนโยบายแต่เพียงกลุ่มเดียว ผลประโยชน์ของทุกฝ่ายจะได้รับการพิจารณาเอาใจใส่จากรัฐบาลอย่างสม่ำเสมอ
3. กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่ป้อนข้อมูล ซึ่งมีคุณค่าต่อการตัดสินใจแก้ไขปัญหาหรือนโยบายที่สำคัญ และข้อมูลเหล่านี้ยังเป็นสิ่งที่จะช่วยให้ประชาชนได้รับความเคลื่อนไหวของการบริหารบ้านเมืองด้วย กลุ่มผลประโยชน์ส่วนใหญ่จะพยายามให้ข้อมูล และสถิติชักจูงให้นักการเมือง ผู้บริหาร และประชาชนคล้อยตามเหตุผลที่เป็นจุดยืนของกลุ่ม
4. สำหรับในสังคมที่มีความสลับซับซ้อน กลุ่มผลประโยชน์จะเป็นเครื่องมือทางองค์การที่สำคัญของประชาชน ในการนำความต้องการ ข้อเรียกร้องต่าง ๆ ของกลุ่มไปสู่ผู้กำหนดนโยบาย เพราะฉะนั้นกลุ่มที่มีการจัดองค์การอย่างเป็นระเบียบ มีประสิทธิภาพในการดำเนินงานสูงย่อมได้เปรียบกว่ากลุ่มที่มีการจัดองค์การไม่ดีพอ
5. ในช่วงระยะเวลาระหว่างการเลือกตั้งครั้งหนึ่งกับครั้งต่อไป อาจเกิดช่องว่างที่พรรคการเมืองไม่สามารถทำหน้าที่ หรือไม่ได้ทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนได้อย่างแท้จริง กลุ่มผลประโยชน์จะสามารถทำหน้าที่แทนพรรคการเมืองในการเป็นตัวแทนผลประโยชน์ของกลุ่มที่ต้องการเรียกร้องต่อรัฐบาลได้ และในกรณีที่พรรคการเมืองมีความอ่อนแอ กลุ่มผลประโยชน์อาจจะทำหน้าที่เป็นตัวแทนผลประโยชน์ของประชาชนได้ดีกว่า
6. สำหรับประเทศที่สภานิติบัญญัติมีความสำคัญ กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่เหมือนสภานิติบัญญัติด้วย ในการที่จะนำความรู้ ความชำนาญของกลุ่มเข้าไปมีอิทธิพลเหนือการพิจารณาปัญหาต่าง ๆ เข้าสู่สภา โดยเฉพาะอย่างยิ่งในขั้นตอนการพิจารณาของคณะกรรมการชุดต่าง ๆ ของสภา กลุ่มจะมีอิทธิพลเหนือการตัดสินใจของสมาชิกสภานิติบัญญัติที่กลุ่มได้ช่วยเหลือทางการเงิน และการรณรงค์เลือกตั้งด้านอื่น ๆ บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในลักษณะนี้ปรากฏชัดเจนมากในสภาองเกรสของสหรัฐอเมริกา

7. กลุ่มผลประโยชน์จะทำหน้าที่ควบคุม ป้อนกันไม่ให้รัฐบาลมีอำนาจมากเกินไป กล่าวคือ จะเป็นเครื่องมือตรวจสอบการใช้อำนาจของรัฐบาลในเรื่องต่าง ๆ ที่กระทบผลประโยชน์ของประชาชน โดยเฉพาะอย่างยิ่งในปัจจุบันซึ่งรัฐได้ขยายบทบาท และหน้าที่เพิ่มมากขึ้นในกิจกรรมด้านเศรษฐกิจ และสังคมในรูปของรัฐสวัสดิการ

8. กลุ่มผลประโยชน์ที่เข้มแข็งจะช่วยให้สังคมพหุนิยมดำรงอยู่ได้ เป็นการประกันสิทธิเสรีภาพของประชาชนในการปกครองมิให้ถูกรีดรอน โดยอำนาจของกลุ่มทางการเมืองที่มาจากรัฐเอง หรือมาจากระบบเศรษฐกิจ สังคม

9. ในด้านการพัฒนาเมือง หน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์จะช่วยให้ประชาชนมีบทบาทและมีส่วนร่วมในการเมืองการปกครองมากขึ้น ทำให้นำไปสู่การพัฒนาระบอบประชาธิปไตยเสรีนิยมที่สมบูรณ์มากขึ้น

สมศักดิ์ ชันติวิริยะโยธิน (2529, น. 23) การจัดสรรงบประมาณกับหลักรัฐศาสตร์ ตามแนวคิดของ George A. Steiner เมื่อพิจารณาถึงคุณค่าของงบประมาณแบบแผนงาน (program budgeting) ท่านผู้นี้กล่าวว่า งบประมาณแบบนี้เป็นความพยายามหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องเพื่อช่วยในการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณจากทางเลือกต่าง ๆ ได้ดีที่สุดในกระบวนการจัดสรรงบประมาณแบบนี้ จึงต้องคำนึงถึงปัญหาทางเศรษฐกิจ สังคม และในเชิงวิชาการที่เกี่ยวข้องครบถ้วน แต่ในการตัดสินใจขั้นสุดท้ายก็ต้องพิจารณาปัญหาทางการเมืองควบคู่กันไปด้วย ส่วนการที่จะให้ความสำคัญต่อปัญหาทาง เศรษฐกิจ สังคม หรือการเมือง มากน้อยกว่ากันอย่างไรนั้น เป็นสิ่งที่ไม่แน่นอน ขึ้นอยู่กับการตัดสินใจแต่ละครั้ง ในแต่ละช่วงเวลาและเป็นกรณี ๆ ไป

ในแง่หนึ่งของ Steiner ก็มีความเห็นที่สอดคล้องกับ Lewis คือ ความพยายามที่จะหาข้อมูลที่เกี่ยวข้องมาพิจารณาทางเลือกที่ดีที่สุดในการจัดสรรงบประมาณซึ่งการกระทำเช่นนี้ก็เป็นการนำหลักการทางเศรษฐศาสตร์เข้ามาพิจารณานั้นเอง เพราะการกำหนดทางเลือกต่างๆ ก็คือการเปรียบเทียบทางเลือกเหล่านั้นก็ดี อย่างน้อยที่สุดก็ต้องนำแนวทางทฤษฎีการวิเคราะห์ต้นทุนกับผลประโยชน์ (cost – benefit analysis) เข้ามาช่วยในการตัดสินใจ

แต่ในอีกแง่หนึ่งนั้น Steiner ก็ยังลงความเห็นไว้ว่า แม้หลักทางเศรษฐศาสตร์ จะเป็นเรื่องสำคัญในการจัดสรรงบประมาณ แต่ท้ายที่สุดแล้วการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณจำเป็นต้องนำปัญหาทางการเมืองเข้ามาพิจารณาควบคู่ไปด้วย

ส่วนในทัศนะของ Aaron Wildavsky เขาได้อธิบายถึงการจัดสรรงบประมาณในระบบ Program budgeting ว่า ในระบอบประชาธิปไตยจะมีกลุ่มต่าง ๆ ที่จะมีประโยชน์ส่วนได้ส่วนเสียเข้ามาเกี่ยวข้องในกระบวนการจัดสรรงบประมาณ โดยยกตัวอย่างในประเทศ

สหรัฐอเมริกา กลุ่มต่าง ๆ ประกอบด้วย กรรมวิธีการพิจารณางบประมาณของรัฐสภา ประธานาธิบดีคณะกรรมวิธีการประสานงานงบประมาณ ส่วนราชการที่เสนอของงบประมาณ สำนักงานงบประมาณและกลุ่มผลประโยชน์ภาคเอกชน เป็นต้น ดังนั้น เมื่อมีบุคคลหลาย ๆ กลุ่มหลายฝ่าย เข้ามาเกี่ยวข้องเช่นนี้ การตัดสินใจจัดสรรงบประมาณโดยอาศัยหลักเศรษฐศาสตร์เพียงอย่างเดียว จึงกระทำมิได้ เพราะจะทำให้เกิดความขัดแย้งระหว่าง ฝ่ายต่าง ๆ จนทำให้กฎหมายงบประมาณอาจไม่ได้รับการอนุมัติจากรัฐสภา

ดังนั้น ทางออกก็คือ ต้องถือว่าการจัดสรรงบประมาณไม่จำเป็นต้องเป็นความเห็นพ้องกันหมดทุกฝ่าย แต่อาจจัดสรรงบประมาณโดยการประนีประนอมกัน ซึ่งเขาชี้ให้เห็นว่ามีเหตุผล 3 ประการ ที่จะทำให้การต่อรองมีความเป็นไปได้ทางการเมือง คือ

- 1) แม้จะมีทางเลือกหลายทางในการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณก็จริง แต่ทางที่จะเลือกได้จริง ๆ มีอยู่เพียงไม่กี่ทาง
- 2) แม้จะมีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่ก็จะไม่แตกต่างจากนโยบายงบประมาณเดิมมากนัก
- 3) ผู้มีอำนาจต่อรองทางการเมือง มักเพ่งเล็งที่จะพิจารณาเฉพาะในส่วนที่ตนต้องการ และในส่วนที่ขัดแย้งกับเขาอย่างตรงกันข้าม

เมื่อพิจารณาความเห็นของ Wildavsky ใน 3 ประการข้างต้น ก็จะได้เห็นได้อย่างชัดเจนว่า การต่อรองทางการเมืองท่ามกลางความขัดแย้งและผลประโยชน์ที่พึงปรารถนาของกลุ่มต่าง ๆ ที่แตกต่างกันนั้น เป็นการยากที่จะหยาบยกหลักเศรษฐศาสตร์เข้ามาพิจารณาควบคู่กันไปได้ เพราะการประนีประนอมกันระหว่างผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ มิได้มีความแน่นอนหรือเป็นเหตุเป็นผลที่คาดคะเนได้แต่อย่างใด เพราะมีตัวแปรที่สำคัญคือ อำนาจต่อรองหากฝ่ายใดมีอำนาจต่อรองสูง ก็จะมีโอกาสจัดสรรงบประมาณให้เป็นไปในแนวทางที่ปรารถนาได้มากกว่าฝ่ายที่มีอำนาจต่อรองต่ำกว่า

Ronald N. McKean ได้กล่าวถึงเรื่องการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณไว้อย่างชัดเจนว่า ในภาคของรัฐบาลนั้น การต่อรองในการจัดสรรงบประมาณมักมีการดึงเอาประเด็นอื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องโดยตรงกับกระบวนการพิจารณางบประมาณเข้ามาพิจารณาด้วย บางทีรัฐบาลก็อาจใช้อำนาจบีบบังคับ ไม่ว่าจะเป็เสียงส่วนน้อย (minority) หรือแม้แต่ว่าเสียงส่วนมาก (majority) ก็ตาม เพื่อให้สนับสนุนในการอนุมัติงบประมาณที่รัฐบาลเสนอ

แม้แต่ในรัฐสภาเอง ก็จะมีการวิ่งเต้นหาเสียงในกลุ่มย่อยต่าง ๆ เพื่อให้สนับสนุนความเห็นของตนในการจัดสรรงบประมาณ ดังนั้น จึงอาจมีการอนุมัติให้มีการดำเนินโครงการหนึ่ง

โครงการใดอย่างค่อนข้างขาดเหตุผลก็ได้ Mckean จึงสรุปว่า ลักษณะการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณไม่มีลักษณะเป็นระบบที่แน่นอนหรือคาดคะเนได้ เพราะขึ้นอยู่กับอำนาจต่อรองของฝ่ายต่าง ๆ หรือบุคคลต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการต่อรอง อิทธิพลของการต่อรองในการจัดสรรงบประมาณ ทำให้บุคคลและกลุ่มมองประโยชน์ของตนเองและกลุ่มมากกว่ามองเป้าหมายรวมของประเทศหรือของสังคม

ความเห็นของ Wildavsky ที่ว่าควรมีทฤษฎีใดทฤษฎีหนึ่งที่จะนำมาใช้การจัดสรรงบประมาณ เพื่อช่วยให้การจัดสรรงบประมาณมีหลักเกณฑ์ แต่ก็ยังไม่ปรากฏว่าจะมีทฤษฎีใดที่สามารถยึดเป็นหลักในการจัดสรรงบประมาณได้ เพราะถ้ามีทฤษฎีที่ว่าจะจริง งบประมาณรายจ่ายที่ผ่านสภานิติบัญญัติก็ควรจะสอดคล้องกับหลักวิชาการ ซึ่งแปลว่ากิจกรรมของรัฐบาลจะกำหนดขึ้นตามแนวทฤษฎี บอกได้ว่ารัฐบาลควรใช้งบประมาณเท่าใด ในรายการใดบ้าง ถ้าเป็นเช่นนั้น ก็จะเป็นการดีที่รัฐบาลจะสามารถจัดสรรงบประมาณได้ถูกต้องและสมบูรณ์ที่สุด และขณะเดียวกันก็จะไม่เกิดความขัดแย้งในการบริหาร

ในทางปฏิบัติจริง ๆ นั้น ปัญหาการจัดสรรงบประมาณมีได้อยู่ที่ว่า “จัดอย่างไรจึงจะได้รับประโยชน์สูงสุด” แต่อยู่ที่ว่า “ใครจะได้รับประโยชน์จากการจัดสรรงบประมาณนั้นและได้เท่าไร” ดังนั้น จึงเป็นการยากที่จะสร้างทฤษฎีมาใช้กับการจัดงบประมาณ และในกรณีที่กระบวนการงบประมาณที่เป็นอยู่นั้นไม่ถูกต้อง ความพยายามที่จะแก้ไขข้อบกพร่องเพื่อให้การจัดสรรงบประมาณสมบูรณ์ขึ้นนั้น Wildavsky เห็นว่าจะไม่สำเร็จถ้าหากไม่มีการแก้ไขระบบการเมือง

ความเห็นของ Wildavsky ดังกล่าวนั้น ชี้ให้เห็นชัดเจนว่าการจัดสรรงบประมาณเป็นเรื่องของการเมืองมากกว่าการจะใช้หลักการหรือทฤษฎีใด ๆ เข้ามาพิจารณาจัดสรร เพราะเป็นเรื่องของการต่อรองและแสวงหาประโยชน์จากการจัดงบประมาณโดยบุคคลและกลุ่มบุคคล

Charles L. Schultze มีความเห็นว่า การจัดสรรงบประมาณเป็นเรื่องของการเมือง เพราะเขากล่าวว่า การพิจารณางบประมาณมิใช่พิจารณาประสิทธิภาพและประสิทธิผลเท่านั้น แต่ต้องพิจารณาถึงความสำเร็จทางการเมืองเป็นสำคัญ โดยยกตัวอย่างว่าถ้าจัดงบประมาณโดยมีการเสนอโครงการใหม่ ๆ อาจมีปัญหาทำให้เกิดความยุ่งยากที่ไม่อาจคาดคะเนได้ว่าจะไปในรูปใด Schultze ถึงกับเสนอว่า ถ้ากระทรวงใดจะเสนอโครงการใหม่ ๆ หรือโครงการใหญ่ก็ควรเชิญผู้เชี่ยวชาญของรัฐสภาเข้ามาร่วมในการพิจารณาโครงการด้วย เพราะจะทำให้ได้รับการสนับสนุนด้วยดีขึ้น ฉะนั้นหากฝ่ายบริหารไม่ต้องการเสี่ยงต่อเสถียรภาพทางการเมือง หรือส่วนราชการการมุ่งหวังจะได้งบประมาณตามคำเสนอขอ ก็จะต้องพยายามจัดสรรงบประมาณใน

ลักษณะเดิมที่ผ่านๆ มา หรือถ้าจะมีโครงการใหม่ก็จะต้องวิ่งเต้นเพื่อให้ได้รับการสนับสนุนจากผู้ที่เกี่ยวข้องกับการพิจารณางบประมาณ

หลักการของ Wildavsky เป็นความพยายามที่จะนำหลักทางเศรษฐศาสตร์กับหลักรัฐศาสตร์มาเทียบเคียงกันอย่างชัดเจนในการจัดงบประมาณ โดยชี้ว่าการใช้หลักการวิเคราะห์ต้นทุนและประโยชน์ที่ได้รับ (cost – benefit analysis) มาใช้ในการจัดงบประมาณของรัฐอย่างเดียวไม่ได้ เพราะการจัดงบประมาณของรัฐบาลมิใช่เลือกโครงการที่ดีที่สุด แต่เป็นการตัดโครงการที่เร็วที่สุดออกไปมากกว่า ดังนั้นความถูกต้องในการจัดงบประมาณ จึงไม่ได้คิดเฉพาะเรื่องของ cost-benefit อย่างเดียว หากต้องคิดถึงความถูกต้องในทางการเมือง (political rationality) เป็นสำคัญอีกด้วย เพราะถ้าไม่คิดถึงความถูกต้องทางการเมือง แต่จัดงบประมาณโดยคิดเฉพาะหลักการทางเศรษฐศาสตร์อาจทำให้เกิดค่าเสียหายทางการเมือง (political cost) ขึ้นได้ โดย wildavsky ได้อธิบายถึงค่าเสียหายทางการเมืองไว้เป็น 2 ประเภท ดังนี้

1. Exchange cost หมายถึงว่า เมื่อผู้นำทางการเมืองต้องการการสนับสนุนจากประชาชน เขาก็จะต้องให้ประโยชน์ตอบแทนแก่คนบางพวก บางกลุ่มที่สนับสนุนตน มิฉะนั้นเขาก็จะไม่ได้รับการสนับสนุนต่อไป ดังนั้นการจัดงบประมาณจึงต้องคำนึงถึงโอกาสที่จะได้รับการเลือกตั้งเข้ามาใหม่ด้วย

2. Reputation cost คือ การสูญเสียความนิยมยกย่องจากเพื่อนนักการเมืองด้วยกัน รวมทั้งสูญเสียความกว้างขวางที่จะได้รับการยกย่องจากประชาชนอีกด้วย

เมื่อพิจารณาในแง่ของงบประมาณแผ่นดินกับการเมืองแล้ว อาจจะได้เห็นได้ว่าการเสนอของงบประมาณของหน่วยงานต่าง ๆ นั้น สะท้อนให้เห็นถึงความคาดหวังของหน่วยงานหรือความทะเยอทะยานของหน่วยงานที่จะได้เห็นกฎหมายงบประมาณรายจ่ายปรากฏยอดเงินงบประมาณที่หน่วยงานนั้น ๆ จะได้รับเพื่อใช้จ่ายในโครงการต่าง ๆ และจำนวนงบประมาณที่ขอย่อมมีผลต่อจำนวนงบประมาณที่จะได้รับ ด้วยเหตุนี้การเสนอของงบประมาณจึงมักจะเป็นกลยุทธ์ (strategy) จำนวนเงินงบประมาณรวมของแต่ละส่วนราชการ และจำนวนเงินงบประมาณที่จัดสรรให้แก่โครงการต่าง ๆ นั้น ได้รับการกำหนดขึ้นมาเพื่อให้เป้าหมายของ ส่วนราชการนั้น ๆ ได้สนับสนุน ดังนั้น ผู้ที่มีส่วนร่วมในการทำงานงบประมาณ จะกำหนดงบประมาณโดยอาศัยข้อมูลและข่าวสารต่าง ๆ ที่ตนได้รับเกี่ยวกับความพึงพอใจของบุคคลอื่น ๆ และแสดงความปรารถนาของตนออกมาจากสิ่งที่เขาได้เลือก ด้วยเหตุนี้งบประมาณจึงเกิดขึ้นมาเสมือนเป็นข่าย (network) ของการติดต่อไปมาระหว่างข่าวสารต่าง ๆ ดังนั้นงบประมาณที่ประกาศใช้จึงมักมีลักษณะที่ว่า อะไรก็ตามที่เคยทำมาแล้วก็มักมีโอกาสมากที่จะได้ทำต่อไปอีก เนื่องจากมักจะมีการพิจารณา

อย่างถึถ้วนก็เฉพาะแต่โครงการที่เปลี่ยนแปลงไปจากเดิมอย่างมากเท่านั้น สรุปว่างบประมาณของหน่วยงานก็คือความคาดหวัง ความทะเยอทะยานทางกลยุทธ์

ฉะนั้น เมื่อพิจารณาในแง่นี้จะเห็นได้ว่า งบประมาณจึงเป็นเรื่องการเมืองนั่นเอง เพราะกระบวนการงบประมาณจะเป็นปรากฏการณ์ของพฤติกรรมของบุคคลต่าง ๆ ในวงการรัฐบาล ถ้าหากถือว่าการเมืองคือการขัดแย้งระหว่างผู้ที่ต้องการให้สิ่งที่ตนชอบปรากฏในนโยบายของชาติ (national policy) แล้ว ผลของการขัดแย้งหรือการต่อสู้ (struggle) กันนั้น ก็ปรากฏอยู่ในงบประมาณนั่นเอง ดังนั้นหากมีคำถามว่า “ใครได้อะไรจากสิ่งที่รัฐบาลต้องให้ (Who gets what the government has to give?)” แล้ว คำตอบก็คือสิ่งปรากฏอยู่ในงบประมาณนั่นเอง และหากพิจารณาว่าการเมืองคือกระบวนการที่รัฐบาลพยายามระดมทรัพยากรต่าง ๆ เพื่อบำบัดความต้องการหรือปัญหาที่มีอยู่แล้ว งบประมาณก็คือศูนย์รวมของความพยายามเหล่านั้น

ขนาด (size) และรูปร่าง (shape) ของงบประมาณเป็นการต่อสู้อย่างดุเดือดในวิถีทางการเมืองของทุก ๆ ฝ่าย ได้แก่ ประธานาธิบดี พรรคการเมืองต่าง ๆ ผู้บริหาร สมาชิกสภา กลุ่มผลประโยชน์ และประชาชน เป็นต้น ซึ่งต่างมีส่วนร่วมเพื่อให้สิ่งที่ตนชอบหรือพอใจปรากฏอยู่ในงบประมาณแผ่นดิน ชัยชนะหรือความพ่ายแพ้ การประนีประนอมหรือการต่อรอง การตกลงกัน หรือการขัดแย้งเกี่ยวกับบทบาทของรัฐบาลที่มีต่อสังคมจะปรากฏชัดอยู่ในงบประมาณทั้งสิ้น ดังนั้นในความหมายรวม ๆ งบประมาณแผ่นดินจึงเป็นหัวใจของกระบวนการทางการเมืองนั่นเอง

โดยสรุปแล้ว ในการจัดสรรงบประมาณแม้จะมีความถูกต้องในเชิงทฤษฎีตามหลักทางเศรษฐศาสตร์ แต่ก็ไม่อาจปฏิบัติได้อย่างครบถ้วนในสภาพความเป็นจริงทางการเมือง แต่ก็ได้หมายความว่า การจัดสรรงบประมาณจะกระทำไปโดยไม่คำนึงถึงหลักการทางเศรษฐศาสตร์ การประสานหลักการของเศรษฐศาสตร์กับรัฐบาล จึงเป็นสิ่งจำเป็นในการที่จะทำให้การพิจารณาจัดสรรงบประมาณมีความถูกต้องตามหลักวิชาการ และเกิดประโยชน์ต่อการใช้ทรัพยากรอันจำกัดของรัฐ ในทางเศรษฐศาสตร์พยายามหาทฤษฎีที่จะให้การจัดงบประมาณดีขึ้น ในขณะที่แง่ของรัฐศาสตร์หรือแง่ของการเมือง ผู้มีอำนาจในทางการเมืองไม่ว่าจะเป็นบุคคลหรือกลุ่มบุคคลต่าง ๆ ก็พยายามสร้างฐานอำนาจของตนและกลุ่ม สร้างความนิยมศรัทธาจากประชาชน เพื่อหวังผลการได้รับเลือกตั้งเข้ามาใหม่ หรือเพื่อมีเสถียรภาพในตำแหน่งหน้าที่ปัจจุบัน ก็จะใช้งบประมาณเป็นเครื่องมือในการต่อรองโดยมีผลประโยชน์ที่ต้องการเป็นจุดมุ่งหมายในการต่อรอง ฉะนั้น ความขัดแย้งในหลักเศรษฐศาสตร์กับหลักรัฐศาสตร์ จึงคงมีอยู่ต่อไปในระบอบการปกครองแบบประชาธิปไตย

แสวง รัตนมงคลมาศ (แสวง, 2524, น. 718 – 719) อธิบายถึงหน้าที่ของกลุ่มผลประโยชน์ว่า กลุ่มผลประโยชน์เป็นสถาบันที่มีความสำคัญในกระบวนการทางการเมือง เช่นเดียวกับสถาบันทางการเมืองอื่น ๆ และมีหน้าที่ในการป้อนนโยบาย คือ การพยายามใช้อิทธิพลของกลุ่มผลักดันให้รัฐบาลกำหนดนโยบายสาธารณะสอดคล้องกับความต้องการของกลุ่ม ทั้งนี้เพราะกลุ่มผลประโยชน์เป็นตัวแทนที่เชื่อมประสานผลประโยชน์ของบรรดาสมาชิกกับค่านิยมของสังคม จึงเป็นหน่วยที่สะท้อนความต้องการของสังคมได้ใกล้เคียงกับความเป็นจริง ยิ่งกว่าหน่วยอื่น ๆ ในสังคม วิธีการป้อนข้อมูลของกลุ่มผลประโยชน์อาจทำได้หลายวิธี เช่น การให้ข้อมูลข่าวสาร ประกอบการตัดสินใจแก่รัฐบาล เมื่อต้องตัดสินใจ หรือกำหนดนโยบาย ออกกฎหมายที่อาจจะมีผลกระทบต่อผลประโยชน์ของกลุ่มประชาชนไปให้รัฐบาลทราบ และเป็นกลไกสำคัญทางการเมืองการปกครองและการพัฒนาระบบประชาธิปไตยเสรีนิยมด้วย

6. ข้อมูลทั่วไปของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

6.1 สภาพข้อมูลทั่วไป

เทศบาลตำบลด่านเกวียนเป็นตำบลหนึ่งในจำนวน 10 ตำบลของอำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา (อำเภอโชคชัยเดิมชื่อ อำเภอกระโทก มีพื้นที่ครอบคลุมอำเภอโชคชัย อำเภอครบุรีบางส่วน อำเภอเสิงสาง อำเภอหนองบุญมาก) ได้มีประกาศของกระทรวงมหาดไทย จัดตั้งเป็นสุขาภิบาลด่านเกวียน เมื่อวันที่ 30 สิงหาคม 2526 มีพื้นที่ 10.17 ตารางกิโลเมตร ครอบคลุมพื้นที่บางส่วนของ 2 ตำบลคือ ตำบลด่านเกวียน และตำบลท่าอ่าง ได้รับการยกฐานะจากสุขาภิบาลเป็นเทศบาลพร้อมกันทั่วประเทศเมื่อ 25 พฤษภาคม 2542 อาคารสำนักงานเทศบาลตั้งอยู่เลขที่ 7 หมู่ 7 ศูนย์ส่งเสริมเครื่องปั้นดินเผา ถนนมิตรภาพ ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา มีประชากร 8,504 คน จาก 11 หมู่บ้าน ตำบลด่านเกวียน 8 หมู่บ้าน ประกอบด้วย หมู่ 1,2,3,,5,6,7,8, และหมู่ 10 ตำบลท่าอ่างมี 3 หมู่บ้านประกอบด้วย หมู่ 3,4 และหมู่ 6 จำนวนชุมชนที่จัดตั้งมีกรรมการชุมชน 154 คนจากจำนวน 16 ชุมชนประกอบไปด้วย

1. ตำบลด่านเกวียน มีทั้งหมด 10 ชุมชน ประกอบไปด้วย

- 1) หมู่ที่ 1 มี 3 ชุมชน คือ ชุมชนด่านเกวียน ชุมชนด่านกลาง และชุมชนริมมูล
- 2) หมู่ที่ 2 มี 2 ชุมชน คือ ชุมชนโพธิ์ทอง และชุมชนอิฐมอดู
- 3) หมู่ที่ 3 มี 2 ชุมชนคือ ชุมชนหนองกระโดน และชุมชนเครื่องปั้นดินเผา
- 4) หมู่ที่ 5,6,7 มี 1 ชุมชนคือชุมชนด่านชัย

- 5) หมู่ที่ 8 มี 1 ชุมชนคือ ชุมชนบ้านใหม่หนองขาม
- 6) หมู่ที่ 10 มี 1 ชุมชน คือ ชุมชนหนองสระธาร
2. ตำบลท่าอ่าง มีทั้งหมด 6 ชุมชน ประกอบไปด้วย
- 1) หมู่ที่ 3 มี 2 ชุมชนคือชุมชนท่าอ่างพัฒนา และชุมชนท่าอ่างสามัคคี
- 2) หมู่ที่ 4 มี 2 ชุมชนคือ ชุมชนรัฐราษฎร์พัฒนา และชุมชนพิบูลทอง
- 3) หมู่ที่ 6 มี 1 ชุมชนคือชุมชนท่าอ่าง
- 4) หมู่ที่ 3 และ 6 รวมกันมี 1 ชุมชนคือ ชุมชนประชาธิปไตย

ตารางที่ 2.7 แสดงจำนวนครัวเรือนและจำนวนประชากร

หมู่ที่	ตำบล	ครัวเรือน	จำนวนประชากร			หมายเหตุ
			ชาย	หญิง	รวม	
1	ด้านเกวียน	348	700	735	1,435	นอกเขต 19 ครัวเรือน
2	ด้านเกวียน	301	490	556	1,046	-
3	ด้านเกวียน	318	374	370	744	-
5	ด้านเกวียน	25	38	40	78	นอกเขต 140 ครัวเรือน
6	ด้านเกวียน	1	-	-	-	นอกเขต 181 ครัวเรือน
7	ด้านเกวียน	181	376	367	743	-
8	ด้านเกวียน	178	341	333	674	-
9	ด้านเกวียน	-	-	-	-	อยู่นอกเขตทั้งหมด 64
10	ด้านเกวียน	111	232	238	470	นอกเขต 126 ครัวเรือน
3	ท่าอ่าง	317	529	574	1,103	นอกเขต 11 ครัวเรือน
4	ท่าอ่าง	314	576	620	1,196	นอกเขต 9 ครัวเรือน
6	ท่าอ่าง	235	486	453	939	นอกเขต 8 ครัวเรือน
ทะเบียนบ้านกลาง		-	3	4	7	
รวม		2,402	4,178	4,326	8,504	

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลตำบลด้านเกวียน 2545

6.2 ประวัติชุมชน

จิตติมา ผลเสวก (2546, น. 46 – 100) หมู่บ้านด่านเกวียนเป็นชุมชนเก่าแก่แห่งหนึ่งของที่ราบลุ่มแม่น้ำมูล เคยเป็นที่พักกองคาราวานเกวียนสินค้าขึ้นล่องระหว่างโคราช-เขมร จึงเรียกหมู่บ้านนี้ว่า “ด่านเกวียน” ชาวบ้านด่านเกวียนทำการเกษตรเป็นอาชีพหลัก และทำเครื่องปั้นดินเผาเป็นอาชีพเสริม ดินที่นำมาทำเครื่องปั้นดินเผานั้นมีลักษณะพิเศษคือเป็นดินเหนียวเนื้อละเอียด มีแร่เหล็กผสมค่อนข้างสูง เมื่อนำไปเผาเตาเผาจะออกเป็นสีโลหะมันวาว ดินดังกล่าวมากับสายน้ำมูลที่ไหลผ่านทิศตะวันออกของหมู่บ้าน ยามน้ำหลากจะเอ่อท่วมทัน ๕๕ วัน เหนียวเนื้อละเอียดมาตกตะกอนท้องนาเมื่อเสร็จจากการทำนาชาวบ้านจะลอกหน้าดินที่มีปุ๋ยตกค้างออกจากรันน้ำจึงขุดดินเหนียวข้างไถนำไปทำเครื่องปั้นดินเผา เป็นภาชนะใช้สอย เช่น ครก คนโท ไหปลาร้า เป็นต้น ไล่เกวียนออกขายหรือแลกเปลี่ยนกับสินค้าอื่น ๆ ที่จำเป็น ตามแถบลุ่มแม่น้ำมูล กองเกวียนคาราวานสินค้าเป็นวัฒนธรรมของชาวอีสานที่มีมาแต่โบราณ

ต่อมาในยุคการค้าและการท่องเที่ยวพัฒนา จากเดิมที่มีร้านขายเครื่องปั้นดินเผาริมทางเพียงสามร้าน เจ้าของที่ดินริมถนนก็เริ่มลงทุนก่อสร้างอาคารทำร้านให้เช่า อีกทั้งในปี พ.ศ. 2533 กลุ่มช่างปั้นได้ร่วมกันขอให้กรมทางหลวงขยายไหล่ทางให้กว้างขวางขึ้น เพื่อสะดวกแก่ร้านค้าและนักท่องเที่ยวที่มาแวะพัก จำนวนร้านค้าจึงขยายเป็นหลายเท่าภาษาใช้สำเนียงคนโคราช

บรรพบุรุษของคนโคราช เป็นคนแถบเมืองชายทะเลตะวันออก คือ จันทบุรี ชลบุรี ระยอง นอกจากนี้ยังมีปราจีนบุรีและนครนายก กลุ่มคนเหล่านี้ถูกเกณฑ์มาเป็นกองกำลังที่เมืองนครราชสีมาและเมืองพิมายตั้งแต่ก่อนกรุงศรีอยุธยาแตก และได้ตั้งถิ่นฐานมีครอบครัวผสมกลมกลืนกับวัฒนธรรมท้องถิ่นดั้งเดิม จนเกิดเป็นวัฒนธรรมใหม่แบบคนโคราช เช่น มีสำเนียงภาษาพูดเฉพาะตัวที่ผสมผสานสำเนียงคนแถบชายทะเลตะวันออกไว้ด้วย กินข้าวเจ้าเป็นหลัก ต่างจากชาวอีสานทั่วไป ซึ่งคนดั้งเดิมของด่านเกวียนก็คือบุคคลในกลุ่มที่กล่าวถึงนี้ ประชากรในชุมชนในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียนส่วนใหญ่เป็นประชากรดั้งเดิมที่เป็นเครือญาติสืบทอดมาหลายชั่วอายุคน

วสิน กรกระโทก (2548) ข้อมูลจากงานวิเคราะห์นโยบายและแผนของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ราษฎรวัยทำงานมีรายได้เกินกว่าค่าเกณฑ์มาตรฐานความยากจนระดับวัดความยากจนจากมาตรฐานรายได้กรมการพัฒนาชุมชน และมีประชากรที่อพยพมาจากแหล่งอื่นมาประกอบอาชีพในพื้นที่ เช่น รับจ้าง ประกอบกรรร้านค้าโดยเฉพาะร้านจำหน่ายเครื่องปั้นดินเผา เป็นคู่สมรสกับคนในพื้นที่และผู้อาศัยในบ้านจัดสรรเนื่องจากอยู่ใกล้เขตอำเภอเมืองนครราชสีมา

การแบ่งแยกชุมชนออกเป็นชุมชนเล็ก ๆ รวม 16 ชุมชน ประชากรของเทศบาลตำบลด่านเกวียน แบ่งการประกอบอาชีพเป็นดังนี้

1. ชุมชนในตำบลด่านเกวียนส่วนใหญ่ประกอบอาชีพอุตสาหกรรมเครื่องปั้นดินเผา ร้อยละ 80 ของชุมชน

2. ชุมชนในตำบลท่าอ่าง ส่วนใหญ่ประกอบอาชีพเกษตรกรรม ทำนาข้าวร้อยละ 90 ทำไร่มันสำปะหลังร้อยละ 5 เลี้ยงสัตว์และอื่น ๆ ร้อยละ 5

ทัศนคติของคนในสังคมส่วนใหญ่นับถือผู้นำโดยเฉพาะบุคคลผู้นำในท้องถิ่น ด้านเครือญาติ ผู้นำด้านฐานะในสังคม และผู้นำด้านเศรษฐกิจ (ข้อมูลจาก จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน กองวิชาการและแผนงาน เทศบาลตำบลด่านเกวียน

เทศบาลตำบลด่านเกวียน พื้นที่ส่วนใหญ่เป็นพื้นที่ราบ ทิศตะวันออกของชุมชน มีแม่น้ำมูลไหลผ่าน อยู่ห่างจากตัวเมืองนครราชสีมา 17 กิโลเมตร ห่างจากที่ว่าการอำเภอโชคชัย 13 กิโลเมตร มีพื้นที่ประมาณ 10.17 ตารางกิโลเมตร หรือ 53,820 ไร่ ครอบคลุมพื้นที่ 2 ตำบล คือ ตำบลด่านเกวียน 6 หมู่บ้านและตำบลท่าอ่าง 3 หมู่บ้าน มีอาณาเขตติดต่อดังนี้

- ทิศเหนือ ตั้งแต่หลักเขตที่ 1 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันออกตรงหลัก ก.ม. ที่ 11+623 ตามแนวเส้นตั้งฉาก ระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 2 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันออก ตรง ก.ม. ที่ 15+000 ตามแนวเส้นตั้งฉาก ระยะ 400 เมตร (ติดต่อกับเขต อบต.ด่านเกวียน อบต.หนองบัวศาลา อ.เมือง จ.นครราชสีมา)

- ทิศใต้ จากหลักเขตที่ 4 เลียบริมคลองส่งน้ำสายใหญ่ 074 – A ฝั่งขวาไปทางทิศใต้ถึงหลักเขตที่ 5 ซึ่งตั้งอยู่ริมคลองส่งน้ำสายใหญ่ 074-A ฝั่งขวาตามแนวเส้นตั้งฉากกับทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา - โชคชัย ฟากตะวันออกตรง ก.ม. 19+302

จากหลักเขตที่ 5 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันตกผ่านทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ตรง ก.ม. 19+302 ถึงหลักเขตที่ 6 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันตก ตรง ก.ม. 19+302 (ติดต่อกับบ้านเสาเดี่ยว หมู่ที่ 7 อบต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา)

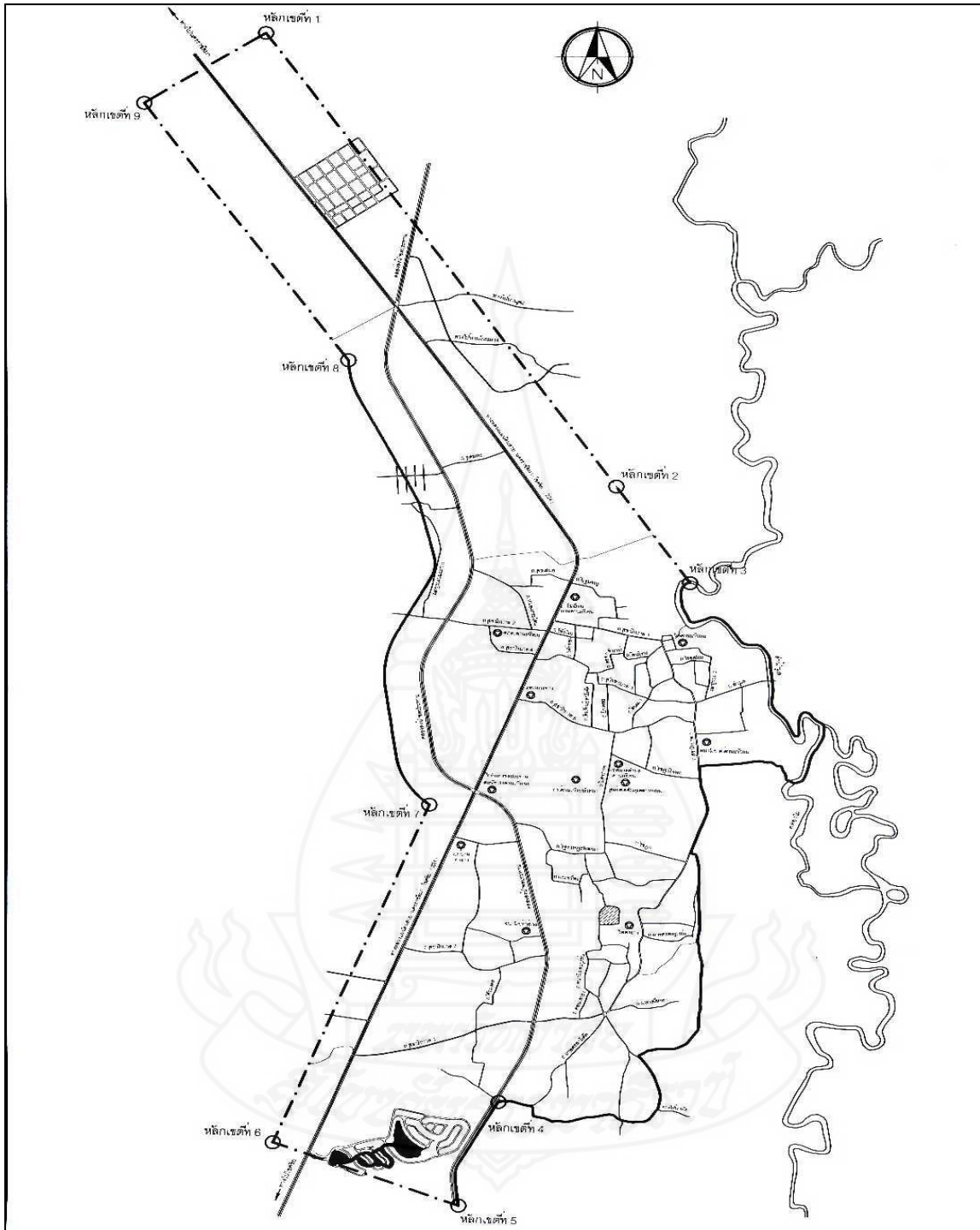
- ทิศตะวันออก จากหลักเขตที่ 2 เป็นเส้นตรงอยู่ในแนวเดียวกับจากหลักเขตที่ 1 ถึงหลักเขตที่ 2 ไปทางทิศตะวันออกเฉียงใต้ ถึงหลักเขตที่ 3 ซึ่งตั้งอยู่ริมฝั่งแม่น้ำมูลฝั่งขวา (ติดต่อกับเขต อบต.ด่านเกวียน,อบต.ท่าอ่างอ.โชคชัย จ.นครราชสีมา)

- ทิศตะวันตก จากหลักเขตที่ 6 เป็นเส้นขนานระยะ 200 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตที่ 7 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากคลองส่งน้ำสายใหญ่ 074-A ฝั่งซ้ายตามเส้นตั้งฉาก 200 เมตร

จากหลักเขตที่ 7 เป็นแนวขนานระยะ 200 เมตร กับคลองส่งน้ำสายใหญ่ 074-A ฝั่งซ้ายไปทางทิศเหนือถึงหลักเขตที่ 8 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันตกตามแนวเส้นตั้งฉาก ระยะ 400 เมตร

แผนที่เขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ภาพที่ 2.4 แผนที่เขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ที่มา : แผนพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2545

จากหลักเขตที่ 8 เป็นแนวนานระยะ 400 เมตร กับศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันตกไปทิศตะวันตกเฉียงเหนือ ถึงหลักเขตที่ 9 ซึ่งตั้งอยู่ห่างจากศูนย์กลางทางหลวงแผ่นดินหมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ฟากตะวันตก ตรง ก.ม. 11+623 ตามแนวเส้นตั้งฉากระยะ 400 เมตร

จากหลักเขตที่ 9 เป็นเส้นตรงไปทางทิศตะวันออกเฉียงเหนือ ผ่านทางหลวงแผ่นดิน หมายเลข 224 นครราชสีมา – โชคชัย ตรง ก.ม. 11+623 ไปบรรจบกับหลักเขตที่ 1 (ติดต่อกับเขต อบต.ด่านเกวียน,เขต อบต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นครราชสีมา)

มีประชากรทั้งสิ้น 8,504 คน แยกเป็น ชาย 4,178 คน หญิง 4,326 คน เฉลี่ย 835.88คน/ตารางกิโลเมตร มีจำนวนครัวเรือน 2,402 ครัวเรือน ประชากรผู้มีสิทธิเลือกตั้ง 6,280 คน เป็นชาย 2,981 คน หญิง 3,240 คน (ข้อมูล ณ เมษายน 2548)

ตารางที่ 2.8 รายชื่อคณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย

จังหวัดนครราชสีมา ที่ผ่านเลือกตั้งเมื่อวันที่ 25 เดือน สิงหาคม พ.ศ. 2544

เลขที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	ที่อยู่	ตำแหน่ง
1	นายชรินทร์ เปลียนกระโทก ระดับการศึกษา ปวช.	43	131 ม.3 ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	นายกเทศมนตรี อาชีพ ค้าขาย
2	นายโพธิ์ ก่ากระโทก ระดับการศึกษา ป.4	57	149 ม.1 ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	เทศมนตรี อาชีพ รับจ้าง
3	นายจาริน ศรีมะเวียง ระดับการศึกษา ม.6	39	104/1 ม.7 ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	เทศมนตรี อาชีพ ค้าขาย
4	นายสมนึก ศรีมะเวียง ระดับการศึกษา ป.4	50	111/1 ม.8 ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	ประธานสภา อาชีพ ค้าขาย
5	นายวินัย บ้วนกระโทก ระดับการศึกษา ป.4	39	11/1 ม.3 ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	รองประธานฯ อาชีพ ค้าขาย

ตารางที่ 2.8 (ต่อ)

เลขที่	ชื่อ - สกุล	อายุ	ที่อยู่	ตำแหน่ง
6	นายชาติชาย บัวนกระโทก ระดับการศึกษา ม.3	37	20 ม.4 ต.ท่าอ่าง อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ค้าขาย
7	นายประกอบ เปล้ากระโทก ระดับการศึกษา ม.3	48	7 ม.3 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ทำนา
8	น.ส.ดวงแข บ่อยกระโทก ระดับการศึกษา ป.6	47	133 ม.7 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ค้าขาย
9	นายถนอม เบี้ยกระโทก ระดับการศึกษา ป.4	46	51 ม.2 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ค้าขาย
10	นายสำรวบ บ่อยกระโทก ระดับการศึกษา ป.6	44	260/1 ม.7 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ค้าขาย
11	นายธนพล นภพรพงศ์ ระดับการศึกษา ปริญญาตรี	60	112/1 ม.1 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 25 ส.ค.44 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ นักธุรกิจ
12	นายสัมพันธ์ ปลิงกระโทก ระดับการศึกษา ป.4	54	112 ม.3 ต.ด่านเกวียน อ.ไชยชัย วันเลือกตั้ง วันครบวาระ 9 ม.ค.46 24 ส.ค.48	สมาชิกสภา อาชีพ ค้าขาย

ที่มา: งานบริหารงานบุคคลเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2547

การจัดโครงสร้างของเทศบาลตำบลด่านเกวียนโดยทั่วไปก็เหมือนกับเทศบาลแห่งอื่นๆ ที่ได้รับการเปลี่ยนแปลงฐานะจากสุขาภิบาลมาเป็นเทศบาล ซึ่งมีการจัดหน่วยงานภายในเป็นฝ่ายต่างๆ มีสำนักปลัดเทศบาล ฝ่ายช่าง ฝ่ายสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม ฝ่ายคลัง ต่อมา

เมื่อปี พ.ศ. 2547 ได้เปลี่ยนมาเป็นกองตามชื่อฝ่าย และเพิ่มกองต่าง ๆ ขึ้นมาอีกภายหลัง จึงมีการจัดโครงสร้างหน่วยงานของเทศบาลตำบลด่านเกวียนขึ้นใหม่โดยจัดแยกหน่วยงานภายในออกเป็น 7 หน่วยงาน คือ

1. สำนักปลัดเทศบาล
2. กองคลัง
3. กองช่าง
4. กองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม
5. กองการศึกษา
6. กองวิชาการและแผนงาน
7. กองสวัสดิการสังคม

บทที่ 3

วิธีดำเนินการวิจัย

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพ การใช้อำนาจการตัดสินใจ (Power of Decision) เพื่อนำเอาความรู้ที่ได้รับจากการศึกษาไปอธิบายว่า มีวิธีการและขั้นตอนใดบ้างในกระบวนการการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา ที่กลุ่มผลประโยชน์ได้ใช้บทบาทในการมีส่วนร่วม และมีกลุ่มใดบ้างที่มีบทบาทสูงสุดและระดับรองลงมา และเสนอแนะแนวทางการส่งเสริมบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในกระบวนการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยนำผลการศึกษาพัฒนาเป็นข้อเสนอแนะแนวทางบทบาทของการมีส่วนร่วม

1. ประชากร และกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาค้นคว้าครั้งนี้ดำเนินการศึกษาในพื้นที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา โดยคัดเลือกกลุ่มประชากรกลุ่มตัวอย่างในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน จากบุคคลที่มีหน้าที่ บุคคลที่เกี่ยวข้องในพื้นที่กระจายออกไป 2 ตำบลที่อยู่ในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน รวมถึงผู้ทำหน้าที่กำกับดูแลและที่เกี่ยวข้องเป็นหน่วยในการศึกษาวิเคราะห์ (Unit of Analysis) ประชากรกลุ่มตัวอย่างแบ่งออกเป็น 2 กลุ่มใหญ่ ๆ จำนวน 21 ตัวอย่าง โดยวิธีคัดเลือกแบบเฉพาะเจาะจง (Purposive Selection) ดังนี้

1.1 กลุ่มภายในสำนักงานเทศบาลตำบลด่านเกวียน ดังนี้

1. นายชินทร์	เปลี่ยนกระโทก	นายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน
2. นายจาริน	ศิริมะเร็ง	เทศมนตรีตำบลด่านเกวียน
3. นายวินัย	บัวนกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน
4. นายอินชา	พลทองมาก	ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน
5. จ.ส.ต.วศิน	กรกระโทก	หัวหน้ากองวิชาการและแผนงาน
6. นายไพศาล	แจ่มสว่าง	ผู้อำนวยการกองช่าง
7. นายสมพร	หงวนไธสง	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม

8. นางสาวกาญจนา กาญจนวัช	อดีตหัวหน้ากองสาธารณสุขและ
สิ่งแวดล้อม
9. นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์	ผู้อำนวยการกองคลัง
10. เจ้าหน้าที่เทศบาลหญิงสงวนชื่อ	จำนวน 1 คน

1.2 กลุ่มภายนอกสำนักงานเทศบาลตำบลด้านเกวียน ดังนี้

1. นายสิทธิศักดิ์ พรหมพิทยายุทธ	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนา
ท้องถิ่น
2. นางพุทธิพร พลอยผักแว่น	หัวหน้ากลุ่มงานการเงินและบัญชี
3. นางสาวสุภมาศ	หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบและแนะนำ
4. นายสมาน แปรงกระโทก	ประชาคมเทศบาล (กำนันตำบล
ด้านเกวียน)
5. นายแก้ว	ผู้ค้าขายชุมชนด้านชาย
6. ผู้ค้าขาย(ข้าวหลาว)หญิง	ชุมชนริมมูล
7. ผู้ค้าขาย(เสริมสวย)หญิง	ชุมชนด้านเกวียน
8. ผู้ค้าขาย(อาหารตามสั่ง)หญิง	ชุมชนทำอ่างพัฒนา
9. นายถนอม เปรี่ยมกระโทก	นายกองค์การบริหารส่วนตำบล
ทำอ่าง
10. นายโกศล กมลธรรม	ประธานชมรมผู้สูงอายุโชคชัย
11. ครูผู้สอน (หญิง) ชุมชนด้านเกวียน	

2. เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ผู้วิจัยเป็นเครื่องมือสำคัญในการศึกษาวิจัยในครั้งนี้ โดยใช้แบบสัมภาษณ์ การสังเกตการณ์ แบบวิเคราะห์เจาะลึก แบบศึกษาด้านสถานะ เช่น อายุ อาชีพ เพศ ศาสนา ระดับการศึกษา ความเกี่ยวข้องกับพื้นที่ จากประชากรกลุ่มตัวอย่าง มีนายกเทศมนตรี เทศมนตรี ปลัดเทศบาล หัวหน้ากองวิชาการและแผนงาน หัวหน้ากองช่าง หัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม หัวหน้ากองคลัง เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลด้านเกวียน หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น หัวหน้ากลุ่มงานการเงินและบัญชี สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบและแนะนำ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 4 นครราชสีมา ตัวแทนกลุ่ม

ประชาคม กลุ่มผู้ค้าขายในเขตเทศบาลและทั่วไป ในช่วงปีงบประมาณ 2548 มาศึกษาวิเคราะห์ ในเชิงพื้นที่ เชิงเนื้อหา และระยะเวลา

3. การเก็บรวบรวมข้อมูล

ในการเก็บรวบรวมข้อมูลมีการดำเนินการดังนี้

3.1 เก็บรวบรวมข้อมูลจากเอกสาร จาก เอกสารชั้นต้น ได้แก่ กฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง ประกาศ หนังสือ เอกสารงบประมาณ แผนพัฒนาเทศบาล เทศบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี และที่เกี่ยวข้องโดยทบทวนเอกสาร (Documentary review) ตลอดจนงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง

3.2 การสังเกตการณ์ โดยสังเกตการณ์แบบไม่มีส่วนร่วม และได้เข้าไปมีส่วนร่วม เป็นบางครั้ง ในการประชุมประชาคม อีกทั้งสังเกตการณ์การทำกิจกรรมโครงการจัดงานส่งเสริม นิทรรศการเครื่องปั้นดินเผาของเทศบาลตำบลด่านเกวียน และการพบปะประชาชนในกิจกรรมของ งาน

3.3 เก็บรวบรวมข้อมูลจากการสัมภาษณ์ โดยสัมภาษณ์แบบมีโครงสร้างและ แบบไม่มีโครงสร้าง

4. การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยดำเนินการวิเคราะห์ข้อมูลโดย

4.1 ทบทวนข้อมูลจากเอกสาร ทั้งเอกสารชั้นต้น เช่น กฎหมาย ระเบียบ หนังสือ สั่งการ หนังสือขั้กข้อม ในด้านงบประมาณของท้องถิ่น เอกสารแผนพัฒนาและงบประมาณของ เทศบาลตำบลด่านเกวียนปีงบประมาณ 2548 เอกสารและบทความ เช่น งานวิจัย วิทยานิพนธ์ งานเขียนต่าง ๆ หลายท่านที่เกี่ยวข้อง เพื่อใช้ประกอบในการศึกษา

4.2 จากการสังเกตการณ์ เพื่อหาข้อมูลที่ได้มาเปรียบเทียบประกอบในการศึกษา

4.3 โดยการสัมภาษณ์แบบเจาะลึกกลุ่มตัวอย่าง แล้วนำข้อมูลที่เกี่ยวข้องใน กระบวนการการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล กับผู้มีส่วนร่วม ในวิธีการศึกษาเชิงอำนาจมา จำแนกหมวดหมู่ให้เป็นระบบโดยจัดระเบียบข้อมูล ตรวจสอบความพอเพียงและความตรงของ ข้อมูล ให้สามารถวิเคราะห์ข้อมูลได้ง่ายขึ้น เพื่อนำมาวิเคราะห์ข้อมูลในเชิงพรรณนา(Descriptive Analysis)

บทที่ 4

ผลการวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยได้สัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่าง โดยคัดเลือกแบบจำเพาะเจาะจง จากผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่ฝ่ายประจำระดับบริหารและหัวหน้ากอง เจ้าหน้าที่เทศบาลอื่น ๆ หัวหน้ากลุ่มงานในสำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบ แนะนำ ครูผู้สอนในโรงเรียนในเขตเทศบาล และผู้ร่วมกิจกรรมเทศบาล รวม 21 ตัวอย่าง

การเก็บรวบรวมข้อมูลในเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยได้วางกรอบการวิเคราะห์ข้อมูล แบ่งเป็น 3 ตอน ซึ่งมีรายละเอียด ผลการวิเคราะห์ข้อมูลประเด็นต่าง ๆ ดังนี้

ตอนที่ 1 ผลการศึกษา บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด้านกีฬาน

จากการสัมภาษณ์กลุ่มตัวอย่างที่ทำการศึกษา บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด้านกีฬาน ตามประเด็นการศึกษาภายใต้กรอบแนวคิดประเด็นกลุ่มผลประโยชน์ใช้บทบาทอย่างไรในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ตามแนวหลักการมีส่วนร่วม ในการศึกษาตามลักษณะขั้นตอนของการจัดทำงบประมาณของเทศบาล มีรายละเอียด ดังนี้

1.1 ขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 ข้อ 4 ว่า “แผนพัฒนา” หมายความว่าความรวมถึงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาระดับเทศบาลตำบล

“การจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลด้านกีฬาน ได้จัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อน แล้วจึงมาจัดทำแผนพัฒนาสามปี โดยผ่านกระบวนการประชาคมในชุมชนทุกชุมชนให้เสนอโครงการพัฒนาต่าง ๆ ในชุมชน และนำโครงการมาประชุมประชาคมเทศบาลที่สำนักงานเทศบาลอีกครั้ง ร่วมกับฝ่ายบริหาร สมาชิก หัวหน้าส่วนราชการและผู้ที่เกี่ยวข้อง ก่อนที่จะจัดทำเป็นรูปเล่ม เพื่อพิจารณาในขั้นตอนต่อไป” (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด้านกีฬาน 25 มิถุนายน 2547)

“การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา และแผนพัฒนาสามปีของเทศบาลตำบล ด้านเกวียนได้กำหนด วิสัยทัศน์ ยุทธศาสตร์ และแนวทางการพัฒนาเทศบาลตำบลด้านเกวียนดัง ปรากฏในเอกสารของแผนพัฒนาเทศบาล” (จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบาย และแผน เทศบาลตำบลด้านเกวียน 25 มิถุนายน 2547)

ในกลุ่มของผู้บริหารเทศบาลให้ความเห็นในการจัดทำโครงการว่า เป็นบทบาท หน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล ผู้บริหารงานเทศบาลและพนักงานเทศบาล ซึ่งเป็นผู้มีบทบาท หน้าที่โดยตรง ในความเห็นที่ว่า

“การจัดทำโครงการต่าง ๆ เป็นบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล และ พนักงานเทศบาล เนื่องจากมีข้อจำกัดในเวลาดำเนินการ ข้อจำกัดจำนวนบุคลากรผู้ประสานงาน กับกลุ่มชุมชน โครงสร้างการกำหนดอำนาจหน้าที่ ระเบียบหนังสือสั่งการต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน ราชฎายังมองไม่เห็นความสำคัญของเทศบาล แต่ก็คาดหวังต่อ ๆ ไปอาจจะมีกลุ่มต่าง ๆ เข้ามาร่วม มากขึ้น อีกทั้งกลุ่มต่าง ๆ โดยเฉพาะราชฎภายในเขตเทศบาลยังมองไม่เห็นว่าเป็นบทบาท หรือ ความสำคัญของเทศบาล ภารกิจหน้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ประชาชน ยังมองว่ามีน้อย ภารกิจ หน้าที่ยังเป็นของหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลัก” (นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก นายกเทศมนตรี ตำบลด้านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

“การจัดทำโครงการต่าง ๆ ในงบประมาณก็เป็นไปตามกลุ่มที่ได้มีการประชุมกัน นอกรอบ ส่วนใหญ่จะทำกันที่บ้านนายกเทศมนตรีหรือบ้านคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม แต่ก็ไม่มีอะไร มากถือเอาตามความเห็นของกลุ่มอยู่แล้ว ซึ่งผมก็ยกให้นายกเทศมนตรีว่าอย่างไรผมก็เอาอย่าง นั้นเพราะต้องฟังเหตุผลของระเบียบกฎหมายจากฝ่ายประจำด้วย” (นายจาริน ศรีมะเวียง เทศมนตรี ตำบลด้านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

ในกลุ่มตัวแทนสมาชิกสภาเทศบาลมีความเห็นว่า การจัดทำโครงการนั้น ใน ฐานะสมาชิกฝ่ายค้าน ถึงแม้จะมีบทบาทน้อยในการเสนอโครงการ แต่ก็มีคาดหวังในการที่ จะเสนอและเรียกร้องให้มีการจัดโครงการลงในพื้นที่เลือกตั้งของตนให้มากขึ้นมีความเห็นว่า

“ผมเป็นตัวแทนชาวบ้านในเขตเลือกตั้งที่หนึ่ง ส่วนใหญ่จะอยู่ในเขตตำบลท่าอ่าง และเขตตำบลด้านเกวียนบางส่วน ตำบลด้านเกวียนเป็นย่านการค้าขาย โดยเฉพาะกลุ่ม เครื่องปั้นดินเผา กระจัดกระจายทั้งกลุ่มดั้งเดิมที่สืบทอดกันมาตั้งแต่รุ่นบรรพบุรุษ และกลุ่มธุรกิจ ที่มาตั้งโรงงานในตำบลด้านเกวียน ดำเนินธุรกิจตั้งแต่การออกแบบ การจัดทำ และการตลาด เกี่ยวกับเครื่องปั้นดินเผา และกลุ่มดั้งเดิมที่พัฒนาขึ้นจนไปถึงขั้นธุรกิจ ส่วนตำบลท่าอ่างอาชีพ ส่วนใหญ่เป็นการเกษตร งบประมาณจากเทศบาลที่จัดสรรลงมามีจำนวนน้อย และกลุ่มชาวบ้าน

“ไม่มีบทบาทต่อรองมากนัก เพราะเป็นกลุ่มขนาดเล็กเมื่อเทียบกับตำบลด้านကျီน” (นายวินัย บัวนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านကျီน 25 มิถุนายน 2547)

ในกลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำของเทศบาลในระดับบริหารและผู้ที่เกี่ยวข้องนั้น มีความเห็นว่า การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลนั้น เจ้าหน้าที่เทศบาลที่เกี่ยวข้องได้มีหน้าที่เสริมบทบาทให้ผู้ที่เกี่ยวข้องในกระบวนการต่าง ๆ ได้ทำหน้าที่สมบูรณ์ขึ้น มีความเห็น ว่า

“เทศบาลได้จัดทำโครงการโดยเชิญกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมจัดทำประชาคมเสนอโครงการพิจารณาโครงการร่วมกันกับเทศบาล จึงทำให้ภาพของการดำเนินงานการบริหารจัดการได้รับความร่วมมือจากกลุ่มกรรมการชุมชนเป็นอย่างมาก โดยเทศบาลจะได้กำหนดนัดหมายการประชุมประชาคมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ประชาคมแก้ไขปัญหายาเสพติด ประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ประชาคมโครงการเอสเอ็มแอล ฯลฯ” (นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด้านကျီน 18 กรกฎาคม 2547)

“ผมได้สอบโอนมาจากตำรวจ มาเป็นเจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนของเทศบาล มีหน้าที่หลักคือการจัดทำ และวิเคราะห์แผนของเทศบาลซึ่งมีหน้าที่แตกต่างจากการเป็นตำรวจมาก แต่ก็เป็นที่ตรงกับความรู้ความสามารถ และก็ชอบการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล และการจัดทำประชาคมต่าง ๆ ของเทศบาลส่วนใหญ่กลุ่มกรรมการชุมชน และประชาชนจะเสนอมารับชื่อโครงการ และสถานที่ หรือชื่อของคนเท่านั้น ส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลจะดำเนินการในรายละเอียด เช่น โครงการก่อสร้างถนนคสล. จะเป็นหน้าที่กองช่างจะไปดำเนินการสำรวจออกแบบงบประมาณ แต่ทั้งนี้ก็ยังอยู่ในความควบคุมของนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลว่าจะให้ดำเนินการในสถานที่ใดก่อนหลัง ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ผมก็มีส่วนร่วม เช่น การจัดงานประเพณีท้องถิ่น ผมจะร่วมไปดำเนินงานด้านเอกสารและการประสานงาน” (จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนเทศบาลตำบลด้านကျီน 18 กรกฎาคม 2547)

“การจัดทำโครงการในแผนพัฒนาเทศบาลเน้นในเรื่องการไปประชาคมในหมู่บ้านก่อน แล้วจึงมาทำประชาคมเทศบาลอีกครั้งหนึ่ง เอามาทำเป็นแผนพัฒนาสามปี แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา” (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลด้านကျီน 22 สิงหาคม 2548)

“การประชุมประชาคมแผนพัฒนาเทศบาลทำที่สำนักงานเทศบาล จะมีคณะกรรมการประชาคมเทศบาล คณะผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล

หัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาล มีกำนันผู้ใหญ่บ้านบางคนมาร่วมบ้างเป็นบางครั้ง” (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 สิงหาคม 2547)

จากการศึกษาสำรวจผลการประชาคมในหมู่บ้านของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ในปี 2547 เพื่อนำโครงการไปจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 แยกข้อมูลในการดำเนินการต่อไป พบว่า

1. เทศบาลจัดให้เสนอโครงการชุมชนละ 5 โครงการ แต่มีบางชุมชนเสนอโครงการเกินกำหนด เช่น ชุมชนด่านชัยเสนอ 6 โครงการ ชุมชนเครื่องปั้นดินเผาเสนอ 7 โครงการ และบางโครงการเดี๋ยวมียุทธศาสตร์ในโครงการซึ่งเป็นโครงการแยกหน้าที่ของแต่ละหน่วยงานที่จะดำเนินการ เช่น โครงการก่อสร้างถนนพร้อมโคมไฟฟ้าแสงสว่าง ซึ่งถนนเทศบาลดำเนินการเอง ไฟฟ้าแสงสว่างการติดตั้งครั้งแรกเป็นหน้าที่ของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาค เพียงแต่เทศบาลสนับสนุนงบประมาณ เป็นต้น และไม่มีเนื้อหาเชิงปริมาณที่ชัดเจน ต้องสำรวจรายละเอียดเพิ่มเติมภายหลังสอดคล้องกับความเห็นของ จ.ส.ต. วศิน กรกระโทก ตอนหนึ่งว่า “ประชาชนจะเสนอมาเป็นชื่อโครงการ และสถานที่ หรือชื่อของคนเท่านั้น ส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลจะดำเนินการในรายละเอียด”

2. โครงการที่เป็นหน้าที่ของเทศบาล สามารถนำโครงการไปบรรจุในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้เลย ดังนี้ ชุมชนด่านเกวียน โครงการเสียงตามสายถนนรวมมิตร, ชุมชนริมมูล โครงการอาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุ โครงการก่อสร้างถนน คสล. สายโรงเลื่อย ให้เงินเดือนผู้สูงอายุ (เบี้ยยังชีพ) จัดให้มีตู้ยาประจำชุมชน, ชุมชนใหม่หนองขาม โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำแยกถนนสุขาภิบาล 3 ถึงศาลเจ้า โครงการก่อสร้างถนน คสล. พร้อมวางท่อระบายน้ำถนนบัวลอย โครงการก่อสร้างถนน คสล. ถนนสุขาภิบาล 3/3 โครงการก่อสร้างถนนบัวลอย ซอย 2/2 โครงการก่อสร้าง ถนน คสล.ถนนสุขาภิบาล 4, ชุมชนโพธิ์ทอง โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำถนนโพธิ์เงิน – โพธิ์ทอง ทั้งสองสาย โครงการก่อสร้างถนน คสล. ซอยข้างบ้านนางปลาบู่ นายสมชาย โครงการจัดทำชื้อป้ายชื่อชุมชน จำนวน 2 ป้าย โครงการก่อสร้างผนังกันน้ำท่วมคลองน้ำไหลระหว่างชุมชนโพธิ์ทอง-ใหม่หนองขาม โครงการจัดอบรมชาวบ้าน อสม. ชุมชนโพธิ์ทอง, ชุมชนหนองกระโดน โครงการสร้างห้องน้ำ จำนวน 2 ห้อง รั้วฟุตบอล ศาลาหนองกระโดน โครงการก่อสร้างถนน คสล.ซอยบ้านยายดอน ปรีดกระโทก, ขอท่อ 1.20 เมตร ถนนอุดมพร โครงการก่อสร้างถนน คสล.ซอยบ้านนายจาง ทองแก้ว โครงการก่อสร้างถนน คสล.ซอยสุขเสมอ ซอย 1 บ้านตาหัน ต่อจากเดิม, ชุมชนด่านกลาง โครงการก่อสร้างวางน้ำทุกซอยในชุมชน โครงการลำโพงเสียงตามสายในชุมชน โครงการก่อสร้างถนน

คอนกรีตชอยบ้านนางสาย ตุ่มทอง โครงการทำลูกระนาดตามชอยในชุมชน, ชุมชนรัฐ-ราษฎร์พัฒนา โครงการก่อสร้างถนน คสล. หน้าบ้านพ่อใหญ่ปรีม บั๊กกระโทก, ชุมชนรัฐ-ราษฎร์พัฒนา ทำร่องระบายน้ำจากชลประทานถึงสระป่าช้าทำอ่าง/หนองปรีอ, ชุมชน พิกุลทอง โครงการ ถนนคอนกรีตริมทุ่งด้านทิศตะวันออกชุมชนพิกุลทอง โครงการก่อสร้างสนามกีฬาในที่ป่าช้าทำอ่าง โครงการก่อสร้างศาลากลางหมู่บ้าน 3 แยก, ชุมชนหนองสระธาร โครงการถนนคอนกรีตตามชอย โครงการสนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน โครงการวางระบายน้ำในหมู่บ้าน, ชุมชนด่านชัย โครงการสร้างถนนสายบ้านลุงลับ โครงการก่อสร้างถนนสุขาภิบาล 5 ชอย 3 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำถนนสุขาภิบาล 5 ชอย 2 โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำถนนเตาเผาตลอดสาย โครงการก่อสร้างวางระบายน้ำชอยร่วมใจ, ชุมชนท่าอ่าง โครงการเลี้ยงตามสายในชุมชน โครงการก่อสร้างถนนคสล.ในหมู่บ้าน, ชุมชนเครื่องปั้นดินเผา โครงการวางท่อระบายน้ำเพื่อรองรับที่รับน้ำจากท่อลอดคลองชลประทานถึงท่อระบายน้ำหลักของถนนราชสีมา – โชคชัย ของชอยอุดมพร ขนาดกว้าง 1.20 เมตร โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำถนนราชสีมา – โชคชัย บริเวณหน้าลานด้านเกวียนถึงท่อลงทางโค้ง โครงการวางท่อระบายน้ำในหมู่บ้านจัดสรรด้านเกวียนวิลล่า โครงการปรับปรุงถนนคอนกรีตในหมู่บ้านด้านเกวียนวิลล่า โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์ถนนเลียบบคลองชลประทาน โครงการขยายถนนคอนกรีตชอยอุดมพรจากเดิม 4 เมตร เป็น 6 เมตร

3. โครงการที่ต้องให้หน่วยงานอื่นดำเนินการเทศบาลมีหน้าที่สนับสนุนเงินงบประมาณ ดังนี้ ชุมชนด่านเกวียน โครงการขยายเขตประปาชอยพิสมัย ชุมชนริมมูล ติดตั้งโคมไฟฟ้าแสงสว่างถนนสายโรงเลื่อย ชุมชนใหม่หนองขาม ขยายไฟฟ้า จำนวน 4 ต้น ถนนสุขาภิบาล 3/3, ชุมชนหนองกระโดน ไฟฟ้าสาธารณะจำนวน 4 จุด ในชอยต่าง ๆ ในชุมชนหนองกระโดน, ชุมชนด่านกลาง โครงการไฟฟ้าสาธารณะในชุมชน, ชุมชนรัฐ-ราษฎร์พัฒนา โครงการขยายเขตประปาจากสามแยกรัฐราษฎร์พัฒนาไปเทศบาล โครงการขยายเขตประปาชอยบ้านหนองหัวลิง (ท่าอ่าง)ไปหนองตะโก โครงการติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะจากปากทางชลประทานถึงสระป่าช้าทำอ่าง/หนองปรีอ, ชุมชนหนองสระธาร โครงการโคมไฟตามชอย, ชุมชนด่านชัย โครงการขยายเขตประปาถนนสุขาภิบาล 5 ชอย 1 ข, ชุมชนท่าอ่าง โครงการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะ โครงการน้ำประปาหมู่บ้านหนองกระเบา, ชุมชนเครื่องปั้นดินเผา โครงการติดตั้งโคมไฟฟ้าแสงสว่างถนนเลียบบคลองชลประทาน โครงการไฟแสงสว่างชอยอุดมพร โครงการขยายเขตประปาภายในชุมชน สอดคล้องกับเอกสารรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตอนหนึ่งว่า “ แนวทางการดำเนินงานเกี่ยวกับเงินค่าไฟฟ้าทางหลวงที่เกิดจากการที่ อปท.ได้รับการถ่ายโอนสายทางจากกรมทางหลวงข้อ 2 ว่า การได้รับสิทธิไม่ต้องชำระ

ค่าไฟฟ้าทางหลวงเป็นเพียงสิทธิของ อบท.ตามข้อ 1 มิให้นำมารวมกับสิทธิที่ อบท.ได้รับจากการใช้กระแสไฟฟ้าสาธารณะที่ได้รับอยู่เดิม โดยยังคงต้องชำระค่าไฟฟ้าส่วนเกินที่สิทธิการใช้ไฟฟ้าสาธารณะที่กำหนดไว้ร้อยละ 10 ของหน่วยการใช้ไฟฟ้าประเภทบ้านอยู่อาศัยและหน่วยการใช้ไฟฟ้าประเภทกิจการขนาดเล็กใช้ไฟฟ้าไม่เกิน 200 บาท/เดือน”

4. โครงการที่เป็นหน้าที่ของหน่วยงานอื่น ดังนี้ ชุมชน พิกุลทอง ตูโหวศัพท สาธารณะที่หน้าวัดท่าอ่าง, ชุมชนหนองสระธาร ตูโหวศัพทสาธารณะ, ชุมชนท่าอ่าง ติดตั้งตูโหวศัพทสาธารณะ,

5. โครงการที่เกี่ยวข้องกับระเบียบกฎหมายเทศบาลต้องประสานทำร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ ดังนี้ ชุมชนด้านကျေးရွာ โครงการกองทุนในชุมชน โครงการสร้างสะพานข้ามแม่น้ำมูลข้างวัดใหม่ โครงการจ่ายเบี้ยประชุมสำหรับ อสม. แต่ละครั้ง ชุมชนริมมูล โครงการจัดให้มีสนามกีฬาบริเวณที่ราชพัสดุ, ชุมชนด้านกลาง โครงการสนับสนุนกองทุนเงินหมุนเวียนในชุมชน, ชุมชนพิกุลทอง โครงการช่วยเหลือเด็ก คนพิการผู้สูงอายุ, ชุมชนหนองสระธาร เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องการเพิ่มจำนวนมากขึ้น

ในความเห็นของผู้อำนวยการกองคลัง และผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลตำบลด้านကျေးရွာตอนหนึ่ง ว่า

“ส่วนใหญ่ไม่ค่อยจะได้ออกไปสัมผัสกับชุมชน หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเทศบาล เพราะมีหน้าที่เกี่ยวกับงานในสำนักงาน เป็นงานที่ด้านอื่นเขาดำเนินงานกัน จะมีหน้าที่ในการเบิกจ่ายเงิน รับเงิน จัดซื้อจัดจ้าง ซึ่งหมายถึงขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดำเนินการผ่านมาแล้วจากหน่วยงานต่าง ๆ” (นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์ ผู้อำนวยการกองคลัง เทศบาลตำบลด้านကျေးရွာ 17 สิงหาคม 2547)

“เดิมที่นั้นโครงการก่อสร้างจะเสนอโดยเทศบาล โดยผู้บริหารเทศบาลเห็นสมควรจะดำเนินการที่ใด คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือน้อยโดยเฉพาะเจ้าของที่ดินที่อยู่ข้างเคียงงานก่อสร้างถนนในซอยจะไม่ค่อยให้ความร่วมมือเนื่องจากเทศบาลได้ขอขยายความกว้างของซอยให้ได้มาตรฐานเจ้าของที่ดินจะไม่ให้ความร่วมมือ เพราะไม่ต้องการเสียสละที่ดินเทศบาลจึงจำเป็นต้องเลือกสร้างในถนนสายอื่น ๆ นำไปก่อน จะเห็นว่าสภาพถนนเดิมเป็นร่องลึกมีน้ำท่วมขังและ เข้าออกไม่สะดวกเนื่องจากพื้นที่เป็นที่ลุ่มน้ำท่วมขัง ต่อมาภายหลังเจ้าของที่ดินและชุมชนมองเห็นประโยชน์ และได้ใช้ประโยชน์ถนนที่เทศบาลได้สร้างแล้ว จึงได้มีเจ้าของที่ดินที่ต้องการให้เทศบาลสร้างถนนนำโฉนดมาให้เทศบาลพิจารณาสร้างถนนให้ชุมชน ปัจจุบันถ้าจะก่อสร้างถนนจึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องขอขยายเขตทางเพราะได้รับความร่วมมือจากเจ้าของที่ดิน

ด้วยดี แต่การก่อสร้างทางระบายน้ำเทศบาลยังไม่มาก ส่วนที่มีแล้วก็ไม่เพียงพอไม่สามารถระบายน้ำได้ทันในเวลาฝนตก และเจ้าของที่นาไม่ยินยอมให้ต่อท่อระบายน้ำลงที่นาของตน เพราะไม่ต้องการให้ระบายน้ำทิ้งจากชุมชนลงที่นาของตน ส่วนเรื่องการจัดทำโครงการจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ จะรวมติจากความเห็นจากผู้บริหารสรุปมาให้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่” (นายไพศาล แจ่มสว่าง ผู้อำนวยการกองช่าง เทศบาลตำบลด่านเกวียน กรกฎาคม 2547)

ในกลุ่มหน่วยงานกำกับดูแล หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ที่เกี่ยวข้องกับการตรวจสอบแผนพัฒนาท้องถิ่นในเขตจังหวัดนครราชสีมา ให้ความเห็นว่า

“โดยสรุปเทศบาลตำบลด่านเกวียนก็จัดทำเทศบัญญัติงบประมาณสอดคล้องกับแผนพัฒนาของเทศบาลที่มีอยู่ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75 เหมือนกับเทศบาลทั่วไปแต่ก็มีงบประมาณที่ส่วนกลางจัดสรรให้ตามงบประมาณที่เสริมยุทธศาสตร์จังหวัดคือยุทธศาสตร์การท่องเที่ยวและตามภาระหน้าที่เทศบาลคือการทำนุบำรุงการประกอบอาชีพของราษฎรและงบประมาณการถ่ายโอนภารกิจ ซึ่งเป็นหน้าที่โดยตรงที่ทางกลุ่มต้องตรวจสอบกำกับดูแล เพราะงบประมาณด้านอื่น ๆ เป็นหน้าที่ของเทศบาลที่จะต้องปรับแผนเพื่อรองรับภารกิจนั้นและดำเนินการด้านงบประมาณให้สอดคล้องกับยุทธศาสตร์ หน้าที่ของกลุ่มนี้จะเน้นหนักด้านแผนพัฒนาซึ่งทั้งที่อยู่ในแผนพัฒนาเทศบาลและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด แต่ไม่ได้ลงลึกถึงการจัดสรรวงเงินงบประมาณอุดหนุนหรือเงินภาษีจัดสรรอื่น ๆ ของเทศบาลเพราะเป็นหน้าที่ของกลุ่มการเงินฯ” (นายสิทธิศักดิ์ พรหมพิทยายุทธ หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา สิงหาคม 2548)

ในกลุ่มตัวแทนประชาคมเทศบาลตำบลด่านเกวียน ซึ่งทำหน้าที่ร่วมประชุมประชาคมในเวทีประชาคมหมู่บ้านและเวทีประชาคมเทศบาล ให้ความเห็นว่า

“กิจกรรมการเสนอโครงการต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่นทำถนน ทางระบายน้ำเพราะด่านเกวียนเป็นที่ลุ่มมีปัญหาการระบายน้ำในช่วงฝนตก ส่วนทางด้านสังคมนั้นมึนน้อย บางเรื่องมีหน่วยงานที่จัดทำไว้แล้ว เช่น การศึกษา มีทั้งโรงเรียนในพื้นที่ หน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในตัวเมืองนครราชสีมาศึกษาและเสนอ ประกอบกับอาชีพคนส่วนใหญ่ในย่านนี้จะรับจ้างเป็นส่วนใหญ่การรวมกลุ่มกันโดยเฉพาะด้านสังคม เช่นการศึกษาก็เป็นไปตามหน่วยงานที่กล่าวถึงเป็นจัดดำเนินการ การรวมกลุ่มอาชีพก็มีน้อยเพราะมีเวลาร่วมกันมีน้อย เวลาส่วนใหญ่ก็ทำงานรับจ้าง การจัดทำแผนหรือโครงการ

ของเทศบาลก็จัดไปตามโครงการที่มีอยู่ตามที่เห็น” (นายสมาน แปรงกระโทก กำนันตำบลด่านเกวียน กรรมการประชาคมเทศบาล จากชุมชนหนองสระธาร 18 กรกฎาคม 2547)

จากรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รายงานว่า ประชาชน/ประชาคมในพื้นที่ อบท.ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ประชาชนจะเข้ามามีการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา อบท. สสำรวจ อบท.728 แห่งสูงถึงร้อยละ 96.42”

ในกลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาล ที่เคยทำหน้าที่ตำแหน่งบริหารในเทศบาล อีกท่านหนึ่ง ได้ให้ความเห็นตอนหนึ่งว่า

“การจัดทำโครงการพัฒนาของเทศบาลตำบลด่านเกวียนส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าโดยเฉพาะนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล หัวหน้ากองช่างจะมีบทบาทมาก ส่วนด้านสังคมโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขนั้นจะมีน้อยกว่ามาก ชุมชนจะเสนอปัญหาทั่วไปเกี่ยวกับการสร้างถนน ทางระบายน้ำ ไฟฟ้าถนน และก็เสนอโดยไม่เป็นทางการ ส่วนใหญ่จะได้ข้อมูลจากการออกพบปะและจดบันทึกไว้ของเจ้าหน้าที่ และการจัดทำประชาคม เพราะคนในพื้นที่เป็นระบบญาติและกลุ่มอาชีพเดียวกันจะทราบปัญหาอยู่แล้วและเห็นว่าด้านสังคมนั้นเทศบาลยังให้ความสำคัญน้อยกว่าด้านโครงสร้างพื้นฐาน” (นางสาวกาญจนา กาญจนธวัช อดีตหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อมเทศบาลตำบลด่านเกวียน 20 สิงหาคม 2547)

“การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลและการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นของเทศบาลตำบลด่านเกวียน เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยที่กำหนดไว้” (จ.ส.ต. วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน มิถุนายน 2548)

“การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ทั้งโครงการพัฒนา หรือแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาในช่วงปีงบประมาณ 2548 ไม่ได้ดำเนินการ เพราะการใช้เงินเหลือจ่ายจากโครงการต่าง ๆ ไปจัดทำโครงการก่อสร้าง ซึ่งตั้งเป็นรายการใหม่ผ่านการอนุมัติจากสภาเทศบาล โดยใช้โครงการที่มีอยู่ในแผนพัฒนาเดิมในปีนั้นที่มีโครงการเหลือจำนวนมากที่ไม่ได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี มาดำเนินการ” (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 20 กันยายน 2548)

“การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ทำโดยผ่านอำเภอ และต่อไปที่เวทีระดับจังหวัด แต่ก็ไม่มีอะไรมาก เพราะเห็นว่าท้องถิ่นทุกที่ต่างก็ทำโครงการในเขตพื้นที่ของตนเองอยู่แล้ว จึงอนุมัติผ่านแผนพัฒนาของแต่ละท้องถิ่นโดยปกติ ไม่มีข้อทักท้วงหรือแก้ไขอะไร เทศบาล

ตำบลด้านเกี่ยวกันไม่มีโครงการทำร่วมกับท้องถิ่นอื่น จึงไม่มีเรื่องที่จะต้องประสานแผนด้วยเทศบาลเอง คงมีแต่องค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมาได้ประสานมา เพื่อจัดโครงการก่อสร้างเชื่อมระหว่างเขตเทศบาลไปยังองค์การบริหารส่วนตำบลอื่น ๆ“ (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด้านเกี่ยวกัน 20 กันยายน 2548)

พระราชบัญญัติองค์การบริหารส่วนจังหวัด พ.ศ.2540 รวมแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ. 2546 หมวด 4 อำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนจังหวัด

มาตรา 45 องค์การบริหารส่วนจังหวัดมีอำนาจหน้าที่ดำเนินกิจการภายในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด ดังต่อไปนี้

(2) จัดทำแผนพัฒนาองค์การบริหารส่วนจังหวัดและประสานการจัดทำแผนพัฒนาจังหวัดตามระเบียบ ที่คณะรัฐมนตรีกำหนด

(3) สนับสนุนสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่นในการพัฒนาท้องถิ่น

(4) ประสานและให้ความร่วมมือในการปฏิบัติหน้าที่ของสภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(5) แบ่งสรรเงินซึ่งตามกฎหมายจะต้องแบ่งให้แก่สภาตำบลและราชการส่วนท้องถิ่นอื่น

(8) จัดทำกิจการใด ๆ อันเป็นอำนาจหน้าที่ของราชการส่วนท้องถิ่นอื่นที่อยู่ในเขตองค์การบริหารส่วนจังหวัด และกิจการนั้นเป็นการสมควรให้ราชการส่วนท้องถิ่นอื่นร่วมกันดำเนินการหรือให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดจัดทำ ทั้งนี้ ตามที่กำหนดในกฎกระทรวง

สุนทร ธีรวิเชียร (2547) หนังสือกลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ที่ มท 0834.3/ว 2542 ลงวันที่ 23 กรกฎาคม 2547 ลงนามโดย นายสุนทร ธีรวิเชียร ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นการเตรียมการจัดทำงบประมาณ

8. กรณีการจัดงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการตรวจสอบพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายแห่งได้ตั้งงบประมาณไปดำเนินการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือตั้งงบประมาณอุดหนุนขององค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจำนวนมาก โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้ดำเนินการเอง ในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดควรจะพิจารณาตั้งงบประมาณสำหรับแผนงาน/โครงการที่มีขนาดใหญ่ระดับจังหวัด และเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นหรือประชาชนโดยส่วนรวม

จากการศึกษา และสังเกตการณ์การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน พบว่า ได้มีการกำหนดกรอบประเด็นไว้ในยุทธศาสตร์การพัฒนา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายในการพัฒนา แนวทางการพัฒนา ไว้ดังนี้

1.1.1 วิสัยทัศน์

ด้านเกวียนเมืองน่าอยู่ การคมนาคมสะดวก เศรษฐกิจสดใส ส่งเสริมการศึกษา พัฒนาการท่องเที่ยว

1.1.2 ยุทธศาสตร์การพัฒนาโดยเรียงลำดับก่อนหลัง

1. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านเศรษฐกิจและชุมชนเข้มแข็ง
2. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการคมนาคม
3. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการท่องเที่ยว
4. ยุทธศาสตร์การบริหารจัดการที่ดีและประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
5. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่
6. ยุทธศาสตร์พัฒนาด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ

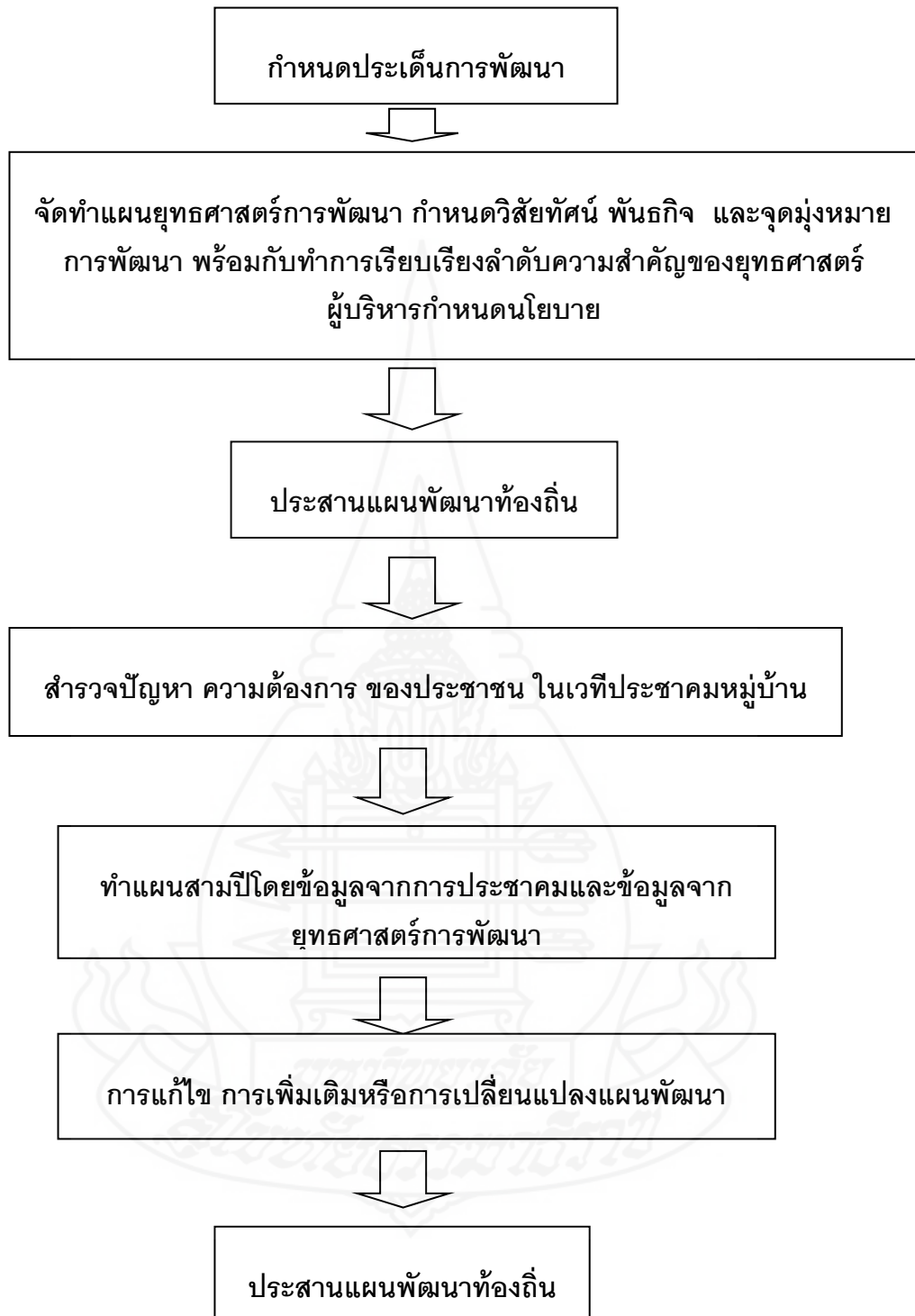
1.1.3 แนวทางการพัฒนาท้องถิ่น

1. ก่อสร้างปรับปรุงบำรุงรักษาถนนสะพานทางเท้า
2. พัฒนาระบบจราจร
3. พัฒนาระบบสาธารณูปโภค
4. พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้แก่ประชาชนตามอำนาจหน้าที่
5. ส่งเสริมทางด้านการตลาด
6. ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนอย่างทั่วถึง
7. ให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรงโดยการจัดให้มีลานกีฬาและการแข่งขันกีฬาในชุมชนและระหว่างหน่วยงาน
8. ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมอันดีงามของไทย
9. ส่งเสริมการจัดงานพิธีต่าง ๆ
10. ให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ
11. พัฒนาและยกระดับจิตใจให้กับเยาวชน
12. ปลูกจิตสำนึกการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม
13. จัดระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอย และสิ่งปฏิกูล
14. ป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคระบาดรวมทั้งโรคไม่ติดต่อ

15. ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรไร้สารพิษ
16. มีความปลอดภัยด้านโภชนาการ
17. การบริหารงานที่ดี โปร่งใสมีการประสานงานที่ดี
18. ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง
19. ประชาชนในชุมชนได้รับการดูแลด้านความปลอดภัย
20. ชุมชนปลอดภัยาสเหตุติด
21. ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน

การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลของเทศบาลตำบลด่านเกวียนได้ดำเนินการ ครบตามขั้นตอนตามวิธีการของระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 โดยมีขั้นตอนและความสัมพันธ์โดยภาพ 4.1

ภาพที่ 4.1 ลำดับขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ที่มา : ดัดแปลงมาจากขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2548

จากการศึกษาข้อมูลในพื้นที่และการสังเกตการณ์ พบว่า ในขั้นตอนของการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลด่านเกวียนมีขั้นตอนการจัดทำเป็นไปตามปกติของการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล มีข้อสังเกตว่า มีการจำกัดโครงการไว้ชุมชนละ 5 โครงการ แต่ก็มีบางชุมชนมีมาเกินจำนวนที่กำหนด และมีสอดคล้องไว้ในจำนวน 5 โครงการ ซึ่งก็หมายถึงเกินจำนวนที่กำหนดเช่นกัน ผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนมาจากตัวแทนกลุ่มอาชีพ และกลุ่มเครือข่าย เป็นหลัก แม้ภายหลังมีโครงสร้างภารกิจหน้าที่ของเทศบาลขยายมากขึ้นและเพิ่มจำนวนพนักงานเทศบาลมากขึ้น มีเจ้าหน้าที่ประจำในหน่วยงานเทศบาลมากขึ้น ลักษณะของกลุ่มอาชีพและเครือข่าย ยังเป็นฐานสำคัญต่อคะแนนเสียง การตัดสินใจดำเนินกิจกรรมดำเนินโครงการต่างๆ ได้ตอบสนองปัญหาและความต้องการในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่งเท่านั้น กล่าวคือ กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลและคณะผู้บริหารได้มีบทบาทกำหนดทิศทางการพัฒนาและจัดโครงการต่าง ๆ ได้มุ่งเน้นในด้านโครงสร้างพื้นฐานเป็นหลัก ซึ่งเป็นปัญหาขั้นพื้นฐานที่ทุกคนมองเห็นและจะต้องดำเนินการให้เป็นรูปธรรม เกิดประโยชน์สุขต่อชุมชน ต่อสังคมและความนิยมชมชอบของการได้รับการยอมรับจากประชาชนที่จะมีผลในการเลือกตั้งในโอกาสภายหน้า สอดคล้องกับการสัมภาษณ์

“การใช้สิทธิในการลงคะแนนของที่นี่ ชาวบ้านไม่เข้าใจการเลือกตั้ง ในการเลือกผู้นำ ส่วนใหญ่เอาญาติไว้ก่อน ผมเห็นว่าการกำหนดนโยบายนำไปสู่ความสำเร็จของผู้บริหารควรกำหนดเป็นหัวง ๆ เป็นปี ๆ ไป จนครบวาระสี่ปี ผลงานจึงจะเห็นเด่นชัด ไม่ควรตีรวบเอาไว้ทั้งสี่ปีซึ่งมองไม่เห็นผลชัด ผู้ปฏิบัติอาจไม่เข้าใจอะไรเป็นเรื่องเน้น งบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานของเทศบาลตำบลด่านเกวียนที่เขียนไว้ในแผนพัฒนาเทศบาลจะมีมากก็จริงเมื่อเทียบกับด้านอื่น ๆ แต่ก็น้อยนิดเมื่อจัดมาทำโครงการพัฒนาในงบประมาณ เมื่อเทียบกับโครงการก่อสร้างในภาพรวมทั้งหมดในเขตเทศบาล ที่ผ่านมาจึงเป็นเพาเวอร์ของผู้บริหารในการไปหางบประมาณมาทำจึงมองเห็นว่ามีผลงานเด่นชัด” (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลด่านเกวียน 13 พฤศจิกายน 2558)

ในกลุ่มของผู้ค้าขายในเขตเทศบาล อีกท่านหนึ่ง ให้ความเห็นว่า

“แต่ก่อนเทศบาลยังไม่มีอะไร ให้คนแก่อย่างลุงได้เข้าไปร่วมอะไร ชุมชนนี้ก็ยังไม่ได้รับการพัฒนากันหนทางก็ไม่สะดวก ร้านค้าแถวนี้ก็ยังไม่มี มีเพียงบ้านลุงหลังเดียวก่อนเพื่อน ร้านค้าเครื่องปั้นดินเผา ก็อยู่ที่ชุมชนเครื่องปั้นดินเผาริมทางหลวงสาย 224 ต่อมาเมีนายกคนนี้เข้ามา ได้พัฒนาถนนเข้ามาและสร้างร้านค้าเครื่องปั้นดินเผาเพิ่มมากขึ้นตลอดจนจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและการขาย ร้านค้าแถวนี้จึงขยายเพิ่มจำนวนมากขึ้น คนบ้านนี้ก็สนุก ความ

จริงจะว่ายืดเป็นอาชีพนี้เลยก็ไม่ได้เพราะแต่ละครอบครัวก็มีคนทำอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพหลักอยู่แล้ว คนอยู่บ้านอย่างลุงก็เฝ้าบ้านขายของ เครื่องปั้นดินเผาปัจจุบันไม่ได้เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนแล้วส่วนใหญ่หันมาปั้นรูปประดับบ้านประดับสวน และการเผาดินก็ไม่ต้องใช้อุณหภูมิ ไม่นั่น ความแกร่ง และย้งทาสีตกแต่งตามใจชอบได้ด้วย อยากจะให้นายกฯสร้างท่อระบายน้ำให้ด้วย ส่วนจะทำอย่างไรก็แล้วแต่จะทำ ปัญหาปัจจุบันขาดแคลนไม้ทำฟันในการเผาดินมีผู้นำมาขายจากต่างถิ่น แต่ก็ราคาแพงขึ้นทำให้เพิ่มต้นทุน” (ลุงแก้ว ผู้สูงอายุเจ้าของกิจการเครื่องปั้นดินเผา ชุมชนด่านชัย 22 มิถุนายน 2547)

และความเห็นอีกสองท่านที่สอดคล้องกับความเห็นของลุงแก้ว ว่า

“เป็นคนชุมชนริมมูล อยากให้เทศบาลสร้างถนนในซอยให้ด้วยเพราะสัญจรเข้าออกลำบาก แต่ไม่รู้ว่าจะให้หรือไม่เพราะบ้านอยู่หลังซอย ไม่มีเวลาร่วมประชุมกับเทศบาล ส่วนใหญ่เขาจะประชุมเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และอยากฝากให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยจัดงบประมาณเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุให้ด้วย พ่อแม่แก่แล้วและไม่มีรายได้คนสูงอายุที่อายุอ่อนกว่าพ่อแม่ และมีฐานะดีกว่ากลับได้รับเงินช่วยเหลือทุกเดือน” (ผู้ค้าหาบเร่หญิงขายน้ำดื่มและข้าวหลามริมทาง 224 ชุมชนริมมูล 23 มิถุนายน 2547)

“เคยเข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาลคือร่วมไปกับคณะทัศนศึกษาของเทศบาลไปดูงาน มีความพึงพอใจระดับหนึ่ง แต่ไม่เคยได้ร่วมการประชุมกิจกรรมการจัดโครงการเทศบาลอะไร เพราะคิดว่าเป็นคนต่างถิ่นและไม่มีเวลา” (ผู้ค้าร้านเสริมสวย ชุมชนด่านเกวียน หญิง 23 มิถุนายน 2547)

จากรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รายงานว่า ประชาชน/ประชาคมในพื้นที่ อบท.ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น การเสนอปัญหาความต้องการผ่านประชาคมจังหวัด/เมือง/ตำบลหมู่บ้าน ให้ อบท.พิจารณา สํารวจ อบท. 730 แห่งสูงถึงร้อยละ 96.69 “

ผู้ค้าขายอีกท่านหนึ่งมีความเห็นตรงกันข้ามไม่สอดคล้องกับความเห็นของทั้งสามท่าน ผู้ค้าขายท่านนี้มีความเห็นว่า

“ไม่เคยเข้าร่วมประชุมกิจกรรมชุมชน การประชุมต่างๆ ก็เป็นเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอะไรและไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับการเลือกกรรมการชุมชนที่ผ่านมาก็ไม่ได้เลือกอะไร จัดตั้งเฉพาะกลุ่มเขาเอง แต่ก็ไม่น่าสนใจเพราะได้เป็นตัวแทนชาวบ้านกลุ่มชุมชนเล็กๆ” (ผู้ค้าร้านค้าขายหญิง ชุมชนท่าอ่างพัฒนา 23 มิถุนายน 2547)

ในกลุ่มอื่น ๆ ทั่วไป ที่มีส่วนร่วมในทางอ้อม ในการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาล จากการใช้ความเห็นของนายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอ่าง มีความเห็นตอนหนึ่งว่า

”กิจกรรมของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ส่วนใหญ่ลงที่ตำบลด่านเกวียน การรวมกลุ่มของคนในชุมชนตำบล ท่าอ่างที่เหนียวแน่นนั้น ยังไม่เป็นกิจจะลักษณะมีความเห็นแบบหลากหลาย องค์การบริหารส่วนตำบลท่าอ่างมีพื้นที่ติดกับตำบลด่านเกวียน มีกิจกรรมร่วมกันกับเทศบาลตำบลด่านเกวียน เช่น งานประเพณีท้องถิ่น งานกีฬา แต่ก็เข้าไปในลักษณะกลุ่มตัวแทน เช่น กลุ่มกำนันผู้ใหญ่บ้าน กลุ่มกรรมการชุมชน ตัวแทนโรงเรียน สถานีอนามัย ตำรวจ ประกอบกับสังคมคนดั้งเดิมของคนตำบลท่าอ่าง มีอาชีพเกษตรกรรมเป็นส่วนใหญ่ แต่ปัจจุบันนี้ คนวัยทำงานส่วนใหญ่มีอาชีพรับจ้างเพราะมีแหล่งงานอุตสาหกรรมที่เป็นเขตอุตสาหกรรมสุรนารี ในเขตตำบลหนองระเวียงและตำบลหนองบัวศาลาเขตอำเภอเมืองนครราชสีมาที่เป็นเขตติดต่อกับตำบลด่านเกวียน และแหล่งงานจากโรงงานอื่นๆ ที่ใกล้เคียงกัน” (นายถนอม เปี่ยมกระโทก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอ่าง 25 มิถุนายน 2547)

ในความเห็นของอีกท่านหนึ่งที่มีบทบาททางสังคมในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียนที่ถือว่ากว้างขวางกว่าเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน มีความเห็นตอนหนึ่งว่า

”การประชุมกิจกรรมเทศบาล และโครงการต่าง ๆ ผมไม่มีส่วนร่วม ชมรมของผมเป็นชมรมรวมกลุ่มสมาชิกผู้สูงอายุ ได้ประมาณ 90 คน มีทุนรวมกันประมาณ 20,000 บาท ไม่มีกำหนดระเบียบหลักเกณฑ์อะไรไว้มาก กิจกรรมกลุ่มจะใช้สถานีอนามัยด่านเกวียนเป็นที่รวมกลุ่มกัน ปัจจุบันผมอายุ 68 ปี และลูกผม 3 คนก็เรียนจบระดับปริญญาโท 2 คน ปริญญาตรี 1 คน กำลังต่อเอก 1 คน มีหน้าที่การงานแล้วแต่อยู่ภาคเหนือ 1 คน อยู่ภาคใต้ 1 คน และผมกลัวจะไม่มีใครอยู่ด้วย ให้คนเล็กเพิ่งเรียนจบมาอยู่กับผม เพื่อให้มาสานต่อกิจการของผม ส่วนกิจกรรมผู้สูงอายุจะมารวมกลุ่มกันกินข้าวร่วมกัน มาแลกเปลี่ยนความรู้ ประสบการณ์กัน การกินข้าวก็ตามแต่จะหามาไม่บังคับกันมากินร่วมกัน ในความเห็นส่วนตัวเทศบาลน่าจะเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย ๆ ก็เชิญไปประชุม ให้รับรู้รับทราบด้วยก็จะเป็นการดี ผมยังมองเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลควรจะเปิดเผยให้กลุ่มอื่น ๆ ได้เข้าร่วมบ้าง” (นายโกศล กมลธรรม ประธานชมรมผู้สูงอายุอำเภอโชคชัย 22 มิถุนายน 2547)

จากรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า “อปท.ต่าง ๆ รายงานว่า ได้สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อปท. โดยวิธีการต่าง ๆ ที่มากที่สุด คือ การปิดประกาศข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ณ ที่ทำการ อปท. เพื่อให้ประชาชนทราบ จากสำรวจ อปท. 736 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ

ละ 97.87 รองลงมาคือ การแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง สํารวจ
อปท.738 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 97.60 และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็น
ต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการพัฒนา อปท.สํารวจ อปท.719 แห่ง
มีส่วนร่วมร้อยละ 95.61”

ครูโรงเรียนในเขตเทศบาลอีกท่านหนึ่ง ที่มีบทบาททางอ้อม เกี่ยวกับการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาล ได้ให้ความเห็นว่า

“เทศบาลมีกิจกรรมให้ร่วมดำเนินการ เช่น วันเด็ก งานประเพณีลอยกระทง
อยากให้เทศบาลจัดงบประมาณช่วยเหลือโรงเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้เข้าร่วมเสนอ
โดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่อยากจะเสนออาจเป็นเพราะไม่ใช่ผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่ได้รับเชิญ”
(ครูผู้สอนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน หมู่ 24 มิถุนายน 2547)

จากการศึกษา พบว่า ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลตำบลด่าน
เกวียนปี 2548 นั้น ได้ใช้ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 มีการจัดทำทั้งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเริ่มมาตั้งแต่
ปีงบประมาณปี 2547 จนถึงงบประมาณปี 2548 และแผนพัฒนาสามปี เริ่มตั้งแต่ปี 2547 เช่นกัน
การจัดทำแผนพัฒนาแยกเป็นแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา มีการทบทวนยุทธศาสตร์การพัฒนาทุก
ปี ส่วนในแผนพัฒนาสามปีนั้นอาศัยการออกไปประชาคมหมู่บ้านเพื่อเก็บรวบรวม โครงการต่าง ๆ
เพื่อการแก้ไข เพิ่มเติม หรือเปลี่ยนแปลงโครงการต่าง ๆ ในแผนพัฒนาสามปี ดังปรากฏในรายงาน
ผลการศึกษาข้างต้น แล้วนำโครงการที่ได้มาจัดเรียงลำดับความสำคัญไว้ในระยะสามปี พร้อม
จัดทำโครงการพัฒนาเครื่องมือเครื่องใช้และอื่น ๆ ของสำนักงานเทศบาลเลื่อนถัดไปทุกปี ซึ่ง
ทั้งหมดสอดคล้องกับยุทธศาสตร์และวิสัยทัศน์ของเทศบาลที่กำหนดไว้ก่อนหน้านี้ ในขั้นนี้ก็จะ
เป็นหน้าที่ของผู้ที่เกี่ยวข้องมาจัดเรียงลำดับความสำคัญของโครงการไว้ในแผนพัฒนาสามปี โดยมี
ที่ประชุมร่วมกันคือ ผู้บริหารเทศบาล ปลัดเทศบาล หัวหน้าและผู้อำนวยการกองที่เกี่ยวข้องใน
การพัฒนา ประชาคมเทศบาล หรืออาจมีกำนันผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมประชุมด้วยเป็นบางครั้ง

จากการศึกษา บทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล
ตำบลด่านเกวียนในภาพรวม สรุปได้ว่า บทบาทของกลุ่มที่เกี่ยวข้องกับการจัดทำแผนพัฒนา
เทศบาลตำบลด่านเกวียนดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารเทศบาล ได้มีบทบาทโดยตรงของการตัดสินใจ ในฐานะตำแหน่ง
ผู้บริหารเทศบาล มีบทบาทในขั้นตอนต่าง ๆ ของการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ทั้งการกำหนด
ประเด็นการพัฒนา กำหนดนโยบายในการพัฒนา กำหนดวิสัยทัศน์ พันธกิจ จุดมุ่งหมายในการ

พัฒนาเทศบาล การลำดับความสำคัญของยุทธศาสตร์การพัฒนา ตลอดจนการกำหนดนโยบาย การบริหาร ตลอดจนบทบาททางอ้อมในการออกพบปะกับประชาชนในเวทีประชาคมหมู่บ้าน และการได้รับการยอมรับนับถือจากประชาชน และขั้นตอนการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ระดับ อำเภอและจังหวัดนั้นส่วนใหญ่เป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ประจำดำเนินการ

2. กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล ในที่นี้หมายถึงกลุ่มสมาชิกฝ่ายค้านและสมาชิก ฝ่ายผู้บริหาร สมาชิกฝ่ายผู้บริหารนั้นได้มีบทบาทโดยตรงเช่นเดียวกับผู้บริหาร แต่ก็น้อยกว่า ผู้บริหาร จึงมีบทบาททางอ้อมในฐานะเป็นที่ปรึกษาผู้บริหารได้เสนอแนะโครงการ หรือช่วย เรียงลำดับโครงการเป็นบางส่วน ส่วนสมาชิกฝ่ายค้านนั้นมีบทบาททางตรงน้อยกว่าบทบาท ทางอ้อม บทบาททางตรงนั้นแสดงออกในเวทีการประชุมสภาเทศบาล ส่วนบทบาททางอ้อมนั้น เป็นการแสดงออกผ่านในกลุ่มประชาคมในพื้นที่ในเชิงแนะนำ สมาชิกสภาเทศบาลทั้งสองฝ่าย ได้รับการยอมรับเชื่อถือจากประชาชน

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำของเทศบาลนั้นมีบทบาททางตรงคือ การจัดทำเอกสาร, การประสานการประชุมการประชาคมต่าง ๆ ของเทศบาล, ช่วยกลั่นกรอง, เสนอแนะ, วิเคราะห์, ความเป็นไปได้ของโครงการ, ประสานงานโครงการกับหน่วยงานอื่น, สำรวจ, ออกแบบ โครงการ, เสนอโครงการจัดซื้อจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้, ปรับปรุงสถานที่ทำงาน และการเสริมบทบาทฝ่าย ผู้บริหาร ซึ่งเป็นบทบาททางตรง บทบาททางอ้อมนั้นคือการประสานงานกับประชาชน, การ ประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น และการประชาสัมพันธ์

4. กลุ่มหน่วยงานกำกับดูแลนั้นได้มีบทบาทโดยตรงในการกำกับ การจัดทำ แผนพัฒนาเทศบาลให้เป็นไปตามระเบียบฯและหนังสือสั่งการ, ตลอดจนตรวจเอกสารแผนพัฒนา ของเทศบาล, บทบาททางอ้อมนั้นมีฐานะเป็นที่ปรึกษาผู้บริหารและเจ้าหน้าที่เทศบาล

5. กลุ่มประชาคมเทศบาล ได้รับการเลือกมาจากประชาชนในเขตชุมชน แต่ส่วน ใหญ่จะเป็นทีมผู้สนับสนุนกลุ่มทีมผู้บริหารเทศบาลมากกว่า จึงเป็นทั้งผู้มีบทบาททางตรงในการ นำเสนอโครงการและพิจารณาโครงการร่วมกับชุมชนและผู้บริหารเทศบาล, บทบาททางอ้อมเป็นผู้ เสนอแนะให้กับชุมชนในการเตรียมเสนอโครงการ และการได้รับการยอมรับเชื่อถือจากประชาชน ในชุมชน

6. กลุ่มผู้ค้าขายและกลุ่มทั่วไป มีบทบาททางอ้อมในการเสนอโครงการใน รูปแบบความต้องการผ่านตัวแทนประชาคม สมาชิกสภาเทศบาล และผู้บริหารเทศบาล

1.2 ขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วน ท้องถิ่น พ.ศ.2541 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2543 หมวด 3 วิธีการจัดทำงบประมาณ

ข้อ 22 ว่า “ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายการการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ”

อนุชา โมกขะเวส (2547) หนังสือของ สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กระทรวงมหาดไทย ด่วนที่สุด ที่ มท 0808.2/ว 2534 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2547 ลงนามโดย นายอนุชา โมกขะเวส รองปลัดกระทรวงมหาดไทย เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำประมาณการรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

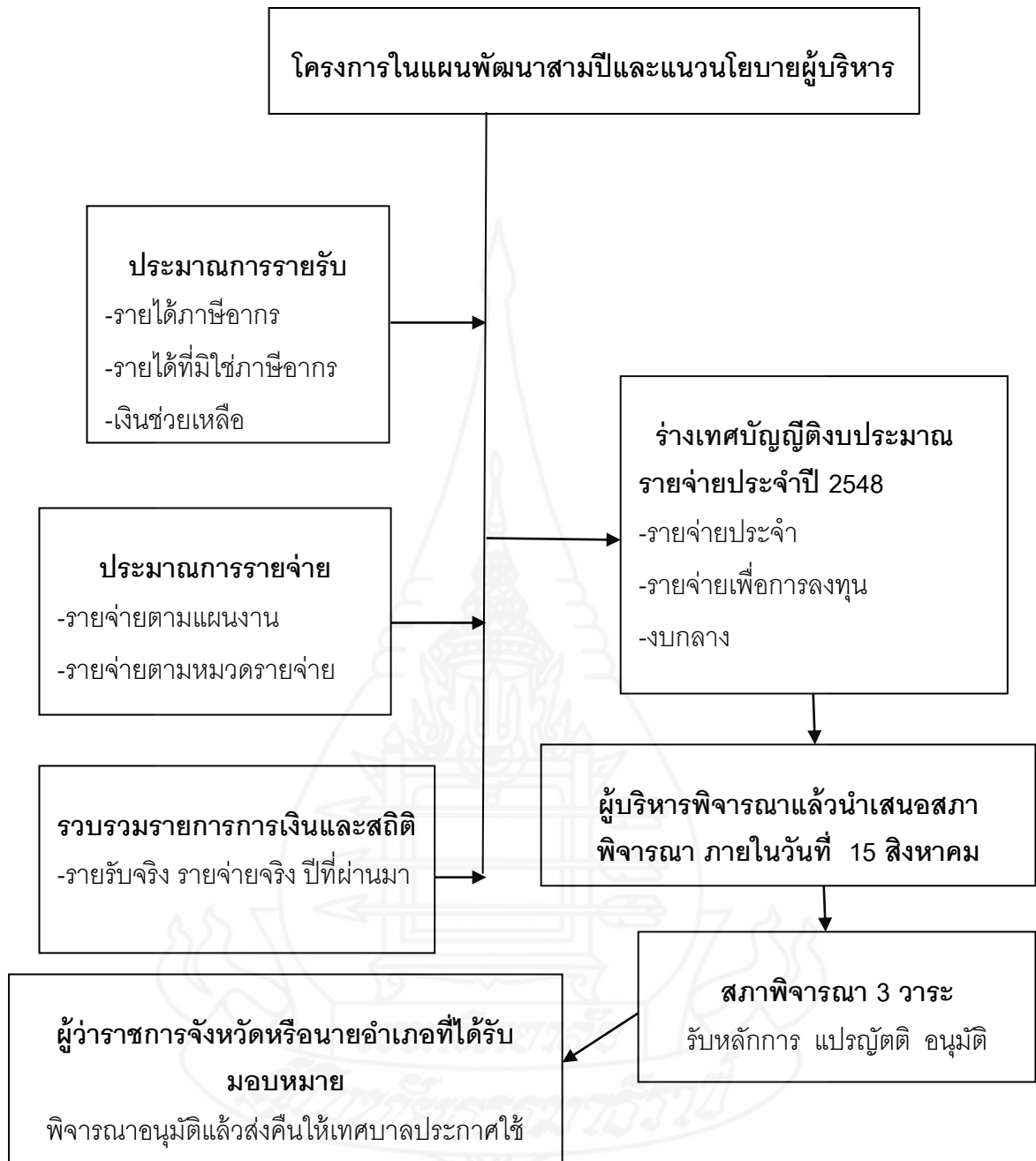
1) การจัดทำประมาณการรายรับประเภทภาษีจัดสรรให้ถือยอดประมาณการใกล้เคียงกับรายรับในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยใช้หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 786 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2547 เรื่อง การจัดสรรเงินภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ.2548 เป็นแนวทางในการจัดทำประมาณการรายรับ และตั้งยอดประมาณการรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับประมาณการรายรับ

2) การทำประมาณการรายรับเงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องนำไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติตั้งประมาณการรายจ่ายให้ประมาณการใกล้เคียงกับเงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับในปีงบประมาณ 2547

3) ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรีบจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แล้วเสร็จโดยเร็วเพื่อเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องรีบดำเนินการเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถประกาศใช้ได้ทันภายในวันที่ 1 ตุลาคม แต่ถ้าไม่มีสภาท้องถิ่นที่จะประชุมพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ก็ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงมาแล้วไปพลางก่อน

4) การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรดำเนินการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่นและสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด

จากระเบียบและหนังสือสั่งการดังกล่าวเทศบาลตำบลด่านเกวียน ได้ลำดับขั้นตอนการจัดทำร่างเทศบัญญัติตั้งประมาณการรายจ่ายประจำปี 2548 ดังภาพที่ 4.2

ภาพที่ 4.2 แสดงขั้นตอนการจัดทำและพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย

ที่มา: ดัดแปลงมาจากวิธีปฏิบัติตามระเบียบฯ หนังสือสั่งการและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง
เกี่ยวกับงบประมาณ

การเตรียมงานและขั้นตอนคัดเลือกโครงการจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายของเทศบาลตำบลด่านเกวียนมีวิธีการและขั้นตอนส่วนหนึ่ง ตามบทสัมภาษณ์ ดังนี้

“การประชุมคัดเลือกโครงการพัฒนาไปจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีในรายจ่ายเพื่อการลงทุนของเทศบาล รวมทั้งการจัดเตรียมรายจ่ายในรายจ่ายประจำ ได้ประชุมร่วมกันกับคณะผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล พนักงานเจ้าหน้าที่เทศบาล และบุคคลอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ร่วมกันตรวจสอบปรับปรุง รายละเอียดการจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณ” (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2547)

“ผมย้ายมาทำงานที่เทศบาลตำบลด่านเกวียนช่วงปี 2547 ซึ่งก่อนหน้านั้นก็มาทดลองทำงานที่นั่นมาแล้วหนึ่งปี ช่วงนายกชรินทร์ เปลี่ยนกระโถก เป็นนายกเทศมนตรี เป็นช่วงกระแสการถ่ายโอนอนามัยและบุคลากร กระทรวงสาธารณสุขมาอยู่ที่ทองถิ่น ในช่วงถ่ายโอนกำลังมาแรง นายกชรินทร์ ก็ชวนมาอยู่ ผมก็ตัดสินใจมาเลย มีความแตกต่างจากที่ทำงานเดิมคือ ที่เดิมการใช้เงินมีขั้นตอนมาก มาอยู่ที่ทองถิ่นขั้นตอนนี้ไม่มาก สะดวก มีงบประมาณเป็นของตนเอง มาต่อช่วงของหมอแก้ว หัวหน้ากองสาธารณสุขคนที่โอนย้ายไปแห่งอื่น ต่างกันที่ งานอนามัยที่ทำเดิม เป็นงานบริหาร บริการ งานวิชาการ คืองานบริการตรง เทศบาลบริการตรงไม่มี แต่เป็นวิชาการแบบงานบริหาร แต่ก็ชอบ ข้อแตกต่างกันจากที่เดิมคือ งบที่ทองถิ่นเร็วกว่า การควบคุมโรค การรักษาความสะอาด คืองานหลัก ๆ ที่เดิมต้องเสนอผ่านอำเภอ จังหวัด ใช้เวลานาน ตอนย้ายมามีโครงการงานสาธารณสุขมาก ฝ่ายการเมืองให้ความสำคัญ โครงการงานด้านสุขภาพ งานสังคมด้วย งานควบคุมโรค งานรักษาความสะอาดมีอยู่แล้วในเทศบาล งบประมาณเน้นเรื่องแผนชุมชนก่อน จัดทำประชาคม มาทุกชุมชน รวบรวมเอามาทำเป็นแผนพัฒนาสามปี แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา งานสาธารณสุข งานรักษาความสะอาด งานป้องกันและกำจัดขยะมูลฝอยและน้ำเสีย งานควบคุมโรค มีหลายโครงการ แต่เวลาทำโครงการจัดสรรลงไปงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผู้บริหารจะเน้นโครงการก่อสร้างถนน ทางระบายน้ำมากกว่า แม้แต่ด้านเศรษฐกิจ ที่ว่าเน้นลำดับที่สองพอจัดงบประมาณลงจริง ๆ ก็น้อยมาก ด้านสาธารณสุขก็น้อยไปด้วยเมื่อเทียบกับงานก่อสร้าง ที่จริงโครงการในแผนพัฒนามีเยอะ แต่พอจัดงบตัดลงไปโครงการต่าง ๆ งบประมาณเทศบาลมีน้อยนิดไม่เพียงพอต่อการจัดลงในโครงการที่บรรจุไว้ในแผนพัฒนา งานก่อสร้าง งานส่งเสริมอาชีพ ผู้บริหารก็ไปวิ่งบนอกขอรับการสนับสนุน เป็นเพาเวอร์ของผู้บริหาร ที่เห็น ๆ สร้าง ๆ อยู่เป็นงบส่วนใหญ่เป็นงบนอก งานนิทรรศการเครื่องปั้นดินเผา

ก็มี อบจ.สนับสนุน งานถึงได้ใหญ่ ลำพังงบประมาณเทศบาลมีไม่เพียงพอ” (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 22 มิถุนายน 2548)

ข้อมูลสรุปรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2548 จากส่วนนโยบายการคลังพัฒนารายได้ กองบริหารงานคลังส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ว่า “ในช่วงเวลาในปีงบประมาณ 2548 ได้มีการถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการจัดสรรเงินงบประมาณจากภาษีมูลค่าเพิ่มให้ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นด้วย และในภาพรวมกำหนดขั้นต่ำไม่น้อยกว่าปีงบประมาณ 2547 ก่อนนำไปรวมกับเงินอุดหนุนทั่วไป ประกอบกับกลางปีงบประมาณ 2548 รัฐบาลได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติมประจำปีงบประมาณ 2548 จึงมีการจัดสรรเงินงบประมาณเพิ่มให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ตามอัตราที่ตั้งไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2548 อัตราร้อยละ 23.5 ของจำนวนเงินงบประมาณรวมของประเทศ” มีความเกี่ยวข้องกับการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“มีข้อจำกัดด้านเวลาดำเนินการ ข้อจำกัดจำนวนเจ้าหน้าที่ผู้ประสานงานกับกลุ่มชุมชน โครงสร้างการกำหนดอำนาจหน้าที่ ระเบียบหนังสือสั่งการต่าง ๆ ยังไม่ชัดเจน ชาวบ้านยังมองไม่เห็นความสำคัญของเทศบาล แต่ก็คิดว่าต่อ ๆ ไปอาจจะมีการจัดสรรเงินงบประมาณ มาในรูปแบบต่าง ๆ ที่หลากหลายมากขึ้น การจัดสรรงบประมาณ และการจัดทำโครงการต่าง ๆ เป็นบทบาทหน้าที่ของสมาชิกสภาเทศบาล และพนักงานเทศบาล” (นายชินทร์ เปลียนกระโทก นายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

จากการศึกษา พบว่า จากรายงานการประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ในสมัยประชุมสามัญประจำปี 2548 สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2548 ขออนุมัติสภาฯโอนลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่ายจำนวน 34 รายการ ไปตั้งเป็นรายการใหม่จำนวน 1 โครงการ มติที่ประชุมเห็นชอบ และในครั้งเดียวกันสภาฯ ได้มีมติอนุมัติให้กันเงินไปเบิกจ่ายข้ามปีงบประมาณได้ และในคราวประชุมสมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2548 สภาฯ ได้มีการพิจารณาอนุมัติสภาฯโอนลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่ายจำนวน 6 โครงการ เพื่อไปตั้งเป็นรายการใหม่ ก่อสร้างผิวจราจรจำนวน 3 โครงการ มติที่ประชุมเห็นชอบ เป็นเอกฉันท์ (ไม่มาประชุม 3 คน) และในครั้งเดียวกันสภาฯ ได้มีการพิจารณา ขออนุมัติกันเงินไปเบิกจ่ายข้ามปีงบประมาณได้ ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ และมีข้อสังเกตว่าในที่ประชุมไม่มีการอภิปรายของสมาชิกแต่อย่างใด สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“การจัดทำโครงการต่าง ๆ ในงบประมาณก็เป็นไปตามกลุ่มที่ได้มีการประชุมกัน นอกรอบ ส่วนใหญ่จะทำกันที่บ้านนายกเทศมนตรีหรือบ้านคนใดคนหนึ่งในกลุ่ม แต่ก็ไม่มีอะไร มากถือเอาตามความเห็นของกลุ่มอยู่แล้ว” (นายจาริน ศรีมะเริง เทศมนตรีตำบลด่านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

จากรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รายงานว่า การมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอให้มีการออกข้อบัญญัติท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด สํารวจ อบท.726 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 36.03”

“การประชุมพิจารณาโครงการจัดลงเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี จะมีคณะผู้บริหารเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล ปลัดเทศบาล หัวหน้ากอง ผู้อำนวยการกอง เจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องของเทศบาล คณะกรรมการประชาคมเทศบาล มีกำนันผู้ใหญ่บ้านบางคนมาร่วมบ้างเป็นบางครั้ง ซึ่งก่อนหน้านั้นนายก สมาชิก คณะเทศมนตรี จะประชุมร่วมกันนอกรอบมาก่อน มีทั้งสมาชิกฝ่ายค้านบางคนมาเข้าร่วมด้วย เป็นการพูดคุยตกลงกันก่อนที่จะมีการประชุมสภาเทศบาลจริง” (นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 สิงหาคม 2547)

จากการสังเกตการณ์ในที่ประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนในการพิจารณา ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ที่ประชุมจะไม่มีการอภิปรายร่างเทศบัญญัติ งบประมาณรายจ่ายประจำปี เนื่องจากว่าได้มีการประชุมซักซ้อมและตกลงกัน ในการประชุมนอกรอบมาก่อนหน้านี้แล้ว

“งบประมาณจากเทศบาลที่จัดสรรลงมาในเขตตำบลท่าอ่างมีจำนวนน้อย และกลุ่มชาวบ้านไม่มีบทบาทต่อรองมากนัก เพราะเป็นกลุ่มขนาดเล็กเมื่อเทียบกับตำบลด่านเกวียน ประกอบกับงบประมาณถ่ายโอนฯ และงบประมาณที่ผ่านจากส่วนกลาง ลงมาไม่ถึงตำบลท่าอ่าง เพราะไม่อยู่ในเขตส่งเสริมงานเครื่องปั้นดินเผาของเทศบาล” (นายวินัย บ้วนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล 18 กรกฎาคม 2547)

จากการสังเกตการณ์ อาคารสำนักงานเทศบาลตำบลด่านเกวียนที่ก่อสร้างโดยใช้งบประมาณจากเงินกู้กองทุนส่งเสริมกิจการสุขาภิบาล ตั้งอยู่ที่ถนนมิตรภาพในเขตชุมชนด่านชัยในเขตตำบลด่านเกวียน เดิมใช้เป็นอาคารที่ทำงานของเทศบาล ปัจจุบันได้ให้กองตรวจคนเข้าเมืองเขตนครราชสีมา สำนักงานตำรวจแห่งชาติใช้เป็นี่ทำงาน สำนักงานเทศบาลตำบลด่านเกวียนได้ย้ายไปใช้อาคารสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 ที่อยู่บริเวณใกล้เคียง แต่มีบริเวณกว้างขวางกว่าอาคารเดิม และมีอาคารแสดงสินค้าเครื่องปั้นดินเผาตลอดจน สถานที่การสาธิต

เตาเผาโบราณที่อยู่ในบริเวณต่อเนื่องกัน ส่วนสำนักงานส่งเสริมอุตสาหกรรมภาค 6 ได้ย้ายไปอยู่ถนนมิตรภาพเขตอำเภอสูงเนิน จังหวัดนครราชสีมา

จากการศึกษาข้อมูลจากแหล่งข้อมูลอื่น ๆ เกี่ยวกับในพื้นที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน พบว่า สุขาภิบาลด่านเกวียนได้เปลี่ยนแปลงฐานะมาเป็นเทศบาลตำบลด่านเกวียน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2542 เป็นช่วงเวลาที่มาชิกและสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนหลายท่านได้เคยเป็นคณะกรรมการสุขาภิบาลด่านเกวียนมาก่อน กลุ่มบุคคลเหล่านี้มีบทบาทเป็นแกนนำสำคัญในการจัดตั้งกลุ่มสมาชิก เพื่อลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล สมาชิกเดิมที่นั่นเป็นกลุ่มเดียวกัน แต่จากบทความของรองศาสตราจารย์ ดร.นครินทร์ เมฆไตรรัตน์ ในเว็บไซต์ Wiki.kpi.ac.th ว่า”พรรคเสรีไทยได้ยื่นจดแจ้งการจัดตั้งพรรคการเมืองต่อนายทะเบียนพรรคการเมือง โดยอาศัยความในมาตรา 14 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ.2541 ในวันที่ 10 กุมภาพันธ์ พ.ศ.2542 โดยได้รับการจัดแจ้งลงในทะเบียนพรรคการเมืองเลขที่ 3/2542 มีนายสมเดช บัวนกระโทก(พี่ชายนายวินัย บัวนกระโทก) เป็นหัวหน้าพรรค ส่วนคณะกรรมการบริหารพรรคในตำแหน่งสำคัญ มีรายนามดังนี้ นายสุธี พัวทัศนานนท์ ดำรงตำแหน่งรองหัวหน้าพรรค นายสุวัชต์ จิตแก้ว ดำรงตำแหน่งเลขาธิการพรรค นายสามารถ ตรีศิลานนท์ ดำรงตำแหน่งรองเลขาธิการพรรค นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก ดำรงตำแหน่งเหรัญญิกพรรค และนายสมชาย กุดสระน้อย ดำรงตำแหน่งโฆษกพรรค” จะเห็นได้ว่านายสมเดช บัวนกระโทกอดีตนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน(เสียชีวิตแล้วเมื่อปี 2545) และนายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก เป็นกลุ่มนักการเมืองกลุ่มเดียวกันมาก่อน แต่ได้มาแยกกลุ่มกันภายหลัง เมื่อ นายสมเดช บัวนกระโทก ต้องพ้นจากตำแหน่งนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียนเมื่อถูกมติสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนคว่ำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2544 (การจัดทำและเสนองบประมาณเมื่อปี 2543) และผลการเลือกตั้งเมื่อ 25 สิงหาคม 2544 กลุ่มของนายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก เป็นฝ่ายชนะการเลือกตั้ง กลุ่มของนายสมเดช บัวนกระโทก จึงเป็นฝ่ายค้าน (ซึ่งต่อมาภายหลังการเลือกตั้ง เมื่อปี 2548 และ ปี 2552 (ข้อมูลจากข่าวการเมือง คมชัดลึก) นางสุกิจ บัวนกระโทก อดีตประธานชุมชนริมมูลและปัจจุบันเป็นผู้ใหญ่บ้านบ้านด่านเกวียน ก็ลงสมัครแข่งขันเป็นนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียนถึงสองครั้ง ในนามกลุ่มรักษาท่าอย่างด่านเกวียน โดยมี นายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์ แกนนำกลุ่มพรรคภูมิใจไทยเป็นผู้สนับสนุนแต่ก็ต้องพ่ายแพ้ให้กับกลุ่มของนายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก คู่ต่อสู้ถึงสองครั้ง ซึ่งกลุ่มนายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก มีนายไพโรจน์ สุวรรณฉวี(เสียชีวิตแล้ว) แกนนำพรรคเพื่อแผ่นดินเป็นผู้สนับสนุน

“การจัดสรรงบประมาณตลอดจนการจัดทำกิจกรรมต่าง ๆ นั้นเดิมที่เทศบาลได้เป็นผู้เสนอให้ชุมชน ซึ่งกลุ่มผู้นำชุมชนยังไม่เข้ามาเสนอความต้องการกับเทศบาลโดยตรง แต่ต่อมาภายหลังประชาชน กรรมการชุมชน หน่วยงานราชการในพื้นที่ โดยเฉพาะโรงเรียน สถานีอนามัย ได้เริ่มมีการประสานงานกับเทศบาลมากขึ้น มีภารกิจและงบประมาณมาจัดสรรในพื้นที่มากขึ้น กลุ่มต่าง ๆ เหล่านี้ก็ให้ความสนใจ ประกอบกับเทศบาลได้จัดทำโครงการโดยเชิญกลุ่มต่าง ๆ เข้าร่วมจัดทำประชาคมเสนอโครงการพิจารณาโครงการร่วมกันกับเทศบาล จึงทำให้ภาพของการดำเนินงานการบริหารจัดการ ได้รับความร่วมมือจากกลุ่มกรรมการชุมชนเป็นอย่างมาก การจัดสรรงบประมาณโครงการลงในพื้นที่โดยตรงในชุมชน จึงเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนจนปัจจุบันนี้ การเสนอโครงการจัดกิจกรรมร่วมกัน เช่น งานประเพณีลอยกระทง จะมีผู้เสนอจากกลุ่มต่าง ๆ ให้ทำเรื่องนั้นเรื่องนี้โดยที่ผมไม่ต้องเสนออะไรไว้มากเหมือนแต่ก่อนหน้านี้ แต่โครงการที่จัดทำลงชุมชนส่วนใหญ่จะเป็นงบประมาณที่เทศบาลจัดทำเอง เช่นงบประมาณเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุอุดหนุนให้ตามรายชื่อที่กรรมการชุมชนเสนอมา” (นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

“โครงการก่อสร้างถนน คสล. จะเป็นหน้าที่กองช่างจะไปดำเนินการสำรวจออกแบบงบประมาณการ แต่ทั้งนี้ก็ยังอยู่ในความควบคุมของนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลว่าจะให้ดำเนินการในสถานที่ใดก่อนหลัง ส่วนกิจกรรมอื่น ๆ ผมก็มีส่วนร่วม เช่น การจัดงานประเพณีท้องถิ่น ผมจะร่วมไปดำเนินงานด้านเอกสารและการประสานงาน” (จำสืบทัวร์วจ วศิณ กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

“มีหน้าที่เกี่ยวกับงานในสำนักงานการจัดทำโครงการ เป็นงานที่ด้านอื่นเขาดำเนินงานกัน จะมีหน้าที่ในการเบิกจ่ายเงิน รับเงิน จัดซื้อจัดจ้าง ขั้นตอนต่าง ๆ ได้ดำเนินการผ่านมาแล้วจากหน่วยงานต่าง ๆ ความเห็นส่วนตัวก็ได้รู้จักกับผู้รับเหมางานเทศบาลอยู่เหมือนกัน ส่วนใหญ่ผู้รับเหมาจะไม่มายุ่งเกี่ยวกับการจัดสรรโครงการภายในของเทศบาล ซึ่งเขาจะมายุ่งเกี่ยวกับเทศบาล ก็ตอนที่เราประกาศขายแบบก่อสร้าง ส่วนงบประมาณที่ไม่ได้ตั้งไว้ที่เทศบาล เช่น งบประมาณที่จัดสรรอุดหนุนมาจากส่วนกลางจะมีผู้รับจ้างติดตามมารับงานเอง” (นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์ หัวหน้ากองคลัง เทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2541 และแก้ไขเพิ่มเติมถึงฉบับที่ 3 พ.ศ.2543 หมวด 3 วิธีการจัดทำงบประมาณ

ข้อ 22 ว่า “ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายการการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ” การให้มูลค่าของผู้อำนวยการคลัง ไม่สอดคล้องตามแนวทางในระเบียบที่กำหนด ซึ่งเป็นสาระสำคัญในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณ

“เดิมที่นั้นโครงการก่อสร้างจะเสนอโดยเทศบาล โดยผู้บริหารเทศบาลเห็นสมควรจะดำเนินการที่ใด คนในชุมชนจะให้ความร่วมมือน้อยโดยเฉพาะเจ้าของที่ดินที่อยู่ข้างเคียงงานก่อสร้างถนนในซอย จะไม่ค่อยให้ความร่วมมือเนื่องจากเทศบาลได้ ขอขยายความกว้างของซอย ให้ได้มาตรฐานเจ้าของที่ดินจะไม่ให้ความร่วมมือ เพราะไม่ต้องการเสียสละที่ดินต่อมาภายหลังเจ้าของที่ดินและชุมชนมองเห็นประโยชน์ และได้ใช้ประโยชน์ถนนที่เทศบาลได้สร้างแล้ว จึงได้มีเจ้าของที่ดินที่ต้องการให้เทศบาลสร้างถนนนำโฉนดมาให้เทศบาลพิจารณาสร้างถนนให้ชุมชน ปัจจุบันถ้าจะก่อสร้างถนนจึงไม่ค่อยมีปัญหาเรื่องขอขยายเขตทางเพราะได้รับความร่วมมือจากเจ้าของที่ดินด้วยดี ส่วนเรื่องการจัดทำโครงการจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ จะรวมมติจากความเห็นจากผู้บริหารสรุปมาให้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่” (นายไพศาล แจ่มสว่าง หัวหน้ากองช่าง เทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 มิถุนายน 2548)

“มีความใกล้ชิดกับกลุ่ม อาสาสาธารณสุขมูลฐานประจำหมู่บ้าน (อสม.) เพราะเคยทำหน้าที่นี้มาทุกเทศบาล เห็นว่าการจัดสรรงบประมาณเทศบาลตำบลด่านเกวียนส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าโดยเฉพาะนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล หัวหน้ากองช่างจะมีบทบาทมาก ส่วนด้านสังคมโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขนั้นจะน้อยกว่ามากบางครั้งจะต้องทำโครงการไปขอรับการสนับสนุนจากสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด เป็นโครงการฝึกอบรมด้านสาธารณสุขมูลฐาน ด้านสุขภาพโภชนาการและอื่นๆที่เกี่ยวข้องโครงการต่าง ๆ จะมีในแผนพัฒนาเทศบาลมากก็จริง แต่พอจัดสรรงบประมาณ จะไปเน้นโครงสร้างพื้นฐาน ด้านสังคมนั้นหน่วยงานต่าง ๆ ยังไม่ถ่ายโอนภารกิจให้กับเทศบาล ความเห็นในแง่ของกลุ่มคือเทศบาลประกอบด้วยพื้นที่ 2 ตำบล คือตำบลด่านเกวียนซึ่งส่วนใหญ่ทำเครื่องปั้นดินเผาและการเกษตร และตำบลท่าอ่าง ทำนาและทำไร่มันสำปะหลัง แต่ทั้งสองตำบลมีประชากรส่วนหนึ่งมีอาชีพรับจ้างโรงงานอุตสาหกรรมในพื้นที่ใกล้เคียง การเข้ามามีส่วนร่วมของชุมชนในการเสนอการจัดสรรงบประมาณนั้นมียุทธวิธีของกลุ่มผู้ประกอบการค้ารายใหญ่ในพื้นที่ จะไม่ค่อยให้ความสนใจส่วนใหญ่สนใจในธุรกิจของตนเสียมากกว่า ส่วนกลุ่มผู้รับเหมาก็จะจัด

กระจายไป มีกลุ่มในจังหวัดและกลุ่มในอำเภอแต่ก็ไม่ค่อยมายุ่งเกี่ยวในชั้นตอนนี้” (นางสาวกาญจนา กาญจนวัช อดีตหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

จากการศึกษาในเอกสารรายงานการประชุมสภาเทศบาล ย้อนหลังไปในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 ความในตอนหนึ่งว่า “นายสมเดช บ้วนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล ได้อภิปรายในสมัยประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 3 ประจำปี 2545 เพื่อพิจารณารับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2546 ว่า เทศบาลฯ ได้ตั้งงบประมาณรายจ่าย 16,986,022 บาท เป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุน เพียง 3,108,950 บาท บริเวณชุมชนด้านซ้ายจะทำให้เขาบัง เพราะมีสมาชิกสภาเทศบาลที่อยู่ในบริเวณชุมชนด้านซ้ายถึง 3 ท่าน สำหรับงบประมาณที่ตั้งไปทัศนศึกษาดูงาน ตั้งไว้ 300,000 บาท ผมว่าไม่มีประโยชน์ส่วนใหญ่ก็ไปอบรมกันอยู่แล้ว น่าจะเอามาทำถนนเล็ก ๆ ได้ตั้ง 2 สาย ถนนลำมูลไม่ค่อยมีใครสัญจรไปมาสักเท่าไร ควรนำเงินงบประมาณมาทำถนนพิเศษมากกว่า ซึ่งเป็นถนนที่มีคนสัญจรไปมาคับคั่ง และงบประมาณของคณะผู้บริหารควรจะดูแลปัญหาที่ทิ้งขยะหาที่หาทางให้ได้ ส่วนงบตั้งซื้อคอมพิวเตอร์ จำนวน 150,000 บาท ได้เครื่องที่ทันสมัยก็จริง แต่บุคลากรไม่มีการพัฒนา ก็ไม่มีประสิทธิภาพ เวลาประเมินคะแนนน่าจะให้ต่ำ เงินจำนวนที่ว่านี้ 150,000 บาท น่าจะเอาไปทำถนนดีกว่า ผมในฐานะที่เป็นฝ่ายค้านจะไม่ขอรับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2546 นี้ นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก นายกเทศมนตรี ได้ตอบในที่ประชุมว่า “กราบขอบพระคุณคุณพี่สมเดช อดีตท่านนายกเทศมนตรี ตำบลด่านเกวียนที่ชี้แนะในเรื่องของถนน ผมขอชี้แจงในส่วนของคุณด้านซ้ายว่า เรากำลังจะหางบประมาณเหลือจ่ายในปีงบประมาณนี้มาสร้างเป็นถนนเพื่อพัฒนาเป็นหมู่บ้านท่องเที่ยว จึงไม่ได้นำมาบรรจุลงในงบ ปี 46 นี้” และในวาระเรื่องอื่น ๆ นายสมเดช บ้วนกระโทก แจ้งว่า ผมได้รับการร้องเรียนจากชาวบ้านท่าอ่างเกี่ยวกับคาราโอเกะ ขอให้ทางเทศบาลไปดำเนินการแก้ไขเหตุรำคาญตรงนี้ด้วย และเรื่องที่สอง ในฐานะที่เทศบาลเข้าร่วมโครงการเติมความถูกต้องพึงประสงค์ฯ กับ สตง. เมื่อมีการประกวดราคา สอบราคา ขอให้ทางเทศบาลส่งให้สมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนทราบทุกท่านด้วย” ในการประชุมครั้งต่อมาในครั้งที่ 4 สมัยเดียวกัน ความในตอนหนึ่งว่า “นายสมเดช บ้วนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล อภิปรายว่า ผมขอเรียนถามท่านประธานสภาฯ ว่า คณะกรรมการตรวจร่างเทศบัญญัติ มีใครบ้าง นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก นายกเทศมนตรี และเป็นสมาชิกสภาเทศบาลอีกตำแหน่งหนึ่ง ว่า ครับ คณะกรรมการตรวจร่างประกอบไปด้วย นายสำรวจ บ่อกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล นายจรินทร์ ศรีมะเริง เทศมนตรี

และนายโพธิ์ กล้ากระโทก เทศมนตรีศรีศรี นายสมเดช บ้วนกระโทก อภิปรายต่อไปว่า คณะกรรมการที่ตั้งขึ้นมา ไม่มีฝ่ายค้านสักคน คงมีแต่ฝ่ายรัฐบาล ผมเชื่อว่าไม่มีใครได้ตรวจดูร่างหรืออภิปราย”

จากเอกสารรายงานการประชุมดังกล่าว พบว่า เป็นผลต่อแนวคิดความเห็นร่วมของกลุ่มต่าง ๆ ในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียนในเวลาต่อมา ในเรื่องการจัดสรรงบประมาณจัดทำโครงการสร้างถนนและทางระบายน้ำ ที่ทำให้เป็นแนวคิดของผู้บริหาร และสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ตลอดจนกลุ่มชาวบ้านอื่น ๆ ได้ให้น้ำหนักในเรื่องเดียวกัน ตลอดจนแนวคิดที่ให้ความสำคัญในด้านการบริหารของสำนักงานเทศบาลมีน้อยกว่าการทำโครงสร้างพื้นฐาน ถือได้ว่าเป็นพื้นฐานในการตัดสินใจจัดสรรเงินงบประมาณลงโครงการพัฒนาในเวลาต่อมา ทั้งโครงการในงบประมาณรายจ่ายประจำปี โครงการจ่ายขาดเงินสะสม หรือการนำเงินงบประมาณเหลือจ่ายประจำปีงบประมาณมาจัดทำงบประมาณรายจ่ายรายการใหม่ของโครงการก่อสร้างในเวลาปฏิบัติต่อ ๆ มา เป็นประจำทุกปีของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

สำหรับความเห็นของเจ้าหน้าที่เทศบาลอื่น ๆ มีความเห็น ดังนี้

“ผู้รับเหมางานและผู้ค้าขายสินค้าให้กับเทศบาล ส่วนใหญ่เป็นผู้ประกอบกิจการอยู่นอกเขตเทศบาล ร้านขายวัสดุสำนักงานและวัสดุอื่น ๆ จะอยู่ในเขตเมืองนครราชสีมา ส่วนผู้รับเหมารายใหญ่ที่เกี่ยวข้องงานเทศบาลอยู่ในเขตอำเภอโชคชัย ประกอบไปด้วย กลุ่มแรก ห้างหุ้นส่วนจำกัดโชคชัยรวมทวี ซึ่งมีนายบุญจง วงศ์ไตรรัตน์อดีตสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรในเขตอำเภอโชคชัย เคยเป็นสมาชิกสภาจังหวัดนครราชสีมาเขตอำเภอโชคชัย ในพื้นที่เทศบาลตำบลด่านเกวียนเป็นเจ้าของ ซึ่งกลุ่มนี้จะมีเครือข่ายที่เป็นกลุ่มรับเหมาอีกหลายกิจการ กลุ่มแรกนี้จะมี ความใกล้ชิดกับกำนันตำบลท่าอ่างที่ส่วนหนึ่งอยู่ในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน กลุ่มที่สองคือ ห้างหุ้นส่วนจำกัดโชคชัยเคหะภัณฑ์ซึ่งมีนายมีชัย ศीलพิพัฒน์ อดีตนายกเทศมนตรีตำบลโชคชัย และเคยสมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรพรรคมหาชนและพรรคเพื่อแผ่นดินเขตอำเภอโชคชัยเป็นเจ้าของ ซึ่งกลุ่มที่สองนี้จะมี ความใกล้ชิดกับกลุ่มนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียนมากกว่ากลุ่มแรก และกลุ่มนี้ยังมีความสัมพันธ์กับกลุ่มนักการเมืองระดับชาติซึ่งเป็นสมาชิกสภาผู้แทนราษฎรกลุ่มใหญ่ของจังหวัดนครราชสีมา ทั้งสองกลุ่มนี้จะมีบทบาทหน้าที่ในเขตเทศบาลน้อยกว่ากลุ่มอื่น ๆ แต่บทบาทโดยทางอ้อมเช่นเป็นผู้สนับสนุนทางการเมืองให้กับนักการเมืองในพื้นที่มากกว่า” (พนักงานเทศบาลตำบลด่านเกวียน เป็นหญิง ขอสงวนชื่อ 23 กรกฎาคม 2547)

“การจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณประจำปีของเทศบาลตำบลด่านเกวียน เป็นไปตามปกติ ทุกฝ่ายตกลงกันได้ ที่การเมืองระดับชาติเข้ามายุ่งก็เป็นโครงการเงินนอก งบประมาณของเทศบาล โครงการตามนโยบายของรัฐบาลในแต่ละช่วงเวลา จึงถูกแทรกแซงจาก นักการเมืองระดับชาติ” (นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 มีนาคม 2554)

“ลำพียงนักการเมืองระดับท้องถิ่น ปัญหาในแต่ละฝ่ายด้านการบริหาร และการ จัดทำโครงการพัฒนาที่ใช้เงินงบประมาณของเทศบาล ไม่ค่อยมีปัญหา ตกลงกันได้ดี ที่มันยุ่งยาก เพราะกองเชียร์ของนักการเมืองระดับชาติเข้ามาแทรกแซง จึงเกิดแตกความสามัคคีไม่ไว้วางใจกัน เกิดมีนักเรียนเรียนประจำถิ่น” (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อม 18 มีนาคม 2554)

“เทศบาลตำบลด่านเกวียนในช่วงปี งบประมาณพ.ศ. 2547 ถึงปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 เป็นไปตามปกติ” (นางพุดธิพร พลอยฝักแว่น หัวหน้ากลุ่มงานการเงินบัญชีและการ ตรวจสอบ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา 23 มิถุนายน 2548)

“ตามที่เคยตรวจสอบเทศบาลตำบลด่านเกวียนก็จัดทำงบประมาณตามปกติแต่ หน่วยตรวจสอบไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้ใดมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นการ ตรวจสอบว่าเทศบาลได้ใช้จ่ายงบประมาณไปตามวัตถุประสงค์และระเบียบหรือไม่ เป็นไปตาม ระเบียบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นวางไว้” (นางสาวสุภมาศ หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบแนะนำ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคที่ 4 จังหวัดนครราชสีมา 18 กรกฎาคม 2548)

ตารางที่ 4.1 การนำโครงการในแผนพัฒนาปี 2548 ไปจัดสรรเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี	จำนวนโครงการที่ดำเนินการจริง	ร้อยละ	จำนวนงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปี (บาท)	จำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง(บาท)	ร้อยละ
1. ยุทธศาสตร์การพัฒนา	77	8	10.3	31,389,310	3,710,855	11.82
 <u>ด้านการคมนาคม</u>						
1.1 ก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนและทางเท้า	68	6	8.82	29,639,310	3,210,855	10.82
1.2 พัฒนาระบบจราจร	3	0	0	800,000	0	0
1.3 พัฒนาระบบสาธารณูปโภค	6	2	33.3	950,000	500,000	52.63
2. ยุทธศาสตร์การพัฒนา	9	3	33.3	2,420,000	1,050,000	43.38
 <u>ด้านเศรษฐกิจ</u>						
2.1 พัฒนาส่งเสริมอาชีพให้กับประชาชน	5	2	40	720,000	350,000	48.61
2.2 ส่งเสริมด้านการตลาด	2	1	50	900,000	700,000	77.77
2.3 การพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้มีคุณภาพ	2	0	0	0	0	0
3. ยุทธศาสตร์การพัฒนา	16	11	68.7	5,440,000	5,272,500	96.92
 <u>ด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ</u>						
3.1 ให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชน	5	2	40	3,200,000	2,700,000	84.37
3.2 ให้ประชาชนมีสุขภาพร่างกายที่แข็งแรง โดยการจัดให้มีลานกีฬาและการแข่งขันกีฬาในชุมชนและระหว่างหน่วยงาน	4	3	75	1,165,000	1,135,000	97.42

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี	จำนวนโครงการที่ดำเนินการจริง	ร้อยละ	จำนวนงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปี (บาท)	จำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง(บาท)	ร้อยละ
3.3 ส่งเสริมและรักษาไว้ซึ่งขนบธรรมเนียมที่ดั้งเดิมของไทยและท้องถิ่น	1	1	00	415,000	413,000	100
3.4 ส่งเสริมการจัดงานพิธีต่าง ๆ และวันสำคัญ	2	2	100	360,000	360,000	100
3.5 ให้ผู้ด้อยโอกาสอยู่ในสังคมได้อย่างภาคภูมิใจ	2	2	100	120,000	634,500	528.7
3.6 พัฒนาและยกระดับจิตใจให้กับเยาวชน	2	1	50	180,000	30,000	16.66
4. ยุทธศาสตร์การพัฒนา ด้านสิ่งแวดล้อมและเมือง น่าอยู่	32	10	31.2	22,952,300	1,513,498	6.59
4.1 ปลูกจิตสำนึกการจัดการทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	8	3	37.5	4,980,000	180,208	3.61
4.2 จัดระบบบำบัดน้ำเสียขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูล	15	2	13.3	16,752,300	1,103,290	6.58
4.3 ป้องกันและเฝ้าระวังโรคติดต่อและโรคระบาด	5	2	40	365,000	95,000	26.02
4.4 ส่งเสริมการพัฒนาเกษตรไร้อารพิษ	4	1	25	780,000	60,000	7.69
4.5 มีความปลอดภัยด้านโภชนาการ	2	2	100	75,000	75,000	100

ตารางที่ 4.1 (ต่อ)

ยุทธศาสตร์/แนวทางการพัฒนา	จำนวนโครงการในแผนพัฒนาประจำปี	จำนวนโครงการที่ดำเนินการจริง	ร้อยละ	จำนวนงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปี (บาท)	จำนวนงบประมาณที่ดำเนินการจริง(บาท)	ร้อยละ
5. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการบริหารจัดการที่ดีและประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน	30	17	56.6	13,925,000	4,440,046	31.88
5.1 การบริหารงานที่ดีโปร่งใสมีการประสานงานที่ดี	19	10	52.6	12,355,000	3,870,046	31.32
5.2 ประชาชนได้รับการบริการอย่างทั่วถึง	2	2	100	120,000	120,000	100
5.3 ประชาชนในชุมชนได้รับการดูแลด้านความปลอดภัย	7	3	42.8	1,370,000	370,000	27
5.4 ชุมชนปลอดภัยอาเสพติด	2	2	100	80,000	80,000	100
6. ยุทธศาสตร์การพัฒนาด้านการส่งเสริมการท่องเที่ยว	6	1	16.6	2,150,000	50,000	2.32
6.1 ส่งเสริมการพัฒนาสินค้าและแหล่งท่องเที่ยวให้ได้มาตรฐาน	6	1	16.6	2,150,000	50,000	2.32
รวม	170	50	29.4	78,276,610	16,036,899	20.48

ที่มา: กองวิชาการและแผน เทศบาลตำบลด่านเกวียน

จากข้อมูล ในตารางที่ 4.1 เปรียบเทียบจำนวนแผนงาน/โครงการและงบประมาณในแผนพัฒนาประจำปี 2548 กับจำนวนแผนงาน/โครงการที่ดำเนินการจริง ในปี 2548 ที่มีลักษณะ

เกือบเหมือนกันทุกปี โครงการทั้งหมดในแผนพัฒนาปี พ.ศ.2548 โครงการพัฒนาตั้งไว้ 170 โครงการเป็นเงินงบประมาณ 78,276,610 บาท แต่สามารถทำได้จริงเพียง 50 โครงการ คิดเป็นร้อยละ 29.4 ของจำนวนโครงการทั้งหมด คิดเป็นเงินงบประมาณที่ทำได้ 16,036,899 บาท คิดเป็นเงินร้อยละ 20.48 ของจำนวนเงินในโครงการทั้งหมด เรียงลำดับโครงการจากตัวเลขสูงสุดไปต่ำสุด ตัวอย่าง 5 โครงการ ดังนี้

1. โครงการบริหารงานที่ดี โปร่งใสมีการประสานงานที่ดั่งงบประมาณ 3,870,046 บาท จำนวนโครงการ 19 โครงการ จัดทำ 10 โครงการ

2. โครงการก่อสร้าง ปรับปรุง บำรุงรักษาถนนและทางเท้าเป็นเงิน 3,210,855 บาท จำนวนโครงการ 68 โครงการ จัดทำ 6 โครงการ เป็นประเภทโครงการมีจำนวนโครงการมากที่สุดที่มีการจ่ายเงินงบประมาณสูงกว่างบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ตั้งไว้ ส่วนที่เกินมาจากการโอนการงบประมาณเหลือจ่ายรายการอื่น ๆ มาตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ในโครงการใหม่

“การเสนอโครงการต่าง ๆ นั้นส่วนใหญ่เป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ทำถนน ทางระบายน้ำเพราะด้านเกี่ยวเนื่องเป็นที่ลุ่มมีปัญหาการระบายน้ำในช่วงฝนตก” (นายสมาน แปรงกระโทก กำนันตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง และเป็นกรรมการประชาคมเทศบาลตำบลด้านเกี่ยวเนื่องตัวแทนชุมชนหนองสระธาร)

3. โครงการให้ความรู้ข้อมูลข่าวสารแก่ประชาชนเป็นเงิน 2,700,000 บาท จำนวนโครงการ 5 โครงการ จัดทำ 2 โครงการ

4. โครงการจัดให้มีลานกีฬาและแข่งขันกีฬาระหว่างชุมชนและหน่วยงาน 1,135,000 บาท จำนวนโครงการ 4 โครงการ จัดทำ 3 โครงการ

“องค์การบริหารส่วนตำบลท่าอ่างมีพื้นที่ติดกับเทศบาลตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง มีกิจกรรมร่วมกันกับเทศบาลตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง เช่น งานประเพณีท้องถิ่น งานกีฬา” (นายถนอม เปรี้ยมกระโทก นายกองค์การบริหารส่วนตำบลท่าอ่าง)

5. โครงการระบบบำบัดน้ำเสีย ขยะมูลฝอยและสิ่งปฏิกูลเป็นเงิน 1,103,290 บาท จำนวนโครงการ 15 โครงการ จัดทำ 2 โครงการ

จะเห็นว่าโครงการที่มียอดงบประมาณสูงสุดคือโครงการบริหารงานที่ดี โปร่งใสมีการประสานงานที่ดั่งงบประมาณ 3,870,046 บาท ซึ่งเป็นยอดรวม แต่เมื่อดูรายละเอียดลงไปแล้ว จะมีการแยงงบประมาณไปเป็นโครงการย่อยลงไปอีก และโครงการที่ 2, ที่ 3 และที่ 4 ก็เป็นโครงการมีงานก่อสร้างอยู่ในโครงการ แทรกอยู่ด้วย จึงสรุปได้ว่า การจัดสรรงบประมาณด้านการพัฒนาของเทศบาลตำบลด้านเกี่ยวเนื่อง ส่วนใหญ่จะเป็นงบประมาณด้านการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริม

เหล็กเสี้ยวส่วนใหญ่ รongลงมาเป็นทางระบายน้ำ งานป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย ที่แตกต่างกับท้องถิ่นอื่นในพื้นที่ใกล้เคียงกับเทศบาลตำบลด่านเกวียน คือจะมีงบประมาณจัดงานวิชาการส่งเสริมการท่องเที่ยว ซึ่งเป็นงบประมาณจัดงานประกวดเครื่องปั้นดินเผาทุกปี งานส่งเสริมการเกษตร ซึ่งเป็นยอดรายการซึ่งสอดคล้องกับความต้องการและปัญหาของสภาพพื้นที่ของเทศบาล

ดังนั้นเมื่อรวมโครงการทั้งหมดแล้ว สรุปว่าโครงการที่มากที่สุดคือโครงการก่อสร้างถนนและลานคอนกรีตมากที่สุด แต่ทั้งหมดเป็นเอกสารหลักที่จะเพิ่มจะลดโครงการ หรือตัวเงินงบประมาณได้ในภายหลัง ขึ้นอยู่กับบรรยากาศ และความเหมาะสมในการตัดสินใจ ในช่วงเวลาต่อ ๆ มา

จากการสอบถามคนในพื้นที่อื่น ๆ ที่ไม่เกี่ยวข้องหรือมีตำแหน่งหน้าที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน ดังนี้

“ความเห็นส่วนตัว เทศบาล น่าจะเปิดโอกาสให้กลุ่มอื่น ๆ ได้เข้าร่วมกิจกรรมอย่างน้อย ๆ ก็เชิญไปประชุม ให้รับรู้รับทราบด้วยก็จะเป็นการดี ผมยังมองเห็นว่ากิจกรรมต่าง ๆ ของเทศบาลควรจะเปิดเผยให้กลุ่มอื่น ๆ ได้เข้าร่วมบ้าง” (นายโกศล กมลธรรม ประธานชมรมผู้สูงอายุอำเภอโชคชัย)

“นายกคนนี้เข้ามา ได้พัฒนาถนนเข้ามาและสร้างร้านค้าเครื่องปั้นดินเผาเพิ่มมากขึ้นตลอดจนจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและการขาย ร้านค้าแถวนี้จึงขยายเพิ่มจำนวนมากขึ้น คนบ้านก็สนุก ความจริงจะว่ายึดเป็นอาชีพนี้เลยก็ไม่ได้เพราะแต่ละครอบครัวก็มีคนทำอาชีพอื่น ๆ เป็นอาชีพหลักอยู่แล้ว คนอยู่บ้านอย่างลุงก็เฝ้าบ้านขายของ เครื่องปั้นดินเผาปัจจุบันไม่ได้เป็นเครื่องใช้ในครัวเรือนแล้วส่วนใหญ่หันมาปั้นรูปประดับบ้านประดับสวน และการเผาดินก็ไม่ต้องใช้อุณหภูมิ ไม่นั่นความแกร่ง และยังทำสีตกแต่งตามใจชอบได้ด้วย อยากจะให้นายกฯสร้างท่อระบายน้ำให้ด้วย ส่วนจะทำอย่างไรก็แล้วแต่จะทำ” (ลุงแก้ว ผู้ค้าขายชุมชนด่านชัย)

“เป็นคนชุมชนริมมูล อยากให้เทศบาลสร้างถนนในซอยให้ด้วยเพราะสัญจรเข้าออกลำบาก แต่ไม่รู้ว่าเจ้าของที่จะให้หรือไม่เพราะบ้านอยู่หลังซอย ไม่มีเวลาร่วมประชุมกับเทศบาลส่วนใหญ่เขาจะประชุมเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และอยากฝากให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยจัดงบประมาณเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุให้ด้วย พ่อแม่แก่แล้วและไม่มีรายได้คนสูงอายุที่อายุน้อยกว่าพ่อแม่ และมีฐานะดีกว่ากลับได้รับเงินช่วยเหลือทุกเดือน” (แม่ค้าขายข้าวหลามริมถนน 224 บริเวณชุมชนเครื่องปั้นดินเผา มีที่อาศัยในชุมชนริมมูล)

จากความเห็นนี้ทำให้วิเคราะห์ได้ว่าการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียนยังไม่ทั่วถึงทุกพื้นที่ ทั้งงบประมาณด้านสาธารณูปโภคและเบี้ยยังชีพ ยังจำกัดอยู่เพียงบางจุด

“เทศบาลมีกิจกรรม ให้ร่วม ดำเนินการ เช่น วันเด็ก งานประเพณีลอยกระทง อยากให้เทศบาลจัดงบประมาณช่วยเหลือโรงเรียน การจัดกิจกรรมต่าง ๆ ไม่ได้เข้าร่วมเสนอโดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่อยากจะเสนออาจเป็นเพราะไม่ใช่ผู้บริหารโรงเรียนจึงไม่ได้รับเชิญ” (ครูผู้สอนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน)

“การจัดทำแผนปฏิบัติการ ประจำปีของเทศบาล ทุกกองจะร่างมาก่อนในงานของแต่ละกอง เพื่อนำเข้าที่ประชุม เพื่อจัดทำแผนปฏิบัติการในภาพรวมของเทศบาล” (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม)

การศึกษาจากเอกสาร จากการสัมภาษณ์ และสังเกตการณ์ การจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน พบว่า ในขั้นตอนการจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียนนั้น จะดำเนินการโดยบุคคลที่เกี่ยวข้องภายในสำนักงานเทศบาลเป็นหลัก ในลำดับดังนี้

1. กองคลัง และทุกกอง ตรวจสอบสถิติ รายการรายจ่ายในปีงบประมาณที่ผ่านมา ตรวจสอบติดตามโครงการเดิมในปีที่ผ่านมา และการเข้าร่วมรับฟังการประชุมชี้แจง เกี่ยวกับการซักซ้อมการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีของหน่วยงานกำกับดูแลที่จัดประชุมชี้แจงให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้ทราบแนวทางทุกปี ศึกษาข้อมูลในหนังสือสั่งการเกี่ยวกับการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณและอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง พร้อมกับการประมาณการรายรับ เพื่อให้ทราบยอดรายรับจากแหล่งรายได้ต่าง ๆ วิเคราะห์ จัดรวบรวมเป็นยอดรายรับ

2. การประชุมร่วมกันของคณะผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาล เจ้าหน้าที่ประจำของเทศบาลที่เกี่ยวข้อง เพื่อคัดเลือกโครงการในแผนพัฒนาสามปี จัดโครงการลงในร่างเทศบัญญัติงบประมาณ ในเบื้องต้น และการจัดโครงการพัฒนาไปอยู่ในโครงการเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินอุดหนุนทั่วไปกำหนดวัตถุประสงค์ ลักษณะให้เลือกทำ ที่แยกมาต่างหากไม่รวมในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

3. ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการทุกกอง เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน จัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณในงบประมาณรายจ่ายประจำ เช่น หมวดเงินเดือน หมวดค่าจ้างประจำ หมวดค่าจ้างชั่วคราว เงินสวัสดิการ ค่าตอบแทน ค่าใช้สอยและวัสดุ หมวดค่าสาธารณูปโภค โครงการงบประมาณเงินอุดหนุน จัดเตรียมเป็นรายการและยอดตัวเลข

4. คณะผู้บริหารและสมาชิกสภาเทศบาลและผู้ที่เกี่ยวข้องประชุม ตกลงกันในการพิจารณาโครงการ พิจารณาเหตุผลการตัดสินใจร่วมกันในการจัดโครงการ

5. ตรวจสอบความถูกต้องของรายการละเอียด ในแต่ละรายการในร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ชักซ้อมความเข้าใจ สอบถาม ชี้แจง ในรายละเอียดของโครงการและรายการค่าใช้จ่าย

6. จัดทำรูปเล่มเพื่อเตรียมเสนอสภาเทศบาลได้จัดประชุมพิจารณา ร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี

7. ประสานงานนัดประชุมสภาเทศบาล

8. ดำเนินการประชุมสภาเทศบาลตามระเบียบวาระ พร้อมนัดประชุมสภาเทศบาลในครั้งประชุม ครั้งต่อไป

9. นำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่สภาเทศบาลเห็นชอบ เสนอผู้ว่าราชการจังหวัด (นายอำเภอ) พิจารณาให้ความเห็นชอบ อนุมัติ

10. นำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีที่ผู้ว่าราชการจังหวัดให้ความเห็นชอบ ประกาศใช้

11. จัดประชุมกรรมการ จัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของเทศบาล เพื่อเป็นแนวทางในการปฏิบัติงานต่อไป

ในขั้นตอนการจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ผู้ที่มีส่วนเกี่ยวข้องมีบทบาทในการตัดสินใจดังนี้

1. กลุ่มคณะผู้บริหารเทศบาลตำบลด่านเกวียนได้ใช้บทบาทในฐานะผู้บังคับบัญชา พนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาล ในการบริหารงานบุคคลของเทศบาล การบรรจุแต่งตั้ง โอนย้าย พิจารณาความดีความชอบ ส่งผลให้ผู้บริหารเทศบาลได้รับการสนับสนุนการทำงานจากพนักงานเจ้าหน้าที่เป็นอย่างดี ดังบทสัมภาษณ์ในตอนหนึ่งว่า

“ในช่วงปลายปีงบประมาณ เทศบาลตำบลด่านเกวียนจะนำเงินเหลือจ่ายจากโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล โอนมารวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นรายจ่ายในโครงการใหม่ และมักจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ผิวจราจร หรือไม่กี่รางระบายน้ำเพราะสมาชิกสภาทุกฝ่ายเห็นพ้องกันอยู่แล้ว ซึ่งทำกันเป็นประจำทุกปี ในการโอนไปตั้งเป็นรายการใหม่และขออนุมัติกันเงินเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจากปีงบประมาณรายจ่าย 2548 ไปดำเนินการในช่วงปีงบประมาณรายจ่าย 2549 ในสมัยการประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัย 3 ครั้งที่ 1 จำนวน 1 โครงการ เพื่อสมทบก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1,300,000 บาท และครั้งที่ 2 จำนวน 3 โครงการ

เพื่อก่อสร้างผิวจราจร เป็นเงิน 1,804,220 บาท เป็นการดำเนินการก่อนที่อายุของสมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารเทศบาลจะหมดวาระลงในวันที่ 24 สิงหาคม 2548 ก็ทำเหมือนเดิม เพราะผู้บริหารและสมาชิกได้มั่นใจว่าจะได้รับเลือกตั้งกลับมาเหมือนเดิม” (นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

“ผมมั่นใจว่านายกฯ ชรินทร์ และกลุ่มทีมงานจะชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างแน่นอนและกลับมาบริหารเทศบาลอีก มากกว่าร้อยเปอร์เซ็นต์” (จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

จากข้อมูลการให้สัมภาษณ์ข้างต้นเป็นเครื่องยืนยันเป็นอย่างดีว่า นายกเทศมนตรีเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาล มีความไว้วางใจและมีความมั่นใจในการทำหน้าที่ของพนักงานเจ้าหน้าที่ของเทศบาล วัดได้จากการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบต่าง ๆ ที่กล่าวถึง นอกจากนั้นการใช้บทบาทแบบประนีประนอมกับสมาชิกสภาเทศบาลและคณะกรรมการประชาคม เพื่อลดความขัดแย้งในช่วงเวลาประชุมพิจารณาโครงการในเวลาประชุมจริง การจัดสรรงบประมาณในการพัฒนาได้เห็นเป็นไปในทิศทางเดียวกันของคนส่วนใหญ่ ซึ่งส่วนใหญ่เห็นตรงกันคือโครงสร้างพื้นฐาน ได้จัดทำทั้งในเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 และโครงการก่อสร้างในรูปแบบอื่น ๆ ที่กล่าวถึงในเวลาต่อมา ซึ่งในเรื่องการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายนี้ ผู้บริหารเทศบาลได้ให้ความสำคัญในขั้นตอนนี้เป็นอย่างมาก หากมีข้อผิดพลาดก็หมายถึงตำแหน่งที่จะดำรงอยู่ในการบริหารเทศบาลก็จะต้องสิ้นสุดไปด้วย จึงต้องเตรียมการในขั้นตอนนี้ก่อนการประชุมจริงไว้อย่างดี

อีกประการหนึ่ง การรวมกลุ่มของนักการเมืองท้องถิ่นซึ่งเป็นตัวแทนของประชาชนนั้น ส่วนใหญ่มีพื้นฐานมาจากความเป็นคนดั้งเดิม เช่น มีอาชีพเดียวกันกับคนในพื้นที่ มีเครือข่ายในพื้นที่ แม้ภายหลังมีโครงสร้างภารกิจหน้าที่งานเทศบาลขยายมากขึ้นและเพิ่มจำนวนพนักงานเทศบาลมากขึ้น ลักษณะของความเป็นคนดั้งเดิม ความเป็นคนในพื้นที่ของผู้บริหาร ยังมีอิทธิพลต่อกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องกับงานเทศบาล และสนับสนุนให้ผู้บริหารเทศบาลใช้กระบวนการการตัดสินใจของกลุ่มต่าง ๆ ต่อโครงการของเทศบาล เพื่อให้เกิดการยอมรับทางการเมืองในคะแนนเลือกตั้ง ตลอดจนได้โอกาสการสร้างผลงานในบทบาทหน้าที่ในเรื่องการแก้ไขปัญหาและความต้องการของประชาชนในพื้นที่ได้ในระดับหนึ่ง ซึ่งส่วนใหญ่มองเป็นปัญหาและต้องแก้ไขอย่างเป็นรูปธรรม สามารถจัดทำได้รวดเร็ว เห็นผลงานอยู่เนือง เกิดประโยชน์สุขต่อชุมชน ต่อสังคม ได้รับความนิยมนิยมชมชอบและการยอมรับจากประชาชนที่จะมีผลในการเลือกตั้งในโอกาสภายหน้า ประกอบกับในช่วงปีงบประมาณ 2548 ส่วนกลางได้จัดสรรงบประมาณเพื่อจัดทำโครงสร้าง

พื้นฐาน ในรูปเงินอุดหนุนทั่วไปแบบกำหนดวัตถุประสงค์ลงในพื้นที่ ให้เทศบาลเลือกทำเป็นจำนวนมาก และผู้บริหารได้เลือกตัวเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องมาสนับสนุนการดำเนินงาน สร้างความเชื่อถือและเชื่อมั่นในการตัดสินใจของผู้บริหาร และความมั่นคงอยู่ในตำแหน่งผู้บริหาร จึงเป็นบทบาทโดยตรงของคณะผู้บริหารในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ สำหรับบทบาททางอ้อมนั้น แนวคิดความเห็นร่วมกันที่สืบทอดกันมาในการให้ความสำคัญโครงการ และการเสนอโครงการที่มาจากประชาคมในกลุ่มที่สนับสนุนนั้น ถือว่า ผู้บริหารได้ใช้บทบาททางอ้อมโดยผ่านทางเวทีประชาคม ในเรื่องการประชาคมแผนพัฒนาที่กลุ่มผู้สนับสนุนและกลุ่มอื่น ๆ ที่เห็นพ้อง ได้ เสนอความต้องการในโครงการต่าง ๆ ซึ่งเป็นทางหนึ่งที่ผู้บริหารใช้ประกอบในการตัดสินใจ

2. กลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลได้ใช้บทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม กล่าวคือทางตรงคือการร่วมประชุมในการคัดเลือกโครงการร่วมกับผู้บริหารเทศบาล ในช่วงเวลาก่อนที่จะจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ซึ่งเป็นเวทีการรับฟังความเห็นโดยคณะผู้บริหารเทศบาล และเป็นการแสวงหาความร่วมมือของผู้บริหารเทศบาลจากสมาชิกสภาเทศบาลได้อีกทางหนึ่ง สมาชิกได้ใช้บทบาทในการร่วมกำหนดโครงการ แต่อย่างไรก็ตามสมาชิกสภาเทศบาลที่เป็นฝ่ายค้านนั้นก็เลือกที่จะไม่ลงความเห็นในเรื่องให้ความเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายในที่ประชุมสภาเทศบาล เพื่อรักษาท่าทีในการทำหน้าที่ของฝ่ายตน เพื่อให้ผู้สนับสนุนได้เชื่อมั่นเชื่อถือในการเป็นตัวแทนของสมาชิกฝ่ายค้าน แต่เลือกสนับสนุนโครงการจัดสรรงบประมาณในรูปแบบอื่น ๆ ที่มองเห็นว่าเป็นประโยชน์ให้กับพื้นที่ ดังข้อมูลที่น่าเสนอข้างต้น

3. กลุ่มพนักงานเจ้าหน้าที่เทศบาล ระดับบริหาร เช่น ปลัดเทศบาล ผู้อำนวยการกอง ตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ได้มีบทบาททั้งเป็นผู้มีอำนาจและหน้าที่ ตลอดจนงานหน้าที่ประสานงาน การจัดทำ จัดเตรียมข้อมูล เสนอข้อมูล ชี้แจงข้อมูล ขอซักถาม และเสนอ ตัวเลขระเบียบแบบแผน หนังสือสั่งการอื่น ๆ เพื่อให้ผู้บริหารเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลได้ใช้ในการตัดสินใจ

4. กลุ่มหน่วยงานกำกับดูแลได้มีบทบาททั้งทางตรงและทางอ้อม ทางตรงคือการตรวจร่างเทศบัญญัติงบประมาณก่อนที่จะเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดลงนามอนุมัติ ทางอ้อมคือการเรียกตรวจหรือสุ่มตรวจเอกสารงบประมาณ หรือเอกสารอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณ

5. กลุ่มประชาคม, กลุ่มผู้ค้าขาย และกลุ่มอื่น ๆ ในเขตเทศบาลนั้นมีบทบาทในการตัดสินใจในขั้นการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลนั้นน้อยมาก บทบาททางตรง จึงเป็นบทบาทของกลุ่มบุคคลภายในสำนักงานเทศบาลเป็นหลัก ส่วนบทบาททางอ้อมนั้น มีในเวทีการประชาคม

แผนพัฒนา การเสนอผ่านไปยังผู้บริหารพนักงานเจ้าหน้าที่ ในโอกาสอื่น ๆ เช่น การร่วมกิจกรรมงานของเทศบาล

ตอนที่ 2 ผลการศึกษา ข้อเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์

2.1 บทบาทที่เป็นจริง

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า กลุ่มที่มองในด้านการมีส่วนร่วมในการตัดสินใจในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด้านเกวียน ว่า กลุ่มประชาชนทั่วไปให้ความสำคัญในขั้นตอนต่าง ๆ นั้นยังมีน้อย กลุ่มต่าง ๆ ที่อยู่นอกสำนักงาน ยังไม่ให้ความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในการเสนอ ปัญหาและความต้องการของคนส่วนใหญ่ในพื้นที่เทศบาล แบ่งความเห็นของแต่ละกลุ่มออก ได้ดังนี้

1. กลุ่มผู้บริหารท้องถิ่นยังมองดูว่า ประชาชนยังมองไม่เห็นความสำคัญในการเข้ามามีส่วนร่วม ที่มีส่วนร่วมคิดเห็นก็เป็นเรื่องเฉพาะสิ่งที่ตนได้รับประโยชน์ ในส่วนรวมยังเป็นบทบาทและหน้าที่ของกลุ่มผู้บริหาร

“การเข้าร่วมกิจกรรมของประชาชนกลุ่มต่าง ๆ ในด้านเกวียนนั้นมีน้อย อีกทั้งราษฎรภายในเขตเทศบาลยังมองไม่เห็นว่าเป็นบทบาท หรือความสำคัญของเทศบาล จะมีภารกิจหน้าที่มีผลกระทบต่อชุมชน ประชาชน กลุ่มยังมองว่ามีน้อย ภารกิจหน้าที่ยังเป็นของหน่วยงานส่วนกลางเป็นหลัก” (นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก นายกเทศมนตรีตำบลด้านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

“การกำหนดโครงการต่าง ๆ ก็จะมีอยู่ที่กลุ่มจะกำหนด ตามที่มีในแผนพัฒนา และที่เห็นสมควร และเจ้าหน้าที่เทศบาลได้จัดทำอีกที” (นายจาริน ศรีมะเรง เทศมนตรีตำบลด้านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

2. ตัวแทนกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลยังมองเห็นว่าประชาชนในพื้นที่ยังไม่มีบทบาทอะไรมากในการมีส่วนร่วมการตัดสินใจ

“งบประมาณจากเทศบาลที่จัดสรรลงมามีจำนวนน้อย และกลุ่มชาวบ้านไม่มีบทบาทต่อรองมากนัก เพราะเป็นกลุ่มขนาดเล็กเมื่อเทียบกับตำบลด้านเกวียน” (นายวินัย บัวนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านเกวียน 25 มิถุนายน 2547)

3. กลุ่มเจ้าหน้าที่ประจำในส่วนของกลุ่มที่มีหน้าที่การจัดทำโครงการทุกขั้นตอน นั้น มีความเห็นว่า ประชาชนได้เข้ามามีส่วนร่วมในการตัดสินใจในบางเรื่อง ยังไม่เข้ามาเกี่ยวข้องใน

การตัดสินใจในทุกโครงการด้านการพัฒนา และบางท่านยังให้ความสำคัญในขั้นตอนการมีส่วนร่วมการตัดสินใจนี้ยังน้อยอยู่มาก เห็นว่าเป็นหน้าที่ผู้บริหารเทศบาลที่จะตัดสินใจ

“เทศบาลจะได้กำหนดนัดหมายการประชุมประชาคมในเรื่องต่าง ๆ เช่น ประชาคมแก้ปัญหาเสาเสพติด ประชาคมการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ประชาคมโครงการเอสเอ็มแอล ฯลฯ ตลอดจนการจัดสรรงบประมาณโครงการลงในพื้นที่โดยตรงในชุมชน จึงเกิดการมีส่วนร่วมของชุมชนจนปัจจุบันนี้” (นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

“การจัดทำประชาคมต่าง ๆ ของเทศบาลส่วนใหญ่กลุ่มกรรมการชุมชน และประชาชนจะเสนอมาเป็นชื่อโครงการ และสถานที่ หรือชื่อของคนเท่านั้น ส่วนรายละเอียดนั้นเป็นหน้าที่ของเจ้าหน้าที่เทศบาลจะดำเนินการในรายละเอียด เช่น โครงการก่อสร้างถนน คสล. จะเป็นหน้าที่กองช่างจะไปดำเนินการสำรวจออกแบบงบประมาณการ แต่ทั้งนี้ก็ยังอยู่ในความควบคุมของนายกเทศมนตรี และสมาชิกสภาเทศบาลว่าจะให้ดำเนินการในสถานที่ใดก่อนหลัง” (จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน 18 กรกฎาคม 2547)

“ไม่ค่อยจะได้ออกไปสัมผัสกับชุมชน หรือกลุ่มต่าง ๆ ที่มีส่วนร่วมในกิจกรรมเทศบาล เพราะมีหน้าที่เกี่ยวกับงานในสำนักงาน เป็นงานที่ด้านอื่นเขาดำเนินงานกัน” (นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์ ผู้อำนวยการกองคลัง 17 สิงหาคม 2547)

“การจัดทำโครงการจัดสรรงบประมาณต่าง ๆ จะรอ มติจากความเห็นจากผู้บริหารสรุปมาให้ดำเนินการเป็นส่วนใหญ่” (นายไพศาล แจงสว่าง ผู้อำนวยการกองช่าง 18 กรกฎาคม 2547)

4. เจ้าหน้าที่บางท่านยังมองเห็นว่า การตัดสินใจการจัดสรรงบประมาณยังอยู่ในกลุ่มของผู้บริหาร และยังเห็นว่า ยังไม่กระจายอำนาจการตัดสินใจไปยังผู้รับผิดชอบด้านการพัฒนาอื่น ๆ แต่อย่างไร

“การจัดสรรงบประมาณเทศบาลตำบลด่านเกวียนส่วนใหญ่เป็นงบประมาณด้านโครงสร้างพื้นฐานมากกว่าโดยเฉพาะนายกเทศมนตรี ปลัดเทศบาล สมาชิกสภาเทศบาล หัวหน้ากองช่างจะมีบทบาทมาก ส่วนด้านสังคมโดยเฉพาะด้านสาธารณสุขนั้นจะมีน้อยมาก” (นางสาวกาญจนา กาญจนธวัช อดีตหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม 20 สิงหาคม 2547)

5. ตัวแทนกลุ่มประชาคมเทศบาล และผู้ค้าขายบางท่าน มีความเห็นสอดคล้องกับฝ่ายผู้บริหาร ในเรื่องการตัดสินใจ

“ทางด้านสังคมนั้นไม่น้อยแต่มีหน่วยงานที่จัดทำไว้แล้ว เช่น การศึกษา มีทั้งโรงเรียนในพื้นที่ หน่วยงานการศึกษาออกโรงเรียน กลุ่มวิทยาลัย มหาวิทยาลัยในตัวเมือง นครราชสีมาศึกษาและเสนอ” (นายสมาน แปรงกระโทก ประชาคมเทศบาลตำบลด่านเกวียน 18 กรกฎาคม 2547)

“อยากจะให้นายกฯสร้างที่ระบายน้ำให้ด้วย ส่วนจะทำอย่างไรก็แล้วแต่จะทำ” (นายแก้ว ชุมชนด่านชัย 22 มิถุนายน 2547)

6. กลุ่มผู้ค้าขาย บางท่านยังมองเห็นว่า ขั้นตอนการตัดสินใจยังจำกัดอยู่แต่เฉพาะบางกลุ่มเท่านั้น

“ไม่มีเวลาร่วมประชุมกับเทศบาล ส่วนใหญ่เขาจะประชุมเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้อง” (ผู้ค้าขาย ชุมชนริมมูล 23 มิถุนายน 2547)

“ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอะไรและไม่อยากยุ่งเกี่ยวกับการเลือกกรรมการชุมชนที่ผ่านมาก็ไม่ได้เลือกอะไรจัดตั้งเฉพาะกลุ่มเขาเอง” (ผู้ค้าขาย ชุมชนท่าอ่าง 23 มิถุนายน 2547)

7. ครูผู้สอนที่มีหน่วยงานต่างสังกัด แต่มีกิจกรรมร่วมกับเทศบาล มองเห็นว่าการประชุมรับฟังความคิดเห็นเป็นบทบาทของระดับหัวหน้าหน่วยงาน

“ไม่ได้เข้าร่วมเสนอโดยเฉพาะโครงการต่าง ๆ ที่อยากจะเสนออาจเป็นเพราะไม่ใช่ผู้บริหารจึงไม่ได้รับเชิญ” (ครูผู้สอน โรงเรียนชุมชนด่านเกวียน 24 มิถุนายน 2547)

8. กลุ่มผู้มีกิจกรรมโครงการที่ยังไม่ใช่น้ำที่ของเทศบาล เห็นว่ายังไม่จำเป็นต้องมีส่วนร่วม กับเทศบาลในตอนนี

“การประชุมกิจกรรมเทศบาลและโครงการต่าง ๆ ผมไม่มีส่วนร่วม ชมรมของผมเป็นชมรมรวมกลุ่มสมาชิกผู้สูงอายุ” (นายโกศล กมลธรรม ประธานชมรมผู้สูงอายุโชคชัย 22 มิถุนายน 2547)

9. ตัวแทนหน่วยงานกำกับดูแล จะเน้นตรวจสอบโครงการที่เป็นเฉพาะเรื่อง

“หน้าที่ของกลุ่มนี้จะเน้นหนักด้านแผนพัฒนาซึ่งทั้งที่อยู่ในแผนพัฒนาเทศบาลและแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจังหวัด” (นายสิทธิศักดิ์ พรหมพิทยาอุท หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น สิงหาคม 2548)

ในห้วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในแนวทางปฏิบัติ การจัดทำโครงการ เช่น การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล การจัดทำร่างเทศบัญญัติงบประมาณของเทศบาล ผู้ศึกษามีความเห็น ว่าไม่ควรกำหนดเฉพาะช่วงเวลาที่กำหนดไว้ในดำเนินการเท่านั้น ควรจะมีระยะเวลาศึกษาในรายละเอียด ของกลุ่มประชาชน ที่มีส่วนเกี่ยวข้อง หรือผู้มีส่วนได้รับผลกระทบในการดำเนิน

โครงการพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาล ควรมีเวทีแสดงความคิดเห็น ในรูปของการศึกษาร่วมกันของ กลุ่มต่าง ๆ ในขั้นตอนต่างๆ ในการดำเนินโครงการในแผนพัฒนาเพิ่มเติมตามช่วงเวลา ที่ ดำเนินการของแต่ละโครงการด้วย

ความไม่พร้อมของพนักงานเจ้าหน้าที่ผู้ที่เกี่ยวข้องในการจัดทำโครงการ พัฒนา มาจากหลายสาเหตุ เช่น กลุ่มข้าราชการประจำบางกลุ่มก็มองว่า การจัดโครงการควร เป็นไปในลักษณะสนองตอบความต้องการของฝ่ายการเมืองและการแก้ปัญหาพื้นที่หลัก ๆ โนม ีเยี่ยงไปตามฝ่ายการเมือง แต่มีบางกลุ่มก็มองเห็นว่าการจัดงบประมาณที่เน้นไปด้านใดด้านหนึ่ง มากเกินไป ไม่เฉลี่ยไปด้านอื่น ๆ บางโดยเฉพาะด้านที่ดินมีหน้าที่มีบทบาทที่จะต้องทำ ซึ่งเป็น โครงการที่สำคัญไม่น้อยไปกว่าโครงการที่ฝ่ายการเมืองดำเนินการ มองเห็นว่าเป็นการจัด งบประมาณของเทศบาลตำบลด้านเกวียนยังไม่เกิดความสมดุล ไม่สนองตอบความต้องการของ ประชาชน ในด้านอื่น ๆ เช่น ด้านสังคม แต่อย่างไรก็ตามกลุ่มข้าราชการที่มองเห็นต่างกันนี้ ก็ยังมี ความเห็นพ้องกันในเรื่องของการที่จะต้องดำเนินการจัดงบประมาณให้สอดคล้องกับระเบียบ และหนังสือสั่งการของหน่วยงานกำกับดูแล ที่ส่งกำกับลงไปในเรื่องระเบียบ รายโครงการ ที่ สามารถสนองตอบความต้องการของประชาชนได้มากและกว้างขวางยิ่งขึ้น จึงเป็นบทบาท ทางอ้อมของฝ่ายพนักงานข้าราชการที่เป็นฝ่ายประจำ

ผู้ที่เกี่ยวข้องไม่ให้ความสำคัญของขั้นตอนการจัดสรรงบประมาณของ เทศบาลของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง เช่น จากการศึกษาและสังเกตการณ์ เจาะลึกลงไป พบว่า ยังขาดขั้นตอนสำคัญในกระบวนการจัดทำแผนพัฒนาของเทศบาลตำบลด้านเกวียนดังนี้

1. รายละเอียดของการนำโครงการประชาคมในหมู่บ้าน ชุมชน ยังขาด รายละเอียดในขั้นตอนสำคัญที่ต้องนำมาศึกษาวิเคราะห์ในเวทีประชาคม ด้านโครงการก่อสร้าง และโครงการพัฒนาด้านอื่น ๆ ให้ทุกคนในเวทีประชาคมได้ร่วมรับทราบและร่วมกันวิเคราะห์ เกี่ยวกับ ปัญหา อุปสรรค ศักยภาพและความเป็นไปได้ ตลอดจนลำดับความสำคัญของโครงการ ทั้งในด้านเทคนิคการออกแบบโครงการ การกระทบสิทธิในการทำโครงการ เช่น การขอใช้ที่ดินของ ผู้มีเจ้าของขยายมุมเลี้ยวถนน, การวางท่อประปา, ท่อระบายน้ำผ่านที่ดินส่วนบุคคล, การระบายน้ำ เสีย หรือระบายน้ำผ่านที่ดินส่วนบุคคล ต้องมีเจ้าของที่ดินอยู่ในที่ประชุมประชาคมด้วย ไม่ ควรเป็นหน้าที่ของช่างผู้ออกแบบฝ่ายเดียวประสานงานกับเจ้าของที่ดิน ความเหมาะสมของ รูปแบบ ประโยชน์ความคุ้มค่า ตลอดจนการศึกษาให้รู้ ให้เข้าใจในวัตถุประสงค์ของโครงการ เช่น การจัดงานส่งเสริมอนุรักษ์งานประเพณีท้องถิ่นที่มีจุดมุ่งหมาย, กลุ่มคนในเป้าหมาย, ห้วง ระยะเวลาในการจัดงาน ซึ่งทั้งหมดเป็นสาเหตุผลของการทำประชาคม เพื่อให้โครงการนั้น

สมบูรณ์สามารถจัดโครงการไปจัดสรรงบประมาณได้เลย โดยไม่ต้องมาสำรวจใหม่ หรือหาข้อตกลงใหม่ ตลอดจนการชี้แจงนำหน้าให้ลำดับความสำคัญของแต่ละโครงการเพื่อให้ผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ นำไปประกอบเหตุผลในการตัดสินใจดำเนินโครงการ

2. ขาดการสื่อสารการสร้างความรู้ ความเข้าใจในการศึกษาเรียนรู้ ในขั้นตอนการจัดทำแผนพัฒนา การประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น ในสาระสำคัญของแต่ละขั้นตอน, กลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง, หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนการบริหารจัดการห้วงเวลาดำเนินการที่เพียงพอเหมาะสม ให้กับกลุ่มต่าง ๆ ได้เรียนรู้เข้าใจในกระบวนการ สำหรับแนวทางการตัดสินใจร่วม ลดความซ้ำซ้อนงานและงบประมาณ

3. ขาดความสมบูรณ์ในขั้นตอนการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น การไม่ให้ความสำคัญของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้อง และสาระรายละเอียดการแลกเปลี่ยนโครงการประสานแผนพัฒนา

4. หนังสือชักชวนแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ของจังหวัดนครราชสีมา บางตอนเป็นเรื่องเจาะจงลงไปบางหน่วยงานไม่เป็นเรื่องทั่วไป เนื้อหาบางตอนเป็นเรื่องสั่งงาน บางเรื่องยังไม่ได้กำหนดให้เป็นอำนาจหน้าที่ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นกระทำได้

5. การประชุมร่วมวางแผนจัดทำแผนปฏิบัติการประจำปี ของเทศบาล ยังไม่เน้นหนัก หน่วยงานที่ทำหน้าที่เบิกจ่าย ยังไม่ได้วางแนวทาง เช่น การกำหนดกิจกรรม การกำหนดห้วงเวลาในการปฏิบัติ ให้เป็นที่ชัดเจน ที่จะสามารถจัดเรียงระยะเวลา การประสานงาน กำหนดกลุ่มเป้าหมายที่เหมาะสม เพื่อให้เกิดการปฏิบัติให้เกิดผลตรงตามวัตถุประสงค์ของโครงการได้อย่างสมบูรณ์ครบถ้วน

บรรยากาศแรงสนับสนุนจากภายนอกที่มีต่อกลุ่มนักการเมืองท้องถิ่น เช่น บทบาทในการเชื่อมโยงสัมพันธ์โดยตรงของฝ่ายการเมืองระดับท้องถิ่นกับนักการเมืองระดับจังหวัดและระดับชาติ โดยเฉพาะนายกเทศมนตรีมีบทบาทสูงขึ้น จึงเป็นช่องทางหนึ่งในการขับเคลื่อนผลักดันโครงการที่ตนเองต้องการ โดยรับฟังสมาชิกสภาเทศบาลน้อยลง เพราะมีเครือข่ายโดยตรงต่อนายกเทศมนตรีมากขึ้นนั่นเอง ความสัมพันธ์ของหน่วยงานกำกับดูแลต่อนายกเทศมนตรีในช่วงเวลาทำาย ๆ ในการศึกษาวิจัยนี้จึงมีผลและบทบาทอย่างมาก ซึ่งมีผลในเรื่องงานบริหารบุคคล และงานจัดสรรงบประมาณของเทศบาล แบบเปลี่ยนแปลงอย่างรวดเร็ว

กลุ่มนักการเมืองฝ่ายบริหารกับนักการเมืองฝ่ายค้านต่างก็มุ่งที่จะจัดโครงการที่กลุ่มตนเองมองเห็นว่าสามารถแก้ปัญหาได้ในท้องถิ่นและเป็นประโยชน์ทางการเมือง

ของกลุ่มตนไปด้วย ซึ่งในช่วงเวลาศึกษาโครงการกลุ่มนี้เน้นเป็นโครงการก่อสร้างถนน และทางระบายน้ำ แต่ทั้งสองฝ่ายมองพื้นที่ที่จะดำเนินการต่างสถานที่กันเท่านั้น เมื่อภายหลังมีการปรับเปลี่ยนวิธีการจัดสรรงบประมาณด้านบริการชุมชนและสังคมมากขึ้น มีแผนงานการศึกษาและงานสังคมสงเคราะห์เพิ่มงานมาในปีงบประมาณ 2548 และปีงบประมาณ 2549 ทำให้มีการปรับเปลี่ยนแปลงงานเคหะและชุมชนลดลง ซึ่งเป็นโครงการสร้างถนน แต่ก็ถูกขุดเซยโดยการโอนงบประมาณปลายปีมาทำแทนหลายโครงการ งานสาธารณสุขุปรับเพิ่มขึ้นเป็นไปตามการแก้ไขปัญหาในพื้นที่และการรับโอนหัวหน้าฝ่ายบริหารสาธารณสุขุคนใหม่คือนายสมพร หงวนไธสง ในช่วงที่นายชรินทร์ เปลี่ยนกระทอกเป็นนายกเทศมนตรีซึ่งมาแทนนางสาวกาญจนา กาญจนธวัช หัวหน้ากองสาธารณสุขุคนที่ย้ายไปเทศบาลนครนครราชสีมาที่ทำงานเดิม ซึ่งนางสาวกาญจนา กาญจนธวัช เป็นผู้ที่ย้ายมาทำงานเทศบาลตำบลด่านเกวียนในช่วงนายสมเดช บัวนกระทอก เป็นนายกเทศมนตรี งานสร้างความเข้มแข็งของชุมชนลดลง เช่น โครงการเกษตรอินทรีย์ งานศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ มีอัตราส่วนเพิ่มขึ้น เช่น งานประเพณีลอยกระทง งานจัดการแข่งขันกีฬาชุมชน

ในช่วงเวลาการศึกษา นี้ มีการเปลี่ยนแปลงคือ ในการเลือกตั้งสมาชิกสภาเทศบาลและนายกเทศมนตรี ในเดือนตุลาคม 2548 ซึ่งเป็นการเลือกตั้งผู้บริหารเทศบาลโดยตรงจากประชาชน มีการจัดการเลือกตั้งของเทศบาล 2 แบบ คือ การรับสมัครผู้ลงรับสมัครเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาเทศบาล และการรับสมัครผู้ลงสมัครเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ผลปรากฏว่าการเลือกตั้งครั้งนั้น นายชรินทร์ เปลี่ยนกระทอก ได้รับเลือกตั้งเป็นนายกเทศมนตรี ถือเป็นนายกเทศมนตรีในวาระรอบที่ 2 แต่รอบนี้ถือว่าเป็นนายกเทศมนตรีที่ได้รับเลือกตั้งโดยตรงจากประชาชน

2.2 บทบาทที่ควรจะเป็น

จากการศึกษาข้างต้น พบว่า แนวทางในการเสริมบทบาทของกลุ่มต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้องในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ในขั้นตอนต่าง ๆ นั้น ผู้ศึกษามีข้อเสนอ ดังนี้

1. ทุกกลุ่มควรให้ความสำคัญของขั้นตอนการเรียนรู้การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล ‘นโยบายของผู้บริหารควรกำหนดเน้นในการจัดทำเป็นเรื่อง ๆ เน้นให้เห็นผลสำเร็จเป็นปีๆ ไป ไม่ควรกำหนดยาว ๆ แบบรวบยอด 4 ปีตามวาระ หรือต่อเนื่องหลังจากได้รับการเลือกตั้งเข้ามาในวาระต่อมา’ (นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุขุและสิ่งแวดล้อม 23 กันยายน 2556)

2. ให้ความสำคัญการประสานงานของกลุ่มบุคคลที่เกี่ยวข้องในการประสานแผนพัฒนา

3. ให้ความสำคัญในการติดตามประเมินผลแผนพัฒนา
4. การให้ความสนใจในระเบียบ กฎหมาย แบบแผนและข้อมูลข่าวสารการดำเนินการเกี่ยวกับงบประมาณ

บทที่ 5

สรุปการวิจัย อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การทำกรวิจัยเรื่อง “บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ศึกษากรณี เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา” มีวัตถุประสงค์เพื่อ 1) ศึกษาบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2) ศึกษาเพื่อเสนอแนะการส่งเสริมบทบาทเชิงสร้างสรรค์ของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

การศึกษาครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงคุณภาพโดยการวิจัยเอกสาร สัมภาษณ์ และสังเกตการณ์แบบมีส่วนร่วม กลุ่มตัวอย่างได้แก่ ผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน และบุคคลภายนอกเทศบาล จำนวน 21 คน

1. สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาพบว่า กลุ่มภายในสำนักงานเทศบาลได้แก่ สมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารเทศบาลตำบลด่านเกวียน มีบทบาทในการจัดโครงการพัฒนาและจัดสรรงบประมาณเทศบาล เน้นไปในเรื่องโครงการที่ให้เห็นผลเร็วเป็นรูปธรรมเป็นหลัก ซึ่งแก้ไขปัญหาและความต้องการให้คนในชุมชนในเบื้องต้น และมุ่งผลงานทางอ้อม ส่วนกลุ่มพนักงานเทศบาลเป็นกลุ่มบุคคลที่มีบทบาทในกระบวนการจัดสรรงบประมาณเทศบาลมากพอสมควร โดยเป็นผู้รวบรวมเอกสาร การจัดทำเอกสารตั้งแต่การจัดทำโครงการในแผนพัฒนาเทศบาล การจัดโครงการในเทศบาล ัญญูติงบประมาณ ได้รู้และเข้าใจเทคนิคและวิธีการจัดทำ หรือวิธีการจัดสรรงบประมาณมากกว่ากลุ่มใด เหตุเพราะเป็นกลุ่มที่ได้เข้ารับการอบรม เข้าร่วมประชุม รับฟังการชี้แจง ชักซ้อมวิธีการจัดทำงบประมาณตามที่หน่วยงานกำกับดูแลได้จัดให้มีการอบรมหรือประชุมประจำปีทุกครั้งก่อนช่วงเวลาที่จะจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี แต่แนวทางของกลุ่มก็เป็นไปในการรองรับความเห็นร่วมของกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล กลุ่มผู้บริหารเทศบาล โดยเฉพาะเจ้าหน้าที่ผู้ที่มีความใกล้ชิดกับผู้บริหารที่ต้องช่วยในการกลั่นกรองวางแผนให้กับผู้บริหาร

กลุ่มภายนอกสำนักงานเทศบาล ได้แก่ กลุ่มประชาคมเทศบาลตำบลด้านเกวียนเป็นกลุ่มที่จัดตั้งโดยเทศบาล มีบทบาทในการตัดสินใจการจัดสรรงบประมาณผ่านทางเวทีประชาคมกลุ่มที่มีความเห็นเป็นกลาง ๆ แต่มีความสอดคล้องกับกลุ่มผู้บริหาร เช่น ผู้ค้าร้านค้าย่อย ชุมชนทำอ่างพัฒนาว่า “ไม่เคยเข้าร่วมประชุมกิจกรรมชุมชน การประชุมต่าง ๆ ก็เป็นเฉพาะผู้มีส่วนเกี่ยวข้อง ไม่ได้เข้าร่วมกิจกรรมอะไรและไม่อยากยุ่งเกี่ยว การเลือกกรรมการชุมชนที่ผ่านมาก็ไม่ได้เลือกอะไร จัดตั้งเฉพาะกลุ่มเขาเอง กลุ่มที่อยากเข้ามีส่วนร่วมร่วมกับเทศบาล เช่นนายโกศล กมลธรรม ประธานชมรมผู้สูงอายุอำเภอโชคชัย ผู้มีที่อยู่อาศัยในเขตเทศบาลตำบลด้านเกวียน มีความเห็นในฐานะประชาชนในเขตเทศบาล มีความสนใจในการเข้าร่วมกิจกรรมของเทศบาลในช่วงเวลานั้น แต่ขาดโอกาสการเข้าร่วม และครูผู้สอนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลตำบลด้านเกวียน ว่า “เทศบาลมีกิจกรรมให้ร่วมดำเนินการ เช่น วันเด็ก งานประเพณีลอยกระทง อยากให้เทศบาลจัดงบประมาณช่วยเหลือโรงเรียน” จึงสรุปได้ว่ากลุ่มนายโกศล กมลธรรม และครูผู้สอนโรงเรียนระดับประถมศึกษาในเขตเทศบาลตำบลด้านเกวียน ซึ่งเป็นคนกลุ่มหนึ่งที่มีความรู้ความเข้าใจในกระบวนการการมีส่วนร่วม เทศบาลจะละเลยเสียมิได้ในฐานะกลุ่มอื่น ๆ ที่ยังไม่มีส่วนเกี่ยวข้องโดยตรงกับเทศบาล กลุ่มที่ไม่ต้องการเข้ามีส่วนร่วม เช่น ผู้ค้าขายชุมชนทำอ่างพัฒนา

2. อภิปรายผล

การทำวิจัยบทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลในครั้งนี้ผู้วิจัย ได้พบข้อมูลว่า การจัดการภารกิจด้านต่าง ๆ ทางการเมือง มีผลกระทบต่อสังคมของเทศบาลตำบลด้านเกวียนในกระบวนการหนึ่ง ในครั้งนี้ศึกษากระบวนการจัดสรรงบประมาณซึ่งผู้ศึกษามีความสนใจและคิดว่ากระบวนการการจัดสรรงบประมาณนี้เป็นเรื่องที่บทบาทของมิติความเชื่อมโยงไปด้านอื่น ๆ ในทางการเมืองในเวลานี้ของสังคมไทย กล่าวคือเมื่อมีเงิน มีบทบาทและวิธีการ การกำหนดความต้องการก็ตามมา กลุ่มผลประโยชน์ที่อยู่ใกล้ชิดมีหน้าที่มีส่วนเกี่ยวข้องในกระบวนการการจัดสรรงบประมาณ จึงมีบทบาทมากกว่ากลุ่มผลประโยชน์ที่มีอยู่ในชุมชนที่ยังไม่มีบทบาทหรือขาดโอกาสในการเข้ามีส่วนร่วม เพื่อให้กลุ่มบุคคลภายนอกกระบวนการเหล่านี้จะได้เข้าใจและศึกษา และมีบทบาทยิ่งขึ้นในโอกาสต่อไป จึงอภิปรายผลแยกเป็นประเด็นดังนี้

2.1 ทั้งกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาล มีวัตถุประสงค์ในด้านการแสดงบทบาทในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลในช่วงต้น ๆ นี้สอดคล้องกับแนวคิดในข้อมูลศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ตามแนวทางวิธีการทำงาน ของมนตรี เจนวิทย์การที่ว่า “กลุ่ม

ผลประโยชน์จะพยายามสร้างสัมพันธภาพกับบุคคลที่มีฐานะสูงในทางการเมืองเพื่อช่วยเหลือในการดำเนินงานของกลุ่ม” ซึ่งช่วงศึกษาวิจัยนี้จะเห็นความดีในสภาเทศบาลนั้น ส่งผลกระทบต่อข้อกำหนดโครงการพัฒนาเทศบาลเป็นอย่างมาก และยังส่งผลต่อการทำหน้าที่ของนายกเทศมนตรีและเทศมนตรีในขณะผู้บริหารเทศบาลอย่างสำคัญยิ่งดังที่กล่าวมาแล้วข้างต้น นอกจากนี้การตัดสินใจบางครั้งของฝ่ายบริหารยังสอดคล้องกับแนวคิดความหมายคำว่า “บทบาท” ของบทความในการศึกษาเรื่องนักการเมืองกับนักบริหารท้องถิ่น วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้าการศึกษาของวุฒิสภา ตันไชย ตอนหนึ่งว่า “ความแตกต่างระหว่างนักการเมืองท้องถิ่นที่ไม่เป็นนักบริหารท้องถิ่นด้วยก็คือ นักการเมืองท้องถิ่นมุ่งแต่จะทำงานเพื่อให้ได้คะแนนเสียงหรือผลทางการเมืองเป็นหลักมากกว่าที่จะตั้งใจ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นของตนสามารถตอบปัญหาความต้องการของประชาชนอย่างทั่วถึงและเป็นธรรมกับทุกคน” ซึ่งบทความในตอนนี้อยู่สอดคล้องกับ ผลการศึกษาเรื่องบทบาทของกลุ่มผู้บริหารและกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลตำบลด้านเกวียนมากพอสมควรถึงแม้ยังไม่ถึงขั้นตามนัยของบทความนี้ทั้งหมดก็ตาม

2.2 สำหรับกลุ่มเจ้าหน้าที่เทศบาลของเทศบาลตำบลด้านเกวียนนั้น ผู้ศึกษาพบว่า จากความคิดเห็นของนายอโนชา พลทองมาก ที่เป็นหัวหน้าข้าราชการพนักงานฝ่ายประจำมีความเห็นว่าลักษณะการทำโครงการต่าง ๆ ที่จะนำไปจัดสรรงบประมาณยังเป็นบทบาทหน้าที่ของคนภายในสำนักงานเทศบาลอยู่ กลุ่มบุคคลภายนอกนั้นยังไม่เห็นความสำคัญจำเป็นที่จะมา มีบทบาทอะไรในการจัดทำโครงการในกระบวนการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ซึ่งกระบวนการต่าง ๆ ก็เป็นรูปแบบที่ทางเทศบาลได้จัดทำขึ้นเท่านั้น ยังไม่มีกลุ่มใดที่จะมีส่วนเกี่ยวข้องมากนัก จึงวิเคราะห์ได้ว่าการจัดทำโครงการของฝ่ายเจ้าหน้าที่เทศบาล ยึดหลักจากการตัดสินใจของกลุ่มสมาชิกทั้งฝ่ายบริหารและฝ่ายค้ำมาประกอบกัน และหลักที่กำหนดหน้าที่ของเทศบาลในระเบียบกฎหมายที่กำหนดไว้ ซึ่งวิเคราะห์ได้ว่าการจัดทำกระบวนการต่าง ๆ ในเวทีการมีส่วนร่วมของการพัฒนาและการจัดทำโครงการสำหรับงบประมาณของเทศบาล เป็นหน้าที่หลัก ๆ ของปลัดเทศบาลที่จะต้องสร้างโอกาสให้กลุ่มต่าง ๆ ได้มีส่วนร่วมในการรับฟัง การเสนอแนะความคิดเห็น การเข้าร่วมกิจกรรม ตลอดจนการติดตามประเมินผล แต่ทั้งนี้ยังอยู่ภายใต้กรอบของเวลา และการกำหนดทิศทางจากกลุ่มผู้บริหารงานเทศบาลอยู่เช่นกัน แต่จากการสังเกตการณ์ การเปิดโอกาสของปลัดเทศบาลมีความหลากหลายกิจกรรมนอกเหนือความต้องการของฝ่ายผู้บริหารเทศบาล จึงเป็นความเห็นต่างบางเหตุการณ์ของฝ่ายประจำกับฝ่ายผู้บริหาร, จากความเห็นของเจ้าสิบตำรวจ วุฒิน กรกระโทก ผู้มีหน้าที่สำคัญอีกท่านหนึ่งในการรวบรวมและจัดทำเอกสารโครงการต่าง ๆ ของเทศบาลตำบลด้านเกวียน แต่ก็ไม่ได้เป็นผู้มีหน้าที่ตัดสินใจ ซึ่งหน้าที่ตัดสินใจจะอยู่ที่

นายกเทศมนตรีและกลุ่มสมาชิกสภาเทศบาลเป็นหลัก จากการสังเกตการณ์ จำลึบตำรววจคืน เป็นผู้ใกล้ชิดกับนายกเทศมนตรีและเป็นผู้มีบทบาทสำคัญในการจัดทำโครงการที่นำไปจัดทำงบประมาณของเทศบาล, จากความเห็นของนางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์ หัวหน้ากองคลัง มีความเห็นว่า “งานของกองคลังไม่อยู่ในขั้นตอนการตัดสินใจการจัดทำโครงการของเทศบาล โครงการต่าง ๆ ที่กองคลังเกี่ยวข้องก็เป็นขั้นตอนที่ผ่านการตัดสินใจมาแล้ว กองคลังจะเกี่ยวข้องเฉพาะเวลาที่มีการจัดซื้อจัดจ้างเท่านั้น” จากการวิเคราะห์ กองคลัง พบว่า มีส่วนสำคัญในการจัดทำสถิติ ของตัวเลขงบประมาณซึ่งเป็นสาระสำคัญในนำข้อมูลไปประกอบการตัดสินใจในการทำโครงการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล และก็เป็นกลไกสำคัญของเทศบาลที่จะขับเคลื่อนงานด้านการจัดทำโครงการของเทศบาลให้บรรลุผล ทั้งผลในด้านเศรษฐกิจหรือผลในด้านทางการเมืองของกลุ่มนักการเมืองในพื้นที่อย่างมีนัยสำคัญ, จากความเห็นของนายไพศาล แจ่มสว่าง หัวหน้ากองช่าง มีความเห็นว่า “การจัดสรรงบประมาณโครงการต่าง ๆ ยังอยู่ในวงจำกัด เพราะติดปัญหาเรื่องการประสานงาน การไม่เข้าใจเจตนาโดยรวมบทบาทขององค์กรเทศบาลตำบลด่านเกวียน เรื่องต่าง ๆ จึงเป็นหน้าที่และเทคนิคการบริหารงานของผู้บริหารเทศบาลเป็นหลัก” แต่เมื่อวิเคราะห์แล้วจะพบว่า บทบาทของงานกองช่างได้มีบทบาทและมีผลต่อบทบาททางการเมืองของฝ่ายบริหารและฝ่ายค้านของเทศบาลอยู่ไม่น้อย เช่น การกำหนดปริมาณและขนาดของงาน การกำหนดราคากลาง การกำหนดเทคนิคอื่น ๆ ของงานช่าง บทบาทเหล่านี้ยังส่งผลกระทบต่อทางเศรษฐกิจต่อชุมชนเป็นอย่างมากสำหรับในช่วงการตัดสินใจการจัดสรรงบประมาณในแต่ละโครงการของเทศบาลตำบลด่านเกวียนในเวลานั้น, จากความเห็นของนางสาวกาญจนา กาญจนธวัช อดีตหัวหน้ากองสาธารณสุขและสิ่งแวดล้อม เทศบาลตำบลด่านเกวียน ซึ่งย้ายกลับไปดำรงตำแหน่งบริหารที่เทศบาลนครนครราชสีมา และเป็นคนเดียวที่จบการศึกษาปริญญาโทในกลุ่มพนักงานข้าราชการของเทศบาลตำบลด่านเกวียน ในช่วงเวลานั้น ได้ให้ความเห็นว่าแม้มีการจัดทำโครงการในแผนพัฒนาต่าง ๆ ของเทศบาลครอบคลุมทุกด้าน แต่พอจัดสรรงบประมาณลงจริง ๆ จะลงไปที่โครงสร้างพื้นฐานเสียส่วนใหญ่ งานด้านสาธารณสุขที่ตนเองรับผิดชอบอยู่ต้องไปขอความร่วมมือจากหน่วยงานสาธารณสุข ของกระทรวงสาธารณสุข การจัดสรรงบประมาณก็จะไปสอดคล้องกับการประกอบอาชีพส่วนใหญ่ของคนในพื้นที่คือธุรกิจเครื่องปั้นดินเผา จากการสังเกตจะเห็นว่านางสาวกาญจนา กาญจนธวัช จะทำงานในรูปแบบการแสวงหาการมีส่วนร่วมโดยเอากิจกรรมที่ตนทำคือด้านสาธารณสุขเป็นหลักนำในการดำเนินกิจกรรมโดยไม่ต้องรอการจัดสรรงบประมาณตามโครงการของเทศบาล ซึ่งเป็นแนวทางแตกต่างออกไป และหลังจากนางสาวกาญจนา กาญจนธวัช ได้โอนย้ายไปดำรงตำแหน่งที่อื่นแล้ว ทราบว่าได้มีหัวหน้าสถานีอนามัย

ท่าอย่างได้โอนย้ายมาดำรงตำแหน่ง หัวหน้าฝ่ายบริหารสาธารณสุข กองสาธารณสุข เทศบาล ตำบลด่านเกวียน ได้ทำหน้าที่แทนนางสาวกาญจนา กาญจนธวัช ที่โอนย้ายไปแห่งอื่น ซึ่งมองได้ว่า ถึงแม้บทบาทการจัดสรรงบประมาณให้ในด้านสาธารณสุขของเทศบาลตำบลด่านเกวียนฝ่ายบริหารจะให้ความสำคัญน้อยกว่างานโครงสร้างพื้นฐาน แต่ก็ถือว่าสำคัญมาก จึงมีคนย้ายข้ามหน่วยงานมาอยู่ในสังกัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน จากการสังเกตจะเห็นว่านางสาวกาญจนา กาญจนธวัช ได้มาทำหน้าที่ในช่วงที่นายสมเดช บั่วนกระโทก เป็นนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน ซึ่งวิเคราะห์ได้อีกมุมว่าผู้บริหารเทศบาลที่เป็นกลุ่มการเมืองคู่แข่ง จึงไม่เลือกโครงการจัดสรรงบประมาณมาทางด้านที่อาจไม่สนองตอบทางการเมืองของกลุ่มก็เป็นได้

ผู้ศึกษาได้ พบว่า ช่วงเวลาการเข้ามาทำงานของเจ้าหน้าที่เทศบาล เกี่ยวข้องกับการเพิ่มภารกิจของเทศบาลมากขึ้นจึงมีอัตราเพิ่มมากขึ้น คนที่มาเพิ่มมีความเกี่ยวข้องกับตัวบุคคลอื่น ๆ ในแต่ละช่วงเวลา เช่น เกี่ยวข้องกับผู้บริหาร สมาชิกสภาเทศบาลแต่ละท่านในแต่ละช่วงเวลา จึงมีผลต่อความรู้สึกนึกคิดและการใช้บทบาทหรือความเกี่ยวข้องกันเคยกับกลุ่มผู้ใช้บทบาทนั้นแตกต่างกัน ดังนั้นในมุมมองโดยภาพรวมของเจ้าหน้าที่เทศบาลในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ จึงสอดคล้องกับงานวิจัยของ สมศักดิ์ ชันติวิริยะโยธิน เรื่องการจัดสรรงบประมาณกับหลักรัฐศาสตร์และหลักเศรษฐศาสตร์ โดยเอาหลักแนวคิดของชาวตะวันตกมาใช้ในตอนหนึ่งว่า “ต้องถือว่าการจัดสรรงบประมาณไม่จำเป็นต้องเป็นความเห็นพ้องกันหมดของทุกฝ่าย แต่อาจจัดสรรงบประมาณโดยการประนีประนอมกัน ซึ่งเขาชี้ให้เห็นว่ามีเหตุผล 3 ประการ ที่จะทำให้การต่อรองมีความเป็นไปได้ทางการเมือง คือ

- 1) แม้จะมีทางเลือกหลายทางในการตัดสินใจจัดสรรงบประมาณก็จริง แต่ทางที่จะเลือกได้จริง ๆ มีอยู่เพียงไม่กี่ทาง
- 2) แม้จะมีความเห็นที่แตกต่างกัน แต่ก็จะไม่แตกต่างจากนโยบายงบประมาณเดิมมากนัก
- 3) ผู้มีอำนาจต่อรองทางการเมือง มักเพ่งเล็งที่จะพิจารณาเฉพาะในส่วนที่ตนต้องการ และในส่วนที่ขัดแย้งกับเขาโดยตรงกันข้าม”

และสอดคล้องกับแนวคิดการศึกษาประเภทของกลุ่มผลประโยชน์ในระบบการเมือง โดยกาเบรียล อัลมอนด์ และ บิงแฮม เพาเวล อ้างถึงงานวิจัยของ สาโรจน์ ชูนทรัพย์ ในตอนหนึ่งว่า “กลุ่มผลประโยชน์ในสถาบัน (institutional group) เป็นกลุ่มที่พบได้ในองค์การหน่วยงานของรัฐบาล เช่น พรรคการเมือง สถานิติบัญญัติ กองทัพ กระทรวง ทบวง กรม องค์การทางศาสนา กลุ่มเหล่านี้จะเป็นกลุ่มข้าราชการหรือพนักงานอาชีพซึ่งมีหน้าที่อื่น ๆ ทำ

นอกเหนือจากการทำหน้าที่เป็นกลุ่มผลประโยชน์แต่กลุ่มเหล่านี้ในบางครั้งก็อาจแสดงออกซึ่งความต้องการและเป็นตัวแทนของกลุ่มอื่น ๆ ในสังคมได้ กลุ่มผลประโยชน์ในประเภทนี้ ในประเทศไทยและประเทศกำลังพัฒนา จะมีอิทธิพลมากในกระบวนการกำหนดนโยบายของรัฐ เพราะมีฐานะขององค์การในระบบรับรองอยู่ ประกอบกับกลุ่มผลประโยชน์กลุ่มอื่น ๆ มีจำนวนน้อยและไม่มีประสิทธิภาพ ไม่มีอิทธิพลมากพอ นอกจากนี้กลุ่มเหล่านี้ ยังเป็นส่วนหนึ่งของการปกครอง การบริหารงานของรัฐบาลอีกด้วย สามารถทำตัวเป็นผู้แทนของผลประโยชน์ของกลุ่มต่าง ๆ ในสังคมได้โดยมีความชอบธรรมในฐานะที่เป็นเจ้าหน้าที่รัฐ”

2.3 กลุ่มงานกำกับดูแลเทศบาล ได้ใช้บทบาทตนเองในรูปของการกำกับติดตามแนวทางของหนังสือสั่งการ ระเบียบกำหนด กฎหมายกำหนด ให้เทศบาลต้องดำเนินการในเรื่องต่าง ๆ ที่หนังสือได้กำหนดทิศทางและโครงการไว้แล้ว

2.4 กลุ่มประชาชนในเขตเทศบาล ซึ่งสนับสนุนการดำเนินงานของผู้บริหารเทศบาลเนื่องจากมีความสัมพันธ์กันใกล้ชิดจึงสอดคล้องกับงานวิจัยของนันทนา นันทวโรภาสเรื่องกระบวนการเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในไทย ว่า “การเกิดกลุ่มผลประโยชน์ในสังคมไทยนั้น มักจะผูกติดกับความสัมพันธ์ส่วนตัว ทั้งนี้เพราะโครงสร้างสังคมไทยนั้นเป็นสังคมที่เชื่อมโยงกันด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัว กล่าวได้ว่า ความสัมพันธ์ทางสังคมของไทยถูกกำหนดด้วยความสัมพันธ์ส่วนตัวเป็นสำคัญ และการเปลี่ยนแปลงหรือความเคลื่อนไหวของสังคมนั้นจะขึ้นอยู่กับความสัมพันธ์ส่วนตัวระหว่างบุคคลอยู่มาก การที่เข้าใจสังคมไทยในด้านต่าง ๆ จึงจำเป็นที่จะต้องเข้าใจระบบความสัมพันธ์ส่วนตัวของคนไทย เป็นพื้นฐานความสัมพันธ์ส่วนตัวที่กล่าวถึงนี้” ความสัมพันธ์ที่กล่าวนี้หมายถึงกลุ่มอาชีพที่มีภายในเขตเทศบาลตำบลด้านเกี่ยว กับ ระบบการจัดสรรงบประมาณที่มาส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม โดยผ่านตัวแทนหรือผู้นำกลุ่มเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง

และแนวคิดเกี่ยวกับระบบอุปถัมภ์ด้านพัฒนาการของสังคมไทย อ้างถึงงานเขียนของปิยนาค บุนนาค เรื่องแนวคิดเกี่ยวกับระบบเครือญาติและระบบอุปถัมภ์ ในวิชาวิวัฒนาการการเมืองไทย สาขาวิชารัฐประศาสนศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช ตอนหนึ่งว่า “ความสัมพันธ์ในระบบอุปถัมภ์ระหว่างระบบราชการกับองค์กรที่อยู่นอกระบบราชการแบ่งออกเป็นความสัมพันธ์ที่เป็นทางการและที่ไม่เป็นทางการ ความสัมพันธ์แบบไม่เป็นทางการนั้นเป็นพฤติกรรมหลักที่อาจเป็นตัวกำหนดรูปแบบของความสัมพันธ์อย่างเป็นทางการในที่สุดดังจะเห็นได้ว่า ผู้อยู่ในตำแหน่งทางราชการกับผู้ที่อยู่นอกระบบราชการมักยึดหลักตัวบุคคลและการสร้างหนี้บุญคุณโดยการช่วยเหลือซึ่งกันและกัน” ความสัมพันธ์ที่กล่าวนี้หมายถึงผู้บริหารเทศบาล

กับระบบการจัดสรรงบประมาณที่มาส่งเสริมกิจกรรมกลุ่ม จากภายนอกโดยผ่านตัวแทนเป็นส่วนสำคัญในการเชื่อมโยง

2.5 กลุ่มประชาชนที่ถูกจัดตั้งโดยเทศบาลหรือโดยประชาชนในพื้นที่ ในที่นี้กล่าวถึง กำนัน ตัวแทนประชาคมเทศบาล ได้มีบทบาททรง ๆ ลงไปในการจัดทำ การเสนอโครงการในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด้านเกวียน ในรูปการมีกิจกรรมร่วม ในรูปการติดตามประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลและในรูปแบบการเสนอความคิดเห็น ดังความเห็นของ นายสมาน แปรงกระโทก ได้มีความเห็นตอนหนึ่งว่า “การรวมกลุ่มกันโดยเฉพาะด้านสังคม เช่นการศึกษาก็เป็นไปตามหน่วยงานที่กล่าวถึงเป็นจัดดำเนินการ การรวมกลุ่มอาชีพก็มีน้อย เพราะมีเวลาร่วมกันมีน้อย เวลาส่วนใหญ่ก็ทำงานรับจ้าง การจัดทำแผนหรือโครงการของเทศบาลก็จัดไปตามโครงสร้างที่มีอยู่ตามที่เห็น” ภายในช่วงเวลาที่ศึกษานายสมาน แปรงกระโทก เป็นตัวแทนประชาคมของชุมชน ถือว่าเป็นผู้มีบทบาทมากพอสมควร ในการกำหนดพื้นที่ในการจัดทำโครงการจัดสรรงบประมาณ

2.6 กลุ่มผู้ค้าขายในเขตเทศบาล ในช่วงเวลาในการศึกษานี้มีการเปลี่ยนแปลงทั้งระเบียบและวิธีการของงบประมาณ ตลอดจนการเปลี่ยนแปลงในกลุ่มสนับสนุนผู้บริหาร แต่ในกลุ่มผู้สนับสนุนบางกลุ่มก็ไม่ได้เปลี่ยนแปลงไป ดังเช่นลุงแก้ว ชุมชนด่านชัย ได้ให้ความเห็นตอนหนึ่งว่า “แต่ก่อนเทศบาลยังไม่มีอะไร ต่อมาเมื่อนายกคนนี้เข้ามา ได้พัฒนาถนนเข้ามาและสร้างร้านค้าเครื่องปั้นดินเผาเพิ่มมากขึ้นตลอดจนจัดงานส่งเสริมการท่องเที่ยวและการขาย ร้านค้าแถวนี้จึงขยายเพิ่มจำนวนมากขึ้น อยากจะให้นายกสร้างท่อระบายน้ำให้ด้วย ส่วนจะทำอย่างไรก็แล้วแต่จะทำ” และผู้ค้าหาบเร่ ได้ให้ความเห็นว่า “เป็นคนชุมชนริมมูล อยากให้เทศบาลสร้างถนนในซอยให้ด้วยเพราะสัญจรเข้าออกลำบาก แต่ไม่รู้ว่าเจ้าของที่จะให้หรือไม่เพราะบ้านอยู่หลังซอย ไม่มีเวลาร่วมประชุมกับเทศบาล ส่วนใหญ่เขาจะประชุมเฉพาะกลุ่มที่เกี่ยวข้อง และอยากฝากให้ผู้มีส่วนเกี่ยวข้องช่วยจัดงบประมาณเงินเบี้ยยังชีพให้ผู้สูงอายุให้ด้วย พ่อแม่แก่แล้วและไม่มีรายได้ คนสูงอายุที่อายุอ่อนกว่าพ่อแม่ และมีฐานะดีกว่ากลับได้รับเงินช่วยเหลือทุกเดือน” ซึ่งต่อมาภายหลังการจัดสรรงบประมาณในเรื่องการพัฒนาพื้นที่ลงไปชุมชนริมมูลก็มีมากขึ้น การจัดสรรเบี้ยยังชีพผู้สูงอายุก็เป็นไปอย่างทั่วถึง

ความเกี่ยวข้องและความเห็นของทั้ง กลุ่มประชาคมและกลุ่มผู้ค้าขาย มีความสอดคล้องกับการศึกษาแนวคิดเกี่ยวกับกลุ่มผลประโยชน์ในการศึกษาแนวทางอำนาจ ของ พงศ์เพ็ญ ศกุนตาภัย (2536, น. 24) สภาพที่แท้จริงของรัฐ **โบแดง** ได้ให้คำอธิบายคำว่ารัฐไว้ ดังนี้ เป็นประชาคมที่ปกครองกันอย่างมีศีลธรรม สมาชิกของรัฐไม่ใช่ทาสหรือผู้รับใช้ แต่เป็น “ผู้

อยู่ใต้ปกครองอิสระ” (un frame sujet) แต่มนุษย์อิสระเหล่านี้ไม่มีสิทธิลุกขึ้นต่อต้านอำนาจ เขาจะต้องเคารพปฏิบัติตามกฎหมาย แม้ว่าสายตาของพวกเขา กฎหมายนั้นไม่ยุติธรรมก็ตามรากฐานของรัฐก็คือครอบครัว ปรากฏจากรากฐานประชาคมเช่นว่านี้ รัฐไม่อาจอยู่ได้ ในทฤษฎีของโบแดงคุณลักษณะของรัฐคือการมีอำนาจหนึ่งถาวร เป็นอำนาจสูงสุด ความสูงสุดแห่งอำนาจนี้ไม่อาจถูกจำกัดได้ ไม่ว่าจะด้วยเงื่อนไขของเวลาหรือด้วยข้ออ้างอิงต่าง ๆ ของฝ่ายศาสนจักรหรือแม้แต่โดยกฎหมาย ทั้งนี้ไม่ใช่ว่าจะไม่มีกฎหมายแต่เป็นเพราะว่าอำนาจนี้เองที่ออกกฎหมาย โบแดงประกาศอย่างหนักแน่นว่า “อำนาจสูงสุดหรืออำนาจอธิปไตยนี้ก็คืออำนาจออกกฎหมายและยกเลิกกฎหมาย” ด้วยเหตุนี้ อำนาจอธิปไตยก่อนอื่นใดทั้งหมดจะต้องอยู่ที่อำนาจอธิปไตย

3. ข้อเสนอแนะ

3.1 ข้อเสนอแนะในการนำผลการวิจัยไปใช้

3.1.1 กลุ่มบุคคลที่มีบทบาทมากที่สุด ได้แก่ กลุ่มภายในสำนักงานเทศบาล จึงต้องศึกษาเข้าใจให้ถ่องแท้และเนื้อแท้ของการจัดสรรงบประมาณแบบมีส่วนร่วมนี้ จะสามารถนำวิธีการและแนวคิดไปประสานการจัดทำให้โครงการต่างๆ บรรลุผล ได้ประโยชน์ เกิดคุณค่าทางด้านการใช้งาน ทางด้านความร่วมมือ ความเข้าใจ ใ้วางใจ และสุดท้ายสามารถลดความขัดแย้งภายในสังคมลงไปได้มาก แต่ต้องมีการวางแผนและประสานงาน การวิเคราะห์งาน อย่างครบถ้วน บนพื้นฐานของการรักษามิตรภาพน้ำใจและจิตใจร่วมกัน

3.1.2 กลุ่มภายนอกเทศบาลควรมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับกระบวนการงบประมาณของเทศบาลเพื่อให้สามารถมีส่วนร่วมได้อย่างเหมาะสม เกิดประโยชน์แก่ประชาชนในท้องถิ่นและชุมชน

3.2 ข้อเสนอแนะในการทำวิจัยครั้งต่อไป

3.2.1 การศึกษาบทบาทการทำงานร่วมกันขององค์กรปกครองท้องถิ่น หลายแห่งในกิจกรรมใดกิจกรรมหนึ่ง ในรูปแบบการพัฒนาบ้านเมืองซึ่งเป็นไปตามแนวเศรษฐกิจศาสตร์ ควบคู่กันไปกับการพัฒนาการเมืองซึ่งไปตามแนวรัฐศาสตร์ ซึ่งท้องถิ่นเป็นองค์กรที่มีอยู่พร้อมของทั้งสองด้าน แต่หากต้องการชี้ให้เห็นถึงความสำคัญและน้ำหนักของการที่เทศบาลควรจะได้เน้นได้ทำ และกลุ่มต่างๆ ที่เกี่ยวข้องที่จะได้ศึกษา ในโอกาสต่อไป

บรรณานุกรม

บรรณานุกรม

- คณะกรรมการพนักงานเทศบาลจังหวัดนครราชสีมา. (2545). *ประกาศหลักเกณฑ์และเงื่อนไขเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของเทศบาล*. ประกาศ ณ วันที่ 11 พฤศจิกายน 2545. จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย. (2545). *กลุ่มผลประโยชน์กับการเมืองไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- จรรยา สุภาพ. (2514). *การเมือง*. พระนคร: ไทยวัฒนาพานิช.
- จำเนียร วรรัตน์ชัยพันธ์ เบญจมาศ โชติทอง และหทัยรัตน์ พ่วงเชย. (2547). “ความชัดเจนของบทบาทท้องถิ่นในระดับนโยบาย” ใน *เอกสารการกระจายอำนาจโอกาสและช่องว่างในการจัดการสิ่งแวดล้อมของท้องถิ่น พ.ศ.2547*. กรุงเทพฯ: สถาบันสิ่งแวดล้อมไทย.
- จิตติมา ผลเสวก. (2546). “นายรอบรู้ นักเดินทาง : นครราชสีมา” ใน *หนังสือเที่ยวทั่วไทยไปกับนายรอบรู้*. กรุงเทพฯ: สารคดี.
- “คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการสนับสนุนแผนการจัดทำแผนเทศบาลตำบลด่านเกวียน พ.ศ. 2546” (2546,30 กันยายน) บังคับใช้เมื่อ 12 สิงหาคม 2546 เทศบาลตำบลด่านเกวียน.
- “คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการติดตามและประเมินผลแผนพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน พ.ศ. 2546” (2546,30 กันยายน) บังคับใช้เมื่อ 12 สิงหาคม 2546 เทศบาลตำบลด่านเกวียน.
- “คำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการพัฒนาเทศบาลตำบลด่านเกวียน พ.ศ. 2546” (2546,30 กันยายน) บังคับใช้เมื่อ 12 สิงหาคม 2546 เทศบาลตำบลด่านเกวียน.
- ณรงค์ พ่วงเพิ่ม และ วิวัฒน์ เขียมไพบวัน. (2547). “ความเป็นธรรมกับการใช้อำนาจการเมืองในสังคมเมืองไทย” ใน *เอกสารประมวลสาระชุดวิชาการเมืองการปกครองไทย* (หน่วยที่ 10). นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.
- นันทนา นันทวโรภาส. (2533). *การเมืองท้องถิ่น : ศึกษาบทบาทผู้นำชาวไร่อ้อยในฐานะตัวแทนกลุ่มผลประโยชน์*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์, กรุงเทพฯ.
- “ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการชุมชนในเขตเทศบาลตำบลด่านเกวียน พ.ศ. 2548” (2548, 24 สิงหาคม) ชุมชน 16 ชุมชนประกอบไปด้วย ชุมชนด่านเกวียน ชุมชนด่านชัย ชุมชนริมมูล ชุมชนบ้านใหม่หนองขาม ชุมชนอิฐมอญ ชุมชนโพธิ์ทอง ชุมชนหนองกระโดน ชุมชนหนองสระธาร ชุมชนด่านกลาง ชุมชนราษฎร์รัฐพัฒนา ชุมชนพิบูลทอง ชุมชนท่าอ่างพัฒนา ชุมชนท่าอ่างสามัคคี ชุมชนท่าอ่าง ชุมชนเครื่องปั้นดินเผา ชุมชน ประชาธิปไตย.

“ประกาศแต่งตั้งคณะกรรมการประชาคมเทศบาลตำบลด่านเกวียน พ.ศ. 2546” (2546, 30 กันยายน) สมาชิกจากคณะกรรมการชุมชน 16 ชุมชน รวม 20.

ปธาน สุวรรณมงคล. (2554). *การกระจายอำนาจ แนวคิดและประสบการณ์จากเอเชีย*. นนทบุรี: แอคทีฟ พรินท์.

_____. (2548). “กระจายอำนาจอย่างไรให้เกิดประโยชน์แก่ประชาชนและประเทศชาติ” *วารสารประชาคมท้องถิ่น* 5(55): 96 – 99.

ปรพล พุทธะกุล. (2548). *บทบาทของคณะกรรมการการเลือกตั้งประจำจังหวัดในการจัดการเลือกตั้งระดับท้องถิ่น: ศึกษากรณีองค์การบริหารส่วนจังหวัดในภาคเหนือ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช, นนทบุรี.

ปิยนาด บุนนาค. (2530). “ระบบเครือข่ายและระบบอุปถัมภ์” ใน *ชุดวิชาวิวัฒนาการการเมืองไทย*. นนทบุรี: สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

พงศ์เพ็ญ ศกุนตาทัย. (2536). *ผลงานของมอง โบแดง เรื่องรู้ในทฤษฎีการเมืองยุคใหม่*. นนทบุรี: พิมพ์อักษร.

“พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2542.” (2542, 17 พฤศจิกายน). *ราชกิจจานุเบกษา* เล่มที่ 116 ตอนที่ 114 ก.

“พระราชบัญญัติเทศบาล (รวมถึงฉบับที่ 12) พ.ศ. 2496.” (2546, 22 ธันวาคม). *ราชกิจจานุเบกษาฉบับกฤษฎีกา*. เล่มที่ 120 ตอนที่ 124 ก.

มนตรี เจนวิทย์การ. (2526). *สังคมวิทยาการเมือง การศึกษารัฐศาสตร์แนวกลุ่ม*. ในชุดวิชา *หลักและวิธีการศึกษาทางรัฐศาสตร์*. นนทบุรี: สาขารัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

ยุทธพร อิศรชัย. (2549). *บทบาทและการปฏิบัติหน้าที่ของสภาท้องถิ่นในการปกครองท้องถิ่น* สืบค้นจาก http://kpi.ac.th/media/pdf/M7_113.pdf

“ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546” (2546, 14 พฤษภาคม) *ราชกิจจานุเบกษาฉบับประกาศทั่วไป* เล่มที่ 120 ตอนพิเศษ 55ง.

“ระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541” (2541, 3 กรกฎาคม) *ราชกิจจานุเบกษา ฉบับประกาศทั่วไป* เล่มที่ 115 ตอนพิเศษ 61ง.

“ระเบียบเทศบาลตำบลด้านเกวียนว่าด้วยชุมชนและกรรมการชุมชน พ.ศ.2544”

(2544,6 พฤษภาคม) ข้อ 4 และข้อ 53.

วีรศักดิ์ พรหมภักดี. (2546). *บทบาทขององค์การบริหารส่วนจังหวัด : ศึกษากรณีความคิดเห็นของกำนันในจังหวัดสกลนคร*. (ปริญญาศิลปศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์) มหาวิทยาลัยเกษตรศาสตร์, กรุงเทพฯ.

วุฒิสาร ตันไชย. (2546). “นักการเมืองกับนักบริหารท้องถิ่นกรุงเทพมหานคร” ใน *เอกสารประกอบการศึกษาดูงานคณะกรรมการประสานงาน แผนพัฒนาองค์การปกครองส่วนท้องถิ่น จังหวัดนครราชสีมา พ.ศ.2546*. กรุงเทพฯ: วิทยาลัยการปกครองท้องถิ่น สถาบันพระปกเกล้า.

วรพิทย์ มีมาก. (2546). “แนวทางวิเคราะห์การเมืองหลังพหุติกรรมศาสตร์” ใน *เอกสารประมวลสาระชุดวิชาการวิเคราะห์การเมืองและระเบียบวิธีวิจัยทางรัฐศาสตร์ หน่วยที่ 6* นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

วิวัฒน์ เขียมไพบวัน. (2547). “สื่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองไทย” ใน *เอกสารประมวลสาระชุดการเมืองการปกครองไทย*. หน่วยที่ 11. นนทบุรี. มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช.

_____. (2547). *สื่อวัฒนธรรมทางการเมืองกับพฤติกรรมทางการเมืองไทยพัฒนาการของความสัมพันธ์ระหว่างรัฐกับสังคมในประเทศไทย*. นนทบุรี: มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช สาขาวิชารัฐศาสตร์.

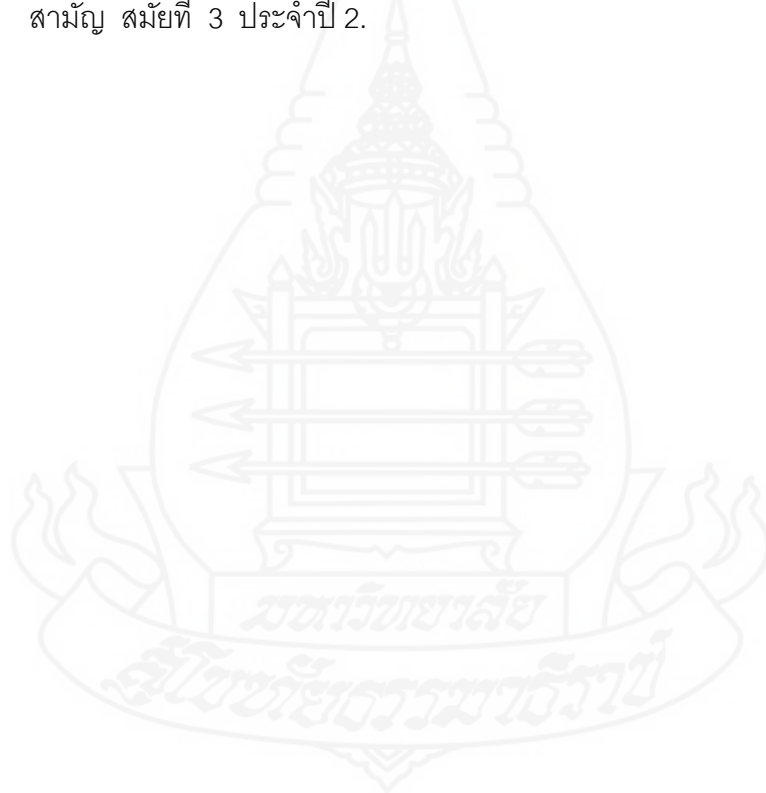
วศิน กรกระโทก. (2548). “โครงการในการจัดทำแผนพัฒนาเทศบาล” ใน *การประชุมประชาคมชุมชนในเทศบาลตำบลด้านเกวียน*. เทศบาลตำบลเกวียนนครราชสีมา.

เสกสรร ประเสริฐกุล. (2546). เจตนารมณ์ 14 ตุลาคม เป็นเจตนารมณ์ที่มาจากการเลือกตั้งมากกว่าการสรรหาผู้ปกครองโดยผ่านพรรคการเมือง. *วารสารสยามรัฐสัปดาห์วิจารณ์* 20(16): 10.

เสนาะ เรียนเมฆ. (2539). *การเกิดกลุ่มสมาคมในประเทศไทย*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

สาโรช ชุณหทัญญ์. (2539). *ธุรกิจกับการเมืองไทยสมัยพลเอกชาติชาย ชุณหะวัณ*. (วิทยานิพนธ์ปริญญารัฐศาสตรมหาบัณฑิต ไม่ได้ตีพิมพ์). จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย, กรุงเทพฯ.

- สมนึก ศรีมะเร็ง และอโนชา พลทองมาก. (2548). “การประชุมสภาเทศบาล” ใน การประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 – 2 เรื่องพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณและการโอนเงินงบประมาณไปตั้งในรายการใหม่. วันที่ 15 – 17 สิงหาคม 2548
 ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2547). “การประชุมสภาเทศบาล” ใน การประชุมสมัยสามัญ สมัยที่ 3 เรื่องการโอนเงินงบประมาณไปตั้งในรายการใหม่ วันที่ 3 กันยายน 2547 ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา.
- อโนชา พลทองมาก. (2546). “แผนพัฒนาเทศบาลประจำปี 2546” เทศบาลตำบลด่านเกวียน จังหวัดนครราชสีมา.
- _____. (2547). “รายงานการประชุมสภาเทศบาล” ใน การประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ประจำปี 2.

ภาคผนวก

ภาคผนวก ก
แบบสัมภาษณ์

แบบสัมภาษณ์

การศึกษา บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ในการจัดสรรงบประมาณของ
เทศบาลตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ชื่อผู้ให้สัมภาษณ์..... ตำแหน่ง.....

หน่วยงาน.....

ส่วนที่ 1 ข้อมูลทั่วไปของผู้ให้สัมภาษณ์

1. ผู้ให้สัมภาษณ์

- ผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
- สมาชิกสภาเทศบาล
- พนักงานเทศบาล
- ข้าราชการ
- กรรมการประชาคม
- ประชาชน

2. เพศ ชาย หญิง

3. อายุ.....ปี (นับปีเต็ม เกิน 6 เดือนนับเป็น 1ปี)

4. ระดับการศึกษา การศึกษาภาคบังคับ ประกาศนียบัตร(ปวท. ปวส. ปวช) อนุปริญญา

- ปริญญาตรี (สาขา.....)
- ปริญญาโท (สาขา.....)
- ปริญญาเอก (สาขา.....)

5.อายุราชการ.....ปี

ส่วนที่ 2 ประเด็นการสัมภาษณ์

1. ท่านได้เข้าร่วมประชุมโครงการกับงานเทศบาลตำบลด่านเกวียนหรือไม่
.....
2. ท่านมีความคิดเห็นอย่างไรเกี่ยวกับโครงการพัฒนาของเทศบาลตำบลด่านเกวียน
.....
3. ท่านมีประสบการณ์เกี่ยวข้องกับงานเทศบาลตำบลด่านเกวียนมานานเพียงใด
.....
4. ท่านเข้าใจในขั้นตอนการจัดทำงบประมาณเทศบาลหรือไม่อย่างไร
.....
5. สิ่งที่ท่านคิดว่าการดำเนินงานทางด้านงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียนควรดำเนินการ
ด้านใดมากที่สุด
.....
6. คนที่ท่านติดต่อในเทศบาลที่จะฝากงานด้านจัดทำโครงการที่ท่านต้องการคือใคร
.....
7. ท่านได้ให้คนที่จัดทำโครงการให้ท่านทำโครงการอะไรบ้าง
.....
8. โครงการที่ท่านต้องการที่ยังไม่รับการตอบสนองคือโครงการอะไรบ้าง
.....
9. ท่านคิดว่ามีทางอื่นอีกหรือไม่ที่เทศบาลได้งบประมาณลงในพื้นที่
.....
10. ท่านใช้วิธีการใดเพื่อให้เทศบาลจัดทำงบประมาณในโครงการที่ท่านต้องการ
.....
11. กลุ่มใดที่ท่านเห็นว่ามึบบทบาทในเรื่องการจัดสรรงบประมาณในเทศบาล
.....
12. ท่านพอใจในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลหรือไม่
.....
13. บุคคลหรือกลุ่มบุคคลกลุ่มใดที่ท่านคิดว่ามึบบทบาทในการจัดโครงการในงบประมาณมากที่สุด
.....

ตัวอย่างแบบสัมภาษณ์ที่มีโครงสร้าง

เรื่อง บทบาทของกลุ่มผลประโยชน์ที่มีต่อการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ศึกษากรณี : เทศบาลตำบลด่าน
 เกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา สัมภาษณ์เมื่อ

วันที่เดือนพ.ศ. 2548

เวลาเริ่มสัมภาษณ์.....สถานที่สัมภาษณ์.....

ผู้สัมภาษณ์.....ผู้ให้สัมภาษณ์.....

ข้อมูลส่วนบุคคลของผู้ให้สัมภาษณ์ เพศ.....อายุ.....ระดับการศึกษา.....

ภูมิลำเนา.....ที่ทำงาน.....ตำแหน่ง/ความเกี่ยวข้องกับงานที่

ทำ.....สถานภาพในกลุ่ม.....

ประวัติการทำงาน.....ประวัติประสบการณ์การศึกษาอบรม.....

ประเด็นที่ใช้ในการสัมภาษณ์

1. ท่านเคยมีส่วนร่วมในการนำเสนอข้อคิดเห็นต่าง ๆ ในการสำรวจความคิดเห็นในกิจการของเทศบาลตำบลด่าน
 เกวียนหรือไม่ ?

() เคย เรื่องที่ท่านเสนอคือ.....

() ไม่เคยเพราะ

() ไม่สนใจ () ไม่สำคัญ () ไม่มีโอกาส () อื่น ๆ.....

2. ท่านมีประสบการณ์ในการมีส่วนร่วมในการจัดสรรงบประมาณเทศบาลมาแล้วกี่ปี ?

() น้อยกว่าหนึ่งปี () หนึ่งปี () สองปี () สามปี () สี่ปี

() มากกว่าสี่ปี.....

3. ปัจจัยใดที่ท่านคิดว่าการที่เทศบาลตำบลด่านเกวียน ได้จัดสรรงบประมาณตามที่กลุ่มของท่านเสนอมากที่สุด ?

() เป็นที่ปรึกษาหรือความใกล้ชิดกับกลุ่มนักรการเมืองท้องถิ่น () ความเป็นเพื่อนเก่ากับนักรการเมือง

() เป็นญาติกับนักรการเมือง () เป็นกลุ่มที่สนับสนุน

() อื่น ๆ

4. ท่านเห็นว่าเทศบาลตำบลด่านเกวียนจัดตั้งงบประมาณมาดำเนินกิจการตามที่มีอยู่เหมาะสมกับสภาพปัญหาและ
 ความต้องการของประชาชนหรือไม่ ?

() เหมาะสมแล้ว เพราะ.....

() ควรแก้ไขดังนี้.....

() ควรปรับปรุงทั้งระบบโดยเรียงลำดับความสำคัญจาก.....ไปจนถึง.....

5. ท่านเคยเข้าร่วมนำเสนอโครงการในแผนพัฒนาเทศบาลหรือไม่ ?
- () เคย จำนวนครั้ง ในเรื่องที่เสนอ.....
- () ไม่เคย () ไม่สนใจ () ไม่สำคัญ () ไม่มีโอกาส
- () อื่น ๆ.....
6. การจัดทำแผนพัฒนาเทศบาลที่ผ่านมาเรื่องที่ท่านนำเสนอได้รับการบรรจุในแผนพัฒนาหรือไม่ ?
- () ได้รับการบรรจุจำนวน.....เรื่องจากที่เสนอไปจำนวน.....เรื่องเป็นเรื่องที่สำคัญขั้นแรก ๆ จำนวน.....เรื่องเป็นเรื่องรอง ๆ จำนวน..... เรื่อง
- () ไม่ได้ได้รับการบรรจุ เพราะ.....
- () อยู่ระหว่างติดตาม () ไม่ได้ติดตามเลย
7. ท่านเห็นว่ากรจัดทำเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี และเทศบัญญัติเพิ่มเติมของเทศบาลตำบลค่าน เกือบสอดคล้องกับความต้องการที่ท่านเคยเสนอไว้หรือไม่ ?
- () ไม่สอดคล้อง โดยเฉพาะในเรื่อง.....
- () สอดคล้องแบบ () สมบูรณ์ () ควรแก้ไขเล็กน้อยดังนี้.....
8. ท่านใช้วิธีการใดในการนำเสนอความต้องการที่จะให้เทศบาลจัดทำโครงการตามที่ท่านหรือกลุ่มของท่าน ต้องการ ?
- () การส่งตัวแทนนำเสนอโดยตรง () นำเสนอผ่านบุคคลอื่น
- () โดยวิธีอื่น ๆ ระบุ.....
9. เทศบัญญัติงบประมาณหรือการจัดทำโครงการตามเงินอุดหนุนที่นอกเหนือจากงบประมาณ หรือโครงการ จัดทำเพื่อจ่ายขาดเงินสะสมที่ท่านเสนอคือที่ได้รับการพิจารณาคือ.....
-ที่ท่านเคยเสนอแต่ไม่ได้รับการพิจารณาคือ.....
10. ท่านเคยเสนอโครงการเร่งด่วนในการใช้เงินจ่ายขาดเงินสะสมของเทศบาลหรือเงินสำรองจ่าย จำนวนกี่ โครงการ ?
- () ไม่เคย และ () ทราบว่าเทศบาลสามารถทำได้ () ไม่ทราบ
- () เคย เรื่องที่เคยเสนอไว้จำนวน.....เรื่อง () ได้รับการพิจารณาจำนวน..... เรื่อง () ไม่ได้ได้รับการพิจารณาจำนวน.....เรื่อง
- () ไม่เคย และ () ทราบว่าเทศบาลสามารถทำได้แต่ไม่ทำ () ไม่ทราบ
11. บุคคลที่ท่านติดต่อให้ดำเนินการช่วยเหลือท่านในการนำเสนอความต้องการในการจัดงบประมาณในเรื่องที่ ท่านต้องการคือ
- () นายกเทศมนตรี () สมาชิกสภาเทศบาล () พนักงานเทศบาล

- () กรรมการชุมชน () บุคคลอื่นนอกเหนือจากที่กล่าวระบุ.....
12. ท่านคิดว่าโครงการที่ท่านนำเสนอเทศบาลและเทศบาลจัดสรรให้เพียงพอกับความต้องการที่ท่านได้เสนอหรือไม่?
- () ไม่เพียงพอควรเพิ่มเติมมากกว่านี้ () เพียงพอ
() ควรแก้ไข () ไม่ได้รับการจัดสรร
13. ท่านคิดว่านอกเหนือจากกลุ่มของท่านที่มีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียนแล้วยังมีกลุ่มใดที่มีบทบาทร่วมอยู่ด้วย?
- () กลุ่ม จำนวนกลุ่ม () ไม่มี
14. กลุ่มที่มีบทบาทนอกเหนือจากกลุ่มของท่านมีบทบาทในด้านใด
- () กำหนด () เรือร้อง () ความใกล้ชิดกับผู้บริหาร () ผู้มีบทบาทเหนือผู้บริหาร () อื่น ๆ.....
15. ท่านคิดว่าผู้ที่มีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาลตำบลด่านเกวียนมากที่สุดในเวลานี้คือ
- () ผู้บริหาร () สมาชิก () กรรมการชุมชน () ส่วนราชการ
() อื่น ๆ ระบุ.....

ภาคผนวก ข

สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง และรายชื่อพนักงาน

สถานภาพของประชากรหรือกลุ่มตัวอย่าง

ตารางที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง

ชื่อ - สกุล อาชีพ	ตำแหน่ง	เพศ	อายุ	การศึกษา
1. นายชรินทร์ เปลียนกระโทก ค้าขาย	นายกเทศมนตรี ตำบลด่านเกวียน	ชาย	43	ปวช.
2. นายจารินทร์ ศรีมะเรียง ค้าขาย	เทศมนตรี ตำบลด่านเกวียน	ชาย	39	ม.6
3. นายวินัย บ้วนกระโทก ค้าขาย	สมาชิกสภาเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	ชาย	39	ป.4
4. นายอโนชา พลทองมาก รับราชการ	ปลัดเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	ชาย	43	ปริญญา ตรี
5. จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก รับราชการ	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์เจ้าหน้าที่ วิเคราะห์เทศบาล ตำบลด่านเกวียน	ชาย	36	ปริญญา ตรี
6. น.ส.อุไรรัตน์ อุดมพงษ์ รับราชการ	หัวหน้ากองคลังเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	หญิง	40	ปริญญา ตรี
7. นายไพศาล แจ่มสว่าง รับราชการ	หัวหน้ากองช่างเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	ชาย	44	ปริญญา ตรี
8. น.ส.กาญจนา กาญจนวิชัย รับราชการ	หัวหน้ากองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	หญิง	44	ปริญญา โท
9. นายสมพร หงวนไธสง รับราชการ	หัวหน้ากองสาธารณสุขและ สิ่งแวดล้อมเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	ชาย	44	ปริญญา ตรี
10. ส.งวนชื่อ รับราชการ	ลูกจ้างเทศบาล ตำบลด่านเกวียน	หญิง	43	-

ตารางที่ 1 (ต่อ)

ชื่อ - สกุล อาชีพ	ตำแหน่ง	เพศ	อายุ	การศึกษา
11.นายสิทธิศักดิ์ พรหมพิทยาอุทธร รับราชการ	หัวหน้ากลุ่มงานส่งเสริมและ พัฒนาท้องถิ่นสำนักงาน ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา	ชาย	50	ปริญญา ตรี
12.นางพุทธิพร พลอยผักแว่น รับราชการ	หัวหน้ากลุ่มงานการเงินบัญชี และตรวจสอบสำนักงาน ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา	ชาย	40	ปริญญา ตรี
13.น.ส.สุภมาศ รับราชการ	หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบแนะนำ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ 4	หญิง	40	ปริญญา ตรี
14.นายถนอม เปรียมกระโทก ค้าขาย	นายกองค์การบริหารส่วน ตำบลท่าอ่าง	ชาย	54	ม.6
15.นายสมาน แปรงกระโทก เกษตรกร	กำนันตำบลด่านเกวียน	ชาย	40	ม.6
16.นายโกศล กมลธรรม รับราชการบำนาญ	ประธานชมรมผู้สูงอายุ โชคชัย	ชาย	68	ปริญญา โท
17.นายเชย ค้าขาย	ราษฎรในชุมชนด่านชัย	ชาย	73	ป.4
18.สงวนชื่อ ค้าขาย	ผู้ค้ารายย่อยชุมชนริมมูล	หญิง	-	-
19.สงวนชื่อ ค้าขาย	ผู้ค้าขายชุมชนด่านเกวียน	หญิง	-	-
20.สงวนชื่อ ค้าขาย	ผู้ค้าขายชุมชนท่าอ่างพัฒนา	หญิง	36	
21.สงวนชื่อ รับราชการ	ครูผู้สอนชุมชนด่านเกวียน	หญิง	-	-

จากตารางที่ 1 สถานภาพของกลุ่มตัวอย่าง มีทั้งนักการเมืองท้องถิ่น ผู้บริหารท้องถิ่น ข้าราชการท้องถิ่น ของเทศบาลตำบลด่านเกวียน นายกองดีการบริหารส่วนตำบลท่าอ่าง ผู้ที่เกี่ยวข้อง ในการตรวจสอบการกำกับดูแล และประชาชนทั่วไป

ตารางที่ 2 ข้อมูลทั่วไปเกี่ยวกับผู้ให้ข้อมูลโดยสัมภาษณ์แบบไม่เป็นทางการ (ข้อมูลเมื่อ ปี 2548

ข้อมูล	จำนวน (คน)
เพศ	
ชาย	11
หญิง	10
อายุ	
30-40	8
41-50	7
51-60	1
61-73	2
ไม่ระบุ	3
สถานภาพสมรส	
โสด	2
คู่	14
ไม่ระบุ	5
เชื้อชาติ	
ไทย	21
ศาสนา	
พุทธ	21
ระดับการศึกษา	
ต่ำกว่าปริญญาตรี	8
ปริญญาตรี	8
สูงกว่าปริญญาตรี	2
ไม่ระบุ	3

ตารางที่ 2 (ต่อ)

ข้อมูล	จำนวน (คน)
อาชีพ	
ค้าขาย	9
รับราชการ	11
ข้าราชการบำนาญ	1

จากตารางที่ 2 ผู้ให้ข้อมูลในการสัมภาษณ์ที่ไม่เป็นโครงสร้าง มีจำนวน 20 คน มีจำนวนเท่ากัน อายุระหว่าง 36-73 ปี มีทั้งสถานภาพสมรสและโสด ศาสนาพุทธ ระดับการศึกษาส่วนใหญ่ปริญญาตรี อาชีพส่วนใหญ่ รับราชการ

ตารางที่ 3 ข้อมูลบัญชีรายชื่อข้าราชการ พนักงาน ลูกจ้างเทศบาลตำบลด่านเกวียน ตำบลด่านเกวียน อำเภอโชคชัย จังหวัดนครราชสีมา

ลำดับ	ชื่อ-สกุล	ตำแหน่ง	อายุ	ภูมิลำเนา	หมายเหตุ
1	นายอินชา พลทองมาก	ปลัดเทศบาล 7	43	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.	
2	นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์	หน.ฝ่ายบริหารงาน การคลัง 6	40	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.	
3	นายสมพร หงวนไธสง	หน. ฝ่ายบริหารงาน สาธารณสุข 6	44	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.	
4	นายประสิทธิ์ นุ่มฉิมพลี	หน.ฝ่ายพัฒนา ชุมชน 6	43	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.	
5	นายไพศาล แจ่มสว่าง	หน.ฝ่ายการโยธา 6	44	ต.หมื่นไวย อ.เมือง จ.นม.	
6	นายสรายุทธ์ วามะเกษ	นายช่างโยธา 5	38	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย	
7	นายจรัส จรัสแสงไพบูลย์	นิติกร 5	39	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.	

ตารางที่ 3 (ต่อ)

8	นางสาวสุวรรณี เหิกขุนทด	นักวิชาการศึกษา 5	34	ต.หนองบัวศาลา อ.เมือง จ.นม
9	นางเกศรา ศรีมะเวียง	บุคลากร 5	30	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
10	จ.ส.ต. วศิน ภรรระโทก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์ 5	36	ต.โชคชัย อ.โชคชัย จ.นม.
11	นางสาวมลิวลัย จันทร์อบ	เจ้าพนักงานจัดเก็บ รายได้ 5	34	ต.หัวทะเล อ.เมือง จ.นม.
12	นายทวีศักดิ์ นิมกระโทก	วิศวกรโยธา 4	40	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
13	นายณรงค์ ปลิวกระโทก	เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ 4	37	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
14	นางจันทร์เพ็ญ เจริญสันธิ์	เจ้าพนักงานการเงิน และบัญชี 4	35	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.
15	นายธีระนารถ ธีระอกนิษฐ์	เจ้าหน้าที่บริหารงาน ทะเบียนฯ 4	30	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.
16	นายศรายุทธ อาจารย์านนท์	นักพัฒนาการ ท่องเที่ยว 3	23	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.
17	นางสาวสุนันทา การคำ	นักวิชาการพัสดุ 3	30	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.
18	นางเพ็ญศิกานต์ เดือนแจ่มรัมย์	เจ้าพนักงานธุรการ 3	24	ต.ในเมือง อ.เมือง จ.นม.
19	นางสาววิภารัตน์ ทองโพธิ์	เจ้าหน้าที่จัดเก็บ รายได้ 1	25	ต.ละลมฯ อ.โชคชัย จ.นม.
20	นางอรุณี ทองใหม่	นักพัฒนาชุมชน 3	34	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

ลูกจ้างประจำ				
1	นางกุลธิดา ชูหมื่นไวย	คนงาน	37	ต.พุดซา อ.เมือง จ.นม.
2	นางสมสมร พรหมพันใจ	คนงาน	35	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
3	นายชัยนาม ศรีขำนาญ	คนงาน	46	ต.ละลมฯ อ.โชคชัย จ.นม.
4	นางวาสนา เพราะพินิจ	คนงาน	32	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
5	นายปัญญา ปรีกกระทอก	ผู้ช่วยช่าง	37	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
6	นายพิพัฒน์ ก้ำกระทอก	ผู้ช่วยช่าง	31	ต.ด่านเกวียน อ.โชค ชัย จ.นม
7	นายสุริยา ป้อมกระทอก	ผู้ช่วยช่าง	47	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
8	นายกังวล ปราบภัย	พนักงานขับรถขยะ	40	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม
9	นายสำรวจ ขำนาญกิจ	พนักงานขับรถขยะ	37	ต.ด่านเกวียน อ.โชค ชัย จ.นม
10	นายสลัก ปร้อกระทอก	พนักงานขับ รถดับเพลิง	33	ต.ด่านเกวียน อ.โชค ชัย จ.นม.
11	นายอุทัย ปีบกระทอก	พนักงานขับ รถดับเพลิง	45	ต.ละลมฯ อ.โชคชัย จ.นม.
12	นายกองทรัพย์ เปรมปิตอนันท์	พนักงานขับรถยนต์	49	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
13	นายสุนทร ขุนกระทอก	พนักงานขับ รถบรรทุกน้ำ	39	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

14	นายสมโพธิ กิตติเวทยานุสรณ์	พนักงานขับรถยนต์	48	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
15	นายประเสริฐ เปี้ยกระโทก	พนักงานขับรถยนต์	48	ต.ด่านเกวียน อ.เมือง จ.นม.
16	นายมานิตย์ งามตรง	พนักงานดับเพลิง	42	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
17	นางภัทธภรณ์ ใจทยกิจ	พนักงานวิทยุ	43	ต.พลับพลา อ.โชคชัย จ.นม.
18	นายยุทธนา แก้วมณี	เจ้าหน้าที่ทะเบียน ทรัพย์สิน	39	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
พนักงานจ้างตามภารกิจ				
1	นางวีณา กำกระโทก	ผช.จนท.วิเคราะห์ นโยบายฯ	27	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
2	นางสมพร ปลิงกระโทก	ผู้ช่วยนักพัฒนา ชุมชน	35	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
3	นายเทพรัตน์ วิไลแก้ว	ผู้ช่วยช่างโยธา	33	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
4	นายเชาว์ ปิ่นกระโทก	พนักงานดับเพลิง	39	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
5	นายวิชัย อยู่ทะเล	พนักงานดับเพลิง	37	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
6	นายวินัย ปลิงกระโทก	พนักงานดับเพลิง	34	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
7	นายทนต์ บวชกระโทก	พนักงานวิทยุ	33	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
8	นางฐานิตา อารยะรังษี	ผู้ช่วยเจ้าพนักงาน ธุรการ	34	อ.สูงเนิน จ.นม.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

พนักงานจ้างทั่วไป				
1	นายสมศักดิ์ บัวนกระโทก	คนงาน	37	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
2	นางศิริรัตน์ ดิษฐ์ครบุรี	คนงาน	27	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
3	นางสาวนฤมล เปลื้องกระโทก	คนงาน	24	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
4	นางสาวจิราพร ห้ามกระโทก	คนงาน	21	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
5	นายบัญชา รังสูงเนิน	คนงาน	35	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
6	นางสาววราลี อยู่ทะเล	คนงาน	24	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
7	นางสาวเรณู ปู่กระโทก	คนงาน	23	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
8	นายจักรพงษ์ เปี้ยกระโทก	คนงาน	21	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม
9	นายสมปอง ปลิงกระโทก	คนงาน	55	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม
10	นายประเสริฐ ศรีมะเริง	คนงาน	33	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
11	นายสายรุ่ง เปี้ยกระโทก	คนงาน	27	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
12	นางอำนาจ กิตติเวทยานุสรณ์	คนงาน	40	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
13	นายบุญชู เปี่ยมกระโทก	คนงาน	39	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

14	นายสายชล บาดกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	24	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
15	นายรอย ปีดกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	40	ต.ท่าอ่าง อ.เมือง จ.นม.
16	นายสมศักดิ์ ป่ากระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	44	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
17	นายกฤษณะ ปลิงกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	37	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
18	นายวีระ หามทอง	คนงานประจำรถ ขยะ	30	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
19	นายสุทัศน์ ปอกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	23	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
20	นายสมศักดิ์ บ้านกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	40	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
21	นายสุระเด่น เป็งกระโทก	คนงานประจำรถ ขยะ	24	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
22	นายประเสริฐ เปี้ยกระโทก	คนสวน	39	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
23	นายวีระ หุนพรมราช	คนสวน	30	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
24	นายสุวรรณ เปลื้องกระโทก	คนสวน	46	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
25	นายทองวุฒิ มลิวัลย์	พนักงานดับเพลิง	27	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
26	นายสายัณ บ่อยกระโทก	พนักงานดับเพลิง	28	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.

ตารางที่ 3 (ต่อ)

27	นายชัยรัตน์ เบ็ญกระโทก	พนักงานดับเพลิง	23	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
28	นายมาก ปรอยกระ โทก	พนักงานดับเพลิง	44	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
29	นายมะโนต ปลิวกระ โทก	พนักงานดับเพลิง	34	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
30	นายบุญชู กั๊บกกระโทก	พนักงานดับเพลิง	29	ต.ท่าอ่าง อ.โชคชัย จ.นม.
31	นายอนุชิต เพราะพินิจ	พนักงานดับเพลิง	31	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.
32	นายสงครามชัย แก่นกล้า	ลูกมือช่างแผนที่ภาษี	23	ต.ด่านเกวียน อ.โชคชัย จ.นม.

ที่มา: งานบริหารงานบุคคลเทศบาลตำบลด่านเกวียน 2547

พนักงานเทศบาลซึ่งเป็นข้าราชการ มีจำนวน 20 คน ส่วนใหญ่เป็นบุคคลนอกพื้นที่เทศบาล แต่ก็มีบางส่วนเป็นคนในพื้นที่อยู่ใกล้เคียง และส่วนใหญ่เป็นคนพื้นเพดั้งเดิม การศึกษาส่วนใหญ่ระดับปริญญาตรี ส่วนลูกจ้างประจำ และพนักงานจ้าง จำนวน 58 คน ส่วนใหญ่เป็นคนในเขตเทศบาล และพื้นที่ใกล้เคียง และบางส่วนอยู่นอกเขตอำเภอโชคชัยไกลออกไป แต่อยู่ในเขตจังหวัดนครราชสีมา สำหรับกลุ่มนอกเขตเทศบาลโดยเฉพาะกลุ่มที่อยู่อาศัยอยู่ในตัวเมื่อนครราชสีมาซึ่งเป็นพื้นที่ติดต่อกันกับเขตองค์การบริหารส่วนตำบลด่านเกวียน เทศบาลตำบลด่านเกวียนได้จัดสวัสดิการรถรับส่งพนักงานเทศบาลและเจ้าหน้าที่แบบเข้าไปเย็นกลับระหว่างตัวเมื่อนครราชสีมา กับสำนักงานเทศบาลตำบลด่านเกวียน ซึ่งนับว่านอกจากมีความสัมพันธ์ทางโครงสร้างอำนาจหน้าที่ของกลุ่มพนักงานเจ้าหน้าที่แล้ว ยังมีกิจวัตรประจำวันสัมพันธ์กันอีกด้วย ถือว่ามีความใกล้ชิดกันในกลุ่มที่ได้ประสานการทำงานกันได้อย่างใกล้ชิด

ภาคผนวก ค

เอกสารที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณ

ด่วนที่สุด

ที่ มท 0808.2/ว 2534

กระทรวงมหาดไทย
ถนนอัษฎางค์ กทม. 10200

29 กรกฎาคม 2547

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 1274 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2545
2. หนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 2351 ลงวันที่ 10 กรกฎาคม 2546

ตามที่กระทรวงมหาดไทยได้ชักซ้อมแนวทางการเตรียมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดขั้นตอนระยะเวลาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ความละเอียดตามหนังสือที่อ้างถึง นั้น

เพื่อให้การจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สามารถสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ จึงชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2548 ดังนี้

1. การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

- การจัดทำประมาณการรายรับประเภทภาษีจัดสรรให้ถือยอดประมาณการใกล้เคียงกับรายรับในปีงบประมาณที่ผ่านมา โดยใช้หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 786 ลงวันที่ 14 มิถุนายน 2547 เรื่อง การจัดสรรเงินภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 เป็นแนวทางในการจัดทำประมาณการรายรับ และตั้งยอดประมาณการรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับประมาณการรายรับ
- การจัดทำประมาณการรายรับเงินอุดหนุนทั่วไป สำหรับดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ที่ต้องนำไปจัดทำเป็นข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายให้ประมาณการใกล้เคียงกับเงินอุดหนุนทั่วไปที่ได้รับในปีงบประมาณ 2547
- ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณรีบจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้แล้วเสร็จโดยเร็ว เพื่อเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่นจะต้องรีบดำเนินการเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถประกาศใช้ได้ทันภายในวันที่ 1 ตุลาคม แต่ถ้าไม่มีสภาท้องถิ่นที่จะประชุมพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีได้ก็ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ส่งแล้วไปพลางก่อน
- การบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ สมควรดำเนินการจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาท้องถิ่น และสอดคล้องกับยุทธศาสตร์การพัฒนารัฐบาลจังหวัด

/- การตั้งงบ ...

- การตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ควรพิจารณาจากประกาศ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เรื่อง กำหนดอำนาจหน้าที่ในการ จัดระบบบริหารสาธารณะขององค์การบริหารส่วนจังหวัด ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546

2. การตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและปรับปรุงคุณภาพชีวิต

- การตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจาก สาธารณภัยให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 667 ลงวันที่ 12 มีนาคม 2545 หนังสือด่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 1082 ลงวันที่ 25 มีนาคม 2546 และหนังสือด่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 1275 ลงวันที่ 11 เมษายน 2546

- การตั้งงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านอาชญากรรม ไรศเอดส์ การละเมิดสิทธิเด็ก การพนัน การขยายตัวของธุรกิจบริการทางเพศ ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพปัญหา

- การตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม สนับสนุน การจัดทำแผนชุมชน เพื่อนำข้อมูลมาจัดทำ เป็นแผนพัฒนาท้องถิ่น

- การตั้งงบประมาณเพื่ออุดหนุนโครงการความร่วมมือขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ในการแก้ไขปัญหาร่วมกัน เช่น การกำจัดขยะ สิ่งปฏิกูล การบรรเทาสาธารณภัย การปรับปรุงภูมิทัศน์ เป็นต้น ให้กับหน่วยงานของรัฐหรือองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นอื่น ตามโครงการ/กิจกรรม ที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่ได้ดำเนินการเอง โดยคำนึงถึงสถานะทางการคลัง และประโยชน์ที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ สำหรับองค์การบริหารส่วนจังหวัดให้ถือปฏิบัติตามประกาศ คณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงวันที่ 13 สิงหาคม 2546 ด้วย

- การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาปรับปรุงตลาดสดขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดเพื่อให้ได้มาตรฐานยิ่งขึ้น และการตั้งงบประมาณในการให้บริการสาธารณะ เรื่องไฟฟ้าสาธารณะ ได้แก่ การติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะในถนนที่อยู่ในความรับผิดชอบขององค์กรปกครอง ส่วนท้องถิ่น ซึ่งเชื่อมระหว่างจังหวัดกับจังหวัด หรือจังหวัดกับอำเภอ

- การตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข อนุรักษ์ฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและ ทรัพยากรธรรมชาติ แหล่งท่องเที่ยวและปรับปรุงทัศนียภาพ

3. การตั้งงบประมาณตามนโยบายแห่งรัฐและการจัดทำงบประมาณตามแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

3.1 นโยบายแห่งรัฐ

- การตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และการสนับสนุน การดำเนินการกิจการด้านการปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจ ของผู้เสพยาเสพติด ให้ถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ด่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 3577 ลงวันที่ 17 ธันวาคม 2545 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 119/2544 ลงวันที่ 31 พฤษภาคม 2544 คำสั่งสำนักนายกรัฐมนตรี ที่ 29/2546 ลงวันที่ 28 มกราคม 2546 และคำสั่งศูนย์อำนวยการต่อสู้ เพื่อเอาชนะยาเสพติดแห่งชาติ ที่ 6/2546 ลงวันที่ 6 มีนาคม 2546

- ให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้ข้อมูลการจดทะเบียนเพื่อแก้ปัญหาสังคมและ ความยากจนเชิงบูรณาการ 7 เรื่องได้แก่ ปัญหาที่ดินทำกิน ปัญหาคนเร่ร่อน ปัญหาผู้ประกอบอาชีพผิดกฎหมาย

/ปัญหาการ ..

ปัญหาการให้ความช่วยเหลือแก่นักเรียน/นักศึกษาให้มีรายได้จากอาชีพที่เหมาะสม ปัญหาการถูกหลอกลวง ปัญหาหนี้สินภาคประชาชน ปัญหาเรื่องที่อยู่อาศัยของคนจน เพื่อประกอบการพิจารณาตั้งงบประมาณในการสนับสนุนการแก้ไขปัญหาดังกล่าว

- การตั้งงบประมาณและดำเนินการตามอำนาจหน้าที่ เพื่อส่งเสริมสนับสนุนการสร้างความเข้มแข็งของชุมชน ในด้านเศรษฐกิจฐานราก การค้า การลงทุน การท่องเที่ยว
- การตั้งงบประมาณในหมวดค่าสาธารณูปโภค ควรพิจารณาตั้งงบประมาณต่ำกว่าในปีงบประมาณที่ผ่านมา 10 % ตามนโยบายประหยัดพลังงานของรัฐบาล
- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาตั้งงบประมาณเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ให้ความรู้และการมีส่วนร่วมแก่ประชาชนในพื้นที่ โดยเฉพาะกลุ่มเยาวชนให้เกิดความตระหนัก มีวินัยจราจร และปฏิบัติตามกฎหมาย เพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหาอุบัติเหตุทางถนน
- การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศ ได้แก่ การบำรุงรักษาหรือจัดหาเครื่องคอมพิวเตอร์ และค่าใช้จ่ายในการจัดหาและค่าบริการระบบการเชื่อมต่ออินเทอร์เน็ต เพื่อให้บริการแก่ประชาชนตามโครงการอินเทอร์เน็ตตำบลได้

3.2 การจัดทำงบประมาณตามแผนงาน/โครงการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การจัดทำงบประมาณเพื่อให้สอดคล้องกับแนวนโยบายการแก้ไขปัญหารุขจิตรของรัฐบาลให้บังเกิดผลเป็นรูปธรรมโดยโครงการประเภทการก่อสร้าง/ปรับปรุงสิ่งก่อสร้าง ให้จัดทำประมาณการค่าใช้จ่ายโครงการ โดยแสดงราคากลางค่าวัสดุ ครุภัณฑ์ ค่าแรงและราคาต่อหน่วย กรณีค่าวัสดุ ให้ใช้ราคาตามประกาศของพาณิชย์จังหวัด ค่าครุภัณฑ์ให้ใช้บัญชีราคามาตรฐานครุภัณฑ์ของสำนักงานประมาณ และค่าแรงตามราคาที่กำหนดโดยส่วนราชการที่สามารถอ้างอิงได้ โดยจัดทำเป็นเอกสารแยกต่างหากจากเอกสารงบประมาณเพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาของสภาท้องถิ่น และจัดส่งให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอแล้วแต่กรณี เพื่อใช้เป็นข้อมูลในการพิจารณาอนุมัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี นอกจากนี้การก่อสร้างหรือปรับปรุงสิ่งก่อสร้างให้มีการปักป้ายแสดงรายละเอียดของโครงการ ระยะเวลาเริ่มต้นและสิ้นสุดสัญญา รายชื่อผู้ว่าจ้าง ผู้รับจ้าง กรรมการตรวจการจ้าง โดยให้มีลักษณะและขนาดของป้ายที่ประชาชนสามารถมองเห็นได้ง่าย

- องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างจริงจัง ไม่สมควรตั้งงบประมาณในลักษณะฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล

- การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาการบริหารงานที่มีประสิทธิภาพ ได้แก่ ค่าใช้จ่ายในการออกบริการประชาชนเคลื่อนที่ จัดทำคู่มือเรื่องร้องทุกข์ ร้องเรียนประจำหมู่บ้าน การเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารโดยจัดทำแผ่นพับ โบปปลิว โปสเตอร์ เอกสารสรุปผลการดำเนินงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น จัดทำโครงการเชิญชวนประชาชนรับฟังการประชุมสภา จัดทำป้ายปิดประกาศข้อมูลข่าวสารประจำหมู่บ้าน/ชุมชน

- การตั้งงบประมาณตามภารกิจที่ได้รับการถ่ายโอนตามแผนปฏิบัติการกำหนดขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น โดยเฉพาะในภารกิจที่เป็นหน้าที่ที่ต้องดำเนินการ และภารกิจที่ไม่จัดทำแล้วจะนำมาซึ่งความเดือดร้อนแก่ประชาชนในองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

4. การตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

- การตั้งงบประมาณเพื่อการพัฒนาองค์ความรู้ให้แก่ผู้บริหาร สมาชิกสภาท้องถิ่น และพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตามความเหมาะสมและคำนึงถึงสถานะทางการคลัง ทั้งนี้ ควรให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

- ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายเกี่ยวกับเงินเดือนผู้บริหาร เงินประจำตำแหน่งของข้าราชการ/พนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ที่ดำรงตำแหน่งวิชาชีพเฉพาะ ค่าตอบแทนนอกเหนือจากเงินเดือน

- การตั้งงบประมาณค่าใช้จ่ายด้านบุคลากร ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติระเบียบบริหารงานบุคคลส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 มาตรา 35 ในการจ่ายเงินเดือน ประโยชน์ตอบแทนอื่น และเงินค่าจ้างของข้าราชการ หรือพนักงานส่วนท้องถิ่นและลูกจ้าง ที่นำมาจากเงินรายได้ที่ไม่รวมเงินอุดหนุน และเงินกู้หรือเงินอื่นใด ซึ่งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละแห่งจะกำหนดสูงกว่าร้อยละสี่สิบของเงินงบประมาณ รายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้นไม่ได้

- การตั้งงบประมาณเพื่อการเลือกตั้งขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามที่คณะกรรมการการเลือกตั้งกำหนด กรณีครบวาระ และกรณีแทนตำแหน่งที่ว่าง

5. การตั้งงบประมาณที่เป็นภาระผูกพัน

- การตั้งงบประมาณของเทศบาลและองค์การบริหารส่วนตำบล ที่เข้าร่วมโครงการจัดหาเครื่องมือเครื่องใช้ในการป้องกันและบรรเทาสาธารณภัยสนับสนุนให้แก่ท้องถิ่น พ.ศ. 2546-2549 ให้ดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปีในส่วนที่สมทบตามหลักเกณฑ์และเงื่อนไขที่กำหนด

6. การกำกับดูแลการจัดทำงบประมาณ

6.1 ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดและนายอำเภอ เข้ากำกับดูแลการปฏิบัติเพื่อให้การเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปตามระยะเวลาที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด ในกรณีที่ผู้บริหารขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ไม่เสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีภายในวันที่ 15 สิงหาคม และมีได้ขอขยายเวลาการเสนอร่างงบประมาณต่อสภาท้องถิ่นตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 24 หรือขอขยายเวลาแล้ว แต่สภาท้องถิ่นไม่อนุมัติ ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอ ตั้งคณะกรรมการสอบข้อเท็จจริงผู้รับผิดชอบ ในการจัดทำร่างงบประมาณและเหตุผลของฝ่ายสภาท้องถิ่นที่ไม่อนุมัติ (กรณีสภาท้องถิ่นไม่อนุมัติให้ขยายเวลาการจัดทำร่างงบประมาณ) พร้อมทั้งเร่งรัดให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอร่างงบประมาณได้ทัน ภายในกำหนดเวลาที่เห็นว่าเหมาะสม เพื่อให้สภาท้องถิ่นพิจารณาก่อนสิ้นปีงบประมาณ

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นอนุมัติให้ขยายเวลาการเสนอร่างงบประมาณภายหลังวันที่ 15 สิงหาคม ก็ให้มีการตรวจสอบและกำกับดูแลให้มีการเสนอร่างเพื่อให้สภาท้องถิ่นได้พิจารณาให้ทันก่อนสิ้นปีงบประมาณด้วยเช่นเดียวกัน

ในกรณี ...

ในกรณีไม่มีสภาท้องถิ่นที่จะพิจารณาร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณที่ล่วงแล้วไปพลางก่อนและเมื่อมีสภาท้องถิ่นให้ผู้บริหารท้องถิ่นรับเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่นโดยเร็ว

ให้ผู้ว่าราชการจังหวัดหรือนายอำเภอกำกับดูแลและเร่งรัดการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีโดยถือปฏิบัติตามหนังสือกระทรวงมหาดไทย ส่วนมาก ที่ มท 0313.4/ว 1274 ลงวันที่ 13 พฤษภาคม 2545

6.2 เมื่อได้ประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีแล้ว ให้ดำเนินการเพื่อให้การใช้จ่ายงบประมาณเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ และโปร่งใส ดังนี้

(1)ให้นำข้อบัญญัติ/เทศบัญญัติ ประกาศโดยเปิดเผยให้สาธารณชนได้รับทราบตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 39 และประชาสัมพันธ์ แผนงาน โครงการ ประเภทรายจ่ายเพื่อการลงทุน หรือโครงการสำคัญ ให้ประชาชนได้รับทราบ ตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 322 ลงวันที่ 15 มีนาคม 2547

(2) การจัดหาพัสดุต้องถือปฏิบัติตามกฎหมาย ระเบียบ คำสั่ง หรือหนังสือสั่งการของกระทรวงมหาดไทยและมติของคณะรัฐมนตรีโดยเคร่งครัด และการจัดซื้อจัดจ้างโดยวิธีสอบราคาและวิธีประกวดราคา ให้วางแผนในการจัดหาพัสดุ และดำเนินการให้เป็นไปตามแผน ทั้งนี้ ตามหลักเกณฑ์และวิธีการตามหนังสือกรมการปกครอง ที่ มท 0313.4/ว 1500 ลงวันที่ 25 มิถุนายน 2542

(3) ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นติดประกาศสอบราคาและประกาศประกวดราคา ณ สถานที่กลางตามที่จังหวัดกำหนดโดยถือปฏิบัติเช่นเดียวกับแนวทางการติดประกาศ ณ สำนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น และให้ใช้สถานที่กลางที่จังหวัดกำหนด เป็นสถานที่ยื่นและเปิดซองสอบราคาประกวดราคาด้วย

6.3 ให้ตั้งงบประมาณเพื่อจัดให้มีสถานที่และเอกสารเผยแพร่ข่าวสารเพื่อให้ประชาชนสามารถเข้ามาตรวจสอบข้อมูลข่าวสาร ร้องทุกข์ ร้องเรียน เรื่องความโปร่งใสของท้องถิ่นได้

7. การรายงาน

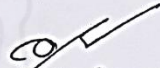
7.1 ให้องค์การบริหารส่วนจังหวัดและเทศบาลจัดส่งข้อบัญญัติและเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีและเพิ่มเติม จำนวน 1 ชุด ไปยังจังหวัดและกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นภายในระยะเวลาไม่เกิน 15 วัน หลังจากประกาศใช้แล้ว เพื่อให้ประชาชนสามารถขอทราบข้อมูลจากจังหวัดและส่วนกลางได้

7.2 ให้สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดรายงานผลการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามแบบที่กำหนดตามหนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ส่วนมาก ที่ มท 0808.3/ว 90 ลงวันที่ 20 พฤศจิกายน 2545 ให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นทราบ ภายในวันที่ 5 ของทุกเดือนโดยเริ่มตั้งแต่เดือนสิงหาคม จนกว่าองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในจังหวัดจะประกาศใช้งบประมาณรายจ่ายประจำปีครบทุกแห่ง

126

7.3 เมื่อสิ้นปีงบประมาณให้ประกาศรายงานการเงินในรอบปีให้ประชาชนทราบ
ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 40
จึงเรียนมาเพื่อแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นแนวทางปฏิบัติต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นางอนุชา นกษะเวศ)
รองปลัดกระทรวงมหาดไทย

หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านพัฒนาชุมชนและส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น
โทร./โทรสาร 0-2241-9049
H. 51288 ต่อ 1514

ที่ มท 0834.3/๑๒5๕๒

ที่ว่าการอำเภอในไทย
เลขรับที่..... ๘๑๐๕ / ๕๗
เวลา..... ๒๗ ๐๖ ๒๕๖๗
.....ถนนมหาดไทย นม 30000

23

กรมการปกครองท้องถิ่นอำเภอโพนไทร

เลขที่รับ..... 1199 / ๕๗

เรื่อง ชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ๒๗.๐๖.๗
ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเรียน นายอำเภอ/ปลัดอำเภอผู้เป็นหัวหน้าประจำกิ่งอำเภอ ทุกแห่ง
นายกองค์การบริหารส่วนจังหวัดนครราชสีมา
นายกเทศมนตรีนครราชสีมา / นายกเทศมนตรีเมืองบัวใหญ่

ตามที่จังหวัด ได้แจ้งชักซ้อมแนวทางการเตรียมการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และกำหนดขั้นตอนระยะเวลาการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เพื่อให้การจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปีให้ถูกต้องตามกฎหมาย และระเบียบของทางราชการ ดังนั้น เพื่อให้การจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ สามารถสนองความต้องการ และแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้ จังหวัดจึงขอชักซ้อมแนวทางการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2548 ดังนี้

การเตรียมการจัดทำงบประมาณ

1. การจัดทำประมาณการรายรับให้ถือยอดประมาณการใกล้เคียงกับรายรับในปีงบประมาณที่ผ่านมา และตั้งยอดประมาณการรายจ่ายให้ใกล้เคียงกับประมาณการรายรับ
2. การจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ดำเนินการตามห่วงระยะเวลาที่กำหนดไว้ในระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 โดยคณะผู้บริหารจะต้องดำเนินการเสนอร่างงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาท้องถิ่นภายในวันที่ 15 สิงหาคม เพื่อให้งบประมาณรายจ่ายประจำปีสามารถประกาศใช้ได้ทันภายใน 1 ตุลาคม
3. การพัฒนาระบบการบริหารงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ได้แก่
 - 3.1 การจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาสามปี ซึ่งเป็นแผนพัฒนาที่ประชาชนมีส่วนร่วมในการจัดทำ
 - 3.2 การจัดทำงบประมาณให้สอดคล้องกับนโยบายเมืองน่าอยู่ และยุทธศาสตร์จังหวัดนครราชสีมา โดยการจัดให้มีสาธารณูปโภค สาธารณูปการที่จำเป็นขั้นพื้นฐานให้เพียงพอต่อความต้องการของประชาชน
4. การตั้งงบประมาณในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนและปรับปรุงคุณภาพชีวิตของประชาชนสมควรพิจารณาโครงการที่ลักษณะ ดังนี้

/4.1 การป้องกัน.....

4.1 การป้องกันและบรรเทาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากสาธารณภัยประเภทต่างๆ ในรอบปีงบประมาณ ให้ตั้งงบประมาณประเภทเงินสำรองจ่ายให้เพียงพอแก่การเผชิญเหตุ ตลอดจนการตั้งงบประมาณเพื่อช่วยประชาชนก่อนเกิดเหตุ ขณะเกิดเหตุ ภายหลังเกิดเหตุ รวมทั้งการสำรวจและจัดเตรียมแหล่งน้ำต้นทุน การปรับปรุงซ่อมแซมแหล่งน้ำ อุปกรณ์การส่งน้ำ ระบบส่งน้ำ

4.2 การตั้งงบประมาณเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามยุทธศาสตร์เศรษฐกิจแบบพอเพียงเพื่อแก้ไขปัญหาความยากจนเชิงบูรณาการ เช่น การสนับสนุนโครงการหนึ่งตำบลหนึ่งผลิตภัณฑ์ สนับสนุนการจัดตั้งลานค้าชุมชน ตลาดนัดชุมชน ส่งเสริมการเรียนรู้จากภูมิปัญญาไทยและวิทยาการสมัยใหม่ การจ้างนักเรียน/นักศึกษาปฏิบัติงานนอกเวลาเรียน

4.3 การจัดตั้งงบประมาณเพื่อป้องกันและแก้ไขปัญหายาเสพติด และเพื่อสนับสนุนการจัดระเบียบสังคม เช่น การรณรงค์ต่อต้านและป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติดในรูปแบบต่างๆ การแก้ไขปัญหายาเสพติดในโรงเรียน การจัดหาวัสดุอุปกรณ์ในการตรวจหาสารเสพติดในร่างกาย การสนับสนุนการดำเนินการภารกิจด้านการปราบปราม การป้องกัน และการบำบัดรักษาและฟื้นฟูสภาพร่างกายและจิตใจของผู้เสพติดและการสนับสนุนแนวทางการใช้พลังงานแผ่นดินเพื่อเอาชนะยาเสพติด ตลอดจนการสนับสนุนศูนย์อำนวยการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในระดับจังหวัด อำเภอหรือกิ่งอำเภอ ในการต่อสู้เพื่อเอาชนะยาเสพติดในทุกระดับเพื่อตอบสนองนโยบายยุทธศาสตร์พลังแผ่นดินและแผนปฏิบัติการเพื่อเอาชนะยาเสพติด

4.4 การตั้งงบประมาณเพื่อส่งเสริม ปรับปรุง แก้ไข หรือฟื้นฟูสิ่งแวดล้อมและทรัพยากรธรรมชาติ โดยสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนและชุมชน รวมทั้งการใช้ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อมอย่างมีคุณค่า และไม่เกิดปัญหาการแย่งชิงทรัพยากรธรรมชาติระหว่างกลุ่มหรือองค์กร

4.5 การตั้งงบประมาณเพื่อแก้ไขปัญหาในด้านอาชญากรรม โรคเอดส์ การละเมิดสิทธิเด็ก การพนัน การขยายตัวของธุรกิจบริการทางเพศ ตามความจำเป็นและเหมาะสมกับสภาพปัญหา

4.6 การตั้งงบประมาณเพื่อขยายผลในการจัดตั้งศูนย์พัฒนาเด็กเล็กต้นแบบขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กระทั่งครอบคลุมครบทุกศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปี พ.ศ. 2548

4.7 การตั้งเงินอุดหนุนสำหรับให้อำเภอ/กิ่งอำเภอ ใช้สนับสนุนชุดรักษาความสงบเรียบร้อยประจำหมู่บ้าน ซึ่งทำหน้าที่ในการอยู่เวรยามรักษาความสงบเรียบร้อยในหมู่บ้านและอำนวยความสะดวกในด้านต่างๆ แก่ประชาชนอย่างน้อยแห่งละ 10,000 บาท (หนึ่งหมื่นบาทถ้วน)

4.9 การตั้งงบประมาณสนับสนุนโครงการฝึกอบรมเพื่อเตรียมความพร้อมครอบครัวผาสูก เป็นการเสริมสร้างความเข้มแข็งให้กับครอบครัวด้วยการเสริมสร้างครอบครัวให้อบอุ่นและเข้มแข็ง เพื่อให้ครอบครัวเป็นหน่วยพื้นฐานในการฟื้นฟูเศรษฐกิจและเป็นหน่วยสร้างภูมิคุ้มกันจากปัญหาสังคม และป้องกันการแพร่ระบาดของยาเสพติด

4.9 การตั้งงบประมาณเพื่อดำเนินการโครงการพลศึกษาอาสาพัฒนากีฬา โดยการจัดจ้างผู้วุฒิการศึกษาไม่ต่ำกว่าระดับปริญญาตรีด้านการพลศึกษากีฬานันทนาการและสาขาที่เกี่ยวข้องอัตราค่าจ้างเดือนละ 6,360 บาท ในการดำเนินการส่งเสริมกีฬานันทนาการ การออกกำลังกาย และกิจกรรมด้านกีฬาและนันทนาการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

5. การตั้งงบประมาณเพื่อพัฒนาบุคลากรของท้องถิ่นให้สอดคล้องกับแผนพัฒนาบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และแผนฝึกอบรมของสถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทั้งนี้ เพื่อเป็นการพัฒนาประสิทธิภาพของผู้บริหารท้องถิ่น สมาชิกสภาท้องถิ่น ข้าราชการและพนักงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ตลอดจนเพื่อเป็นการปรับบทบาท กระบวนการเรียนรู้ให้สอดคล้องกับกฎหมาย ระเบียบ และวิทยาการสมัยใหม่ ซึ่งมีการเปลี่ยนแปลงอยู่เสมอ เช่น การเตรียมงบประมาณฝึกอบรมเกี่ยวกับการจัดระเบียบการจำหน่ายสินค้าในที่สาธารณะ ตามนโยบายของรัฐบาลในการแปลงสินทรัพย์เป็นทุน เป็นต้น และการพิจารณาการเข้าร่วมการฝึกอบรม สัมมนาที่จัดโดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือหน่วยงานที่มีหน้าที่กำกับดูแล หรือสนับสนุนให้การปฏิบัติงานขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีประสิทธิภาพ

6. การตั้งงบประมาณเพื่อรองรับภารกิจการถ่ายโอนทุกประเภทเพื่อให้สามารถดำเนินการตามภารกิจการถ่ายโอนในปี พ.ศ. 2548 ได้อย่างต่อเนื่อง

7. ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พิจารณาดำเนินการตั้งงบประมาณรายจ่ายในส่วนที่เกี่ยวข้อง ดังนี้

7.1 งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการเครือข่าย Internet และการบำรุงดูแลรักษาเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์

7.2 งบประมาณเป็นค่าใช้จ่ายตามโครงการจัดทำหรือปรับปรุงแผนที่ภาษี และทะเบียนทรัพย์สินให้ทันสมัยและเป็นปัจจุบันอยู่เสมอ

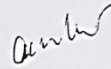
7.3 งบประมาณในการจัดสร้างหอกระจายข่าวในหมู่บ้านหรือชุมชนที่ยังไม่มีหอกระจายข่าวหรือซ่อมแซมหอกระจายข่าวที่มีอยู่แล้วให้สามารถใช้การได้ เพื่อการประชาสัมพันธ์ แจ้งให้ประชาชนมีความรู้ความเข้าใจในสิทธิเสรีภาพและหน้าที่ตามที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ หรือตามนโยบายของรัฐบาล และอื่นๆ ตามความเหมาะสม

8. กรณีการตั้งงบประมาณขององค์การบริหารส่วนจังหวัด จากการตรวจสอบพบว่าองค์การบริหารส่วนจังหวัดหลายแห่งได้ตั้งงบประมาณไปดำเนินการที่อยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์การบริหารส่วนตำบล หรือตั้งงบประมาณอุดหนุนองค์การบริหารส่วนตำบลเป็นจำนวนมาก โดยที่องค์การบริหารส่วนจังหวัดไม่ได้ดำเนินการเอง ในทางปฏิบัติที่ถูกต้อง องค์การบริหารส่วนจังหวัดสมควรจะพิจารณาดังตั้งงบประมาณสำหรับแผนงานโครงการที่มีขนาดใหญ่ระดับจังหวัด และเป็นประโยชน์แก่ท้องถิ่นหรือประชาชนโดยส่วนรวม

9. องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นควรให้ความสำคัญในการจัดทำโครงการที่ใช้จ่ายงบประมาณในลักษณะที่ตอบสนองความต้องการและแก้ไขปัญหาของประชาชนได้อย่างจริงจัง ไม่สมควรตั้งในลักษณะฟุ่มเฟือยเกินความจำเป็นหรือตั้งงบประมาณในลักษณะเป็นการประชาสัมพันธ์ส่วนบุคคล เช่น การจัดทำปฏิทิน แผ่นพับต่างๆ ที่ปรากฏภาพของคณะผู้บริหารท้องถิ่นหรือสมาชิกสภาท้องถิ่น ซึ่งสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคได้ตรวจทั้ท้วงองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นหลายแห่ง เป็นต้น

จึงเรียนมาเพื่อทราบและพิจารณาดำเนินการต่อไป อนึ่งสำหรับอำเภอ/กิ่งอำเภอ ให้แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในพื้นที่ทราบและดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายสุนทร จิวเหลือง)

ผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา

สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา

กลุ่มงานส่งเสริมและพัฒนาท้องถิ่น

โทร. 0-4425-6608, 0-4424-5520 ต่อ 24

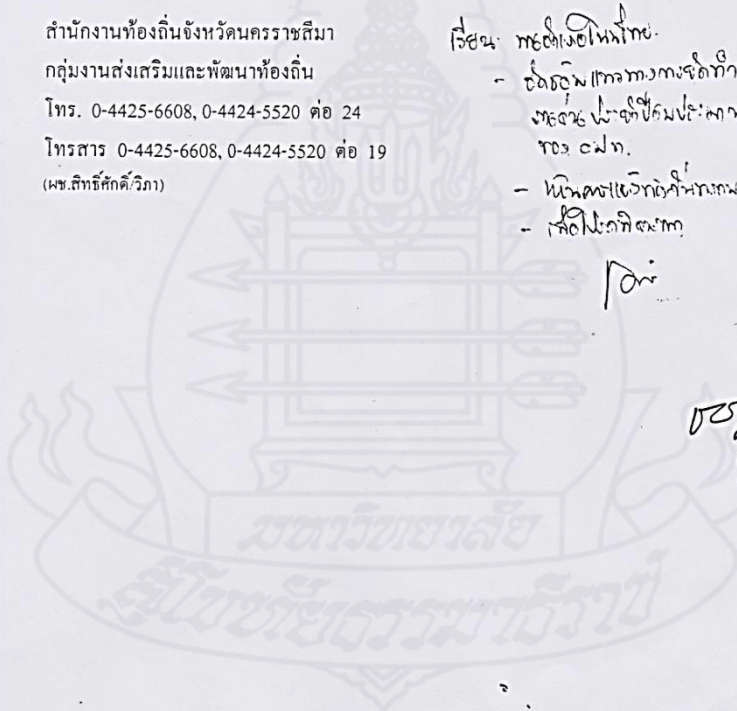
โทรสาร 0-4425-6608, 0-4424-5520 ต่อ 19

(พ.ศ. ๒๕๖๓)

เรียน: ท้องถิ่นในไทย

- ข้อเสนอ (การทวงถาม) จัดทำงบประมาณ
- ข้อเสนอ (การทวงถาม) จัดทำงบประมาณ พ.ศ. ๒๕๖๔
- รวบรวม
- นวัตกรรม (การทวงถาม) จัดทำงบประมาณ
- ข้อเสนอ (การทวงถาม)

ที่ มท 0808.3/ว 1523

กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น
ถนนราชสีมา กทม. 10300

1 สิงหาคม 2548

เรื่อง การโอนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542
 งวดที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต
 เดือนกรกฎาคม 2548 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรียน ผู้ว่าราชการจังหวัด ทุกจังหวัด

- อ้างถึง 1. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 1074 ลงวันที่ 7 มิถุนายน 2548
 2. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 1152 ลงวันที่ 17 มิถุนายน 2548
 3. หนังสือกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ที่ มท 0808.3/ว 1373 ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2548

สิ่งที่ส่งมาด้วย บัญชีจัดสรรเงินภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดือนกรกฎาคม 2548 จำนวน 1 ชุด

ตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้โอนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติ
 กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 งวดที่ 3 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548
 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ซึ่งจัดเก็บได้ระหว่างเดือนมีนาคม – พฤษภาคม 2548
 ให้จังหวัดเพื่อแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการในส่วนที่เกี่ยวข้องแล้ว นั้น

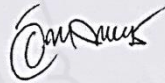
กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น จะดำเนินการโอนเงินภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติ
 กำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 งวดที่ 4 ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2548
 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ประจำเดือนกรกฎาคม 2548 ซึ่งเป็นเงินที่จัดเก็บได้
 ในเดือนมิถุนายน 2548 ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยโอนเข้าบัญชีเงินฝากประเภทกระแสรายวัน
 ของสาขาธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน) ที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้เปิดรองรับไว้ ในวันที่ 5 สิงหาคม
 2548 จึงขอให้จังหวัดดำเนินการ ดังนี้

- 1) แจ้งยอดเงินจัดสรรให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นภายในจังหวัดทราบตามบัญชีจัดสรร
 ภาษีมูลค่าเพิ่มตามพระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจ พ.ศ. 2542 งวดที่ 4 ประจำปี
 งบประมาณ พ.ศ. 2548 ภาษีมูลค่าเพิ่ม 1 ใน 9 ภาษีสุรา และภาษีสรรพสามิต ตามประกาศคณะกรรมการ
 การกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เดือนกรกฎาคม 2548 โดยองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น
 สามารถตรวจสอบยอดเงินภาษีที่จัดสรรได้ที่ Website ของกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

www.thailocaladmin.go.th.

- 2) แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเตรียมดำเนินการบันทึกบัญชีตามข้อ 1) โดยขอใบแจ้งยอดเงินในบัญชี (Statement) จากธนาคารกรุงไทย จำกัด (มหาชน)
- 3) แจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเบิกถอนเงินจำนวนดังกล่าวไปเข้าบัญชีประเภทออมทรัพย์ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเพื่อให้เกิดดอกเบี้ย และนำไปใช้จ่ายตามวัตถุประสงค์และวิธีการงบประมาณที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ตราข้อบัญญัติไว้
- 4) ตรวจสอบว่ายอดเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจัดสรร โอนเข้าบัญชีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เมื่อวันที่เท่าใดและยอดเงินตรงกับบัญชีที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้แจ้งให้ทราบหรือไม่ ทั้งนี้ ให้รายงานให้กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ทราบภายในวันที่ 25 ของเดือนถัดไป
- จึงเรียนมาเพื่อโปรดทราบ และแจ้งให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการต่อไป

ขอแสดงความนับถือ

(นายวิมล พึ่งพงษ์)
รองอธิบดี ปฏิบัติราชการแทน
อธิบดีกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น

สำนักบริหารการคลังท้องถิ่น
ส่วนนโยบายการคลังและพัฒนารายได้
โทร/โทรสาร 0-2241-9042

หน้าที 1

บัญชีจัดสรรเงินภาษีให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเดือน กรกฎาคม 2548

ที่	จังหวัด	อำเภอ/กิ่งอำเภอ	ท้องถิ่น	จำนวนเงิน (บาท)(เป็นเงินที่จัดเก็บได้ในเดือนมิถุนายน 2548)			ภาษีมูลค่าเพิ่มตาม พ.ร.บ. แนวนุา วดที่ 4	รวม
				ภาษีมูลค่าเพิ่มใน 9	ภาษีสุา	ภาษีสรรพสามิต		
1	นครราชสีมา	เมืองนครราชสีมา	องค์การบริหารส่วนจังหวัด	-	-	-	21,712,448.00	21,712,448.00
		เมืองนครราชสีมา	เทศบาลนครนครราชสีมา	2,928,520.05	405,451.62	2,142,024.62	45,195,101.83	50,671,098.12
		โนนสูง	เทศบาลตำบลโนนสูง	173,844.73	24,068.68	127,156.27	8,690,187.97	9,015,257.65
		กิ่ง อ. พระทองคำ	เทศบาลตำบลพระทองคำ	76,546.48	10,597.81	55,988.84	1,794,152.04	1,937,285.17
		เมืองนครราชสีมา	เทศบาลตำบลโคกกรวด	119,200.09	16,503.17	87,187.22	2,190,683.38	2,413,573.86
		โชคชัย	เทศบาลตำบลคำมาวีรน	140,594.54	19,465.22	102,835.89	2,444,148.87	2,707,044.52
		กิ่ง อ. ลำทะเมนชัย	เทศบาลตำบลหนองบัววง	75,734.67	10,485.41	55,395.06	1,779,877.65	1,921,492.79
		โชคชัย	เทศบาลตำบลโชคชัย	214,215.13	29,657.94	156,684.63	3,547,846.66	3,948,404.36
		จักรราช	เทศบาลตำบลจักราช	61,629.55	8,532.57	45,078.07	1,772,921.41	1,888,161.60
		ชุมพวง	เทศบาลตำบลชุมพวง	164,847.22	22,822.99	120,575.17	2,736,017.95	3,044,263.33
		ปักธงชัย	เทศบาลตำบลเมืองปัก	237,486.88	32,879.90	173,706.42	3,704,483.02	4,148,556.22
		เมืองนครราชสีมา	เทศบาลตำบลจอหอ	224,109.00	31,027.74	163,921.37	3,398,506.34	3,817,564.45
		ห้วยแถลง	เทศบาลตำบลหินลาด	41,063.82	5,685.26	30,035.55	1,724,602.37	1,801,387.00
		คูวี	เทศบาลตำบลระเจีพิน	111,555.58	15,444.79	81,595.75	2,183,779.56	2,392,375.68
		ห้วยแถลง	เทศบาลตำบลห้วยแถลง	77,882.58	10,782.79	56,966.11	3,247,713.58	3,393,345.06
		โนนสูง	เทศบาลตำบลมะค่า	33,520.80	4,640.93	24,518.31	2,288,409.46	2,351,089.50
		โนนสูง	เทศบาลตำบลลาดแค	65,840.80	9,115.61	48,158.32	1,656,154.45	1,779,269.18
		โนนไทย	เทศบาลตำบลโนนไทย	62,356.79	8,633.26	45,610.00	1,622,462.42	1,739,062.47
		เฉลิมพระเกียรติ	เทศบาลตำบลท่าช้าง	78,322.30	10,843.67	57,287.74	1,774,605.60	1,921,059.31
		คูวี	เทศบาลตำบลชะ	110,760.69	15,334.74	81,014.34	2,210,269.27	2,417,379.04
		ขามทะเลสอ	เทศบาลตำบลขามทะเลสอ	66,348.17	9,185.86	48,529.43	1,642,761.21	1,766,824.67
		ขามสะแกแสง	เทศบาลตำบลขามสะแกแสง	95,319.47	13,196.92	69,720.08	1,980,668.31	2,158,904.78
		เสิงสาง	เทศบาลตำบลเสิงสาง	114,092.47	15,796.03	83,451.33	2,056,156.82	2,272,496.65
		เสิงสาง	เทศบาลตำบลโนนสมบูรณ์	101,035.94	13,988.36	73,901.31	2,007,492.50	2,196,418.11
		โนนไทย	เทศบาลตำบลโคกสวาย	95,809.94	13,264.82	70,078.83	2,009,617.58	2,188,771.17
		คูวี	เทศบาลตำบลไทรโยง-ไชยวาล	56,099.13	7,766.89	41,032.92	1,579,717.44	1,684,616.38
		ขามสะแกแสง	เทศบาลตำบลหนองหัวฟาน	81,738.65	11,316.66	59,786.58	1,866,700.61	2,019,542.50
		วังน้ำเขียว	เทศบาลตำบลศาลเจ้าพ่อ	32,320.00	4,474.68	23,640.01	1,869,837.42	1,930,272.11
		ปักธงชัย	เทศบาลตำบลตะขบ	91,970.78	12,733.29	67,270.73	1,976,662.18	2,148,636.98
		เมืองนครราชสีมา	โคกกรวด	197,302.52	27,316.40	144,314.14	872,701.26	1,241,634.32
			หนองบัวศาลา	206,925.79	28,648.74	151,352.95	905,711.79	1,292,639.27
			หนองกระเทียม	173,083.66	23,963.32	126,599.60	779,785.63	1,103,432.21
			บ้านโพธิ์	136,704.64	18,926.66	99,990.67	620,535.29	876,157.26
			โคกสูง	150,589.89	20,849.07	110,146.85	682,949.50	964,535.31
			หนองจะบก	146,344.82	20,261.34	107,041.85	640,529.79	914,177.80
			บ้านใหม่	273,071.02	37,806.50	199,733.94	1,243,266.05	1,753,877.51
			ปัฐใหญ่	137,567.18	19,046.08	100,621.57	617,790.95	875,025.78
			สุรนารี	206,469.16	28,585.51	151,018.95	899,831.06	1,285,904.68
			ไชยมงคล	80,893.02	11,199.58	59,168.06	333,790.59	485,051.25
			เทศบาลตำบลหนองไผ่ล้อม	366,377.89	50,724.77	267,981.93	1,711,686.30	2,396,770.89

ผลการประชุมหมู่บ้านในเขตเทศบาลตำบลคำณ้อย

- 1.ชุมชน คำณ้อย จำนวน 5 โครงการ
 - 1.1 โครงการขยายเขตประปาซอยพิสมัย
 - 1.2 โครงการกองทุนในชุมชน
 - 1.3 โครงการสร้างสะพานข้ามน้ำมูลข้างวัดใหม่
 - 1.4 โครงการจ่ายเบี้ยประชุมสำหรับ อสม. แต่ละครั้ง
 - 1.5 โครงการเสียดตามสายถนนรวมมิตร (ชุมชนคำณ้อย)
- 2.ชุมชนริมมูล จำนวน 5 โครงการ
 - 2.1 โครงการจัดให้มีสนามกีฬาบริเวณที่ราชพัสดุ
 - 2.2 โครงการขออาชีพเสริมให้กับผู้สูงอายุ
 - 2.3 โครงการก่อสร้างถนน คสล. สายโรงเลื่อยพร้อมติดตั้งโคมแสงสว่าง
 - 2.4 ให้เงินเดือนผู้สูงอายุ
 - 2.5 จัดให้มีผู้ยาประจำชุมชน
- 3.ชุมชนใหม่หนองขาม จำนวน 5 โครงการ
 - 3.1 โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำแยกจากถนนสุขาภิบาล 3 ถึงศาลเจ้า
 - 3.2 โครงการก่อสร้างถนน คสล.พร้อมวางท่อระบายน้ำถนนบัวลอย
 - 3.3 โครงการก่อสร้างถนน คสล. และขยายเขตไฟฟ้า จำนวน 4 เสาไฟ ถนนสุขาภิบาล 3/3
 - 3.4 โครงการก่อสร้างถนนบัวลอย ซอย 2/2
 - 3.5 โครงการก่อสร้างถนน คสล. ถนนสุขาภิบาล 4
- 4.ชุมชนโพธิ์ทอง จำนวน 5 โครงการ
 - 4.1 โครงการก่อสร้างรางระบายน้ำถนนโพธิ์เงิน – โพธิ์ทอง ทั้งสองสาย
 - 4.2 โครงการก่อสร้างถนน คสล. ซอยข้างบ้านนางปลาญู นายสมชาย
 - 4.3 โครงการจัดทำป้ายชื่อชุมชน จำนวน 2 ป้าย
 - 4.4 โครงการก่อสร้างผนังกันน้ำท่วมคลองน้ำไหลระหว่างชุมชนโพธิ์ทอง – ใหม่นองขาม
 - 4.5 โครงการจัดอบรมชาวบ้าน อสม. ชุมชนโพธิ์ทอง
- 5.ชุมชนหนองกระโดน จำนวน 5 โครงการ
 - 5.1 สร้างห้องน้ำ จำนวน 2 ห้อง รั้ว ฟูตบาท ศาลาหนองกระโดน
 - 5.2 โครงการก่อสร้างถนน คสล. ซอยบ้านยายควน ปรีดกระโทก, ซอต่อ 120 เมตร ถนนอุคมพร

- 5.3 โครงการก่อสร้างถนน คสล. ซอยบ้านนายจันทังค์ ทองแก้ว
- 5.4 โครงการก่อสร้างถนน คสล.ซอยสุขเสมอ ซอย 1 บ้านตาหัน ค้อจากเดิม
- 5.5 เพิ่มไฟฟ้าสาธารณะ จำนวน 4 จุด ในซอยต่าง ๆ ชุมชนหนองกระโดน
- 6.ชุมชนตำบลกลาง จำนวน 5 โครงการ
 - 6.1 จัดทำรางระบายน้ำทุกซอยในชุมชน
 - 6.2 ติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะและลำโพงกระจายเสียงในชุมชน
 - 6.3 ขอกการสนับสนุนเงินกองทุนหมุนเวียนในชุมชน
 - 6.4 ก่อสร้างถนนคอนกรีตซอยบ้านนางสายทอง คู่มทอง
 - 6.5 ทำเนินดูกระนาดตามซอยในชุมชน
- 7.ชุมชนรัฐ – ราษฎร์พัฒนา จำนวน 5 โครงการ
 - 7.1 โครงการก่อสร้างถนน คสล. หน้าบ้านพ่อใหญ่ปรีม ปักกระโทก
 - 7.2 ขยายเขตประปาจากสามแยกรัฐราษฎร์พัฒนาไปเทศบาล
 - 7.3 ขยายเขตประปาซอยหน้าบ้านหนองหัวลิง(ท่าอ่าง)ไปหนองตะโก
 - 7.4 ติดตั้งไฟฟ้าสาธารณะจากปากทางชลประทานถึงสระป่าช้าท่าอ่าง/หนองปรือ
 - 7.5 ทำร่องระบายน้ำจากชลประทานถึงสระป่าช้าท่าอ่าง/หนองปรือ
- 8.ชุมชนพิบูลทอง จำนวน 5 โครงการ
 - 8.1 ก่อสร้างถนนคอนกรีตสายริมทุ่งด้านทิศตะวันออกชุมชนพิบูลทอง
 - 8.2 ทำที่ป่าช้าท่าอ่างให้เป็นสนามกีฬา สถานที่ออกกำลังกายสำหรับเด็กและเยาวชน
 - 8.3 ขอผู้โทรศัพท์สาธารณะ ติดตั้งหน้าวัดท่าอ่าง ชุมชนพิบูลทอง
 - 8.4 สร้างศาลากลางหมู่บ้าน 3 แยก ชุมชนพิบูลทอง
 - 8.5 ช่วยเหลือเด็ก คนพิการและผู้สูงอายุ
- 9.ชุมชนหนองสระธาร จำนวน 6 โครงการ
 - 9.1 โคมไฟตามซอย
 - 9.2 ผู้โทรศัพท์สาธารณะ
 - 9.3 ถนนคอนกรีตตามซอย
 - 9.4 เบี้ยยังชีพผู้สูงอายุต้องการเพิ่มจำนวนคนมากขึ้น
 - 9.5 สนามเด็กเล่นในหมู่บ้าน
 - 9.6 รางระบายน้ำในหมู่บ้าน

10. ชุมชนค่านชัย หมู่ 7 จำนวน 6 โครงการ

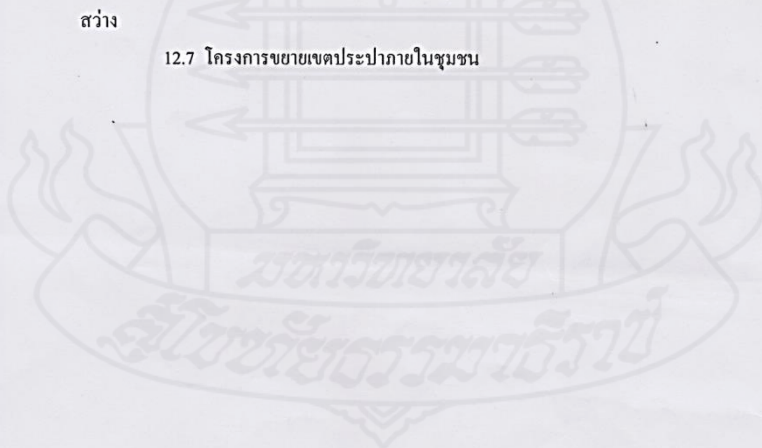
- 10.1 ก่อสร้างถนนสายบ้านดงลับ
- 10.2 ก่อสร้างถนนสุขาภิบาล 5 ซอย 3
- 10.3 ก่อสร้างรางระบายน้ำถนนสุขาภิบาล 5 ซอย 2
- 10.4 ก่อสร้างรางระบายน้ำถนนดินเผาตลอดสาย
- 10.5 ขยายเขตประปาถนนสุขาภิบาล 5 ซอย 1ข
- 10.6 ก่อสร้างรางระบายน้ำซอยร่วมใจ

11. ชุมชนท่าอ่าง จำนวน 5 โครงการ

- 11.1 โครงการเสียดสายในชุมชน
- 11.2 โครงการติดตั้งโทรศัพท์สาธารณะ
- 11.3 โครงการติดตั้งโคมไฟฟ้าสาธารณะ
- 11.4 โครงการน้ำประปาหมู่บ้านหนองกระเบา
- 11.5 ก่อสร้างถนน คสล. ในหมู่บ้าน

12. ชุมชนเครื่องปั้นดินเผา จำนวน 5 โครงการ

- 12.1 โครงการวางท่อระบายน้ำ (เพื่อรองรับน้ำจากท่อคดคลองชลประทานถึงท่อระบายน้ำหลักของถนนราชสีมา - โชคชัย) ของถนนซอยอุดมพร โดยใช้ท่อขนาดเส้นผ่าศูนย์กลาง 1.20 เมตร
- 12.2 โครงการปรับปรุงระบบระบายน้ำถนนราชสีมา - โชคชัย บริเวณหน้าลานด้านเกรียนถึงท่อลงทางโค้ง
- 12.3 โครงการวางท่อระบายน้ำในหมู่บ้านจัดสรรด้านเกรียนวิลล่า
- 12.4 โครงการปรับปรุงถนนคอนกรีตในหมู่บ้านด้านเกรียนวิลล่า
- 12.5 โครงการปรับปรุงภูมิทัศน์และติดตั้งโคมไฟแสงสว่างถนนเลียบบคลองชลประทาน
- 12.6 โครงการขยายถนนคอนกรีตซอยอุดมพรจากเดิม 4 เมตร เป็น 6 เมตร พร้อมไฟส่องสว่าง
- 12.7 โครงการขยายเขตประปาภายในชุมชน

รายงานการประชุมสภาเทศบาลตำบลคำม่วน
สมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 ประจำปี 2548
วันที่ 15 สิงหาคม 2548 เวลา 10.00 น.
ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลคำม่วน

ผู้มาประชุม

1. นายสมนึก	ศรีมะเร็ง	ประธานสภาเทศบาล
2. นายวินัย	บัวนกระโทก	รองประธานสภาเทศบาล
3. นายชรินทร์	เปลี่นกระโทก	นายกเทศมนตรี
4. นายโพธิ์	ท่ากระโทก	เทศมนตรี
5. นายจารินทร์	ศรีมะเร็ง	เทศมนตรี
6. นายสำรว	บ่อกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
7. นางสาวดวงแข	บ่อกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
8. นายประกอบ	เปล้ากระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
9. นายอนอม	เบี้ยกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
10. นายสัมพันธ์	ปลิงกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
11. นายชาติชาย	บัวนกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
12. นายอินชา	พลทองมาก	ปลัดเทศบาล (เลขานุการสภา)

ผู้ไม่มาประชุม

1. นายชนพล นภพรพงศ์	สมาชิกสภาเทศบาล(ลากิจ)
---------------------	--------------------------

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสมพร	หงวนไรสง	ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข
2. นางสาวอุไรรัตน์	อุดมพงษ์	ผู้อำนวยการกองคลัง
3. นายไพศาล	แจ่มสว่าง	หัวหน้าฝ่ายการโยธา
4. นายจรัส	จรัสแสงไพบูลย์	นิติกร 5
5. จ.ศ.ค.ว.คิน	กรกระโทก	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนงาน 5
6. นางเกศรา	ศรีมะเร็ง	บุคลากร 5
7. นายณรงค์	ปลิวกระโทก	เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ 4

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

นายอโนชา พลทองมาก
ปลัดเทศบาล

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล
ระเบียบวาระที่ 1

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ 2

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

นายสำรวบ บ่อกระโทก
สมาชิกสภาเทศบาล

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

มติที่ประชุม

ระเบียบวาระที่ 3

เมื่อสมาชิกมาครบองค์ประชุมแล้ว ขอเชิญท่านประธานสภาฯ จุดธูปเทียนบูชาพระรัตนตรัย และขอเชิญท่านประธานสภาฯ ทำหน้าที่ประธานในการประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ประจำปี 2548 ครับ

ครับ เมื่อที่ประชุมพร้อมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

มีสมาชิกลาการประชุม จำนวน 1 ราย คือ นายธนพล นภพรพงศ์ ได้ยื่นหนังสือลาการประชุม เนื่องจากติดธุระไม่สามารถมาประชุมได้ ในนามประธานสภาเทศบาลได้อนุญาตให้ลาแล้ว และตามที่ได้เรียกประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน สมัยสามัญ สมัยที่ 2 ประจำปี 2548 ตั้งแต่วันที่ 9 พฤษภาคม 2548 เป็นต้นไป มีกำหนดไม่เกิน 30 วัน นั้น เนื่องจากไม่มีเรื่องใดนำเข้าระเบียบวาระ จึงไม่ได้นัดประชุม จึงขอแจ้งให้ที่ประชุมทราบ สำหรับเรื่องที่จะแจ้งให้ทราบอีกเรื่อง คือ มีพนักงานเทศบาล ตำแหน่งผู้อำนวยการกองช่าง ระดับ 7 นายศรายุทธ โสมะทัต ได้ออมน(ย้าย) มาจากเทศบาลเมืองปากซ่อง มาอยู่ที่เทศบาลตำบลด่านเกวียนตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2548

รับทราบ

เรื่อง ขอให้สภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนเลือกเลขานุการสภาเทศบาล

เนื่องด้วย ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาเทศบาล พ.ศ. 2496 ข้อ 11 ที่กำหนดให้ปลัดเทศบาลเป็นเลขานุการสภาเทศบาล โดยตำแหน่งนั้น ได้ถูกยกเลิกไป โดยระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ซึ่งได้กำหนดใหม่ โดยให้สภาท้องถิ่นเลือกพนักงานหรือข้าราชการส่วนท้องถิ่นขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนั้น หรือสมาชิกสภาท้องถิ่นคนหนึ่ง เป็นเลขานุการสภาท้องถิ่น ทั้งนี้ ให้คำนึงถึงความรู้ ความสามารถอันจะเป็นประโยชน์ต่อสภาท้องถิ่น ถ้าหากเสนอชื่อเพียงหนึ่งคน ให้ถือว่าผู้นั้นได้รับเลือก ถ้ามากกว่าหนึ่งชื่อให้สมาชิกสภาท้องถิ่นลงคะแนนเลือก ดังนั้น จึงขอเชิญสมาชิกฯ เสนอชื่อผู้สมควรเป็นเลขานุการสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ขอเชิญครับ

ผมขอเสนอ นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาล เป็นเลขานุการสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนครับ

ขอผู้รับรองด้วยครับ (มีผู้รับรองถูกต้องคือ นางสาวดวงแข บ่อกระโทก และนายประกอบ เป้ากระโทก)

เห็นชอบเลือก นายอโนชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลเป็นเลขานุการสภาเทศบาล

เรื่อง รับรองรายงานการประชุมสภาเทศบาล สมัยสามัญ สมัยแรก ประจำปี 2548 เมื่อวันที่ 7 มีนาคม 2548

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

ผมได้มอบหมายให้เลขานุการสภาเทศบาลแจกจ่ายสำเนารายงานการประชุมให้สมาชิกสภาเทศบาลตรวจสอบแล้ว มีท่านใดจะแก้ไขเปลี่ยนแปลงเพิ่มเติมส่วนใดหรือไม่ ขอเชิญครับ

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

ถ้าไม่มีท่านใดขอแก้ไข เปลี่ยนแปลงรายงานการประชุม ผมขอมติที่ประชุมสภาเทศบาลตำบลคำณเวิญนแห่งนี้ว่า ท่านใดเห็นชอบรับรองรายงานการประชุมสภาเทศบาล สมัยสามัญ สมัยแรก ประจำปี 2548 โปรดยกมือขึ้นครับ

มติที่ประชุม
ระเบียบวาระที่ 4

เห็นชอบ 8 เสียง งดออกเสียง 3 เสียง (ลากิจ 1 ท่าน)
ญัตติเรื่อง ขออนุมัติร่างแผนพัฒนา 3 ปี (พ.ศ. 2549 – 2551) เทศบาลตำบลคำณเวิญน

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

ขอเชิญนายกเทศมนตรีชี้แจงรายละเอียดครับ

นายชรินทร์ เปลี่ยนกระโทก
นายกเทศมนตรี

ญัตติคณะเทศมนตรี

เรื่อง ขออนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปี (2549-2551) เทศบาลตำบลคำณเวิญน
เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลคำณเวิญน

.....
ด้วยเทศบาลตำบลคำณเวิญน มีความประสงค์จะขออนุมัติร่าง
แผนพัฒนาสามปี(พ.ศ.2549-2551)ด้วยหลักการและเหตุผลดังนี้

หลักการ

ตามที่เทศบาลตำบลคำณเวิญน โดยคณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำ
แผนพัฒนาเทศบาล ได้จัดทำร่างแผนพัฒนาสามปี(พ.ศ. 2549-2551)ของเทศบาล
ตำบลคำณเวิญนเสนอต่อคณะกรรมการพัฒนาเทศบาล ซึ่งคณะกรรมการพัฒนา
เทศบาล ได้พิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีแล้วเมื่อวันที่ 14 กรกฎาคม 2548 และ
คณะผู้บริหารท้องถิ่น ได้เสนอร่างแผนพัฒนาสามปีต่อคณะกรรมการประสาน
แผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอให้ความเห็นชอบแล้วในคราวประชุมเมื่อวันที่ 8
สิงหาคม 2548

เหตุผล

ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนของ
องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2546 ข้อ 26 (5) (6) “ ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่าง
แผนพัฒนาสามปีที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะ
อนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจที่
พิจารณาแล้วเสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ” “ สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่าง
แผนพัฒนาสามปีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปี
จากผู้บริหารท้องถิ่นและเมื่ออนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนสามปี”

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลคำณเวิญนต่อไป

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ครับ แผนพัฒนา 3 ปี ดังกล่าว ได้กำหนดยุทธศาสตร์การพัฒนาทั้ง 6 ด้าน ดังนี้

- ด้านเศรษฐกิจและชุมชนเข้มแข็ง
- ด้านการคมนาคม
- ด้านการท่องเที่ยว
- ด้านการบริหารจัดการที่ดี และประชาชนมีความปลอดภัยในชีวิตและทรัพย์สิน
- ด้านสิ่งแวดล้อมและเมืองน่าอยู่
- ด้านการศึกษา กีฬาและนันทนาการ

ทั้ง 6 ด้านดังกล่าว ใช้เป็นแผนพัฒนาเทศบาล 3 ปี คือ ตั้งแต่ปี พ.ศ. 2549 ถึงปี พ.ศ. 2551 และคณะอนุกรรมการประสานแผนระดับอำเภอ ให้ความเห็นชอบแล้วเมื่อวันที่ 8 สิงหาคม 2548 ผมขอมติที่ประชุมเลขนะครับว่า ท่านใดเห็นสมควรอนุมัติแผนพัฒนาเทศบาลสามปี โปรดยกมือขึ้นครับ

มติที่ประชุม
ระเบียบวาระที่ 5

เห็นชอบ 10 เสียง งดออกเสียง 1 เสียง (ลากิจ 1 ท่าน)

ญัตติเรื่อง ขออนุมัติโอนงบประมาณเหลือจ่าย ประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปสมทบการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมลานคอนกรีต และบ่อทรายเด็กบริเวณศูนย์เด็กเล็ก

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล
นายชรินทร์ เป็ลี่ยนกระโทก
นายกเทศมนตรี

ขอเชิญนายกเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน ชี้แจงรายละเอียด ครับ

ญัตติคณะเทศมนตรี

เรื่อง ขออนุมัติโอนงบประมาณเหลือจ่าย ประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปสมทบการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมลานคอนกรีตและบ่อทรายบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาลตำบลด่านเกวียน

เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ด้วยเทศบาลตำบลด่านเกวียน มีความประสงค์จะขออนุมัติโอนงบประมาณเหลือจ่ายประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปสมทบการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมลานคอนกรีตและบ่อทรายบริเวณศูนย์เด็กเล็ก ด้วยหลักการและเหตุผลดังนี้

หลักการ

ตามที่เทศบาลตำบลด่านเกวียนได้รับอนุมัติจากสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2548 เป็นค่าก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก จำนวน 2,400,000 บาท ไปแล้วนั้น แต่เนื่องด้วยการตั้งงบประมาณดังกล่าว ยังขาดการประมาณการก่อสร้างลานคอนกรีตเสริมเหล็กหนา 0.15 เมตร มีพื้นที่

ดำเนินการไม่น้อยกว่า 1,071 ตารางเมตร พร้อมบ่อทรายเด็กเล่น ตามแบบแปลนเทศบาลกำหนดซึ่งรวมเป็นเงินทั้งสิ้น 3,700,000 บาท ในกรณีนี้ยังขาดอยู่อีกจำนวน 1,300,000 บาท โครงการจึงจะเสร็จสมบูรณ์

เหตุผล

เพื่อให้การดำเนินงานตามโครงการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อย และสามารถดำเนินการได้เสร็จสมบูรณ์ คณะเทศมนตรีจึงขออนุมัติโอนงบประมาณที่เหลือจ่าย ประจำปี พ.ศ. 2548 ที่เหลือจ่ายจากการจัดซื้อจัดจ้างตามระเบียบพัสดุแล้ว และบางรายการไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อไปสมทบการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อมลานคอนกรีต และบ่อทรายบริเวณศูนย์พัฒนาเด็กเล็กในส่วนที่ขาดจำนวน 1,300,000 บาท โดยโอนลดดังนี้

ก. เงินอุดหนุนทั่วไป

1. ค่าเครื่องโทรสารแบบใช้กระดาษธรรมดา คงเหลือ 24,510 บาท โอนลด 24,510 บาท
2. ค่าเครื่องเสียงพร้อมอุปกรณ์ คงเหลือ 15,000 บาท โอนลด 15,000 บาท
3. ค่าเครื่องตัดหญ้าแบบขับเคลื่อน คงเหลือ 12,600 บาท โอนลด 12,600 บาท
4. ค่าเครื่องคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์(สำนักปลัด) คงเหลือ 65,000 บาท โอนลด 65,000 บาท
5. ค่าจัดซื้อกล้องดิจิตอล คงเหลือ 11,760 บาท โอนลด 11,760 บาท
6. ค่าสมทบการจัดซื้อรถน้ำช่วยดับเพลิงและชุดผจญเพลิง คงเหลือ 24,000 บาท โอนลด 24,000 บาท
7. ค่าจัดซื้อเครื่องปริ้นท์เตอร์ (กองคลัง) คงเหลือ 10,000 บาท โอนลด 10,000 บาท
8. ค่าจัดซื้อรถกวาดถนนแบบเข็น คงเหลือ 2,300 บาท โอนลด 2,300 บาท
9. ค่าจัดซื้อรถกระเช้าไฟฟ้า คงเหลือ 7,200 บาท โอนลด 7,200 บาท
10. โครงการให้บริการสาธารณสุขมูลฐาน คงเหลือ 74,875 บาท โอนลด 74,875 บาท
11. ค่าจัดซื้อรถบรรทุกขยะ คงเหลือ 2,000 บาท โอนลด 2,000 บาท
12. ค่าจัดทำวารสาร คงเหลือ 100,000 บาท โอนลด 100,000 บาท
13. ค่าเครื่องเจาะกระดาษ คงเหลือ 14,000 บาท โอนลด 14,000 บาท
14. ค่ากล้องถ่ายวีดีโอ คงเหลือ 4,110 บาท โอนลด 4,110 บาท
15. ค่าคอมพิวเตอร์พร้อมอุปกรณ์(กองสวัสดิการ) คงเหลือ 8,564 บาท โอนลด 8,564 บาท
16. โครงการฝึกอาชีพระยะสั้น คงเหลือ 5,000 บาท โอนลด 5,000 บาท

17. โครงการอบรมเยาวชน คงเหลือ 5,665 บาท โอนลด 5,665 บาท
18. โครงการส่งเสริมความอบอุ่นในครอบครัวคองเหลือ 30,000 บาท โอนลด 30,000 บาท
19. โครงการสนับสนุนเบี้ยยังชีพผู้พิการและผู้สูงอายุ คงเหลือ 178,000 บาท โอนลด 37,000 บาท
20. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย เกษตรสามัคคี ซอย 3 ช่วง 2 คงเหลือ 82,500 บาท โอนลด 82,500 บาท
21. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย เกษตรสมบูรณ์ ช่วง 2 คงเหลือ 132,000 บาท โอนลด 4,500 บาท
22. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขาภิบาล 3 ซอย 3 คงเหลือ 105,600 บาท
โอนลด 6,800 บาท
23. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขเสมอ ซอย 5 / 1 คงเหลือ 17,050 บาท
โอนลด 14,430 บาท
24. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขประเสริฐ ซอย 7 คงเหลือ 39,600 บาท
โอนลด 39,600 บาท
25. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขาภิบาล 1 ซอย 13 คงเหลือ 77,550 บาท
โอนลด 77,550 บาท
26. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขาภิบาล 7 ซอย 3 คงเหลือ 82,500 บาท
โอนลด 82,500 บาท
27. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย รัษฎาพัฒนา ซอย 5 คงเหลือ 107,250 บาท
โอนลด 107,250 บาท
28. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย ไปบ้านกุดโบสถ์ คงเหลือ 959,200 บาท
โอนลด 71,700 บาท
29. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สัมพันธ์สามัคคี ซอย 1 / 1 คงเหลือ 47,850 บาท
โอนลด 47,850 บาท
30. ค่าก่อสร้างถนน คสล.สาย สุขาภิบาล 1 ซอย 14 คงเหลือ 99,000 บาท
โอนลด 99,000 บาท
31. โครงการขยายผิวจราจร คสล.สาย เกษตรสามัคคี ช่วงที่ คงเหลือ 99,055 บาท
โอนลด 2,055 บาท
32. ค่าก่อสร้างถนน คสล. สายอนามัย ซอย 3 คงเหลือ 57,750 บาท
โอนลด 57,750 บาท เงินจากรายได้
33. ค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปราชการรักษาความสงบภายใน
คองเหลือ 11,082 บาท โอนลด 2,931 บาท

34. ค่าจัดทำผังเมืองรวมด้านเกรียน(กองช่าง) คงเหลือ 150,000 บาท
 โอนลด 150,000 บาท

รวมโอนลดทั้งสิ้น 1,300,000 บาท

ซึ่งตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการ
 งบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 27 กำหนดว่าการโอน
 งบประมาณรายจ่ายไป ตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ให้เป็นอำนาจของสภาท้องถิ่น
 จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลด้านเกรียนต่อไป

นายสมนึก ศรีมะเริง
 ประธานสภาเทศบาล

มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่

มติที่ประชุม
 ระเบียบวาระที่ 6

ถ้าไม่มี ผมขอมติที่ประชุมสภาแห่งนี้ว่า ท่านใดเห็นสมควรอนุมัติให้โอนเงินเหลือ
 จ่าย ประจำปี 2548 ไปสมทบการก่อสร้างอาคารศูนย์พัฒนาเด็กเล็ก พร้อมลาน
 คอนกรีต และบ่อทรายเด็กเล่น จำนวน 1,300,000.- บาท โปรดยกมือขึ้นครับ
 เห็นชอบ 10 เสียง งดออกเสียง 1 เสียง (ลากิจ 1 ท่าน)

ผู้ตติเรื่อง ขออนุมัติเงินงบประมาณ พ.ศ. 2548 ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ
 พ.ศ. 2549

นายสมนึก ศรีมะเริง
 ประธานสภาเทศบาล

ขอเชิญนายกเทศมนตรี ขึ้นแจ้งรายละเอียดครับ

นายชรินทร์ เปลี้นกระโทก
 นายกเทศมนตรี

ผู้ตติคณะเทศมนตรี

เรื่อง ขออนุมัติเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ไปเบิกจ่ายใน
 ปีงบประมาณ
 พ.ศ. 2549

เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลด้านเกรียน

ด้วยคณะเทศมนตรีตำบลด้านเกรียน มีความประสงค์จะขออนุมัติ
 เงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ด้วย
 หลักการและเหตุผลดังนี้

หลักการ

เนื่องด้วยเทศบาลตำบลด้านเกรียนได้รับอนุมัติจากสภาเทศบาลตำบล
 ด้าน

เกรียนให้ตั้งงบประมาณปี พ.ศ. 2548 เพื่อเป็นค่าก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กพร้อม
 ลานคอนกรีตเสริมเหล็กขนาด หนา 0.15 เมตร พื้นที่ไม่น้อยกว่า 1,071 ตาราง
 เมตร พร้อมบ่อทรายเด็กเล่น ตามแบบแปลนเทศบาลกำหนด รวมเป็นเงินทั้งสิ้น

3,700,000 บาท (จ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป 3,547,069 บาทและจ่ายจากเงินรายได้ 152,931 บาท) ไปแล้วนั้น

ข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลด่านเกวียนยังมีได้ดำเนินการก่อสร้างและก่อสร้างผู้กั้นโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับขณะนี้ใกล้จะสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 แล้ว และเทศบาลตำบลด่านเกวียนยังมีความประสงค์จะดำเนินการโครงการดังกล่าวต่อไปอีก

เหตุผล

เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คณะเทศมนตรีจึงขออนุมัติกันเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 จำนวน

3,700,000 บาท ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ต่อสภาเทศบาลตำบลด่าน เกวียนต่อไป ซึ่งอำนาจอนุมัติเป็นของสภาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ข้อ 59 กำหนดว่า ในกรณีที่มีรายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ยังมีได้ก่อนนี้ผู้กั้นแต่มีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินนั้นต่อไปอีก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงาน ขออนุมัติต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกินระยะเวลา 1 ปี

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนต่อไป

มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่ครับ

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ถ้าไม่มีสมาชิกท่านใดอภิปราย ผมขอมติในที่ประชุมสภาเลยนะครับว่าสมาชิกท่านใดเห็นสมควรอนุมัติให้กันเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 จำนวน 3,700,000.- บาท ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ได้ โปรดยกมือขึ้นครับ

มติที่ประชุม
ระเบียบวาระที่ 7

เห็นชอบ 8 เสียง งดออกเสียง 1 เสียง (ลากิจ 1 ท่าน)
ผู้คดีเรื่อง การเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบประมาณประจำปี พ.ศ. 2549 (ในวาระที่ 1)

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ขอเชิญเลขานุการสภาชี้แจงรายละเอียดในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณฯ ๑ ครั้ง

นายอินชา พลทองมาก
เลขานุการสภาเทศบาล

ขอบกุ่มครับท่านประธาน ผมขอชี้แจงรายละเอียดและขั้นตอนในการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี ให้ที่ประชุมทราบตามรายละเอียดโดยสรุป ดังนี้

ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยข้อบังคับการประชุมสภาท้องถิ่น พ.ศ. 2547

ข้อ 43 ร่างข้อบัญญัติ ต้องแบ่งออกเป็นข้อ ๆ และมีบันทึกดังต่อไปนี้

- (1) หลักการของร่างข้อบัญญัติ
- (2) เหตุผลที่เสนอร่างข้อบัญญัติ

ข้อ 45 วรรคสาม ผู้ตีร่างข้อบัญญัติงบประมาณ จะพิจารณา 3 วรรคเดียวกันไม่ได้ และในการพิจารณาครั้งที่ 2 ให้กำหนดระยะเวลาเสนอคำแปรญัตติไว้ไม่น้อยกว่า 24 ชม. นับแต่สภามีมติรับหลักการ

ข้อ 47 ในการพิจารณาผู้ตีร่างข้อบัญญัติวาระที่ 1 ให้ที่ประชุมปรึกษาในหลักการแห่งร่างข้อบัญญัติ และลงมติว่าจะรับหลักการหรือไม่

ข้อ 49-50 ขอสรุปดังนี้ เมื่อสภามีมติรับหลักการแล้วให้ส่งร่างที่สภาได้รับหลักการแล้วให้คณะกรรมการพิจารณาโดยที่ประชุมต้องกำหนดเวลาแปรญัตติด้วย เมื่อคณะกรรมการได้พิจารณาแล้วจะต้องเสนอร่างเดิมและร่างที่ได้มีการแก้ไขขึ้นต่อประธานสภา เพื่อประธานสภาจะได้ส่งสำเนาแก่สมาชิกพิจารณาต่อไป

ข้อ 51 ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่ 2 ให้ปรึกษาคามลำดับข้อ เฉพาะข้อที่มีการแปรญัตติ ฯลฯ

ข้อ 53 ในการพิจารณาร่างข้อบัญญัติในวาระที่ 3 ให้ที่ประชุมลงมติว่าจะให้ตราเป็นข้อบัญญัติหรือไม่ ฯลฯ

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

ครับ ที่ประชุมก็ได้ทราบรายละเอียดเกี่ยวกับการพิจารณาผู้ตีร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 แล้วต่อไปก็จะเป็นการพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 ในวาระที่ 1 ผมขอเชิญท่านนายกเทศมนตรีชี้แจงรายละเอียดของร่างเทศบัญญัติครับ

นายจรินทร์ เปลี่ยนกระโทก
นายกเทศมนตรี

ผู้ตีคณะเทศมนตรี

เรื่อง การเสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549
(ในวาระที่ 1)

.....
เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลคำบ่ดำนเกวียน

บัดนี้ ถึงเวลาที่คณะผู้บริหารของเทศบาลตำบลคำบ่ดำนเกวียนจะได้เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีต่อสภาเทศบาล ฉะนั้นในโอกาสนี้ คณะผู้บริหารเทศบาลตำบลคำบ่ดำนเกวียน จึงขอแถลงให้ท่านประธานสภาเทศบาลและสมาชิกสภาเทศบาลตำบลคำบ่ดำนเกวียนทุกท่านทราบสถานะการคลัง ตลอดจนหลักการและแนวนโยบายการดำเนินการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

ดังต่อไปนี้

ปีงบประมาณ พ.ศ.2549 เทศบาลตำบลคำบ่ดำนเกวียนได้ประมาณการรายรับรวมทั้งสิ้น 31,174,100.- บาท มีรายละเอียดดังนี้

ก. รายได้ภาษีอากร

14

1. หมวดภาษีอากร ตั้งไว้ 17,246,000 บาท

ข. รายได้ที่มีใช้ภาษีอากร

1. หมวดค่าธรรมเนียม ค่าปรับและใบอนุญาต	ตั้งไว้ 692,100.- บาท
2. หมวดรายได้จากทรัพย์สิน	ตั้งไว้ 76,000.- บาท
3. หมวดรายได้เบ็ดเตล็ด	ตั้งไว้ 160,000.- บาท

ค. เงินช่วยเหลือหมวดเงินอุดหนุน

1. เงินอุดหนุนทั่วไป	ตั้งไว้ 13,000,000.- บาท
รวมทั้งสิ้น	ตั้งไว้ 31,174,100.- บาท

สำหรับด้านรายจ่าย เทศบาลตำบลดำเนินเกษียร ได้ตั้งงบประมาณรายจ่ายทั้งสิ้น รวม 31,169,669.- บาท แยกตามแผนงาน ดังนี้

ด้านบริหารทั่วไป	
- แผนงานบริหารทั่วไป	รวม 12,237,442.- บาท
ด้านบริการชุมชนและสังคม	
- แผนงานรักษาความสงบภายใน	รวม 4,338,728.- บาท
- แผนงานการศึกษา	รวม 1,421,676.- บาท
- แผนงานสาธารณสุข	รวม 3,036,718.- บาท
- แผนงานสังคมสงเคราะห์	รวม 1,918,690.- บาท
- แผนงานเคหะและชุมชน	รวม 5,285,984.- บาท
- แผนงานสร้างความเข้มแข็งของชุมชน	รวม 420,000.- บาท
- แผนงานการศาสนาวัฒนธรรมและนันทนาการ	รวม 1,050,000.- บาท
ด้านเศรษฐกิจ	
- แผนงานการเกษตร	รวม 50,000.- บาท
ด้านการดำเนินงานอื่น	
- แผนงานงบกลาง	รวม 1,410,431.- บาท
ในงบประมาณรายจ่ายนี้ เป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุน หมวดค่าครุภัณฑ์และค่าที่ดิน และสิ่งก่อสร้าง ดังนี้	
1. ค่าจัดซื้อครุภัณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ	เป็นเงิน 3,369,628.- บาท

๕๑

15

2. ค่าสิ่งก่อสร้างที่ตั้งจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป โครงการเป็นเงิน 3,483,000.- บาท
รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 6,852,628.-

บาท

ดังนั้น เพื่อให้การดำเนินงานตามนโยบายของคณะ

ผู้บริหารที่ได้วางแผนพัฒนาท้องถิ่นปีงบประมาณ 2549 บรรลุตามวัตถุประสงค์ จึง
เสนอร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2549 เพื่อเสนอสภา
เทศบาล พิจารณาให้ความเห็นชอบในวาระที่ 1 ต่อไป

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลคำน่แก้วต่อไป

นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล
มติที่ประชุม
นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ผมขอมติที่ประชุมสภาแห่งนี้ว่าจะรับหลักการในวาระที่ 1 แห่งร่างเทศบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2549 นี้หรือไม่ โปรดยกมือขึ้นครับ
เห็นชอบ 8 เสียง งดออกเสียง 3 เสียง (ลาถึง 1 ท่าน)
ครับ เป็นอันว่าที่ประชุมสภาแห่งนี้ส่วนใหญ่มีมติรับหลักการแห่งร่างเทศบัญญัติ
งบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2549 ผมนำปรักษาที่ประชุมแห่งนี้ว่า จะกำหนด
วันประชุมสภาเทศบาลเพื่อพิจารณาร่างเทศบัญญัติในวาระที่ 2 และวาระที่ 3 ใน
วันที่เท่าใด ตามระเบียบไม่น้อยกว่า 24 ชั่วโมง

นายจรินทร์ ศรีมะเริง
เทศมนตรี
นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล

ผมขอเสนอวันที่ 17 สิงหาคม 2548 ตั้งแต่เวลา 10.00 น. เป็นต้นไปครับ

ระเบียบวาระที่ 8
นายสมนึก ศรีมะเริง
ประธานสภาเทศบาล
ปิดประชุมเวลา 11.00 น.

มีท่านใดจะเสนออีกหรือไม่ครับ หากไม่มีผมขอนัดประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ
สมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 ประจำปี 2548 ในวันพุธที่ 17 สิงหาคม 2548 ตั้งแต่เวลา 10.00 น.
ครับ

เรื่อง อื่น ๆ
มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่
ถ้าไม่มีผมขอปิดการประชุม

อโนชา พลทองมาก ผู้จกรายงานการประชุม
(นายอโนชา พลทองมาก)
เลขานุการสภาเทศบาล

โพธิ์ กำระโทก กรรมการตรวจรายงานการประชุม
(นายโพธิ์ กำระโทก)

เทศมนตรี

จรินทร์ ศรีมะเริง กรรมการตรวจรายงานการประชุม

๓๐

16

(นายจรินทร์ ศรีมะเริง)

เทศมนตรี

สมนึก ศรีมะเริง

ผู้รับรองรายงานการประชุม

(นายสมนึก ศรีมะเริง)

ประธานสภาเทศบาล

รายงานการประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน

สมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 ประจำปี 2548

วันพุธที่ 17 สิงหาคม 2548 เวลา 10.00 น.

ณ ห้องประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ผู้มาประชุม

1. นายสมนึก	ศรีมะเร็ง	ประธานสภาเทศบาล
2. นายชรินทร์	เปลี่ยนกระโทก	นายกเทศมนตรี
3. นายโพธิ์	ท่ากระโทก	เทศมนตรี
4. นายจรินทร์	ศรีมะเร็ง	เทศมนตรี
5. นายสำราญ	บ่อกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
6. นางสาวดวงแข	บ่อกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
7. นายประกอบ	เปล้ากระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
8. นายถนอม	เบี้ยกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
9. นายสัมพันธ์	ปลิงกระโทก	สมาชิกสภาเทศบาล
10. นายอินชา	พลทองมาก	ปลัดเทศบาล (เลขานุการสภา)

ผู้ไม่มาประชุม

1. นายธนพล นภพรพงศ์ สมาชิกสภาเทศบาล (ไม่มา)
2. นายวินัย บัวนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล (ลากิจ)
3. นายชาติชาย บัวนกระโทก สมาชิกสภาเทศบาล (ลากิจ)

ผู้เข้าร่วมประชุม

1. นายสมพร หงวนไธสง ผู้อำนวยการกองสาธารณสุข
2. นางสาวอุไรรัตน์ อุดมพงษ์ ผู้อำนวยการกองคลัง
3. นายไพศาล แจ่มสว่าง หัวหน้าฝ่ายการโยธา
4. นายประสิทธิ์ นุ่มฉิมพลี ผู้อำนวยการกองสวัสดิการสังคม
5. นายจรัส จรัสแสงไพบูลย์ นิติกร 5
6. จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผนงาน 5
7. นางเกษรา ศรีมะเร็ง บุคลากร 5
8. นายณรงค์ ปลิวกระโทก เจ้าหน้าที่ป้องกันฯ 4

เริ่มประชุมเวลา 10.00 น.

นายอินชา พลทองมาก
เลขานุการสภา

เมื่อสมาชิกมาครบองค์ประชุมแล้ว ขอเชิญท่านประธานสภาฯ จดสรุปเขียนบูชาพระรัตนตรัย และขอเชิญท่านประธานสภาฯ ทำหน้าที่ประธานในการประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 ประจำปี 2548 ครับ

นายสมนึก ศรีมะเรง
ประธานสภาเทศบาล
ระเบียบวาระที่ 1

ครับ เมื่อที่ประชุมพร้อมแล้ว ผมขอเปิดการประชุมและดำเนินการประชุมตามระเบียบวาระดังนี้

นายสมนึก ศรีมะเรง
ประธานสภาเทศบาล

เรื่องที่ประธานแจ้งให้ที่ประชุมทราบ

มีสมาชิกสภาเทศบาลจำนวน 2 ท่าน คือ นายวินัย บัวนกระโทก และนายชาติชาย บัวนกระโทก ได้ขอลาการประชุมด้วยวาจา ในนามประธานสภาเทศบาลก็ได้อนุญาตให้ลาเรียบร้อยแล้ว สำหรับสมาชิกอีกท่านหนึ่งคือ นายธนพล นกพรพงษ์ ไม่มาประชุมในวันนี้ ไม่ได้แจ้งเหตุผลที่ไม่มาไว้

ที่ประชุม
ระเบียบวาระที่ 2

รับทราบ

การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ 2549 ในวาระที่ 2

นายสมนึก ศรีมะเรง
ประธานสภาเทศบาล

การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ 2549 ในวาระที่ 2 คือ ขึ้นแปรญัตติ ครับ

จากการประชุมคราวที่แล้ว คือ เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2548 สภามีมติเห็นชอบรับหลักการร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี พ.ศ. 2549 ของเทศบาลตำบลคำม่วนไปแล้ว ซึ่งมีรายละเอียด ดังนี้

ประมาณการรายรับ ตั้งไว้ 31,174,100.- บาท
ประมาณการรายจ่าย ตั้งไว้ 31,169,669.- บาท

ในงบประมาณรายจ่ายนี้ เป็นรายจ่ายเพื่อการลงทุน ดังนี้

1. ค่าจัดซื้อครุภัณฑ์ของหน่วยงานต่าง ๆ เป็นเงิน 3,369,628.- บาท
2. ค่าสิ่งก่อสร้างที่ตั้งจ่ายจากเงินอุดหนุนทั่วไป 8 โครงการ เป็นเงิน 3,483,000 บาท

รวมเป็นเงินทั้งสิ้น 6,852,628.- บาท

เมื่อสภาได้รับหลักการแล้ว วันที่ที่ประชุมจะพิจารณาว่าจะมีการแก้ไขเพิ่มเติม เปลี่ยนแปลงส่วนใดหรือไม่ หรือจะให้คงร่างเดิมไว้ ขอเชิญสมาชิกอภิปรายครับ

นายสมนึก ศรีมะเรง
ประธานสภาเทศบาล

ถ้าหากไม่มีสมาชิกท่านใดขอแปรญัตติขอแก้ไข เปลี่ยนแปลงเทศบัญญัตินี้อีกผมขอมติที่ประชุมสภาแห่งนี้ว่า สมาชิกท่านใดเห็นชอบร่างเทศบัญญัติงบประมาณ

มติที่ประชุม	<p>ราชจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ในวาระที่ 2 นี้ โปรดยกมือขึ้นครับ เห็นชอบเป็นเอกฉันท์</p>
ระเบียบวาระที่ 3	<p>การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 วาระที่ 3</p>
<p>นายสมนึก ศรีมะเริง ประธานสภาเทศบาล</p>	<p>การพิจารณาร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 วาระที่ 3 ขึ้นให้สมาชิกลงมติว่าจะให้ตราเป็นเทศบัญญัติงบประมาณหรือไม่ ผม ขอมติที่ประชุมสภาแห่งนี้มีมติว่าสมาชิกท่านใดเห็นชอบให้ตราเป็น เทศบัญญัติต่อไป โปรดยกมือขึ้นครับ</p>
มติที่ประชุม	เห็นชอบเป็นเอกฉันท์
<p>นายสมนึก ศรีมะเริง ประธานสภาเทศบาล</p>	<p>ครับ ขอขอบคุณครับ เป็นอันว่าที่ประชุมสภาแห่งนี้มีมติส่วนใหญ่ให้ตราเป็น เทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ต่อไป เทศบาลตำบลคำ แก้วนี้จะได้ส่งร่างเทศบัญญัตินี้เสนอนายอำเภอ โขก้อขอปฏิบัติราชการแทนผู้ว่าราชการจังหวัด นครราชสีมาเพื่อพิจารณาลงนามให้ความเห็นชอบและประกาศใช้ต่อไป</p>
ระเบียบวาระที่ 4	<p>เรื่อง ขออนุมัติโอนงบประมาณเหลือจ่าย ประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปตั้งจ่ายเป็น รายการใหม่</p>
<p>นายสมนึก ศรีมะเริง ประธานสภาเทศบาล</p>	ขอเชิญ นายกเทศมนตรีชี้แจงรายละเอียด ครับ
<p>นายชรินทร์ เปลี้นกระโทก นายกเทศมนตรี</p>	<p style="text-align: center;">ผู้ติดตามเทศมนตรี</p> <p>เรื่อง ขออนุมัติโอนเงินงบประมาณเหลือจ่าย ประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปตั้งจ่าย เป็นรายการใหม่</p>
	<p>เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลคำแก้ว ด้วยเทศบาลตำบลคำแก้ว มีความประสงค์จะขออนุมัติโอนเงินงบประมาณเหลือ จ่ายประจำปี 2548 ที่เหลือจ่ายไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ด้วยหลักการและเหตุผล ดังนี้ หลักการ</p>
	<p>ตามที่เทศบาลตำบลคำแก้ว ได้รับอนุมัติจากสภาเทศบาลตำบลคำ แก้ว ให้ตั้งงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2548 ไว้ในหน่วยงานกองช่าง งาน บริหารทั่วไป เกี่ยวกับเคหะและชุมชน ราชจ่ายเพื่อการลงทุน เพื่อเป็นค่า สิ่งก่อสร้างไปแล้ว นั้น บัดนี้ เทศบาลตำบลคำแก้ว ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง ตามระเบียบพัสดุแล้ว และมีบางรายการไม่ได้ดำเนินการจัดซื้อจัดจ้าง และยังมี งบประมาณเหลือจ่ายอยู่</p>
	<p>จึงมีความประสงค์ขอโอนคงงบประมาณเหลือจ่ายจำนวน 1,804,220.- บาท ไปตั้ง จ่ายเป็นรายการใหม่ ดังนี้</p>
	<ol style="list-style-type: none"> 1. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายอิฐมอญ ซอย 4 คงเหลือ 74,250.- บาท โอนลด 74,250.- บาท 2. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายสุขเสมอ ซอย 5/1 คงเหลือ 2,620.- บาท โอนลด

- 2,620.- บาท
3. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายสุขประเสริฐ ซอย 6 คงเหลือ 79,200.- บาท โอนลด 79,200.- บาท
 4. ค่าปรับปรุงอาคารสำนักงานเทศบาลตำบลคำณเวิยณ คงเหลือ 200,000.- บาท โอนลด 200,000.- บาท
 5. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายสุขาภิบาล 4 คงเหลือ 1,201,750.- บาท โอนลด 1,201,750.- บาท
 6. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายสิริมงคล ซอย 2/1 คงเหลือ 246,400.- บาท โอนลด 246,400.- บาท

รวมโอนลด ทั้งสิ้น 1,804,220.- บาท

เพื่อดำเนินการเป็นรายการใหม่ ดังนี้

1. ค่าก่อสร้างถนน แอสฟัลต์ติกคอนกรีต สายสุขาภิบาล 1 กว้าง 7 เมตร ยาว 430 เมตร หรือพื้นที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 3,010 ตารางเมตร เป็นเงิน 1,354,080.- บาท
2. ค่าก่อสร้างถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีต สายเกษตรสามัคคี กว้าง 5 เมตร ยาว 150 เมตร หรือพื้นที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 750 ตารางเมตร เป็นเงิน 388,740 บาท
3. ค่าก่อสร้างถนน ค.ส.ล. สายเกษตรสมบูรณ์ ซอย 4 กว้าง 3.50 เมตร ยาว 32 เมตร หนา 0.15 เมตร หรือพื้นที่ดำเนินการไม่น้อยกว่า 112 ตารางเมตร เป็นเงิน 61,400.- บาท

เหตุผล

เพื่อปฏิบัติให้เป็นไปตามระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 ข้อ 27 ซึ่งกำหนดว่า การโอนงบประมาณรายจ่ายไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจของสภาท้องถิ่น ดังนั้น จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลคำณเวิยณต่อไป

นายสมนึก ศรีมะเรง
ประธานสภาเทศบาล

มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่ ขอเชิญครับ

มติที่ประชุม
ระเบียบวาระที่ 5

ถ้าหากไม่มีสมาชิกท่านใดขออภิปราย ผมขอมติที่ประชุมเลยนะครับว่า สมาชิกท่านใดเห็นสมควรให้โอนงบประมาณ ประจำปี 2548 จำนวน 1,804,220.- บาท ไปตั้งจ่ายเป็นรายการใหม่ โปรดยกมือขึ้นครับ เห็นชอบเป็นเอกฉันท์ เรื่อง อื่น ๆ (ถ้ามี)

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล
นายชรินทร์ เป็ลียนกระโทก
นายกเทศมนตรี

มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่ ขอเชิญครับ

ขออนุญาตครับท่านประธาน เนื่องจากคณะเทศมนตรีมีมติที่จะเสนอเข้าในระเบียบวาระอื่น ๆ เนื่องจากจะสิ้นสุดปีงบประมาณ 2548 ในวันที่ 30 กันยายน 2548 นี้ มีบางโครงการที่ไม่สามารถดำเนินการได้ทันในปีงบประมาณนี้ ดังนั้นจึงขอเสนอผู้ดัดกันเงินปีงบประมาณ 2548 เพื่อเบิกจ่ายในปีงบประมาณ 2549 ด้วยหลักการและเหตุผล ดังนี้

ผู้ดัดกันเทศมนตรี

เรื่อง ขออนุมัติกันเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549

เรียน ประธานสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน

ด้วยคณะเทศมนตรีตำบลด่านเกวียน มีความประสงค์จะขออนุมัติกันเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 ไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ด้วยหลักการและเหตุผลดังนี้

หลักการ

เนื่องด้วยเทศบาลตำบลด่านเกวียนได้รับอนุมัติจากสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนให้ก่อสร้างถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีตสายสุขาภิบาล 1 เป็นเงิน 1,354,080 บาท ถนนแอสฟัลต์ติกคอนกรีตสายเกษตร -สามัคคี เป็นเงิน 388,740 บาท และถนน ค.ศ.ล. สายเกษตรสมบูรณ์ ซอย 4 เป็นเงิน 61,400 บาท รวมทั้งสิ้น เป็นเงิน 1,804,220 บาท ไปแล้ว นั้น

ข้อเท็จจริง

เทศบาลตำบลด่านเกวียนยังมิได้ดำเนินการก่อสร้างและก่อสร้างผูกพันโครงการดังกล่าวแต่อย่างใด ประกอบกับขณะนี้ใกล้จะสิ้นปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 แล้ว และเทศบาลตำบลด่านเกวียนยังมีความประสงค์จะดำเนินการโครงการดังกล่าวต่อไปอีก

เหตุผล

เพื่อให้โครงการดังกล่าวเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและสำเร็จตามวัตถุประสงค์ คณะเทศมนตรีจึงขออนุมัติกันเงินปีงบประมาณ พ.ศ. 2548 จำนวน 1,804,220 บาทไปเบิกจ่ายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 ต่อสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียนต่อไป ซึ่งอำนาจอนุมัติเป็นของสภาท้องถิ่น ตามระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงิน และการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 ข้อ 59 กำหนดว่า ในกรณีที่มีรายจ่ายหมวดค่าครุภัณฑ์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ยังมิได้ก่อสร้างแต่มีความจำเป็นจะต้องใช้จ่ายเงินนั้นต่อไปอีก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงาน

ขออนุมัติต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกินระยะเวลา 1 ปี

จึงเรียนมาเพื่อขออนุมัติสภาเทศบาลตำบลคำน่เกินต่อไป

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

มีสมาชิกท่านใดจะอภิปรายหรือไม่

ถ้าไม่มีสมาชิกท่านใดอภิปราย ผมขอมติที่ประชุมสภาแห่งนี้ว่า สมาชิกท่านใด
เห็นควรอนุมัติให้กู้เงินปีงบประมาณ 2548 จำนวน 1,804,220.- บาท ไปเบิกจ่าย
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2549 โปรดยกมือขึ้นครับ

มติที่ประชุม

เห็นชอบเป็นเอกฉันท์

นายสมนึก ศรีมะเร็ง
ประธานสภาเทศบาล

มีสมาชิกท่านใดจะเสนอเรื่องใดอีกหรือไม่

ถ้าไม่มีผมขอปิดการประชุม

ปิดประชุมเวลา 11.00 น.

อโนชา พลทองมาก ผู้จัดรายงานการประชุม
(นายอโนชา พลทองมาก)

เลขานุการสภาเทศบาล

โพธิ์ คำกระโทก กรรมการตรวจรายงานการประชุม
(นายโพธิ์ คำกระโทก)

เทศมนตรี

จารินทร์ ศรีมะเร็ง กรรมการตรวจรายงานการประชุม
(นายจารินทร์ ศรีมะเร็ง)

เทศมนตรี

สมนึก ศรีมะเร็ง ผู้รับรองรายงานการประชุม
(นายสมนึก ศรีมะเร็ง)

ประธานสภาเทศบาล

ภาคผนวก ง

กฎหมาย ระเบียบ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1. กฎหมาย ระเบียบ แนวทางและขั้นตอนการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.1 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ถือว่าเป็นรัฐธรรมนูญฉบับแรกที่เป็นกรอบแนวทางของกระบวนการมีส่วนร่วมของประชาชนที่กำหนดให้ หมวด 5 แนวนโยบายพื้นฐานแห่งรัฐ ตามมาตรา 76 “รัฐต้องส่งเสริมและสนับสนุนการมีส่วนร่วมของประชาชนในการกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ” และตามมาตรา 78 “รัฐต้องกระจายอำนาจให้ท้องถิ่นพึ่งตนเองและตัดสินใจในกิจการท้องถิ่นได้เอง พัฒนาเศรษฐกิจท้องถิ่นและระบบสาธารณูปโภคและสาธารณูปการตลอดทั้งโครงสร้างพื้นฐานสารสนเทศในท้องถิ่นให้ทั่วถึงและเท่าเทียมกันทั่วประเทศ รวมทั้งพัฒนาจังหวัดที่มีความพร้อมให้เป็นองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นขนาดใหญ่ โดยคำนึงถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในจังหวัดนั้น” ตามมาตรา 282 หมวด 9 ภายใต้บังคับแห่งมาตรา 1 ประเทศไทยเป็นราชอาณาจักรอันหนึ่งอันเดียว จะแบ่งแยกไม่ได้ “รัฐจะต้องให้ความสำคัญอิสระแก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น” ตามมาตรา 284 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นทั้งหลายย่อมมีความเป็นอิสระในการกำหนดนโยบาย การปกครอง การบริหาร การบริหารงานบุคคล การเงินและการคลัง และมีอำนาจหน้าที่ของตนเองโดยเฉพาะ การกำหนดอำนาจและหน้าที่ระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเอง ให้เป็นไปตามกฎหมายบัญญัติ โดยคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่ท้องถิ่นเป็นสำคัญ หมวด 9 การปกครองส่วนท้องถิ่น ตามมาตรา 284 (2) “การจัดสรรส่วนภาษีและอากรระหว่างรัฐกับองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และระหว่างองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นด้วยกันเองเป็นสำคัญ” มาตรา 284 (3) การจัดให้มีคณะกรรมการขึ้นคณะหนึ่งทำหน้าที่ตาม (1) และ (2) ประกอบด้วยผู้แทนของหน่วยราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิซึ่งมีคุณสมบัติตามที่กฎหมายบัญญัติ โดยมีจำนวนเท่ากัน “ในกรณีที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่การจัดสรรภาษีและอากร” ตาม (1) และ (2) ให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใดแล้ว คณะกรรมการตาม (3) จะต้องนำเรื่องดังกล่าวมาพิจารณาทบทวนใหม่ทุกระยะเวลาไม่เกินห้าปีนับแต่วันที่มีการกำหนดอำนาจและหน้าที่หรือวันที่มีการจัดสรรภาษีและอากรแล้วแต่กรณี เพื่อพิจารณาถึงความเหมาะสมของการกำหนดอำนาจและหน้าที่ และการจัดสรรภาษีและอากรที่ได้กระทำไปแล้ว ทั้งนี้ ต้องคำนึงถึงการกระจายอำนาจเพิ่มขึ้นให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นเป็นสำคัญ

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นกรอบกำหนดอำนาจหน้าที่ของท้องถิ่นควบคู่กับการแบ่งส่วนรายได้จากรัฐจัดสรรลงสู่ท้องถิ่น ในรูปภาษีและอากรซึ่งต้องมีการทบทวนทุกระยะไม่เกินห้าปี ตลอดจนให้บทบาทแก่ประชาชนในขั้นตอน การกำหนดนโยบาย การตัดสินใจทางการเมือง การวางแผนพัฒนาทางเศรษฐกิจ สังคม และการเมือง รวมทั้งการตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐ ตลอดจนถึงเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่นในเรื่ององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น สอดคล้อง เหมาะสม กับ สภาพท้องถิ่น

1.2 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2550

รัฐธรรมนูญฉบับนี้ ถือเป็นฉบับที่สองเป็นกรอบการจัดการที่ขยายเพิ่มเกี่ยวกับการจัดสรรงบประมาณและการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสรรงบประมาณ ดังหมวด 14 การปกครองท้องถิ่น

มาตรา 287 “ประชาชนในท้องถิ่นมีสิทธิมีส่วนร่วมในการบริหารกิจการขององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น โดยองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นต้องจัดให้มีวิธีการที่ให้ประชาชนมีส่วนร่วมดังกล่าวด้วย”

ในกรณีที่การกระทำขององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นจะมีผลกระทบต่อชีวิตความเป็นอยู่ของประชาชนในท้องถิ่นในสาระสำคัญ องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นต้องแจ้งข้อมูลรายละเอียดให้ประชาชนทราบก่อนกระทำการเป็นเวลาพอสมควร และในกรณีที่เห็นสมควรหรือได้รับการร้องขอจากประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น ต้องจัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นก่อนการกระทำนั้น หรืออาจจัดให้ประชาชนออกเสียงประชามติเพื่อตัดสินใจก็ได้ ทั้งนี้ ตามที่กฎหมายบัญญัติ

องค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นต้องรายงานการดำเนินงานต่อประชาชนในเรื่องการจัดทำงบประมาณ การใช้จ่าย และผลการดำเนินงานในรอบปี เพื่อให้ประชาชนมีส่วนร่วมในการตรวจสอบและกำกับการบริหารจัดการขององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น

จะเห็นได้ว่ารัฐธรรมนูญฉบับนี้ เป็นกรอบกำหนดแนวทางเจาะจงลงไปให้มีกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชนผู้มีสิทธิเลือกตั้งในองค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น มีส่วนเป็นอันมากในเรื่องการจัดสรรงบประมาณ สอดคล้องกับการศึกษาในแนวทางการมีส่วนร่วม

1.3 พระราชบัญญัติกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พุทธศักราช 2542

พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาประกอบ ในขั้นตอนของการกำหนดอำนาจหน้าที่ขององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่นในเรื่องรายได้และอำนาจหน้าที่ขององค์ประกอบของส่วนท้องถิ่น จัดทำขึ้นตาม เหตุผลในการประกาศใช้พระราชบัญญัติฉบับนี้ คือ โดย

ที่มาตรา 282 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2540 ได้บัญญัติให้มีกฎหมายกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจเพื่อพัฒนาการกระจายอำนาจให้แก่ท้องถิ่นเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง โดยสาระสำคัญเกี่ยวกับการกำหนดอำนาจหน้าที่ในการจัดระบบบริการสาธารณะ และการจัดสรรสัดส่วนภาษีและอากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และให้มีคณะกรรมการซึ่งประกอบไปด้วยผู้แทนของหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้อง ผู้แทนขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และผู้ทรงคุณวุฒิ มีจำนวนฝ่ายละเท่ากันเพื่อทำหน้าที่ดังกล่าว เช่น ตามหมวด 3 มาตรา 23 เทศบาล เมืองพัทยา และองค์การบริหารส่วนตำบลอาจมีรายได้จากภาษีอากร ค่าธรรมเนียม และเงินรายได้ การจัดสรรส่วนภาษีและอากร เป็นต้น

จะเห็นได้ว่า พระราชบัญญัติฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทางกำหนดให้มีหน่วยงานและคณะกรรมการกำหนดแผนและขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีหน้าที่จัดสรรเงินรายได้และหน้าที่และอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ลงไปในรายละเอียด และขั้นตอนต่าง ๆ ในแต่ละประเภทขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับการกำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ และสอดคล้อง เหมาะสมกับสภาพท้องถิ่น

จากการศึกษา พบว่า ข้อมูลสรุปรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประจำปี 2548 จากส่วนนโยบายการคลังพัฒนารายได้ กองบริหารงานคลังส่วนท้องถิ่น กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ว่า “ในช่วงเวลาในปีงบประมาณ 2548 ได้มีการถ่ายโอนภารกิจของหน่วยงานส่วนกลางลงสู่ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้น พร้อมกับการจัดสรรเงินงบประมาณจากภาษีมูลค่าเพิ่มให้ท้องถิ่นเพิ่มมากขึ้นด้วย และในภาพรวมกำหนดขั้นต่ำไม่น้อยกว่าปีงบประมาณ 2547 ก่อนนำไปรวมกับเงินอุดหนุนทั่วไป ประกอบกับกลางปีงบประมาณ 2548 รัฐบาลได้จัดทำงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม ประจำปีงบประมาณ 2548 จึงมีการจัดสรรเงินงบประมาณเพิ่มให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมากขึ้น ตามอัตราที่ตั้งไว้ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในปีงบประมาณ 2548 อัตราร้อยละ 23.5 ของจำนวนเงินงบประมาณรวมของประเทศ” และจากรายงานประจำปี 2549 ของคณะกรรมการการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พบว่า “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต่าง ๆ รายงานว่า ประชาชน/ประชาคมในพื้นที่ อปท. ที่เข้ามามีส่วนร่วมในการกระจายอำนาจสู่ท้องถิ่น ส่วนใหญ่ประชาชนจะเข้ามามีส่วนร่วมเป็นคณะกรรมการจัดซื้อจัดจ้างมากที่สุดจำนวน อปท. ที่สำรวจ 737 แห่ง สูงถึงร้อยละ 97.62 รองลงมาคือ การเสนอปัญหาความต้องการผ่านประชาคมจังหวัด/เมือง/ตำบลหมู่บ้าน ให้ อปท. พิจารณา สำรวจ อปท. 730 แห่งสูงถึงร้อยละ 96.69 และการเข้าร่วมเป็นคณะกรรมการพัฒนา อปท. สำรวจ อปท. 728 แห่งสูงถึงร้อยละ 96.42 มีข้อสังเกตว่าการมีส่วนร่วมของประชาชนในการเสนอให้มีการออกข้อบัญญัติ

ท้องถิ่นอยู่ในระดับน้อยที่สุด สํารวจ อบท.726 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 36.03” การสนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบท. พบว่า “อบท.ต่าง ๆ รายงานว่าได้สนับสนุนส่งเสริมให้ประชาชนเข้ามามีส่วนร่วมในการดำเนินงานของ อบท. โดยวิธีการต่าง ๆ ที่มากที่สุด คือ การเปิดเผยข้อมูลข่าวสารต่าง ๆ ณ ที่ทำการ อบท. เพื่อให้ประชาชนทราบ จาก สํารวจ อบท.736 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 97.87 รองลงมาคือ การแต่งตั้งผู้แทนจากภาคประชาชนเป็นกรรมการจัดซื้อจัดจ้าง สํารวจ อบท.738 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 97.60 และเปิดโอกาสให้ประชาชนมีส่วนร่วมแสดงความคิดเห็นต่อแผนพัฒนาท้องถิ่นและส่งเสริมตัวแทนเข้าร่วมเป็นกรรมการพัฒนา อบท. สํารวจ อบท.719 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 95.61 มีข้อสังเกตว่า การจัดประชุมสภา อบท. สัญจรไปตามชุมชนหมู่บ้านต่าง ๆ อยู่ในระดับที่ค่อนข้างน้อย สํารวจ อบท.244 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 32.45 และการแสดงผลการดำเนินงาน/โครงการของ อบท. ให้ประชาชนทราบทุก 6 เดือน เพื่อจะได้เสนอข้อคิดเห็นติดตามตรวจสอบอยู่ในระดับปานกลาง สํารวจ อบท.398 แห่ง มีส่วนร่วมร้อยละ 52.93”

ข้อมูลการสำรวจเป็นประโยชน์สำหรับการศึกษานโยบายการมีส่วนร่วมของประชาชนในการจัดสรรงบประมาณในโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล

1.4 พระราชบัญญัติเทศบาล พุทธศักราช 2496 รวมถึงฉบับแก้ไขถึง พุทธศักราช 2552

พระราชบัญญัติฉบับนี้ เริ่มใช้มาครั้งแรกเมื่อ 2496 เป็นกรอบแนวทางการศึกษาหลักในด้านการจัดทํางบประมาณของเทศบาล เป็นกฎหมาย “จัดตั้ง” องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่เรียกว่า “เทศบาล” ว่าไว้เกี่ยวกับ การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล ดังนี้ ตามส่วนที่ 5 การคลังและทรัพย์สินของเทศบาล มาตรา 65 “งบประมาณประจำปีของเทศบาลต้องตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติ ถ้าเทศบัญญัติงบประมาณออกไม่ทันปีใหม่ ให้ใช้เทศบัญญัติงบประมาณปีก่อนนั้นไปพลางก่อน ถ้าในปีใดจำนวนเงินซึ่งได้อนุญาตไว้ตามงบประมาณ ปรากฏว่าไม่พอสำหรับการใช้จ่ายประจำปี หรือมีความจำเป็นที่จะต้องตั้งรายรับหรือรายจ่ายขึ้นใหม่ในระหว่างปีก็ดี ให้ตราขึ้นเป็นเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายเพิ่มเติม” ตามมาตรา 66 เทศบาลอาจมีรายได้ดังต่อไปนี้

- (1) ภาษีอากรตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดให้
- (2) ค่าธรรมเนียม ค่าใบอนุญาต และค่าปรับ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (3) รายได้จากทรัพย์สินของเทศบาล
- (4) รายได้จากการสาธารณูปโภคและเทศพาณิชย์
- (5) พันธบัตร หรือเงินกู้ ตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้
- (6) เงินกู้จากกระทรวงทบวงกรม องค์การ หรือนิติบุคคลต่าง ๆ

(7) เงินอุดหนุนจากรัฐบาลหรือองค์การบริหารส่วนจังหวัด

(8) เงินและทรัพย์สินอย่างอื่นที่มีผู้อุทิศให้

(9) รายได้อื่นตามแต่จะมีกฎหมายกำหนดไว้

การกู้เงินตาม (6) เทศบาลจะกระทำได้ต่อเมื่อได้รับอนุญาตจากสภาเทศบาล และได้รับอนุมัติจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยแล้ว

ตามมาตรา 67 เทศบาลอาจมีรายจ่ายดังต่อไปนี้

(1) เงินเดือน

(2) ค่าจ้าง

(3) เงินตอบแทนอื่น ๆ

(4) ค่าใช้สอย

(5) ค่าวัสดุ

(6) ค่าครุภัณฑ์

(7) ค่าที่ดิน สิ่งก่อสร้าง และทรัพย์สินอื่น ๆ

(8) เงินอุดหนุน

(9) รายจ่ายอื่นใดตามข้อผูกพันหรือตามที่มีกฎหมายหรือระเบียบของ กระทรวงมหาดไทยกำหนดไว้

ตามมาตรา 67 ทวิ การจ่ายเงินตามมาตรา 67 (8) และการจ่ายเพื่อการลงทุน เทศบาลจะกระทำได้เมื่อได้รับความเห็นชอบจากสภาเทศบาลและผู้ว่าราชการจังหวัดอนุมัติแล้ว

ตามมาตรา 69 ให้กระทรวงมหาดไทยตราระเบียบข้อบังคับว่าด้วยการคลังรวม ตลอดถึงวิธีการงบประมาณ การรักษาทรัพย์สิน การจัดหาผลประโยชน์จากทรัพย์สิน การจัดหา วัสดุ และการจ้างเหมาขึ้นไว้

จะเห็นได้ว่าพระราชบัญญัติเทศบาล เป็นกรอบแนวทางของการกำหนดอำนาจหน้าที่ของเทศบาลและที่มาของรายได้ ซึ่งจำเป็นต้องมีกฎหมายฉบับอื่น ๆ มาประกอบเพื่อให้เกิด ความสมบูรณ์ขึ้นในแนวทางปฏิบัติ กำหนดหมวดและประเภทของรายจ่าย และการตรวจสอบการ ใช้จ่ายมีแนวทางและขั้นตอนเกี่ยวกับบุคคลที่มีอำนาจการให้ความเห็นชอบและอนุมัติให้เทศบาล ดำเนินการในเรื่องการจัดทำงบประมาณของเทศบาลไว้อย่างเป็นขั้นเป็นตอน และมีรายละเอียด ตามระเบียบต่าง ๆ ที่กระทรวงมหาดไทยกำหนด สอดคล้องกับพระราชบัญญัติกำหนดแผนและ ขั้นตอนการกระจายอำนาจให้แก่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2542 และสอดคล้องเหมาะสม กับสภาพท้องถิ่น

1.5 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทางในกระบวนการการมีส่วนร่วมของประชาชน ในกระบวนการการตัดสินใจ จัดทำโครงการต่าง ๆ ในการจัดสรรงบประมาณของเทศบาล ไว้ดังนี้

หมวด 3 การจัดทำและประสานแผนพัฒนา

ข้อ 26 “การจัดทำแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอน ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นจัดประชุมเพื่อทราบปัญหา ความต้องการ ประเด็นการพัฒนา และประเด็นที่เกี่ยวข้องจากประชาคมท้องถิ่น ส่วนราชการและรัฐวิสาหกิจที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมากำหนดแนวทางการจัดทำแผนยุทธศาสตร์

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่น รวบรวมแนวทางและข้อมูลนำมาวิเคราะห์เพื่อจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาลแล้วเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(4) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรืออนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากผู้บริหารท้องถิ่น

หากคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรืออนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจไม่เห็นชอบ ให้ส่งร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาท้องถิ่นพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาจากผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรืออนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจที่พิจารณาแล้ว ตามข้อ 26 (4) เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

(6) สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนากายจากผู้บริหารท้องถิ่น และเมื่ออนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา

หากสภาท้องถิ่นไม่อนุมัติให้ส่งร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาร่วมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบเพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างยุทธศาสตร์การพัฒนากายจากผู้บริหารท้องถิ่น ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ข้อ 27 การจัดทำแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นร่วมกับประชาคมท้องถิ่นกำหนดประเด็นหลักการพัฒนาให้สอดคล้องกับวิสัยทัศน์ พันธกิจและจุดมุ่งหมายเพื่อการพัฒนาในแผนยุทธศาสตร์การพัฒนา รวมทั้งสอดคล้องกับปัญหา ความต้องการของประชาชนและชุมชน

(2) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมประเด็นหลักการพัฒนา ปัญหา ความต้องการและข้อมูลนำมาจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(3) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(4) คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจพิจารณาให้ความเห็นชอบร่างแผนพัฒนาสามปีภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น

ถ้าคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจไม่เห็นชอบ ให้ส่งร่างแผนพัฒนาสามปีพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น

(5) ผู้บริหารท้องถิ่นนำร่างแผนพัฒนาสามปีคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจที่พิจารณาแล้วตามข้อ 27(4) เสนอขอรับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น

(6) สภาท้องถิ่นพิจารณาอนุมัติร่างแผนพัฒนาสามปีภายในกำหนดสามสิบวัน นับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น และเมื่ออนุมัติแล้วผู้บริหารท้องถิ่น ประกาศใช้แผนพัฒนาสามปี

ในกรณีที่สภาท้องถิ่นไม่อนุมัติให้ส่งร่างแผนพัฒนาสามปีพร้อมชี้แจงเหตุผลให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบเพื่อเสนอผู้ว่าราชการจังหวัดพิจารณาแล้วแจ้งผลการพิจารณาให้ผู้บริหารท้องถิ่นทราบภายในกำหนดสามสิบวันนับแต่วันที่ได้รับร่างแผนพัฒนาสามปีจากผู้บริหารท้องถิ่น ความเห็นของผู้ว่าราชการจังหวัดถือเป็นที่สุด

ในกรณีของเทศบาลหรือองค์การบริหารส่วนตำบล ผู้ว่าราชการอาจมอบอำนาจ ให้นายอำเภอพิจารณาได้

ข้อ 28 แผนพัฒนาสามปีให้จัดทำและทบทวนให้แล้วเสร็จภายในเดือนมิถุนายน ก่อนงบประมาณประจำปี

หมวด 4 การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา

ข้อ 31 การแก้ไขแผนพัฒนาเป็นอำนาจของผู้บริหารท้องถิ่น

ข้อ 32 การเพิ่มเติมหรือ เปลี่ยนแปลงแผนพัฒนาสามปี ให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือร่างแผนพัฒนาสามปีที่เปลี่ยนแปลงพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอ คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนพัฒนาสามปีที่เพิ่มเติมหรือร่างแผนพัฒนาสามปีที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรืออนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(3) ให้นำข้อ 27 (4) ถึง (6) มาใช้โดยอนุโลม

ข้อ 33 การเปลี่ยนแปลงแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการ ดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นจัดทำร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาที่เปลี่ยนแปลงไปพร้อมเหตุผลและความจำเป็นเสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่นและประชาคมท้องถิ่นพิจารณาร่างแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาก่อนที่เปลี่ยนแปลงเพื่อให้ผู้บริหารท้องถิ่นเสนอคณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นหรือคณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอในกรณีที่มีการมอบอำนาจ

(3) ให้นำข้อ 26 (4) ถึง (6) มาใช้โดยอนุโลม

หมวด 5 การนำแผนพัฒนาไปปฏิบัติ

ข้อ 34 ให้ผู้บริหารท้องถิ่นประกาศใช้แผนพัฒนาที่ได้รับการอนุมัติแล้วและนำไปปฏิบัติรวมทั้งแจ้งสภาท้องถิ่น คณะกรรมการพัฒนาจังหวัด คณะกรรมการพัฒนาอำเภอ คณะกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่น คณะอนุกรรมการประสานแผนพัฒนาท้องถิ่นระดับอำเภอ ในส่วนที่เกี่ยวข้องและประกาศใช้ให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันภายในสามสิบวัน นับแต่วันที่ประกาศใช้ และติดประกาศโดยเปิดเผยไม่น้อยกว่าสามสิบวัน แล้วให้จังหวัดจัดส่งแผนยุทธศาสตร์การพัฒนาให้กระทรวงมหาดไทยทราบ

ข้อ 35 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้แผนพัฒนาสามปีเป็นกรอบในการจัดทำงบประมาณรายจ่ายประจำปี รวมทั้งจัดหาแหล่งงบประมาณอื่นเพื่อให้มีการปฏิบัติตามแผนงานโครงการที่กำหนดไว้ในแผนพัฒนาสามปี

ข้อ 36 การจัดทำแผนปฏิบัติการให้ดำเนินการตามระเบียบนี้ โดยมีขั้นตอนดำเนินการดังนี้

(1) คณะกรรมการสนับสนุนการจัดทำแผนพัฒนาท้องถิ่นรวบรวมแผนงานโครงการพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หน่วยราชการส่วนกลาง ส่วนภูมิภาค รัฐวิสาหกิจ และหน่วยงานอื่น ๆ ที่ดำเนินการในพื้นที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แล้วจัดทำร่างแผนปฏิบัติการ เสนอคณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น

(2) คณะกรรมการพัฒนาท้องถิ่น พิจารณาร่างแผนปฏิบัติการ แล้วเสนอผู้บริหารท้องถิ่นประกาศเป็นแผนปฏิบัติการ ทั้งนี้ให้ปิดประกาศแผนปฏิบัติการภายในสิบห้าวันนับแต่วันประกาศ เพื่อให้ประชาชนในท้องถิ่นทราบโดยทั่วกันและต้องปิดประกาศไว้อย่างน้อยสามสิบวัน

จะเห็นได้ว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการจัดทำและประสานแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ.2546 เป็นกรอบแนวทางการปฏิบัติ มีการกำหนดแผนพัฒนาท้องถิ่นออกเป็น 3 แผนด้วยกันคือ แผนยุทธศาสตร์การพัฒนา แผนพัฒนาสามปี และ แผนปฏิบัติการ ตลอดจนกำหนดขั้นตอนและวิธีการการประสานแผนพัฒนาระดับอำเภอ การแก้ไข การเพิ่มเติมหรือการเปลี่ยนแปลงแผนพัฒนา ตลอดจนการนำแผนพัฒนาไป

ปฏิบัติ ซึ่งระบุผู้มีอำนาจหน้าที่เกี่ยวข้องและช่วงเวลาของการปฏิบัติเอาไว้ด้วย สอดคล้องกับวิธีการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

1.6 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยวิธีการงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2541 แก้ไขเพิ่มเติมฉบับที่ 2 และ 3 พ.ศ.2543

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทางการศึกษาหลักในขั้นตอนและวิธีการการจัดทำงบประมาณ ได้กำหนดลักษณะของงบประมาณไว้ในหมวด 2 ลักษณะของงบประมาณ

ข้อ 9 “เงินรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ให้จัดทำเป็นงบประมาณรายจ่ายประจำปี และให้มีประมาณการรายรับประกอบงบประมาณรายจ่ายประจำปีด้วย”

ข้อ 10 “งบประมาณรายจ่ายประจำปีขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจจำแนกเป็นงบประมาณรายจ่ายทั่วไป และงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ”

ข้อ 11 “องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อาจทำงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการได้ โดยได้รับความเห็นชอบจากสภาท้องถิ่น”

ข้อ 12 “งบประมาณรายจ่ายทั่วไป และงบประมาณรายจ่ายเฉพาะการ อาจตั้งจ่ายช่วยเหลือระหว่างกันได้”

ข้อ 13 “งบประมาณรายจ่ายทั่วไปขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ประกอบด้วยรายจ่ายงบกลางและรายจ่ายตามแผนงาน”

ในหมวด 3 วิธีการจัดทำงบประมาณ ข้อ 22 “ให้ใช้แผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เป็นแนวทางในการจัดทำงบประมาณ ให้หัวหน้าหน่วยงานจัดทำประมาณการรายรับ และประมาณการรายจ่าย และให้หัวหน้าหน่วยงานคลังรวบรวมรายการการเงินและสถิติต่าง ๆ ของทุกหน่วยงานเพื่อใช้ประกอบการคำนวณขอตั้งงบประมาณเสนอต่อเจ้าหน้าที่งบประมาณ”

ข้อความทั่วไป ข้อ 5 “หน่วยงาน หมายความว่า สำนัก กอง ฝ่าย ตามโครงสร้างขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแต่ละรูปแบบ เจ้าหน้าที่งบประมาณ หมายความว่า ปลัดองค์การบริหารส่วนจังหวัด ปลัดเทศบาล และปลัดองค์การบริหารส่วนตำบล”

ตามข้อ 23 “ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณทำการพิจารณาตรวจสอบ วิเคราะห์ และแก้ไขงบประมาณในขั้นต้น แล้วเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น เมื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่น ได้พิจารณาอนุมัติให้ตั้งงบประมาณยอดใดเป็นงบประมาณประจำปีแล้ว ให้เจ้าหน้าที่งบประมาณ

รวบรวม และจัดทำร่างงบประมาณรายจ่ายเสนอต่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นอีกครั้งหนึ่ง เพื่อคณะผู้บริหารท้องถิ่นได้นำเสนอต่อสภาท้องถิ่น ภายในวันที่ 15 สิงหาคม”

หมวด 4 การโอนและแก้ไขเปลี่ยนแปลงงบประมาณ ตามข้อ 26 “การโอนเงินงบประมาณรายจ่ายต่าง ๆ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่น”

ข้อ 27 “การโอนงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้างที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพ เปลี่ยน หรือโอนไปตั้งเป็นรายการใหม่ ให้เป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น” ตามข้อ 28 “การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประมาณการรายรับหรืองบประมาณรายจ่ายให้เป็นอำนาจอนุมัติของคณะผู้บริหารท้องถิ่น”

ข้อ 29 “การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงงบประมาณรายจ่ายในหมวดค่าครุภัณฑ์ ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ที่ทำให้ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยน หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้างเป็นอำนาจอนุมัติของสภาท้องถิ่น”

ข้อ 31 “การโอน การแก้ไขเปลี่ยนแปลงคำชี้แจงประกอบงบประมาณรายการที่เบิกตัดปีหรือขยายเวลาเบิกตัดปี จะกระทำต่อเมื่อได้รับอนุมัติจากผู้มีอำนาจให้เบิกตัดปีได้หรือขยายเวลาเบิกตัดปี”

หมวด 5 การควบคุมงบประมาณ ตามข้อ 36 “บรรดาเงินที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับจากผู้อุทิศให้โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นใช้จ่ายในกิจการอย่างใดอย่างหนึ่งโดยเฉพาะ ใช้จ่ายเงินหรือก่อนนี้ผูกพันภายในวงเงินที่ได้รับนั้น และไม่ต้องนำส่งเป็นรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น เว้นแต่มีเงินเหลือจากการใช้จ่ายนั้น และ ผู้อุทิศให้ไม่กำหนดไว้เป็นอย่างอื่นให้นำส่งเป็นรายได้

การใช้จ่ายเงินอุดหนุนเฉพาะกิจ เงินกู้ เงินจ่ายขาดจากเงินสะสม หรือเงินอุดหนุนจากกระทรวง ทบวง กรม หรือหน่วยงานใด ที่มีลักษณะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการตามที่ระบุไว้เป็นการเฉพาะโดยไม่มีเงื่อนไข ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามที่ระบุไว้โดยไม่ต้องตราเป็นงบประมาณรายจ่าย ตามระเบียบนี้ สำหรับแบบและวิธีการจ่ายเงิน หรือก่อนนี้ผูกพันให้เป็นไปตามที่กรมการปกครองกำหนด

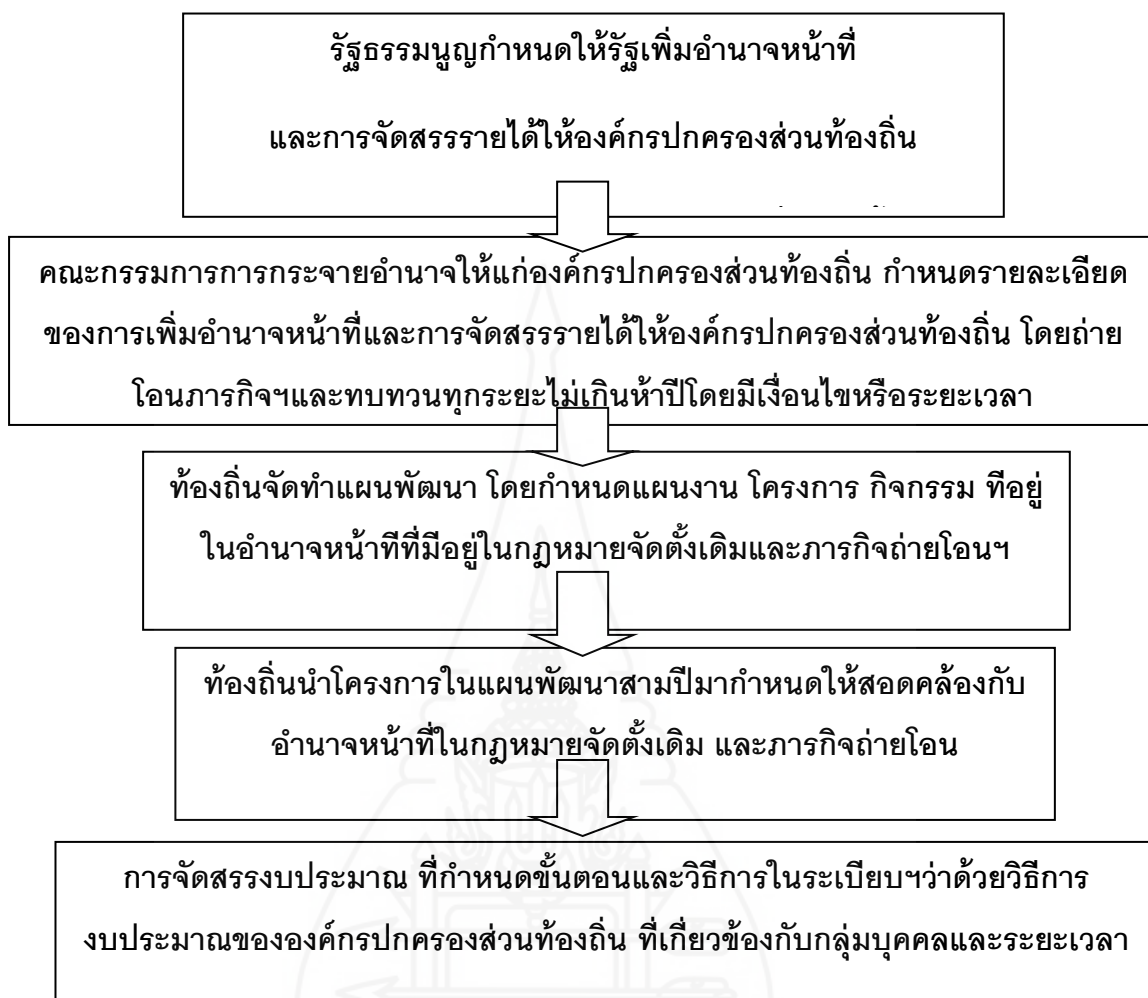
เงินที่ได้รับในลักษณะค่าชดเชยความเสียหาย หรือสิ้นเปลืองแห่งทรัพย์สิน และจำเป็นจะต้องจ่ายเพื่อบูรณะทรัพย์สิน หรือจัดให้ได้ทรัพย์สินคืนมา ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นพิจารณาดำเนินการตามระเบียบที่เกี่ยวข้อง โดยไม่ต้องตราเป็นงบประมาณรายจ่ายตามระเบียบนี้

เงินรายรับที่เป็นสถานพยาบาล สถานศึกษา หรือสถานอื่นใดที่อำนวยความสะดวก เป็นสาธารณประโยชน์ หรือประชาชนสงเคราะห์ ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นนำไปใช้จ่ายได้ แต่เฉพาะตามระเบียบหนังสือสั่งการที่เกี่ยวข้องที่กำหนดไว้เท่านั้น”

จะเห็นได้ว่า ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทาง กำหนดวิธีการและขั้นตอนปฏิบัติให้ ผู้มีอำนาจหน้าที่ที่เกี่ยวข้องได้ปฏิบัติ โดยมี การแบ่งลักษณะรายรับ รายจ่ายของงบประมาณ การกำหนดจัดทำงบประมาณตามแผนพัฒนาท้องถิ่น การโอน การเปลี่ยนแปลง การแก้ไขงบประมาณ การเบิกตัดปี การก่อหนี้ผูกพัน การจ่ายขาดเงินสะสม ตลอดจนวิธีการใช้จ่ายเงินนอกงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไว้อย่างละเอียดถี่ถ้วน สอดคล้องกับพระราชบัญญัติเทศบาลอย่างเป็นขั้นเป็นตอน

จากการศึกษาพบว่า รายงานการประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ในสมัยประชุมสามัญประจำปี 2548 สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2548 ขออนุมัติสภาโอน ลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่ายจำนวน 34 รายการ เพื่อไปสมทบการก่อสร้างศูนย์ พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล (ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเทศบาล) และการก่อสร้างลานคอนกรีตและบ่อทราย ภายในศูนย์ จำนวน 1,300,000 บาท มติที่ประชุมเห็นชอบ จำนวนรับ 10 เสียง งดออกเสียง 1 เสียง (ลากิจ 1) และในครั้งเดียวกันสภาฯ ได้มีการพิจารณา รับร่างเทศบัญญัติงบประมาณ รายจ่ายประจำปี 2549 ในชั้นรับหลักการ มติที่ประชุมรับหลักการ จำนวนรับ 8 เสียง งดออกเสียง 3 เสียง (ลากิจ 1) และในคราวประชุมสมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2548 สภาฯ ได้มีการพิจารณา รับร่างเทศบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปี 2549 ในวาระที่ 2 ชั้นแปรญัตติ มติที่ประชุม เป็นเอกฉันท์ (ไม่มาประชุม 3 คน) และในวาระที่ 3 ชั้นลงมติเห็นชอบ มติที่ประชุม เป็นเอกฉันท์ (ไม่มาประชุม 3 คน) และอนุมัติสภาโอนลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่าย จำนวน 6 โครงการ เพื่อไปตั้งเป็นรายการใหม่ ก่อสร้างผิวจราจรจำนวน 3 โครงการ เป็นเงิน 1,804,220 บาท มติที่ประชุมเห็นชอบ เป็นเอกฉันท์ (ไม่มาประชุม 3 คน)

ตามภาพที่ 1.1 แสดงขั้นตอนและที่มาของการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ภาพที่ 1.1 ขั้นตอนและที่มาของการจัดทำงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ที่มา: ดัดแปลงมาจาก กฎหมายรัฐธรรมนูญ, กฎหมายกระจายอำนาจฯ, ระเบียบฯการจัด ทำแผนฯ, กฎหมายเทศบาล และระเบียบฯว่าด้วยวิธีการงบประมาณของท้องถิ่น

ตามภาพแสดงภาพที่ 1.1 แสดงให้เห็นถึงที่มาและขั้นตอนของการจัดทำงบประมาณ ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

7.7 ระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝาก เงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547

ระเบียบกระทรวงมหาดไทยฉบับนี้ เป็นกรอบแนวทางในการศึกษาความเข้าใจ ในขั้นตอนหนึ่งของการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในรูปแบบหนึ่ง ดังนี้

หมวด 5 การกันเงิน

ข้อ 57 กรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ก่อกำหนดให้ผู้พ้นไว้ก่อนสิ้นปี โดยตั้งชื่อหรือสิ่งจ้างหรือการเช่าทรัพย์สิน ถ้าเห็นว่าการเบิกจ่ายเงินไปชำระหนี้ผู้พ้นไม่ทันสิ้นปี ให้ผู้บริหารท้องถิ่นอนุมัติให้กันเงินไว้เบิกในปีถัดไปได้อีกไม่เกินระยะเวลาหนึ่งปี

หากดำเนินการตามวรรคหนึ่งไม่แล้วเสร็จ ให้ขอขยายเวลาเบิกจ่ายต่อสภาท้องถิ่นได้อีกไม่เกินหกเดือน

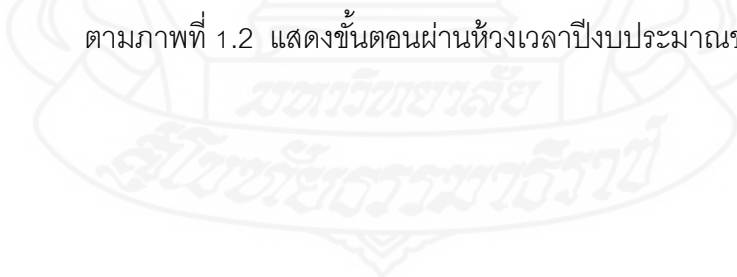
ข้อ 58 ให้วางฎีกากันเงินตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนดก่อนวันสิ้นปีอย่างน้อยสามสิบวัน เว้นแต่มีเหตุผลสมควร ผู้บริหารท้องถิ่นอาจพิจารณาอนุมัติให้ขยายเวลา ยื่นขอกันเงินได้ไม่เกินวันทำการสุดท้ายของปีนั้น

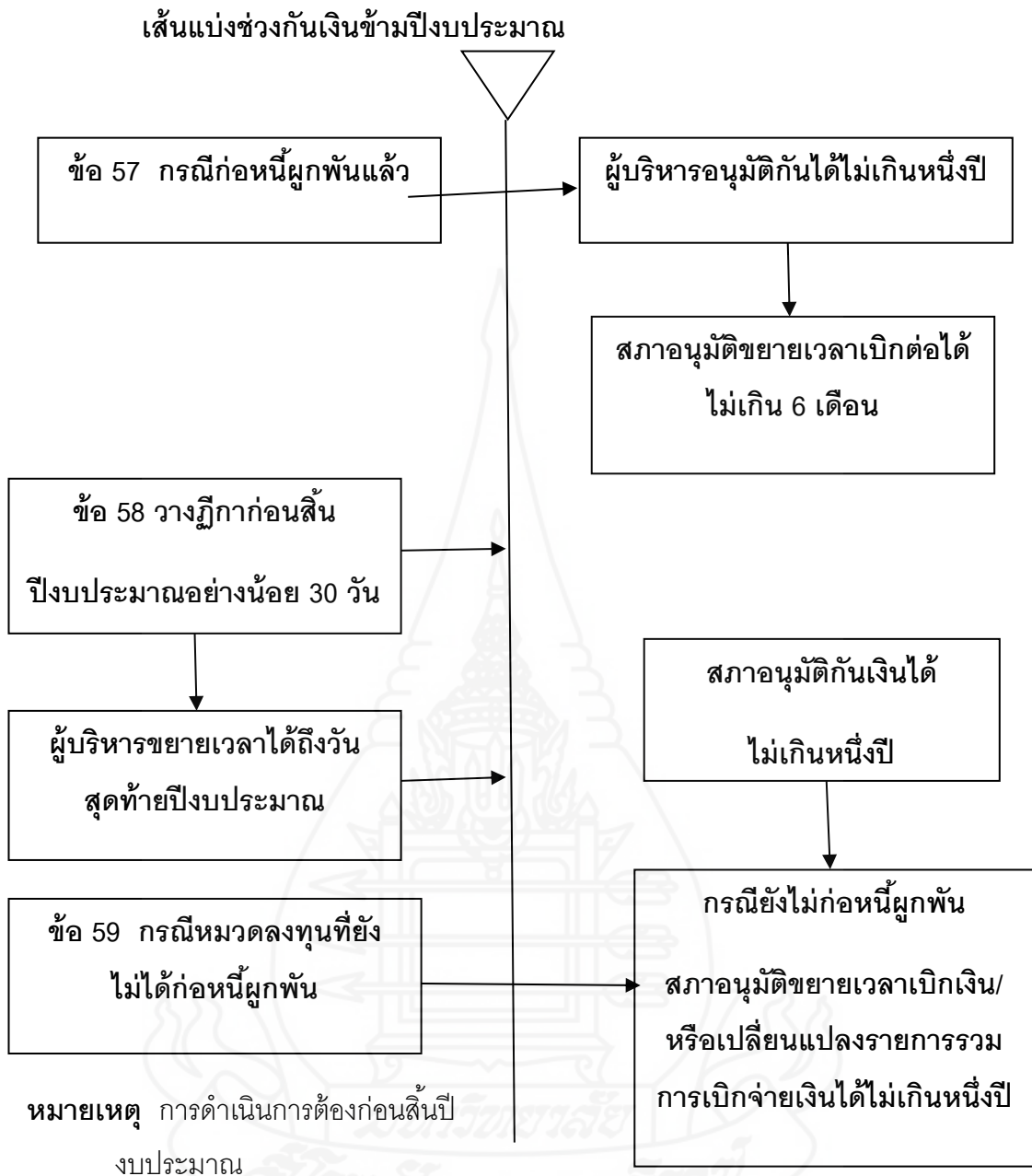
ข้อ 59 ในกรณีที่มียุทธศาสตร์ที่ดินและสิ่งก่อสร้าง ยังมีได้ก่อกำหนดผู้พ้น แต่มีความจำเป็นจะต้องจ่ายเงินนั้นต่อไปอีก ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรายงานขออนุมัติกันเงินต่อสภาท้องถิ่น ได้อีกระยะเวลาหนึ่งปี

หากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นยังมีได้ดำเนินการก่อกำหนดผู้พ้นตามเงื่อนไขในวรรคหนึ่ง ให้ขออนุมัติขยายเวลาเบิกจ่ายเงินได้ไม่เกินอีกหนึ่งปีต่อสภาท้องถิ่น หรือกรณีมีความจำเป็นต้องแก้ไขเปลี่ยนแปลงรายการดังกล่าวที่ทำให้ ลักษณะ ปริมาณ คุณภาพเปลี่ยนแปลง หรือเปลี่ยนแปลงสถานที่ก่อสร้าง ให้ขออนุมัติเปลี่ยนแปลงและหรือขยายเวลาเบิกจ่ายเงินได้ไม่เกินอีกหนึ่งปีต่อสภาท้องถิ่นแล้วแต่กรณี

กรณีเมื่อสิ้นสุดระยะเวลาการกันเงินและขยายเวลาเบิกจ่ายเงินแล้ว หากไม่ได้ดำเนินการหรือมีเงินเหลือจ่ายจากเงินดังกล่าว ให้เงินจำนวนนั้นตกเป็นเงินสะสม

ตามภาพที่ 1.2 แสดงขั้นตอนผ่านห่วงเวลาปีงบประมาณของการกันเงิน

ภาพที่ 1.2 แสดงขั้นตอนผ่านช่วงเวลาข้ามปีงบประมาณของการกันเงิน

ที่มา: ดัดแปลงมาจากระเบียบฯ ข้อ 57 – 59 ระเบียบฯการเบิกจ่ายเงินฯ

จากการศึกษาพบว่า จากรายงานการประชุมสภาเทศบาลตำบลด่านเกวียน ในสมัยประชุมสามัญประจำปี 2548 สมัยที่ 3 ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 15 สิงหาคม 2548 ขออนุมัติสภาฯ อนุมัติลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่ายจำนวน 34 รายการ ไปตั้งเป็นรายการใหม่ เพื่อไป

สมทบการก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กเทศบาล(ปัจจุบันเป็นโรงเรียนเทศบาล) และการก่อสร้างลานคอนกรีตและบ่อทรายภายในศูนย์ จำนวน 1,300,000 บาท มติที่ประชุมเห็นชอบ และในครั้งเดียวกันสภาฯ ได้มีการพิจารณา อนุมัติกันเงินไปเบิกจ่ายข้ามปีงบประมาณ ตามระเบียบข้อ 59 ในกรณียังไม่ได้ก่อนนี้ผู้กผัน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบ และในคราวประชุมสมัยที่ 3 ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 17 สิงหาคม 2548 สภาฯ ได้มีการพิจารณาอนุมัติสภาโอนลดงบประมาณ ส่วนใหญ่เป็นเงินเหลือจ่ายจำนวน 6 โครงการ เพื่อไปตั้งเป็นรายการใหม่ ก่อสร้างผิวจราจรจำนวน 3 โครงการ เป็นเงิน 1,804,220 บาท มติที่ประชุมเห็นชอบ เป็นเอกฉันท์ (ไม่มาประชุม 3 คน) และในครั้งเดียวกันสภาฯ ได้มีการพิจารณา อนุมัติกันเงินไปเบิกจ่ายข้ามปีงบประมาณ ตามระเบียบข้อ 59 ในกรณียังไม่ได้ก่อนนี้ผู้กผัน ที่ประชุมมีมติเห็นชอบเป็นเอกฉันท์ สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ในช่วงปลายปีงบประมาณ เทศบาลตำบลด่านเกวียนจะนำเงินเหลือจ่ายจากโครงการต่าง ๆ ของเทศบาล โอนมารวมกันเพื่อจัดตั้งเป็นรายจ่ายในโครงการใหม่ และมักจะเป็นโครงสร้างพื้นฐาน เช่น ถนน ผิวจราจร หรือไม่กี่รายจ่ายน้ำเพราะสมาชิกสภาทุกฝ่ายเห็นพ้องกันอยู่แล้ว ซึ่งทำกันเป็นประจำทุกปี ในการโอนไปตั้งเป็นรายการใหม่และขออนุมัติกันเงินเพื่อดำเนินการจัดซื้อจัดจ้างจากปีงบประมาณรายจ่าย 2548 ไปดำเนินการในช่วงปีงบประมาณรายจ่าย 2549 ในสมัยการประชุมสภาเทศบาลสมัยสามัญ สมัย 3 ครั้งที่ 10 จำนวน 1 โครงการ เพื่อสมทบก่อสร้างศูนย์พัฒนาเด็กเล็กจำนวน 1,300,000 บาท และครั้งที่ 2 จำนวน 3 โครงการ เพื่อก่อสร้างผิวจราจร เป็นเงิน 1,804,220 บาท เป็นการดำเนินการก่อนที่อายุของสมาชิกสภาเทศบาลและผู้บริหารเทศบาลจะหมดวาระลงในวันที่ 24 สิงหาคม 2548 ก็ทำเหมือนเดิม เพราะผู้บริหารและสมาชิกได้มั่นใจว่าจะได้รับเลือกตั้งกลับเข้ามาเหมือนเดิม”

(นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

“ผมมั่นใจว่านายกฯ ชรินทร์ และกลุ่มทีมงานจะชนะการเลือกตั้งในครั้งนี้อย่างแน่นอนและกลับเข้ามาบริหารเทศบาลอีก มากกว่าร้อยเปอร์เซ็นต์”

(จ.ส.ต.วศิน กรกระโทก เจ้าหน้าที่วิเคราะห์นโยบายและแผน เทศบาลตำบลด่านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

หมวด 8 เงินสะสม

ข้อ 89 องค์การปกครองส่วนท้องถิ่นอาจจ่ายขาดเงินสะสมได้ไม่เกินร้อยละสี่สิบของงบประมาณรายจ่ายเพื่อการลงทุนของปีนั้น โดยได้รับอนุมัติจากสภาท้องถิ่น ภายใต้เงื่อนไขดังต่อไปนี้

(1) ให้กระทำได้เฉพาะกิจการซึ่งอยู่ในอำนาจหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นซึ่งเกี่ยวกับด้านการบริการชุมชนและสังคม หรือกิจการที่เป็นการเพิ่มพูนรายได้ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือกิจการที่จัดทำเพื่อบำบัดความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้ ต้องเป็นไปตามแผนพัฒนาขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น หรือตามกฎหมายกำหนด

(2) ได้ส่งเงินสมทบกองทุนส่งเสริมกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แต่ละประเภทตามระเบียบแล้ว

(3) เมื่อได้รับอนุมัติให้จ่ายขาดเงินสะสมแล้ว องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นต้องดำเนินการก่องหน้ผูกพันและเบิกจ่ายให้เสร็จสิ้นภายในระยะเวลาไม่เกินหนึ่งปีถัดไป หากไม่ดำเนินการภายในระยะเวลาที่กำหนดให้การจ่ายขาดเงินสะสมนั้นเป็นอันพับไป

หมวด 10 การตรวจเงิน

ข้อ 98 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจัดทำบัญชีและทะเบียนรายรับรายจ่าย รวมทั้งสรรพบัญชีหรือทะเบียนอื่นใดตามที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด

ข้อ 100 ให้หัวหน้าหน่วยงานคลังจัดทำงบแสดงฐานะการเงิน และงบอื่น ๆ ตามแบบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นกำหนด เพื่อส่งให้สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินภูมิภาคตรวจสอบภายในเก้าสิบวันนับแต่วันสิ้นปี และส่งสำเนาให้ผู้ว่าราชการจังหวัด สำหรับองค์การบริหารส่วนตำบลให้ส่งนายอำเภอ

ข้อ 101 ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นประกาศสำเนางบแสดงฐานะการเงิน และงบอื่น ๆ ตามข้อ 100 โดยเปิดเผยเพื่อให้ประชาชนทราบ ณ สำนักงานองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในเวลานั้นสมควร

ข้อ 102 ในการตรวจสอบบัญชีและหลักฐานการรับจ่ายเงิน ให้หัวหน้าหน่วยงานผู้เบิกหรือรับเงิน และหรือหัวหน้าหน่วยงานคลัง มีหน้าที่ให้คำชี้แจงและอำนวยความสะดวกแก่เจ้าหน้าที่ของสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และหากได้รับข้อทักท้วงจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ให้หัวหน้าหน่วยงานผู้เบิกและหรือหัวหน้าหน่วยงานคลังปฏิบัติตามคำทักท้วงโดยเร็ว อย่างช้าไม่เกินสี่สิบห้าวันนับจากวันที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้รับแจ้งข้อทักท้วง

ข้อ 103 ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชี้แจงข้อทักท้วงไปยังสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน แต่สำนักงานตรวจเงินแผ่นดินยืนยันว่ายังไม่มีเหตุผลที่จะล้างข้อทักท้วง ให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นชี้แจงเหตุผลและรายงานให้ผู้ว่าราชการจังหวัดวินิจฉัยภายในสิบห้าวันนับจากวันที่ได้รับคำยืนยันจากสำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน และให้ผู้ว่าราชการจังหวัดแจ้งผลวินิจฉัยภายในสามสิบวันนับจากวันที่ได้รับรายงานจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ในกรณีที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นจะต้องปฏิบัติตามคำวินิจฉัยของผู้ว่าราชการจังหวัดให้ปฏิบัติให้เสร็จสิ้นภายในสี่สิบห้าวันนับจากวันที่ได้รับทราบผลการวินิจฉัย

จะเห็นได้ว่าในระเบียบกระทรวงมหาดไทย ว่าด้วยการรับเงิน การเบิกจ่ายเงิน การฝากเงิน การเก็บรักษาเงินและการตรวจเงินขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พ.ศ. 2547 เป็นช่องทางหนึ่งที่เกี่ยวข้องกับการจัดสรรงบประมาณซึ่งมีผลกระทบต่อภาพรวมในการจัดสรรงบประมาณขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น สอดคล้องกับการให้สัมภาษณ์ตอนหนึ่งว่า

“ตามที่เคยตรวจสอบเทศบาลตำบลด้านเกวียนก็จัดทำงบประมาณตามปกติแต่หน่วยตรวจสอบไม่ได้ตรวจสอบว่าผู้ใดมีบทบาทในการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่จะเป็นการตรวจสอบว่าเทศบาลได้ใช้จ่ายงบประมาณไปตามวัตถุประสงค์และระเบียบหรือไม่ ก็เห็นมีการโอนงบประมาณในปี 2548 ไปตั้งเป็นรายการใหม่ประเภท งบประมาณด้านการลงทุนหลายรายการใหม่ แต่เป็นงบประมาณเหลือจ่ายและเป็นไปตามระเบียบที่กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นวางไว้

(นางสาวสุภมาส หัวหน้าฝ่ายตรวจสอบและแนะนำ สำนักงานตรวจเงินแผ่นดิน ภูมิภาคที่ 4 นครราชสีมา 27 มกราคม 2549)

“หน่วยตรวจสอบทั้ง สตง.และ ท้องถิ่นจังหวัดนครราชสีมา ก็ให้เจ้าหน้าที่เทศบาลตำบลด้านเกวียนได้นำเอกสารการเบิกจ่าย ไปให้ทั้ง สตง.และ สำนักงานท้องถิ่นจังหวัดได้ตรวจสอบกันบ่อย ๆ และก็เรียกเจ้าหน้าที่เทศบาลเข้าไปตอบข้อซักถามกันหลายคนและบ่อยครั้งมากในช่วงก่อนหน้านี้นี้ เพราะมีผู้ร้องเรียนกันมากถึงความโปร่งใส เรียกว่างานอื่นแทบไม่ต้องทำกัน แต่ก็ไม่ตรวจสอบอะไร”

(นายอินชา พลทองมาก ปลัดเทศบาลตำบลด้านเกวียน 22 สิงหาคม 2548)

ประวัติผู้วิจัย

ชื่อ	นายวัชรินทร์ อุณาริเน
วัน เดือน ปีเกิด	12 ธันวาคม 2505
สถานที่เกิด	อำเภอพยัคฆภูมิพิสัย จังหวัดมหาสารคาม
ประวัติการศึกษา	รัฐศาสตร์บัณฑิต แขนงวิชาทฤษฎีและเทคนิคทางรัฐศาสตร์ มหาวิทยาลัยสุโขทัยธรรมาธิราช พ.ศ. 2541
สถานที่ทำงาน	สำนักงานเทศบาลตำบลพุทไธสง อำเภอพุทไธสง จังหวัดบุรีรัมย์
ตำแหน่ง	ปลัดเทศบาล (บริหารท้องถิ่น ระดับกลาง)

